



Planning with pets

The integration of dogs into the urban environment of Groningen

"Cities have the capability of providing something for everybody, only because, and only when, they are created by everybody." – Jane Jacobs (1993)

C.M.J.R. Renzelmann

S2171414

Master thesis Environmental
and Infrastructure Planning

Cover image:

Jean-Philippe Delhomme, Pariser Tagebuch



university of
 groningen

faculty of spatial sciences

Planning With Pets

*The integration of dogs into the urban environment of
 Groningen*

Constanze Mercedes Johanna Rebecca Renzelmann

S2171414

Master thesis

Environmental and Infrastructure Planning

August 2015

Faculty of Spatial Sciences

University of Groningen

Supervisors

Dr. E.M. Trelle

Dr.ir. W.G.Z. Tan

Abstract

According to the organisation Hondvriendelijk Groningen (2013) there are 10.000 dogs living in the urban environment of Groningen. Around six percent of the households do have a dog (Research and Statistics Groningen, 2013). Because there is a significant population of dogs living in the urban environment of Groningen, the question arises how and to what extent one should incorporate the dogs with their owners in the urban environment of a city. At the heart of this situation is the question on what the benefits and limitations are of an inclusion of dogs to public open spaces. And when there is such an inclusion how this can be achieved. The research combines theoretical data about multifunctional use of space and pet planning with primary data- a small community survey among dog owners and non-dog owners in the public open space Noorderplantsoen, in-depth interviews with two key stakeholders in the pet planning arena. To demonstrate that the inclusion of the dog in the public realm has several benefits but also limitations.

Keywords: Urban planning, multifunctional use of space, planning for pets, dog companionship, dogs' contributions to society

Index

Abstract	4
List of figures	8
List of tables	8
Chapter One- A street ballet starring dogs	10
Introduction/ rationale	10
Companion animals in the urban realm	10
Research objective	12
Overview of the study	13
Chapter Two- literature review	14
Various urban users	14
Multifunctional use of space	14
Benefits of multifunctional public open space in urban contexts	17
Social cohesion, social interaction and mental health	18
Limitations of multifunctional use of space	21
Planning of public open spaces	22
Pet Planning	23
Policy and management of public open spaces with dogs	26
Benefits and concerns regarding spaces for dogs	27
Conceptual model	30
Philosophical underpinning	31
Methodology	31
Methods and research questions	32
Research approach/ plan	35
Representativeness/ study limitations	38
Ethical considerations	39
Chapter Four- Research context	40
Research location	40
Pet policy arena Groningen- Dog related policies	41
Evaluation off-leash route Noorderplantsoen	46
Chapter five- Discussion analysis, interpretation, meaning of findings	48
What are the benefits and challenges of multifunctional use of space and how do pets fit in?	48
Who are the different players/ stakeholders in the pet-planning arena and what enables/ constraints them to use the urban space?	61
What are the benefits and concerns related to public open spaces that allow dogs?	68
Research data in light of the conceptual model	72
Chapter six- Conclusion- Implications, significance, recommendations	74
Methodological reflections	75
Recommendations	76
References	77
Appendices	83

<i>Appendix I: Interview guide Municipality of Groningen</i>	83
<i>Appendix II: Interview guide organisation Hondvriendelijk Groningen</i>	85
<i>Appendix III: Questionnaire dog owners</i>	87
<i>Appendix IV: Questionnaire non-dog owners</i>	90
<i>Appendix V: Code list interview municipality of Groningen</i>	93
<i>Appendix VI: Code list interview organisation Hondvriendelijk Groningen</i>	96
<i>Appendix VII: Interview transcript municipality of Groningen</i>	98
<i>Appendix VIII: Interview transcript organisation Hondvriendelijk Groningen</i>	115
<i>Appendix IX: Interview municipality of Groningen- analysis codebook</i>	130
<i>Appendix X: Interview organisation Hondvriendelijk Groningen- analysis codebook</i>	140

List of figures

Figures	Title	Page
Figure one:	Conceptual model	30
Figure two:	Floor map of the Noorderplantsoen	41
Figure three:	Off-leash and forbidden areas for dogs in the city centre of Groningen	42
Figure four:	Cost offence	42
Figure five:	Sign off-leash area Groningen	43
Figure six:	Areas/ streets in the inner city of Groningen where dogs are not allowed	44
Figure seven:	Off-leash area and route Noorderplantsoen	47
Figure eight:	Communication with other users on the off-leash route- dog owners and non-dog owners	49
Figure nine:	Conflicts with other users on the off-leash route, mentioned by dog owners	52
Figure ten:	Multiple function of the Noorderplantsoen	53
Figure 11:	Visits Noorderplantsoen by dog owners and non-dog owners	55
Figure 12:	Demands made by dog owners related to public open spaces	58
Figure 13:	Concerns with regard to off-leash permit throughout the Noorderplantsoen	59
Figure 14:	Features mentioned by dog owners to integrate the dog into the urban environment of Groningen	61
Figure 15:	Reasons to walk the dog on the off-leash route	63
Figure 16:	Involvement dog owners in the pet planning arena	65
Figure 17:	Attitude non-dog owners towards off-leash regulation in Groningen	67
Figure 18:	Zoning and the influence on the awareness of the off-leash route in the Noorderplantsoen	69
Figure 19:	Annoyances towards dog owners experienced by non-dog owners	71
Figure 20:	Concerns mentioned by non-dog owners related to the inclusion of dogs to public open spaces	71

List of tables

Tables	Title	
Table one:	Benefits options dogs' access to public open spaces/ parks	27
Table two:	Research plan	35
Table three:	Personal characteristics respondents survey research	37
Table four:	Opinion about the dog policy in Groningen	45
Table five:	Interlocutors of dog owners; Source: survey research Noorderplantsoen	49
Table six:	Separation of functions (walking, running, walking the dog and cycling) evaluated by dog owners	50
Table seven:	Prohibition dogs to a public open space- Noorderplantsoen	54
Table eight:	Percentage of dog owners walking on the off-leash route in the Noorderplantsoen	62
Table nine:	Attitude dog owners toward the dog policy in the city of Groningen	64

Chapter One- A street ballet starring dogs

Introduction/ rationale

One of the global trends of the 21st century is urbanization (WHO, 2014). In the beginning of the twenty-first century about half of the world population lived in urban areas. This trend is even increasing. Forecasts show that in 2030 approximately 60 percent of the total world population will live in cities (Gottdiener and Hutchison, 2011). In the European context the United Nations estimate that 74,6 percent of the population was urbanized in the beginning of the millennium. Forecasting that in 2030 around 82 percent will live in an urban area (Gottdiener and Hutchison, 2011). This growth of population in urban areas will have impacts on how cities will evolve. Larger amounts of people will have to share scarce space with themselves and other species in the city (Urbanik and Morgan, 2013). This decrease in per capita space is often accompanied by a loss of urban green space (James et al., 2009).

Jane Jacobs (1961) believes that the best cities have a vital and active street life (Jacobs 1961 in Gottdiener and Hutchison, 2011). She critiques that urban planning projects ignored the role of human interaction in shaping the city culture (Jacobs in Gottdiener and Hutchison, 2011). In Jane Jacobs view “planning that discourages this social interaction through the limiting of public or social space results in the destruction of the city itself” (Jacobs cited by Gottdiener and Hutchison, 2011, p. 337). This implies that an active urban life with cultural and social exchange need some accommodation like streets, parks, and playgrounds (Gottdiener and Hutchison, 2011). Also Tarsitano (2006) acknowledges that cities have to ensure the natural capital to guarantee the quality of life. This involves preservation of nature and less pressure on the environment (Tarsitano, 2006). Burgess et al. (1988) also identify the social benefits of access to open spaces. Urban open spaces cannot be solely regarded with one function but do have different recreational uses (Burgess et al, 1988). One function of urban open spaces is creating space for social interactions (Peters et al., 2010). The idea that public open spaces are open to everyone has limitations. In contemporary life, there are public open spaces which allow only specific groups or are even territorialized by particular groups (Peters et al., 2010). Also the design of the urban open spaces influence the use of it (Peters et al., 2010). This study assumes that planning for pets has to do with accessibility to public open spaces, which is related to equal rights for all urban groups—a fair society. Therefore the purpose of this paper is to discuss why dogs should have access to public open space and to what extent planning for pets can contribute to general well-being, personal health and quality of life in urban cities.

Companion animals in the urban realm

Braun (2005 in Urbanik and Morgan, 2013, p.293) articulated that it is important to understand the “more-than-human urban geography”. Urban planning recognizes that the city is not solely a human habitat and provides a tool to explore and understand a more-than human urban geography (Urbanik and Morgan, 2013). However one sub-population that has been largely ignored in the planning process of the city, are the needs of dog owners who wish to walk their dogs (Giles-Corti, 2007). Human relationships with companion animals are not new (O’Haire, 2010). There is some evidence from half a million years ago which indicates an association between *Homo erectus* and a canine-like species (Messent and Serpell, 1981 cited by O’Haire, 2010, p.226). “Overtime humans have formed a strong attachment to companion animals” (Prosser, 2007 p. 27). A common sub-population using urban open spaces are dog owners walking their dog. That dog owners are part of the urban community shows the statement of Gravenall: “but we’re just as vital and important to the health of a community as any other group and we need our requirements to be respected” (Deakin University, 2008). This corresponds with the findings of Perkins (2014) who argues that dogs are getting more and more important in urban planning and also in society. Perkins (2014) identifies that in the city of Toronto dogs were one of the top issues that came up during city consultations as being

important for the needs of the communities. The demand for pet add-ons- dog runs, doggie spas, dog bathrooms- in the city of Toronto shows the current trend in society of owning a pet in urban areas (Perkins, 2014). The city councillor of Toronto, Adam Vaughan, even states "clearly dogs are part of the community." (Vaughan in Perkins, 2014). Although it seems that the dog is for a lot of urban dwellers an important part in their daily life, there are also other users of the city who are disturbed by dogs. A way of maintaining harmony amongst residents are the availability of dog amenities (Perkins, 2014). As described at the *People, Pets & Planning Symposium*, planning should be for people, pets, and public open space to increase the levels of social capital and physical health (Giles-Corti et al., 2007).

Pet-effect

Nowadays, animal companionship is an integral aspect of life (Dotson and Hyatt, 2008). Analysing current research on the influences of dogs on humans there are several benefits of pet ownership. The most common task of dogs is companionship, providing their owners with social and psychological support as well as health benefits (Ramírez and Hernández, 2014). In the study of Ramírez and Hernández (2014) dog owners scored higher for general health, vitality, emotional role, absence of bodily pain, social functioning and mental health. Another theory which states that human-animal relations reduce cardiovascular, behavioural, and psychological indicators of stress is the biophilia hypothesis (Ramírez and Hernández, 2014). Allen (1997 cited by Cutt et al. 2007, p.261) shows that there is a growing body of evidence that dog ownership is associated with improved physical, mental and emotional health. Companion animals contribute not only to families and individuals they also influence healthier communities (Prosser, 2007). Health benefits related to dog ownership are higher levels of physical activity which in return is associated with prevention of obesity and chronic diseases (Lee et al., 2009). Despite the benefits of owning a pet, due a shift toward industrialized city living, human affiliation with animals and nature is on the decline (O'Haire, 2010). It is therefore necessary to examine the ways pets can be successfully incorporated into modern lifestyles and communities (O'Haire, 2010). This study builds upon these theories by focusing on how the integration of the dog can boost the above mentioned benefits.

Public open spaces as intricate street ballet

The city as stated by Urbanik and Morgan (2013) is not solely a human habitat, it is inhabited by a variety of species. This is why also the role of pets in the urban environment is important. The Dutch cities face a growth of pet ownership, currently about two million dogs are living in the Netherlands (Van Melik and Van Gorp, 2015). In 2011 about 59 percent of the households had a pet compared to 2005 this increased with 4 percent (HAS Kennistransfer, 2011). This growth also contains challenges, dogs can cause pollution of the environment with faeces and urine (Reid et al., 1983). Since dogs are omnipresent in the public open space, due the fact that they need their daily walking, they are inherently a part of the 'intricate street ballet' as mentioned by Jacobs (1961, mentioned in Van Melik and Van Gorp, 2015, p. 9). Therefore each visitor and thus also the dog has its own role within this street ballet of the public open space (Van Melik and Van Gorp, 2015). But as described by Goffman (1961) people tend to be at the same place without directly communicating with each other, the so-called co-presence without co-mingling (Goffman 1961, mentioned in Van Melik and Van Gorp, 2015, p.9). Moreover are those public open spaces used for myriad purposes by an increasing amount of different users. Consequently public open spaces can create conflicting situations between users who want to use that space in different ways. To avoid conflicts between users, a solution is to divide or ban certain groups in public open spaces in different compartments resulting in spaces that do not facilitate multiple use but separate them, for example a dog free area (Van Melik and Van Gorp, 2015). The question arises if there is not another way to actually embrace a street ballet in the public open space and incorporate and facilitate the dog in the urban environment. Knowing that the needs of dogs are compromised by high-density urban settings and environmental concerns (Lee et al., 2009). Petnet (2014) already highlights the benefits of planning for dogs' use of public

open space. Public open spaces can therefore be used for multiple purposes simultaneously and harmoniously (Petnet, 2014). With this in mind, I want to start this research.

Research objective

The goal of the present research is to gain insight what the benefits and challenges are of integrating the dog in the urban environment of Groningen. There is evidence to suggest that dog ownership produces significant health benefits and provides an important form of social support (Cutt et al., 2007). However further investigation is needed, to explore what factors influence dog owners walking with their dog in the urban environment. Therefore the following aspects are the central construct of this research and will be discussed throughout. Because urban areas are becoming more and more dense, the scarcity of space will increase and the competition for space simultaneously. This inevitably influences the users of urban space and since dog owners are also a part of those users of urban space, their role and part should be taken into account. To explain their right of access to urban space, the positive and negative influences of dogs in public open spaces on inhabitants in the urban environment will be outlined. Given that the next step is to get a general idea of what dogs and their owners enable and constraint in using space. As a result the argumentation and the foundation how and why planning for pets should be done, is made. As described above the scarcity of space influences the use of it. Therefore multifunctional use of space, dog owners and non-dog owners using space simultaneously, is a way to share and provide space to all urban dwellers. However multifunctional use of space inhabits challenges and the integration of dogs to the public realm has limitations. Especially when recreational activities compete with each other and various stakeholders are involved, an urban planner is needed to plan, communicate and accommodate all those usages. This by planning in a collaborative, more structured manner for dogs and other users of urban space. The result of the research is an analysis on how to plan and integrate the dog in the urban environment of Groningen. It can be used as 'paradigm' for public open spaces in Groningen on how to deal with the question of dogs in the public realm.

Since the context of the research is the pet planning arena in the city of Groningen there will be a focus on a pet planning example, an integration of dogs in the urban environment, namely the off-leash route in the Noorderplantsoen, a public open space in the city of Groningen. This park serves a variety of groups and has since 2013 a designated off-leash dog area. This area allows dog owners to walk their dog without a leash. From November 2013 till November 2014 the municipality of Groningen did an experiment 'Proef loslooproute Noorderplantsoen' where the off-leash route was tested in the Noorderplantsoen (Municipality of Groningen, 2014). This shared space principle- dog owners and non-dog owners are allowed to walk on this path- tries to facilitate the multiple use of space without hindrance. The municipality decided, after evaluating the respondents' experiences that this route will persist. About 95% of the respondents did not experience any kind of hindrance of the new off-leash route (Municipality of Groningen, 2015).

Given the above and the fact that space becomes a scarce resource, owning a pet/ dog in an urban environment will be under pressure. The growing density of urban areas demand for public open space that embraces multifunctional use of space and therefore makes owning a pet possible. In order to offer all city dwellers the right to use city space, an instrument is needed. Since planning is "intervention with an intention to alter the existing course of events", planning interventions are needed to come up for the shortcomings for specific urban users (Campbell and Fainstein, 2003; p. 6). Nevertheless justification for planning is needed. Why and in what kind of situations should planners intervene (Campbell and Fainstein, 2003). How are private and public sectors working together and which role does the institutional framework have. This forces planners to rethink and reshape the view on how to plan the public open space. Inspired by prior literature on planning for pets, the overall focus is on multifunctional use of space, accessibility of public open space and the contributions of planning for pets to general well-being, personal health and quality of life in cities. Therefore the overall aim addressed in this study is formulated in the key research question:

What are the benefits and limitations of integrating pets in the urban environment of Groningen?

In order to answer key research question the following sub-questions are formulated:

- 1. What are the benefits and challenges of multifunctional use of space and how do pets fit in?***
- 2. How and why should planning for pets be done?***
- 3. Who are the different players/ stakeholders in the pet-planning arena of Groningen and what enables/ constraints them to use the urban space?***
- 4. What are the benefits and concerns related to public open spaces that allow dogs?***

As described above, the central aim of this research is to explore the benefits and limitations of an inclusion of pets to the public realm of a city like Groningen. Since space plays a crucial role in this perspective, the urban planner comes at stake. In an urban context various stakeholders are involved and meeting their needs is not always possible. Therefore planning for pets with a multifunctional use of space approach can stimulate cross disciplinary working. Resulting in spaces that are inclusive and used in a multifunctional way. The relevance of this pet planning study for theories in planning lies in the idea of Patsy Healey (Healey 1997 in Allmendinger, 2009). Patsy Healey (1997) describes that "Every field of endeavour has its history of ideas and practices and its traditions of debate. These act as a store of experience, of myths, metaphors and arguments, which those within the field can draw upon in developing their own contributions, either through reflecting on the field. This 'store' provides advice, proverbs, recipes and techniques for understanding and acting, and inspiration for ideas to play with and develop" (Healey, 1997 cited by Allmendinger, 2009, p. 30). This 'store' of planning ideas and practices is also used in this research, trying to develop and connect the ideas of collaborative plan making with the ideas of planning and inclusion of pets in the urban environment. Contributing to this 'store' with an idea that planning for pets/ the integration of pets in the urban environment, in the realm of scarcity of space, should be done with a multifunctional use of space in mind. However this situates the study in a post-positivist planning landscape where the planner is a fallible advisor who operate in a complex world (Allmendinger, 2009). The result of this research will be a guideline/ report for innovative and experimental shared space between two urban user groups- dog owners and non-dog owners. Moreover stresses it the importance to use public open spaces in a multifunctional way which also means an integration of dogs into the urban environment. Local authorities throughout the Netherlands can use this as a strategic framework to implement/ stimulate multiple use of public open space with dogs.

Overview of the study

Throughout the thesis the words pet planning and dogs are used interchangeably. However since dogs are the main objective of this research, planning for pets denotes planning for dogs. The term public open space refers to public parks and urban green, they are also used interchangeably in this report. As in the research of Harlock Jackson et al. (1995), access to public open spaces by dogs includes both on and off-leash access. The setup of the thesis will be as followed. Chapter one introduces the general topic of the thesis. By providing some context to the problem and addressing the necessity to elaborate why and how planning for pets in the urban environment should be done. Chapter two discusses the literature and theory that is used during the research. The review of past research supports and situates this research in the accurate paradigm/ theoretical framework. This to provide the reader with necessary information on the subject to understand the line of reasoning. The purpose of chapter three is two-fold, on the one hand the methodology is explained, providing the reader with information on how this research is done. On the other hand ethical considerations throughout the research are discussed. Chapter four describes the context of the research. Chapter five is the analysis that discuss the findings, more precisely the summative description of data that is most significant for this research, in light of theory. The final chapter describes recommendations and conclusions.

Chapter Two- literature review

The following chapter reviews past research in order to show a place for the own research, resulting in the theoretical framework for this thesis. First of all, multifunctional use of space has the potential to integrate various usages of public open spaces. For that reason the concept of multifunctional use of space is explained and linked to planning with pets and the related contributions to society. This chapter discusses what the benefits and challenges are of integrating the pet in the urban environment and provides a framework for the analysis of such an inclusion. While keeping in mind that urbanization is one of the global trends of the 21st century, which means that more people will have to share scarce public open space (2014).

Various urban users

Jane Jacobs's idea that urban culture depends on the relationship between personal interaction and public space is interesting in the analysis of multiple use of public open spaces (Gottdiener and Hutchison, 2011). Jane Jacobs stresses that urban life cannot be planned because people invent uses for space (Gottdiener and Hutchison, 2011). Naveh (2001) states that although we cannot predict the future of our landscapes, we can help to shape their future. So urban planners can to some extent anticipate and stimulate particular use of space. Jane Jacobs (1961) states that a city who limits public or social space will destruct itself. Those thoughts enlighten why it is important to plan with the various groups involved- dog owner and non-dog owners. Giles-Corti (2007) denounces that the sub-population of dog owners are largely ignored in the planning process of the neighbourhood. Planning and the design of the neighbourhoods should be for multiple users, including dog owners (Giles-Corti, 2007). Jackson (2007, p. 29) "firmly believes that we need to start planning for pets and their owners (in the same way we now plan for a range of community needs)". Urban planning strategies should integrate the social and psychological services of urban areas (Chiesura, 2004). This by involving the various urban users and their needs in the planning process. The role of the urban planner is to manage public open spaces/ urban green spaces in a diversified way since there is a variety in needs and expectations of the urban population- for example dog owners and non-dog owners (Chiesura, 2004). Other research underpins this "[...] planners should thus seek to ensure that open spaces offer the range of pleasurable experiences in locations accessible to most people" (Burgess et al., 1988; p.471). Pincetl and Gearin (2005) recommend a new approach to public spaces that re-examines the range of uses public spaces offer. That re-examination of ranges of uses also includes a new approach on how the inclusion of the needs of dog owners in the planning of public open spaces can be reached. Especially since the pet occupies a significant role in the lives of many urban dwellers (Dotson and Hyatt, 2008). According to Dotson and Hyatt (2008) is animal companionship an integral aspect of life. In this perspective pet ownership does provide emotional, physical and mental health benefits (Dotson and Hyatt, 2008). Furthermore describe Salmon and Salmon (1983 in Dotson and Hyatt, 2008, p.458) why the pet is relevant in today's society: "In present society, evidence points to the role that dogs play in satisfying human needs for companionship, friendship, unconditional love, and affection—all of which have become increasingly hard to satisfy in 'our nuclear families living impersonal suburban lifestyles'". Rock et al. (2014) even state a healthy urban environment consist also of pets. Therefore the next paragraph elaborates what the benefits and challenges are of an inclusion of the dog in the urban realm in a multifunctional way.

Multifunctional use of space

"In recent years there has been a paradigm shift from spatial segregation of landscape functions to a paradigm of complete multifunctional landscape (Chen et al. 2009, p.76). Multi-functionality refers to the ability to perform several functions- environmental, social, economic- and provide several benefits on the same spatial area (Science for Environment Policy, 2012). The functionality of landscapes will increase if they fulfil ecological, economic and socio-cultural functions (Chen et al., 2009). Given the above, one can state that the integration of the needs of all urban dwellers, including dog owners, can

increase the functionality of space. Naumann et al. (2011 cited by Science for Environmental Policy, 2012; p 1) distinguish between 'green' spaces and 'grey' (e.g. buildings, roads) spaces, in their point of view the grey spaces tend to be designed to perform one function without contributing to the broader environmental, social and economic context. Whereas the green spaces provide the citizens with several functions, which is further described below (Science for Environmental Policy, 2012). Since urban green spaces do not solely have one function but also ecological, economic and social-cultural purposes, integrating dogs and their owners' needs can contribute to the social-cultural aspects of urban green. Resulting in spaces that perform multiple functions, providing environmental and social benefits.

The Landscape Institute (2009, cited by lojã et al., 2014, p. 705) defines multi functionality as "A range of different functions provided by an area from which 'societal, environmental, and economic benefits' are delivered." A good example of multi functionality is urban green infrastructure which provides goods and services. Those services can be categorized into *habitat* services (biodiversity), *regulating* services (climate change adaptation and mitigation), *provisioning* services (water management, food production and security) and *cultural* services (recreation, well-being and health; land values; culture and communities) (European Environment Agency, 2011). Especially the cultural services play a role in planning for pets. Dog owners who visit public open spaces are using and contributing to those cultural services- such as for example social interaction (Jackson, 2014). A system of multifunctional land thus stimulates social and ecological activities, like climate change adaptation and recreational opportunities for example walking the dog (lojã et al., 2014). Multi functionality means that within a whole area, many small zones have different and specific (recreational) uses, which also includes walking the dog (lojã et al., 2014). lojã et al. (2014) distinguish multi functionality as having concurrent use that is either alternatively scheduled or simultaneous. It is therefore important to manage those different uses in a proper way, otherwise multi functionality can cause usage conflicts (lojã et al., 2014). Since urban environments face scarcity of space this will put more pressure on the competition for that space between the different recreational activities- dog walking, walking, running and cycling (Batch et al., 2001). However multi functionality of a public open space can also be a solution for this problem since it can simultaneously support multiple benefits to all urban dwellers including dog owners (Mastrangelo et al., 2013).

Although multiple function of urban green space is a possibility to deal with the competition for public open space, it is not yet well integrated into the planning process (Batch et al., 2001, James et al., 2009). Chen et al. (2009) mention that planning landscapes in a multifunctional way requires for examination of the multiple values that urban users assign to spaces. This is especially in urban areas difficult where different recreational activities compete for the limited open space (Batch et al., 2001). Planning the urban environment with pets requires involvement of all the relevant stakeholders in the planning process, who should address mainly the dog owners but also other urban dwellers who are using that space. This to ensure that urban green does fulfil its many functions (Science for Environment Policy, 2012). Nevertheless multi-functionality is difficult to assess since different functions require different measurements (Science for Environment Policy, 2012).

Dogs and their physical environment

A group that walks in the streets and visits public open spaces quite frequently, are dogs with their owners. Especially in urban areas, walking in the street and visiting public open spaces are the main sources of exercise of dogs (Harlock Jackson et al., 1993). Harlock Jackson et al. (1993) even state that the physical environment plays a crucial role in how the dog behaves. In this perspective the dog's physical environment, like public open spaces in the wider neighbourhood, is a crucial part of and influence a dog's life and that of his or her owner. Or as described by Harlock Jackson et al. (1993, p. 16) "it is visits outside the home that provide the greatest variation, stimulation and unpredictability". In recent years there has been debate on access to parks by dogs and in some they are even prohibited (Harlock Jackson et al., 1993). The prohibition of dogs to public open spaces can be related to the fact that there are concerns that dogs can pose a threat to people or wildlife (Harlock Jackson et al., 1993). This is particularly for owners who want to exercise their dogs regularly problematic since

access is needed to public areas to walk the dog (Harlock Jackson et al., 1993). As mentioned in the research of Urbanik and Morgan (2013) "the increasing articulation by urban dog owners that dogs need their own places where they can simply be 'dogs' and escape their largely confined and controlled lives has led to the rise of dog parks – or off-leash areas." (Urbanik and Morgan, 2013; p. 292). Those public dog places are namely public open spaces with areas where the dog is allowed to run off-leash or on the leash (Urbanik and Morgan, 2013). This indicates that there is to some extent a need to separate functions within a public open space to guarantee and provide dogs and their owners an own place. However this does not mean that other recreational functions cannot simultaneously use the same space. Therefore the following paragraphs discuss why dogs should be accommodated in public open space and if other functions can use the same space.

Although Harlock Jackson et al. (1993) state that pets do have a legitimate place in urban areas, Philo argues that they should be viewed similarly to marginalized, socially excluded groups of people when studying human-animal relations (Philo 1998 cited by Urbanik and Morgan, 2013; p293). This implies that this urban group, represented by their owners, is quite vulnerable and not always heard when it comes to their rights and needs in the urban environment. This corresponds with the research of Harlock Jackson et al. (1995), who describe that dogs and their owners' needs have not been considered in the planning of public open spaces. Since planners are not 'free agents' able to objectively investigate, explore or challenge the use of public open spaces (Allmendinger, 2009, p. 27). It is essential for the integration of pet owners needs to pay attention to the 'contradictions in the planners role' (Allmendinger, 2009, p. 27). The planners role gets influenced by three powers: "their own personal and professional feelings, their employers objectives and the code and ethics of their professional institute" (Allmendinger, 2009, p. 27). Those powers effect also how sensitive planners are for differences and inequalities in the urban environment. Since planning for pets is about a vulnerable group in the city, their needs should also be included into the planning process. Dogs today are embedded in the lofts, condos, apartments, town homes and single family homes of the city (Urbanik and Morgan, 2013). Therefore there is a growing interest in where and how dogs can inhabit city spaces (Urbanik and Morgan, 2013). An option on how a city can be more pet friendly is by providing off-leash dog areas within public open spaces. Virginia Jackson (2007) even argues that planners can have a role in making a city more pet friendly. This entails that planning for pets requires a planner that is reflexive and can put the dog in the bigger picture of the urban environment.

Concerns of inclusive planning

Although it seems that there is a need for more holistic and inclusive planning of cities there are some constraints as mentioned by Gravenall (2007) "We believe it is not beyond the wit and imagination of planners to design public open space that accommodates the needs of all recreational users, including walkers with dogs" (Gravenall, 2007, p.33). Furthermore a solution that works in one situation might not work in another context since various factors, influencing the use of an urban green space, interact (Schipperijn, 2010). Therefore there must be a match between supply- design and access of public open spaces and demand- the recreational needs of public open space users. Nevertheless this can lead to an uneven distribution of space when there is more demand from a particular group that is larger in numbers, for example non-dog owners who want to cycle or walk. Planners can influence the supply side and thus create and facilitate a more balanced use for all users of urban green spaces.

As described above multifunctional use of space has several benefits. Especially in urban areas where open space is limited, a multifunctional use of it could be a solution. This is also highlighted by Harlock Jackson et al. (1995), who point out that integration of the diverse use of public open space as a general principle is essential. The following part will discuss the benefits and the problems related to the multi-functionality of urban green. What are the potentials and limitations of urban green spaces for different users and functions? Lee et al. (2009) already found out that urban parks serve very diverse users who have various preferences and needs. Since urban parks not only have one basic function it is important to consider (dog)

parks as part of a recreational master plan integrating users, developers, planners and the municipality into the design and layout of the park (Lee et al., 2009).

Benefits of multifunctional public open space in urban contexts

There is a surplus of studies showing that urban green spaces are important in meeting contemporary societal needs (James et al., 2009). Through the presence of dogs in public open spaces there are some collective benefits that can accrue to communities that extend beyond the pet owners themselves (Wood et al., 2005). Since dog owners are using public open spaces to walk the dog to fulfil basic necessities, "the broader community benefits of having more people 'out and about', participating in local activities, using recreational areas and interacting with one another" (Wood et al., 2005, p. 1168). As described by Harlock Jackson et al. (1995) are dog owners a substantial group of public open space users. This implies that urban green spaces offer various functions, including walking the dog, which show that green spaces have a complex and multidimensional structure (Van Leeuwen et al., 2010). Also Tarsitano (2006; b) acknowledges that parks and gardens have a multitude of functions/uses in a city. And even in the history of the parks, their perceived functions have changed over time (Pincetl and Gearin, 2005). As earlier described there is a significant population of dogs living in urban areas (Urbanik and Morgan, 2013). Due urban consolidation policies (higher incidence of smaller homes and back gardens) this will place greater demands on public open spaces for humans and their dogs (Harlock Jackson et al., 1995). This means that in the city life of the dog, urban green spaces are an essential part of their life. Therefore planners should acknowledge that pets need urban green and that their relevance in the use of a public open space is nowadays something the urban planner cannot deny anymore.

Social and planning value of public open spaces

Baycan-Levent et al. (2009 cited by Van Leeuwen et al., 2010; p. 3&4) present a taxonomy of urban green space values classified in five categories: "(a) ecological values: intrinsic natural value, genetic diversity value, life-support value; (b) economic values: market value; (c) social values: recreational value, aesthetic value, cultural symbolization value, historical value, character building value, therapeutic value, social interaction value, substitution value; (d) planning values: instrumental/structural value, synergetic and competitive value; (e) multidimensional values: scientific value, policy value." Especially the social and planning value of urban green spaces is in the pet planning arena important. Since there is a significant population of dogs living in urban areas, there is growing interest in how and where dogs can inhabit city spaces (Urbanik and Morgan, 2013). Because dog owners are a part of the urban community, and thus use the urban green spaces in a different way and frequency. This requires planning that acknowledges and understands complex structures by facilitating the dog owners social and planning values, for example the opportunity to walk the dog off-leash on a designated 'dog' route. The instrumental dimension therefore can enable but also constraint multifunctional use of urban space. Places where dogs are not allowed, banning, are an example of an institutional barrier that constraints dog owners to use the public open spaces. As mentioned by Harlock Jackson et al. (1995) in the statement below, although separation seems to be in first instance a way to avoid conflicts it is not the way to go when planning for pets. "*While separation is warranted in some instances, it should not be a philosophy upon which to base an area-wide strategy for dogs.*" (Harlock Jackson et al., 1995; p.5) Separation should therefore not be an area-wide strategy since "the open space that has been provided is not necessarily well distributed or accessible to all members of the community (Harlock Jackson et al., 1995; p.5). Moreover due the fact that there are different recreation activities that need to be accommodated, some interests are better facilitated than others (Harlock Jackson et al., 1995). So the separation of functions and thus the exclusion of dogs to specific areas of public open spaces can result in an unbalanced distribution between all those recreational activities of specific user groups. Therefore public open spaces should not only facilitate one function but embrace and stimulate that the different recreational activities use the space simultaneously.

Social cohesion, social interaction and mental health

The concepts of social cohesion, social interaction and mental health describe why pets can fit into urban green spaces and why such an inclusion is not solely good for dog owners but for the whole urban community for example in terms of creating social capital. In the study of Wood et al. (2005) pets can be positively associated with some forms of social contact and interactions within the broader local community. According to Baycan-Levent et al. (2009) those concepts would be part of the social value of urban green space values. In this age of advanced technology and mobility, sense of community is declining throughout the Western World. It is therefore an important task for planners to identify and create conditions that foster and strengthen the sense of community (Francis et al., 2012). Those concepts can also directly be linked to the benefits of having dogs in public open spaces, since pets can create conditions to foster and stimulate social cohesion, social interaction and mental health. The study by McHarg et al. (1995) revealed that dogs can act as social lubricants, through having pets, dog owners get to know people and are making friends. Moreover can the presence of dogs create a friendly atmosphere that makes it easier to get into conversations (McHarg et al., 1995). Additionally, dogs can serve as a topic of casual conversation for walkers (Wood et al., 2005).

Since those public open spaces are a way to meet and get in contact with other users and dogs are contributing to potential opportunities for interactions, it is interesting for the urban planner to integrate the dog in the planning of public open spaces. Resulting in an inclusion of pets into public open spaces, "where dogs can promote interaction and conversation between strangers and facilitate the establishment of trust between people who are newly acquainted" (Wood et al., 2005, p.1161). Besides those societal benefits there are also climate change mitigation and adaptation services- ecological values- of urban green spaces (Demuzere et al., 2014). The multi-functional nature of urban green space- societal and ecological benefits- show how beneficial and relevant those spaces are for the urban environment including the inhabitants. The next sections show a more holistic view on the benefits of multi-functional use of urban green spaces in relation to dogs. This holistic view contains co-benefits and trade-offs between urban green and dogs in the context of public open spaces.

Social Cohesion and Social Interaction

Over the last few decades empirical research demonstrated that pets enhance psychosocial benefits like community integration (Wood et al., 2005). One group that is part of a local community are dog owners. Facilitation of social contact is the main community level benefit that can be attributed to pets (Wood et al., 2005). Virginia Jackson states that "Providing dog owner facilities is such a straightforward way of building social capital and improving responsible pet ownership." (Jackson, cited by Petnet, 2014). A growing body of empirical work has explored that a facilitator of social interaction is the pet, the so called '**dog-facilitated social contact**' (Wood, 2005; 2007, p.1161 and Jackson, 2014). Wood et al. (2005) describe that "dogs can promote interaction and conversation between strangers and facilitate the establishment of trust between people who are newly acquainted" (Wood et al., 2005, p.1161). This is also argued by O'Haire (2010), who says that pets encourage approaches by other human beings resulting in social interactions. The dog acts in this perspective as an accessible 'bridging device' to its owner, by bringing strangers in public places into interactions (Goffman 1963 in Robins et al., 1991, p.9). Dogs therefore can serve as a topic of casual conversation even when there are not with their owner (Wood et al., 2005). This implies that pets can stimulate communication/ conversations between dog owners and the broader community and improve the feeling of safety (Petnet, 2014). An improvement of the feeling of being safe is not solely for dog owners important, other community members can also benefit from dog walkers who are visiting regularly public open spaces and function as '**neighbourhood watch**' (Batch et al., 2001). The establishing of a feeling of being safe in the neighbourhood through the dog owner's regular presence has implications for all residents of the neighbourhood (Toohey and Rock, 2011). "Using the daily task of walking a dog allowed residents to check on their neighbour's welfare, but without invading her privacy" (Toohey and Rock, 2011, p. 5). However those social interactions do also need a platform where they

can take place. Due the growing shift toward urban living, which goes hand in hand with less physical contact with animals and the living environment, the potential benefits of human-animal interactions are under pressure (O'Haire, 2010). Therefore public open spaces and green spaces offer a possibility to function as meeting places to facilitate social interaction and especially in the context of dense urban areas. This is also mentioned in the research of Burgess et al. (1988) who describe that open green spaces are gateways to a city in which people come together and interact. According to Wood et al. (2005) public open spaces like parks provide better opportunities for 'dog-facilitated' social contact than walking the streets (Wood et al., 2005, p. 1161).

In this perspective public open spaces have an enabling role in facilitating social interaction between dog owners and other park users and provide a place where social interaction can take place (Jackson cited by Petnet, 2014). This is in line with the research of James et al. (2009) who describe that urban green spaces can bring people together. According to those arguments, pets and public open spaces are both an input for social interaction in the urban environment and they both get stimulated from one another. This also has implications on how public open spaces are governed by laws and policies regarding the presence of dogs (Wood et al., 2005). There is even a study by Robins et al. (1991) that state that dogs can be an antidote for the human anonymity of contemporary society's public open spaces. According to Eddy et al. (1988), pets have socializing effects that can overcome social isolation. In public open spaces there is a prohibition against talking to unacquainted others which makes social interaction with others difficult to initiate and less to sustain (Robins et al., 1991). However in the study of Robins et al. (1991) this prohibition is less observed when a person is accompanied by a dog. It is even observed that the conversations in public open spaces between people that do have a dog are longer and more often (Robins et al., 1991). Gardner (1980 in Robins et al., 1991, p. 4) proposed that civil inattention "may be breached when the citizen is accompanied by a person or animal in an open category, for example, a child or dog". Another interesting mechanism is that dogs can break down social barriers. People regardless their socio-economic status get in touch with each other (Jackson in Petnet, 2014). Especially for people who live alone walking the dog and the associated social interactions might support the only social contact they have during the day (Harlock Jackson et al., 1993). This social interaction is one of the main community level benefits that can be attributed to pets (Wood et al., 2005). Especially in the context of an increased life expectancy the human psychological wellbeing is important (Smith, 2012). On the other hand a study in the United Kingdom by Collis et al. (2003) found that interactions facilitated by dogs do not necessarily enhance social networks. However social contacts and interactions still be relevant in contributing to the community benefits (Wood et al., 2005). It is even said that pets can be the solution to reduce the stresses of urban modern living, which can contribute to the quality of life (Petnet, 2014).

As described above public open spaces are important places for dogs, their owners and the broader community to meet each other and for social interaction. In spite of the fact that public open spaces are meeting places for dog owners, they also have other aims. Research of James et al. (2009) describes urban green space as an integral part of cities providing a range of services to the inhabitants and the wildlife. According to James et al. (2009) and Peters et al. (2010) the planning of cities and their various inhabitants should be re-examined, this re-examination of city planning acknowledges that urban parks are more inclusive places than non-urban green areas and can facilitate social cohesion by creating space for social interaction. It seems that public open parks are needed to provide the city dweller with a stage for social interaction, resulting in social cohesion. Especially for an urban population that is living longer, social interaction and psychological wellbeing is important for the prevalence of chronic diseases (Smith, 2012). To embrace social interaction it is important that the space is encouraging to use by local populations (Corburn, 2009). This also means that dog owners of a local population should be encouraged and included to use public open spaces to create social interaction. Beckley (1994, cited by Peters et al., 2010, p.94) defines social cohesion as "the extent to which a geographical place achieves 'community' in the sense of shared

values, cooperation and interaction." Moreover are social networks, where interaction takes place, the source of social capital (Peters et al., 2010). Social capital is essential for social cohesion since interactions in daily life between people across ethnic divides are one way of creating social cohesion (Peters et al., 2010). However the relationship between pets and social capital is not direct but rather does pet ownership mediate some of the elements of social capital (Wood et al., 2005). This is done, as described above, by facilitating social contact and interaction, motivating to visit public open spaces which in turn facilitate contact between the various visitors who otherwise would not interact with each other (Wood et al., 2005). Public spaces can therefore function as meeting places where interaction with others can be stimulated and dogs can facilitate and encourage social interaction between all members of the community. A city could create more social cohesion and interaction by providing public open spaces that are accessible for all citizens, including dog owners.

Mental and physical health

"Companion animals offer a range of health related benefits including improvement in overall health and psychological wellbeing, which is important given the increased life expectancy" (Smith, 2012, p.439). Since humankind is living longer and health and psychological wellbeing is something that contributes to the quality of life, the influence and relevance of pets in the urban stressful life is something that needs to be analysed. That pets do play a role in healthcare and health promotion is also shown in other research. In the study of Wood et al. (2005) pets are mentioned to be relevant as protective factor for mental health. Mental health as described by Jennings (1997, p.365) "refers to the ability so successfully negotiate the daily challenges and social interactions of life, without experiencing undue behavioural or emotional incapacity." In the age of stress-related disorders and stressful life events, preliminary research indicates that pets can positively influence human mental health and well-being (O'Haire, 2010). Friedmann (1990 in Jennings, 1997) states that pet ownership can decrease loneliness and depression and thus contribute to the mental health. Harlock Jackson et al. (1993) even suggest that pets are a drug-free way to cope with stress. This is in line with O'Haire (2010) who states that human-animal interactions reduce stress indicators. This so called 'pet-effect' describes health related aspects of a companionship of a pet (Smith, 2012). Those aspects are an overall improvement of the quality of life, including physical, social and psychological health. Physical health is related to the cardiovascular health, physical fitness and immune system development. Social health refers to the pet as catalyst for meeting people and social interaction, as mentioned above. Psychological health is linked to animal assisted therapy (for example reducing stress in children), mental health and child development (Smith, 2012). Also in other studies the health related aspects of owning a pet are emphasized. "A growing body of research suggests that pet owners are more likely to experience better physical, mental and social health" (Virginia Jackson, 2007; p. 7).

The physical health benefits that are associated with pet ownership are a positive effect on the physiological risk factors such as blood pressure and physical activity which is an important protective factor for cardiovascular disease (Wood et al., 2005). McCormack et al. (2011) report a positive effect of dog walking, owners have a better physical and mental health through social interactions. Dogs, as earlier described, can catalyse social communication and physical activity (McCormack et al., 2011). Another interesting finding is that the walkability of the street pattern encourage dog walking. People who walk their dog more often, are more likely to live nearby a walkable neighbourhood (McCormack et al., 2011). It seems that the built neighbourhood environment, off-leash areas and street layout, has influence on how often people walk their dog (McCormack et al., 2011). McCormack et al. (2011) thus emphasize that urban design can stimulate physical activity- dog walking. Since public open spaces are important for dogs and their owners and provide social and psychological services which improve the wellbeing of the urban citizens (Chiesura, 2004). Those spaces are needed to fit the pets in the life of urban citizens. By including pets into public open spaces not solely the pets are positive influenced also their owners, dog walkers experience more positive feelings about their neighbourhoods (Toohey et al., 2013). Moreover can walking through a park reduce stress, enhance contemplativeness and rejuvenate the city dweller (Ulrich 1981, cited by Chiesura, 2004; p.

130). In an urban society where stress is a common aspect of daily living, open green space has the ability to function as "natural tranquillizer" (Van den Berg et al., 1998 cited by Chiesura, 2004; p. 130). Dogs can therefore provide their owners with mental health benefits and function as catalyst of social and psychological services which gets underpinned in the statement of Senator George (Batch et al., 2001, p. 5) "*Dogs or companion animals have become an important part of our society. Companion animals 'provide many benefits which are difficult to quantify in monetary terms, but which have important implications for the health and welfare of humans'.*" So walking the dog and especially walking in public open spaces like urban green parks do both contribute to the mental health and wellbeing of urban citizens. Given current arguments of health related benefits of dog ownership, dog walking is a marketable strategy that will benefit both dogs and their owners (Wood et al., 2005).

Adverse effects of pet ownership on health

However there are also some adverse effects of pet ownership on human health. The negative impacts on human health caused by pets are the potential spread of zoonotic diseases and allergies, mammalian bites and the avoidance of medical care (Smith, 2012). The health risk of zoonotic diseases implies that there can be a transmission of infectious agents from companion animals to humans (Smith, 2012). But also aspects of the costs of owning a pet, the time it takes to care for a pet and behavioural problems can influence the mental health like for example stress, anxiety and loneliness (Smith, 2012). Nevertheless the health risks can be minimized or prevented if they are managed well.

Limitations of multifunctional use of space

Although multifunctional use of space has benefits as described above, there are also some issues related to it. Those problems can also affect to some extent the generated benefits of multifunctional use of space. Harlock and Jackson (1995) therefore argue that the benefits should outweigh the disadvantages and that problems can be better managed. According to Harlock Jackson et al. (1995, p13) "Conflict is inevitable in urban areas". There are some possible conflicts that can be found in public open spaces due multi-functional use of the same space. Harlock Jackson et al. (1995) set out the following aspects that can cause problems: different recreational activities that compete for access to the same space, incompatible activities that share the same recreation facility (e.g. fishing and water skiing), inappropriate or unacceptable visitor behaviour and citizens who are living in the direct surrounding of a public space can be affected by noise, litter, property damage, car parking and traffic problems. Public open spaces and (dog) parks are shared resources (Matisoff and Noonan, 2012). However since people can use those places, they can become overused, resulting in congestion or degraded park infrastructure (Matisoff and Noonan, 2012). There are also some problems that may arise in maintaining safe conditions for dogs and for humans. Under conditions where crowding is low and dog owners act responsible public open spaces are non-rival however when there are conflicts between dog owners or dogs and when the physical infrastructure or environmental quality deteriorates due to overuse rival situations can occur (Matisoff and Noonan, 2012). Especially when uses compete for scarce public open space, rivalry between the different recreational activities occur and affects the safe conditions for the users (Matisoff and Noonan, 2012). However rivalry between dog walking and other recreational activities thus can lead to unpleasant situations resulting in adverse effects of multifunctional use of space.

Conflicts generated by dogs using public open spaces

Conflicts in public open spaces, due usage of the same spatial area, that are generated by dogs are defecation, aggression to humans and other animals, barking, non-compliance with access and leash laws and other nuisance behaviour (Harlock Jackson et al., 1995). Those conflicts therefore can outweigh the benefits of multifunctional use of space, for example when visitors avoid the off-leash route since they are afraid of a dog. Unremoved faecal deposits can have some serious health related impacts (Harlock Jackson et al., 1995). Faeces can "be infested with microscopic parasitic organisms which can be transmitted to and cause disease in humans" (Harlock Jackson et al., 1995, p14). Especially on designated off-leash areas in

public open spaces unremoved faecal deposits occur more often (Harlock Jackson et al., 1995). The reason for this is that it is harder for dog owners to retrieve faeces when the dog is off the leash (Harlock Jackson et al., 1995). Off-leash thus inhabits some challenges and problems for other visitors and especially when this space is used for myriad purposes, off-leash dog walking and walking. However when dog owners and non-dog owners are using public open spaces simultaneously there can also occur problems related to the behaviour of the dog. "Dog attacks are the most serious potential problem and there is always a great deal of interest in the issue. Attacks can occur against humans, other dogs and other animals" (Harlock Jackson et al., 1995). According to Harlock Jackson et al. (1995) dog attacks need to be kept in perspective, since they seem to appear more likely in the dog owner's home. Moreover can barking affect other public open space users and the wildlife (Harlock Jackson et al., 1995). Dogs presence, the behaviour and smell, can frighten other wildlife, however this is also the case for other agents that might have impacts on wildlife (Harlock Jackson et al., 1995). Not only the behaviour of the dog can cause conflicts when public open spaces are used by various users, also the behaviour of the dog owner can raise potential conflicts. Especially when the dog owner does not comply with the leash law of a public open space, conflicts with other visitors or investigators can take place (Harlock Jackson et al., 1995).

Planning of public open spaces

Planning of urban green space does not always have the same priority as physical urban structures- buildings and roads (Moseley et al., 2013). Schipperijn et al. (2010 cited by Lojă et al., 2011, p.80) call planning of urban parks as a challenging task and especially in cities with scarcity of urban green space. Also maximising the potential as part of a green network resource has not always been considered and therefore resulted in fragmented greenspaces (Moseley et al., 2013). Another obstacle in current green space planning is that planners do not always consider urban greenspaces as a multifunctional system (Moseley et al., 2013). This requires a more integrative approach to urban green space planning which includes also how people use green space. So in terms of multi-functional planning the different users, dog owners and non-dog owners, needs and usages of urban green should be taken into account. Therefore as stated by James et al. (2009) planning the urban green involves a collaborative working. This requires a collaborative planning approach that listen to the wishes of the users, dog owners and non-dog owners.

Maruani and Amit-Cohen (2007, cited by James et al., 2009) found that open space planning models are not universally applicable to urban green space to fulfil all functions and needs of the city inhabitants. Demuzere et al. (2014) have developed a strategy to plan and manage urban green in a more holistic approach. Therefore in planning urban green spaces the users' perception of the functional use of a space needs to be taken into account (Chen et al., 2009). The planning of a green space involves a solution that fits in a particular structure since each green space has its own characteristics (Schipperijn et al., 2010). A way to meet the specific characteristics and use of urban green spaces is collaborative planning. "Collaborative planning starts with the question: how can we 'make sense' of what is happening and plan for the future within a dynamic and increasingly complex society?" (Allmendinger, 2009; p. 197). This perspective on planning the urban environment with a highly dynamic and complex context, with various urban users, matches the urban framework planners nowadays deal with. This urban framework is also the foundation for planning for pets. Especially in a society that changes quickly, public involvement and participation in planning processes is needed to reach agreement between disparate and diverse urban groups/ communities (Allmendinger, 2009).

Nevertheless the assumption of public open spaces as places for interaction has limitations. In urban public spaces often particular groups territorialize places and exclude or include certain groups (Peters et al., 2010). This can be broken by providing spaces that are open for all city dwellers and accessible for social interaction. Planning, thus should provide places that are inclusive and open for multiple users. In the next part the possibilities and limitations of planning for pets in an urban environment will be discussed.

Pet Planning

Spatial planning originated in reaction to unhealthy living conditions in the 19th century (Hall, 2002 in Bagaeen, 2011). Moreover due the fact that cities face scarce open space, there is a need to plan and investigate how this space should be equitable allocate among the demand of all citizens, including off-leash dog recreation (Batch et al., 2001). So on the one hand cities face scarce open space and on the other hand is open space not necessarily well distributed or accessible to all member of the community (Harlock Jackson et al., 1995; p. 11). Since pets are an integral part of our society and they are even considered by many as part of their family and community (Seksel in People, Pets& Planning Symposium, 2007). It is important to look after the pets needs the same way as we do for other members of the community (Seksel in People, Pets& Planning Symposium, 2007). Also since there is a growing body of evidence that pets produce considerable health benefits like an improved physical, mental and emotional health, as earlier described (Cutt et al., 2007). To successful integrate the pet into public open spaces, the pets physical, psychological and environmental necessities need to be met (Seksel in People, Pets& Planning Symposium, 2007). Those necessities include the possibilities to exercise, socialize and get in contact with other species- dogs and human. By including the pets' needs into the planning of public open spaces, it helps to "live in harmony together so we derive benefit from each other" (Seksel in People, Pets& Planning Symposium, 2007, p. 35). However in practice, companion animals are being restricted from community spaces and prohibited in many places where they may be needed the most (O'Haire, 2010). However the dog in the urban environment means also according to Matisoff and Noonan (2012, p29) that "as policy-makers and urban planners attempt to design and implement sustainable and liveable cities and increase the density of urban living, dog parks are becoming an increasingly important amenity for park officials, urban planners, and policymakers to consider." Designated off-leash areas in public open spaces therefore entered the mainstream planning process for urban planners (Matisoff and Noonan, 2012). Demands for public open spaces that have designated areas for dogs therefore appear to be climbing especially in urban areas dog owners are searching for space for their dogs (Matisoff and Noonan, 2012).

Needs-based approach—targeting responsible dog ownership

In the book *Toward the Healthy City: People, Places, and the Politics of Urban Planning* of Corburn (2009) the need for planners to work cross disciplinary is emphasized. Corburn (2009, p83) calls this "a new politics of healthy city planning". As mentioned above by Matisoff and Noonan (2012) liveable cities should include also spaces for dogs. A way towards liveable and inclusive cities is to work more cross disciplinary, by recognizing that dogs and their owners are a legitimate group of public open space users as any others (Harlock Jackson et al., 1995). This puts emphasize on the examination of how dogs and their owners' needs are/ are not included in the planning of public open space in an urban environment. And calls for a needs-based approach, recreation facilities are consistent with recreation needs, for the planning of public open space (Harlock Jackson et al., 1995). By being more sensitive to the contextual circumstances and including the needs of the dogs and their owners into the planning process the health related benefits of pet ownership can be achieved.

As described by Wood (2007) pets can act as a lubricant for social interaction and the sense of community and thus strengthen the community. With this in mind, one should examine how planning and more specified planning for pets can be experimental and innovative and enhances community cohesion. While being aware that there is limited open space available for the different recreational activities that compete with each other (Batch et al., 2001). Since there is a change in the management environment of public open spaces, changing recreational needs, there is a need for planning public open spaces with/ for dogs (Harlock Jackson et al., 1995). Notably urban planning affects the physical and mental health behaviour of residents as described by Giles-Corti (2007). Therefore when planning the urban environment, the needs/ recreational needs of all city dwellers including dogs, should be a part in the planning process. Unfortunately, design considerations and social-behavioural patterns of dogs have not always been considered in the planning of public open spaces (Allen, 2007).

That the inclusion of dogs into the planning process of public open spaces had not always the highest priority, can be related to the fact that dogs can cause problems for other users. There are negative aspects, dog-related outcomes and environmental factors, of sharing public open spaces with dogs (Toohey and Rock, 2011). Harlock Jackson et al. (1995) describe dog attacks as the most serious potential problems generated by dogs when they use public open spaces, those attacks can occur against humans, other dogs and other animals/ wildlife. Toohey and Rock (2011) also mention concerns that can be linked to the behaviour of dogs in public open spaces, namely that dogs can be a source of nuisance via dog litter and via uncontrolled dogs. Those possible negative behavioural components of dogs can also affect the feeling of safety (Toohey and Rock, 2011). On the other hand by targeting responsible dog-ownership the problems associated with dogs in public open spaces can be minimized (Toohey and Rock, 2011). Especially in public open spaces responsible dog-ownership, due social pressure from other users to act appropriate, can be target (Harlock Jackson et al., 1995). The question if unleashed dogs are more prone to aggression than leashed dogs remains unresolved (Harlock Jackson et al., 1995). Moreover has in off-leash areas a greater relative incidence of dog attacks not been proven (Harlock Jackson et al., 1995). Since access of dogs to public open spaces can be linked with acceptable behaviour from dogs, which is also beneficial for the other users of public open spaces, planning the public realm with pets is a way to manage dog-related problems. Or as described by Harlock Jackson et al.(1995, p. 17): "A balanced approach that caters to everyone's needs will not only benefit dogs and their owners as a group with legitimate needs but also the wider community as well as those charged with the responsibility of enforcing animal management by-laws." However most open space planners considered dogs not separately but assumed that their needs were part of the overall need for passive open space (Harlock Jackson et al., 1995). That planning for people with pets is now a valid and very important concern of the urban planner, shows the growing evidence that there is a positive link between human health and pets (Jackson, 2007). The most effective way to accommodate dogs and their owners in the urban environment is to aim for a hierarchy of opportunities (Harlock Jackson et al., 1995). That implies that dog owners get daily, regular and occasional opportunities.

Planning with pets—a way to integrate the dog in the urban environment

As has been noted a healthy city includes urban green spaces where people can socialize. This is also mentioned by the WHO (1995) with a list of characteristics for a Healthy City. One characteristic is that people have access to a variety of experiences and resources, to get in contact, interact and communicate with others (World Health Organization, 1995 in Corburn, 2009). Mental health, more precisely the sense of community is linked to the built form of the environment (Giles-Corti, 2007). The above described views show that the urban environment is an important context in the life of its inhabitants, including dogs and their owners. Traditionally planners did not concern themselves with planning for people with pets (Jackson, 2007). Tendencies in living in higher densities and an increasing group of consumers of the city that have pets will require planning for pets since there is less space available for the pets (Jackson, 2007). This scarcity of space is even under more pressure since there are two groups with differing positions regarding the dogs' access to urban parks (Iojă et al., 2011). In the majority of the cases there is one group who desires unconditional access to parks and the other advocates limited, controlled or even a complete ban of companion dogs in urban parks (Iojă et al., 2011). On the other hand public spaces where dogs are allowed, have the potential to challenge urban morals by reconfiguring dogs as worthy of needing, sharing and utilizing those spaces (Urbanik and Morgan, 2013). Nevertheless the view of a more multifunctional use of urban space as described by Jennifer Wolch, who sees the city as a multispecies one which should incorporate the needs of all city dwellers is a good basis why animals do matter (Urbanik and Morgan, 2013). This directly links to the question how we should design cities when animals do matter (Urbanik and Morgan, 2013). This is where planning for pets comes in. The next section shows what the challenges are to plan for the need of pets.

That the needs of all public open space users should be target is described by Harlock Jackson et al. (1995). This also includes a recognition that dog owners are a legitimate group of park users and especially since dog ownership is associated with emotional, health and social benefits for the wider urban community (Harlock Jackson et al., 1995). However "Park visitors with dogs have a different profile than visitors without companion animals, but the perceptions held by the different types of visitors are not targeted by planning studies" (Iojă et al., 2011; p. 75). This calls for planning for people with pets to better accommodate the needs of dog owning households and profit from the dog ownership related social and health benefits (Harlock Jackson et al., 1995). Because sometimes the specific needs of pets in the urban environment are forgotten (Seksels, 2007). Or as described by Tarsitano (2006) "The tendency in modern cities is to build environments that only take into consideration the needs of humans and do not in any way cater to the needs of that vast population of animals living with humans" (Tarsitano 2006 cited by Urbanik and Morgan, 2013; p. 294). Meeting the dogs environmental, physical and social needs are crucial to guarantee to live in harmony with each other. This implies also better planning for their needs (Seksels, 2007). Therefore urban planners need to begin to integrate the dog's needs into land use decisions (Urbanik and Morgan, 2013). Especially in compact urban settings the pet's environment is important (Harlock Jackson et al., 1993). To walk the dog and fulfil the basic necessities of dogs and dog owners in urban areas, public open spaces are needed. Or as described by Harlock Jackson et al. (1995) "the most obvious reason why dogs need access to public open space is because of their popularity. Dog owners are a substantial group of park users." (Harlock Jackson et al., 1995; p. 5). So when planning for pets the planning of public open spaces needs to be taken into account.

There are two principles that should be considered when planning public open spaces for pets (Harlock Jackson et al., 1993): *Linear parks and pedestrian paths* are ideal for walking dogs and dogs should also have access to *free running areas*, i.e. off leash areas. Furthermore there are some points recommended by Virginia Jackson (2007) for pet friendly planning in areas of high and medium density housing. Planners should design public open spaces that accommodate people and their dogs. This also includes places where people can walk their dogs and run them off leash. Dogs that have access to off-leash areas where they can run freely tend to be less aggressive towards people as dogs that are under-exercised (Batch et al., 2001). The inclusion of dogs into public open spaces by providing off-leash areas can thus be a solution for problems/ hindrances experienced by other visitors as earlier mentioned and make dogs better members of their community (Batch et al., 2001). Moreover can strict leash laws limit the dog to run free and socialize with other dogs, which is part of their nature (Allen, 2007). This can cause more territorial and protective dog behaviour (Allen, 2007). Due the fact of master planning and manicuring public open space there is less space available where the dog is welcome (Jackson, 2007). Although there is less space available, the past experiences show that "Parks have evolved in their design, function, and size as cities have grown and changed, reflecting different societal priorities and understandings of cities" (Pincetl and Gearin, 2005 cited by Urbanik and Morgan, 2013; p. 294). Since the 'dog societal priorities', due a growing population of dogs in cities, are something planners cannot deny anymore, parks and public open spaces will evolve with their function. This is described by Urbanik and Morgen (2013): "If identity comes into play with respect to desiring certain amenities from parks, then it is not a far stretch to realize dog owners could be very powerful identity group" (Urbanik and Morgen, 2013; p. 294). They continue that "as parks have evolved to accommodate children, picnickers, walkers, solitude-seekers, tennis players, and Frisbee throwers, accommodating dogs may be a new addition to the urban human-nature-park process." (Urbanik and Morgen, 2013; p. 294). That is to say that accommodating also the dog owner's interests in the urban environment will probably be a new way of planning our urban environment more inclusive and liveable. The following two sections show how to manage public open spaces with dogs and what the benefits and concerns are of giving dogs full access to public open spaces to walk and run off leash.

Policy and management of public open spaces with dogs

As earlier mentioned, the institutional framework has influence on how dogs can be incorporated into the urban environment. Since urban areas have increasing residential density and shrinking public open spaces, concerns over the impact of dogs in the urban environment grow (Cutt et al., 2007). For that reason local councils must find ways to manage the concerns regarding dogs in public open spaces. An example to deal with dogs in public open spaces is to refuse or approve access. This is directly linked to the policy environment which can have an enabling or constraining role. As described by Cutt et al. (2007), the policy environment can have impacts on the physical activity. For instance when municipalities facilitate more dog-friendly and walkable neighbourhoods. But also the local laws, on and off-leash requirements, exclusion of dogs from public open spaces, can have a negative impact on walking the dog in the urban environment (Cutt et al., 2007). Strict leash laws can therefore be an obstacle for dogs to run free or socialize with other dogs (Allen, 2007). Especially the municipal level, which implement local laws, directly influence the possibilities for dog owners to walk the dog in the urban environment (Cutt et al., 2007). So as mentioned by Harlock Jackson et al. (1995; p. 6) "the starting point for any dog access policy should be to allow dogs in all parks in a municipality." Furthermore do they emphasize that exclusion or restrictive access policies are counterproductive in managing conflicts (Harlock Jackson et al., 1995). This suggests that the policy environment can have impact on the degree of integration of pets in the urban environment.

As described above, local laws can exclude dogs from public open spaces (Cutt et al., 2007). But there is also the possibility that policies can stimulate healthy behaviour through zoning and land use legislation. For example off-leash areas and doggy routes. On the other hand establishing different zones in one park, for example an environmental protection zone with an environmental emphasis, tend to exclude dogs (Harlock Jackson et al., 1995). The purpose of an environmental protection zone is to protect "urban natural features that contain important environmental resources which must be protected for ecological, educational and recreational reasons [...] and permit only those uses which are compatible with and assist in the protection of the environmental attributes of these lands, or are in keeping with applicable Official Plan policies" (City of Ottawa, 2015). Especially since "attacks against wildlife is part of the predatory instinct natural to all dogs", dogs tend to be excluded from those environmental protection zones (Harlock Jackson et al., 1995, p. 14). As a consequence dog owners need to share the space with other users in the human recreation areas (Harlock Jackson et al., 1995). Resulting in possible conflicts about the scarce space that is left over between dog owners and non-dog owners.

Management model for an inclusion of dogs to public open spaces

The management of public open space- zoning and dogs' access to public open space- affect dogs and their owners (Harlock Jackson et al., 1995). Greater restrictions on access for dogs hinder certain aspects of dog ownership. Moreover are the attitudes towards dogs' use of parks polarised between pro-dog and anti-dog (Harlock Jackson et al., 1995). All those issues contribute to the success or failure of dog ownership in the urban environment. Therefore Harlock Jackson et al. (1995) come up with a management model for access to public open space by dogs. The following principles should be established to accommodate dogs and their owners in public open space, resulting in a new paradigm for the way we approach the question for dogs using public open space. (Harlock Jackson et al., 1995). "Recognition of the legitimacy of dog owners as being as deserving a group of clients as any others, to understand more clearly the needs of both dogs and their owners, fundamental need for dogs is that they be taken out with their owner, aim for integration of dogs with other park users and that Councils should apply a strategic approach that considers access on a comprehensive municipal wide basis rather than on a piecemeal park by park basis" (Harlock Jackson et al., 1995; p. 5). For this research, with a focus on multifunctional use of space, the integration principle is important to explore. This principle highlights that public open spaces should aim for integration with other park users instead of separation, comparable to banning dogs (Harlock Jackson et al., 1995). Moreover provides integration a more efficient and equitable distribution of resources among all urban citizens (dog owners and non-dog

owners) (Harlock Jackson et al., 1995). Since the urban context changes fast, flexibility is needed. By emphasizing integration instead of separation, future spatial needs can be easier adapted (Harlock Jackson et al., 1995).

Accessibility

There are five options with regard to the dogs’ access to public open space: On-leash areas, off-leash areas, banning, different zones in one park and time share arrangements (Harlock Jackson et al., 1995). On-leash areas, off-leash areas, different zones in one park and time share arrangements have their own benefits and impacts on dogs in a public open space or an urban park, as described below in table one.

Options dogs’ access to public open space	Benefits
<i>On-leash areas</i>	Appropriate context for socialisation Training Expand the range and diversity of experience for the dog
<i>Off-leash areas</i>	Opportunity for unstructured and joyful play without restrictions of a leash From of interaction with their owners Training- ‘fetch’, play with other dogs Exercise& relief of pent-up energy
<i>Banning</i>	-
<i>Zoning</i>	Maintains an access opportunity- on and off-leash areas Practical in the environment of multiple use of a public open space/ park
<i>Time share arrangements</i>	Temporally separation Concentration potential problems into specific timeframe Free running in non-peak times (early morning/ late afternoon)

Table one: Benefits options dogs’ access to public open spaces/ parks; source: based on Harlock Jackson et al., 1995

There are also several shortcomings with regard to zoning, namely that some park users could experience it as *confusing* (not clear where one zone stops and another starts), it could encourage *non-compliance* (off-leash dogs outside free-running area) and *unattractive fencing* (Harlock Jackson et al., 1995). A way to make it clearer where the different zones start and stop is to provide specific, clear and consistent signage. The above mentioned policy responses of dogs’ access to public open space are all important for a needs based strategy of planning the public open spaces in an urban environment (Harlock Jackson et al., 1995).

Benefits and concerns regarding spaces for dogs

In a lot of cities the parks, recreational areas and open spaces are used for myriad purposes. Recreational areas that allow and are designated for dogs have some benefits for the community, dogs, and dog owners. The benefits of designated areas for dogs can be mainly seen in the dogs’ behaviour. Dogs who exercise and run freely tend to be less aggressive towards people as dogs that are under-exercised (Batch et al., 2001). Furthermore off-leash areas stimulate dogs to get in contact with other dogs and thus socialize the dog. This influence also the dog owner. With a well-adjusted, less aggressive dog it is easier to enjoy and to handle the pet (Batch et al., 2001). As earlier described dogs can foster social interaction, this is also found by Batch et al. (2001) who describe that off-leash areas provide a vital public space where people can interact and bond. This shift in thought also starts by urban planners who acknowledge that urban parks, which allow dogs, do serve to increase social capital by getting people ‘out’ and providing an enhanced sense of community. Overall the benefits of allowing dogs in public open spaces outweigh the concerns about costs and space (Urbanik and Morgan, 2013). Also on a higher scale –the wider Community- have these dog recreation areas- parks, open spaces and recreational areas- benefits.

Dogs that have access to dog recreation areas, reduces the risk of dog attacks. Moreover are well behaved dogs better members of the community (Batch et al., 2001). Nevertheless there are more community benefits described by Batch et al. (2001) and Harlock Jackson et al. (1995) who mention reasons why dogs need access to public open space:

- Dog walkers can act as a neighbourhood watch- the presence of dogs and their owners create an atmosphere of safety; Especially in public open spaces like parks, park activity can reduce crime; Since dog owners visit them at non-peak times, they play a part in reducing the unsafe feeling;
- Dogs as social hub, building a sense of community- as earlier described dogs can help to break the ice and thus stimulate social interaction between their owners and others- people share interests, interact and socialize;
- Dog owners get encouraged to exercise and visit the local park, which as mentioned in point two can stimulate social interaction with other humans
- Responsible dog ownership- social pressure from users to act appropriate, for example the enforcement of basic rules of dog ownership such as cleaning up after the dog;
- Acceptable behaviour from dogs due regular visits to public open spaces to reduce boredom and pent-up energy at home
- Scarcity of space will place greater demands on public open space for urban citizens including dogs and their owners
- Accommodating dog owners in public open spaces may achieve a perception that the by-laws are fair and that dog owners will voluntary meet the terms

Concerns

Despite all the benefits of designated recreational dog areas, there are also drawbacks and concerns. Ed Frawley, dog trainer, is not a big fan of dog parks he describes that dog parks are "well intended, but a bad idea" (Allen, 2007, p14). The reason he mentions is that dog owners "spend too much time socializing with other human rather than paying attention to their pet" (Allen, 2007, p15). Cesar Millan, Dog Whisperer on National Geographic, therefore describes that a dog park should not be a substitute for exercise and walking (Millan 2006, cited by Allen, 2007). Besides the fact that in dense urban areas there is a real need for space where dog owners can take their dog to run freely, play and interact with other dogs (Allen, 2007). Therefore public open spaces/ dog parks are not always the best way to exercise the dog. However public open spaces that allow dogs do also have some impacts on other visitors. As previous described due competition of scarce public open space potential conflicts can occur. Batch et al. (2001) categorized the concerns in four areas: confrontations, dog behaviours, dog waste, and irresponsible owners. The first concern is a potential confrontation between visitors of the urban parks- humans and dogs, two or more dogs, dog owners, dog owners and other park patrons, and dog owners and police or animal control officers (Batch et al., 2001). Another concern which also influence the confrontation between humans and dogs is the behaviour and characteristic of a dog. Dogs who behave aggressive or are in heat can cause problems. This is also mentioned in the report of Harlock Jackson et al. (1993), they identify that: barking, biting, urination and defecation in appropriate places, aggression towards humans and other animals are common problems that can be isolated to the owner but also affect others. For instance the community which due the behaviour of dogs- excessive barking, dog bites and roaming dogs- is concerned and frightened (Cutt et al., 2007).

An example that illustrates that there are also risks for other public open space users caused by off-leash dogs, is that of a traffic accident. "In an extreme case in 1983, a California truck driver and passenger were severely injured because they swerved to avoid hitting a dog that had run onto the road. The judge awarded the driver and passenger \$2.6 million dollars." (Randolph 2005, cited by Allen, 2007). The third concern is the problem of poop/ unremoved faecal deposits. Dog owners who do not clean up the dog waste are the main reason why off-leash establishing is difficult. Especially dodging droppings on footpaths and in parks is the most unpleasant experience (Harlock Jackson et al., 1995). With regard to faeces and urine

there are possible environmental and public health risks. Nevertheless since the dogs' physical environment in the urban area is mainly the street and public parks, dog owners need to be more encouraged to take responsibility by providing for example doggy bags (Harlock Jackson et al., 1993; 1995). The last area of concern is irresponsible dog ownership, owners who fail to take responsibility for their dog (Batch et al., 2001). To ensure a pleasant place for all park visitors, administration and rules are necessary. However this implies that someone is responsible for enforcement of the rules (Batch et al., 2001).

Conceptual model

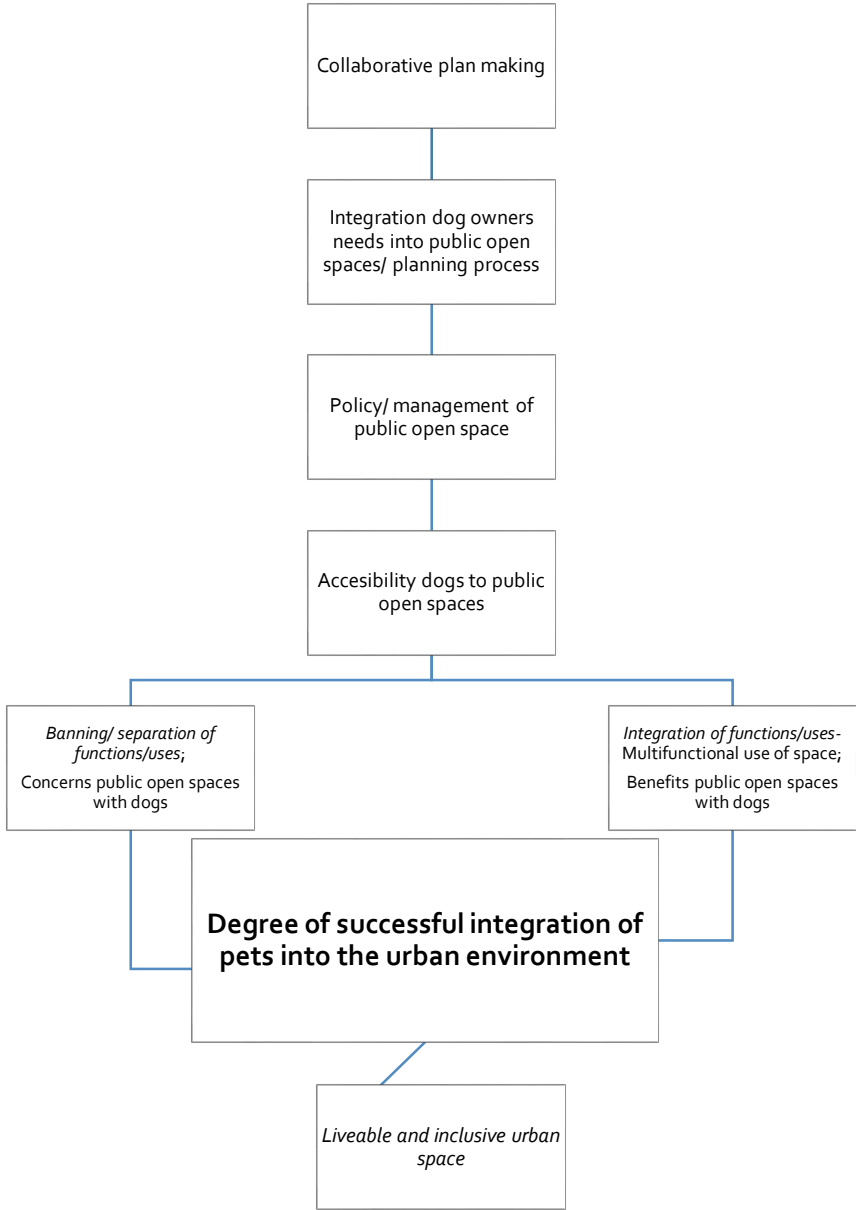


Figure one: Conceptual model; Source: Literature review

The conceptual model, figure one, has a top down structure with a number of factors that influence the degree of successful integration of pets into the urban environment of Groningen. Collaborative plan making is a way to integrate the dog owners into the planning process of public open spaces. However by including the interest group in the planning process, the management and policy environment can be influenced to a certain extent. The policy and management environment of public open spaces in Groningen deals inter alia with accessibility options of dogs. In the city of Groningen, accessibility of dogs to public open spaces can be categorized into the banning/ separation of functions and the integration of functions/ multiple use. The extent of the integration or separation is determined by the concerns and benefits related to the inclusion of dogs. However under conditions where the benefits outweigh the concerns, the inclusion of dogs into the urban environment of Groningen is high. Resulting in a liveable and inclusive urban environment that embraces a multifunctional use of public open space.

Chapter Three- overarching framework used to situate the research within the paradigms of science

This chapter describes the methodology and methods that are used to gather primary qualitative and quantitative data, to answer the main research question: ***What are the benefits and limitations of integrating pets in the urban environment of Groningen?*** First the philosophical underpinning is described since this influences how the research is done. The next point is to describe the methodology that is resulting therefrom. The secondary data, literature on planning for pets and multifunctional use of space, provides the input for the conceptual model and is the basis for the analysis of the primary data—in-depth interviews and survey. Since the research embraces a mixed methodology, the methods that are used to analyse the data are explained. This to ensure that the research achieves credibility by making the strategy and results auditable. Furthermore are the limitations of the research discussed.

Philosophical underpinning

First it is important to position the research in the debate between competing epistemologies and ontologies. This requires myself as researcher to consider my own orientation to knowledge and truth (O'Leary, 2010). The epistemology, '*what are the rules for discovering what exists?*' in this research embraces a postmodern worldview, which accepts "chaos, complexity, the unknown, incompleteness, diversity, plurality, fragmentation, and multiple realities" (O'Leary, 2010, p.5-6). Consequently this means that "people play a large part in the construction of knowledge, and truth is actually ambiguous, fluid, and relative" (O'Leary, 2010; p.5). Because of that approach to knowing, the postmodern epistemology in this research is a relativist worldview. This view implies that "there are no universals, and that things like truth, morals, and culture can only be understood in relation to their own socio-historic context" (O'Leary, 2010; p.6). It is not about finding hard truths, but more the truths perceived by the citizens involved in the pet planning arena. Nevertheless this does not mean that there will be no true statements achieved at all. This research tries to understand how planning for pets is done and how it should or could be done and will show the different interests of the various stakeholders involved.

Methodology

In this research, both secondary (literature review) and primary data (in-depth interviews and surveys) are gathered. The literature on planning for pets and multifunctional use of space provides a basis for the conceptual model. In order to answer the key research question about the benefits and limitations of integrating pets in the urban environment of Groningen, practical research is needed. Or as described by O'Leary (2010) "so there will be plenty of times when the best strategy for exploring a population is to gather primary data; that is, generating data from a population for the express purposes of your study."(O'Leary, 2010; p. 112). So to explore the differences and similarities of theory and reality, research is done. This chapter explains the methods that are used to gain the data, the research plan. Since this research has a qualitative perspective with acceptance of quantitative data, a mixed methodology is used, that employs qualitative and quantitative approaches (O'Leary, 2010). The research design that stems from this tradition includes a small community survey (40 dog owners and 20 non-dog owners in the Noorderplantsoen), in-depth interviews and the Noorderplantsoen as the context for the study. This mixed approach can help to benefit from the best of both traditions and overcome many of their shortcomings (O'Leary, 2010). A mixed methodology is best for answering the research questions since this research tries to uncover how the different stakeholders in the pet planning arena are enabled or constraint to use the public open spaces in the urban environment of Groningen. As described by O'Leary (2010) a mixed methodological approach offers more than one way of looking at a situation. Since the pet planning arena involves more than one stakeholder and thus more ways of looking at a situation, a mixed methodology is used. To capture those perspectives two in-depth interviews are held with a

representative of the municipality of Groningen and a representative of the organisation Hondvriendelijk Groningen. The survey is done to gather perspectives of dog owners and non-dog owners and is a way to gather information about people's characteristics, perceptions, attitudes and behaviours (Clifford et al., 2010).

As described above interviews and surveys are a way to collect qualitative and quantitative data. Data that is represented through numbers and analysed using statistics is quantitative, while qualitative data is represented through words, pictures, or icons analysed using thematic exploration (O'Leary, 2010). By using qualitative and quantitative data the research can gain in-depth information and overall information. Since this research tries to capture various perspectives on planning for pets, adding depth and insights to numbers through inclusion of dialogues is a necessary step to achieve this (O'Leary, 2010). This mixed methodology manifests itself in the design of the surveys- including open ended as well as closed questions. Moreover are the in-depth interviews with two important stakeholders held to add depth to survey findings (O'Leary, 2010). Since the overall aim of the research is to find out the possibilities and limitations of integrating pets in the urban environment in Groningen the following sub questions are formulated. For each research question the specific methodology to gather data is discussed below.

Methods and research questions

The research questions are ordered in a logical way- *from broad to narrow*- that will guide the reader through the argumentation of this research. Each research question will first be answered with the literature and then linked with the results of the primary data (interviews and surveys). The following sub questions help to answer the key research question:

1. What are the benefits and challenges of multifunctional use of space and how do pets fit in?
2. How and why should planning for pets be done?
3. Who are the different players/ stakeholders in the pet-planning arena of Groningen and what enables/ constraints them to use the urban space?
4. What are the benefits and concerns related to public open spaces that allow dogs?

Multifunctional use of space

The first research question aims to examine the role of pets in the light of multifunctional use of space. So what is the relevance of pets in the urban stressful life and why is this beneficial for society. How do they contribute to the benefits and concerns of multifunctional use of space? Moreover is there an explanation where pets could fit in the public realm and why such an inclusion would be good and how it could be achieved. Since this requires some theoretical underpinnings, the first research question will be answered with the first part of the literature review. This to get insights in how it goes ideally in theory. Additionally the questionnaire can help to identify how the multifunctional use (space used by dog-owners and non-dog owners complimentary) of an urban park like the Noorderplantsoen is done and how it is perceived by dog owners and non-dog owners. So are the benefits or concerns related to the inclusion of dogs to public open spaces visible in the Noorderplantsoen? Or whether there really is a multifunctional use of space in this urban park. Statistical sampling is a way to acquisition information about a relatively small part of a larger group to make generalizations about the larger group (Clifford et al., 2010). In this study the small sample subgroup of 40 dog owners is used to make useful generalizations that help to understand the pet planning arena in the urban environment of Groningen. Nevertheless intensive investigation, due in-depth interviews, can help to gather detailed information (Clifford et al., 2010). Therefore the interviews with a representative of the municipality of Groningen and a representative of the organisation Hondvriendelijk Groningen can thus provide some detailed insights in what way multifunctional use of space is beneficial or limiting for the inclusion of the pet in the public realm. And to determine if there is actually an inclusion of dog-owners in the urban environment of

Groningen. In order to get an overall impression in what way multifunctional use of space provide benefits or problems for the users of the Noorderplantsoen, dog owners and non-dog owners were asked to fill in the survey.

Planning for pets

The second research question, namely 'planning for pets', needs a theoretical foundation to describe and compare the benefits and challenges of pets in the urban environment. In order to obtain a body of knowledge on planning for pets, the literature review is used. Discussing why and how planning for pets should be done in theory and how it is done in reality. Those theoretical statements are compared with how planning for pets is done in the urban environment of Groningen. Therefore the data gathered through the survey and the interviews is used. The pet-planning theory describes that pets are considered to be an integral part of our society and that the urban planner nowadays should consider the dog into the planning process. The following questions can be linked to the theoretical statements discussed in the literature review and are aimed to provide answers on why and how planning for pets should be done. To analyse why there should be planning for pets, the spatial use of dog owners needs to be elaborated. Therefore the survey results are used to identify the frequency/ pattern of public open space visits of dog owners. The policy environment plays an important role to what extent public open spaces are accessible for dogs and their owners. Due the fact that dog owners are obligated to pay a dog tax, which can be considered as a push measurement of the integration of dogs and their owners in the urban environment of Groningen, the interview with the municipality representative can clarify the motives behind it. This to analyse how the municipality integrates dogs and their owners in the urban environment. What enables (pull measures: more pet amenities-off-leash routes, off-leash areas) and constraints (push measurements: punishments, taxes, restrictions/ prohibit areas for dogs) a better integration of dogs in the urban environment. Moreover provides the interview with the municipality representative insights in what the processes of planning for pets are and if there is even such a thing as planning for pets in the public realm of the municipality of Groningen. On the other hand is the interview with the organisation Hondvriendelijk Groningen a way to examine what pull and push measurements can be identified in the view of the organisation, regarding a pet-friendly urban environment. Correspondingly the survey among dog owners helps to identify the points of improvement for a better integration of pets in the urban realm. With the views of the municipality, the organisation and the dog owner on planning for pets in mind a comparison is made to distinguish how stakeholders want planning for pets and how it is done in reality. So what are the opportunities provided for dog owners within the city. Are those views and needs in accordance to the circumstances in the Noorderplantsoen/ Groningen or is that a reason why some stakeholders involved are not satisfied with the current situation- implementation gap? And how are the results coming forth from the data in accordance to what theory says about planning for pets. Thus providing first assumptions about the possibilities and constraints on integrating pets in the urban environment. Anyhow, since the second research question focusses on pets in the urban environment, an analysis of the evaluation 'Loslooproute Noorderplantsoen' is done. This to get a first impression on how this new off-leash route was implemented and what the points of improvement are. In order to estimate a picture on how the needs of dog owners in the city of Groningen are/ are not heard. Reflecting and redirecting back on the theoretical foundation why planning for pets should or should not be done.

Pet-planning arena

The third research question focusses on the pet-planning arena and the stakeholders involved. For this research there are three key actors, namely the municipality of Groningen, Hondvriendelijk Groningen and the users (predominantly dog owners and non-dog owners) of the Noorderplantsoen. This includes a clarification of the different positions of the key actors and how their visions, wishes and (recreational) needs are heard and visible in the planning of public open spaces in the urban environment. Non-dog owners are therefore also part of the analysis since their recreational needs are often on the same spatial area as that of dog owners. Thus leading to possible conflicts between them. An important context is the

policy and management environment of public open spaces. The different options of accessibility (on-leash, off-leash, banning, zoning and time share arrangements) play therefore an important role in how dogs and their owners can use public open spaces. The Noorderplantsoen, one of the main off-leash areas for dog owners in the city centre of Groningen, which embraces a zoning accessibility option, will be an example on how a specific accessibility option influence the users of that space (non-dog owners and dog owners). Although non-dog owners are a part of the users of public open spaces, since this research is about planning for pets the main focus is on dog owners. This also explains why the analysis of the dog owners needs have a more prominent place within the group of public open space users. Nevertheless, all three stakeholders are included in the analysis on how they influence one another to perform certain recreational activities. And is it even possible, due multifunctional use of space, to satisfy/ please all parties (dog owners and non-dog owners). Proposing a hypothesis that multifunctional use of space is a possibility to embrace the dog related benefits of social cohesion, social interaction and mental health. And is it that through zoning, the implementation of specific areas where the dog is allowed to run off-leash, the uses of spaces are more integrated. And what are the related concerns of zoning and the inclusion of dogs to public open spaces, what are the problems for other users. That is why the interviews, the survey and the evaluations of the Municipality of Groningen are important to envision how the stakeholders perceive this situation. Are dog owners and non-dog owners avoiding this off-leash route or are they using it more often. Are they more disturbed/ limited in doing their things. And what is the role of the municipality- is their vision on dogs in public open spaces in line with the vision of the organisation Hondvriendelijk Groningen. How does the municipality manage public open spaces? Is there really a plan that incorporates the dog owner's needs and what is the reasoning behind the dog tax? So the third research question mainly focus on the three important stakeholders within the pet-planning arena and their mutual influence.

Accessibility public open spaces

The last research question focusses on benefits and concerns related to public open spaces that allow dogs. For that reason there is first a description and explanation what benefits, drawbacks and concerns are found in other pet planning studies. With those results in mind, a comparison is made between the findings of the literature and the primary data. The survey results show some insights in how those theoretical benefits and concerns are found in the reality of public open spaces in Groningen. But also the interviews with the municipality and the organisation provide some interesting insights in how those benefits and concerns are viewed from their point of view. The interview with the organisation Hondvriendelijk Groningen gives some inputs in how important public open spaces are for dogs and their owners. Whereas the municipality of Groningen looks from a broader scope, the whole urban community, on the dogs' accessibility to public open spaces. Keeping in mind that there are also citizens who have concerns with regard to dogs that run off-leash in urban parks.

Study site—The Noorderplantsoen

Planning is bounded to a geographical space. Since this research is about planning for pets, the contextual circumstances are something which needs to be taken into account. Therefore the context of planning for pets, namely the urban environment of Groningen, is analysed. With a focus on the city centre of Groningen and the Noorderplantsoen, maps of this area are used to show where the dog is allowed (off-leash) and restricted and how those choices influence the inclusion of dogs to the public realm. To elaborate how a public open space/ urban park integrates dogs and their owners, a case study is needed. This also includes the management style of this space, for example access issues. As an illustration the Noorderplantsoen is chosen since this public open space implemented an off-leash route. Such an implementation of an off-leash zone affects all users and thus is a good starting point to elaborate how it is perceived by the users. So to what extent the implementation of an off-leash area/ influence dog owners and non-dog owners in their use and if such an implementation contribute to the multifunctional use of space. The research questions are first answered with the literature and then connected with the gathered data (qualitative and quantitative). However the results of the survey in the

Noorderplantsoen will be underlined with the findings of the evaluation of the off-leash route in the Noorderplantsoen made by the Municipality of Groningen. As a result an analysis on how multifunctional use of space due an inclusion of dogs to public open spaces can contribute to inclusive and liveable spaces for all citizens of Groningen.

Research approach/ plan

Previously there was a description on which research question is answered with which kind of method. Now there will be a brief summary about the analysis of the gathered data- study population, sampling, data analysis, methods, representativeness, survey times and locations. The next paragraphs present how findings were generated- verifiable accounts- this to establish a study's credibility by making them auditable (O'Leary, 2010). To gain as much knowledge as possible, a mixed methodology is used. For this research qualitative and quantitative data collection is combined as described in the table below.

Research steps	What	Analytical strategy	Chapter
1	Literature review 1. Analysis of the current literature on multifunctional use of space 2. Analysis of the current literature on planning for pets	1. Analysing past research with regard to multifunctional use of space 2. Analysing past research with regard to planning for pets	2
2	Case selection and context 1. Background analysis of the case study 2. Analysis of the management characteristics that determine the planning of that public open space	1. Analysing (pet) policy documents concerning planning for pets in Groningen 2. Analysing of management documents with regard to the Noorderplantsoen	4
3	Data collection of the three stakeholders involved 1. Interview with the municipality of Groningen 2. Interview with the organisation Hondvriendelijk Groningen 3. Survey among dog owners and non-dog owners in the Noorderplantsoen	1. Analysing the interviews with a codebook 2. Descriptive statistics	
4	Interpreting and comparing the results of the in-depth interviews and the survey connecting them with the theory		5
5	Drawing conclusions using the literature review and the gathered data		6

Table two: Research plan

Conditions quantitative and qualitative data collection

The conditions of the data collection- time, space and participants- are important for the study's credibility. The study was conducted in two stages. In the first half of April 2015 a two-week survey was held among dog owners and non-dog owners in the Noorderplantsoen and at the end of April (April 29th and 30th) two in-depth interviews were held. The participants of the survey were dog owners and non-dog owners who were using the Noorderplantsoen, see appendix III&IV for the questionnaire. The goal of the survey was to achieve an overall impression on how the complimentary use (walking, dog-walking, cycling etc.) of urban space is experienced by the visitors. Nevertheless since this research tries to explore how dogs fit in the urban environment, it is also important to analyse how the planning procedure of the new off-leash route went. How did or did not the municipality involve the users of this space into the planning process? And what are the recommendations of the users? What stimulates/ enables to use this space in a multifunctional way and what constraints this? The strategy to conduct the surveys were face-to-face interviews, since "the interviewer can ask questions in complex sequences, administer long questionnaire, clarify vague responses and, with open-ended questions, probe to reveal hidden meanings" (Clifford et al., 2010, p. 82). A personally conducted survey is a way to guarantee that the respondents did understand the questions and if there were ambiguities that the researcher could clarify them. Moreover was it more likely that the questionnaires were fully filled in and as described by Clifford et al. (2010, p.82) "The personal contact between interviewer and respondent often results in more meaningful answers and generates a higher rate of response".

The participants of the interviews are two important stakeholders in the pet-planning arena, namely the municipality of Groningen and the organisation Hondvriendelijk Groningen. Using qualitative data means conducting data in a natural setting, with small numbers and non-random sampling (O'Leary, 2010). According to O'Leary (2010) there are some strategies to reach appropriate standards of credibility in qualitative studies. One strategy is broad representation to ensure that the research can speak confidently about an institution and a cultural group (O'Leary, 2010). Both participants were deliberately chosen (non-random sampling) to achieve broad representation of the institution—municipality of Groningen, and the cultural group—dog owners in the urban environment of Groningen. The setting of the interview with the municipality representative was a municipal building and with the organisation representative the home environment.

Sampling

The sampling of the survey research is a key issue because who participate in a survey can have significant impact on the results (Clifford et al., 2010). The sample is selected to represent a specific population, namely non-dog owners and dog owners in a particular geographical area the Noorderplantsoen. Therefore the sampling frame- the individuals who were included in the sample- consist of two subgroups dog-owners and non-dog owners in the Noorderplantsoen as shown in table three (Clifford et al., 2010). However "sampling also involves decisions about how to choose the sample and sample size" (Clifford et al., 2010, p.85). In this research the sampling procedure was stratified sampling since the research tries to explore differences and similarities among dog owners and non-dog owners and "stratified sampling procedures ensure that the sample adequately represents various subgroups"(Clifford et al., 2010, p.85). However stratified sampling involves first a division of the population in two subgroups- dog owners and non-dog owners- and then choose samples randomly from each subgroup (Clifford et al., 2010). The individuals were selected at random, this to ensure that each individual has the same chance of being selected (Clifford et al., 2010).

Another important aspect is the sample size, in total there were 60 questionnaires filled in. The larger the sample size the more precise the estimates of population characteristics. However the time and effort costs of survey research increases proportionally with the sample size (Clifford et al., 2010). Since the survey was face-to-face conducted, the time costs were quite high. To answer the research questions within the means of limited research time and budget, at least one third of the 60 respondents should be a non-dog owner to ensure that this subgroup is also represented, although not in large numbers.

Since dog owners and non-dog owners are divided into two separated datasets, one should take into account that statistical testing of the dataset of non-dog owners is not possible since this subgroup is not large enough to accurately represent the study subgroup (Clifford et al., 2010). However since the research focus on how dogs and their owners' needs could be incorporated in the urban environment, the sample size of this subgroup needed to be adequate. That is why at least 65 percent should be a dog-owner, to ensure that this subgroup is large enough to represent well the target population, namely dog owners (Clifford et al., 2010). The necessities and wishes of this particular stakeholder group need to be elaborated to find out how the urban should be planned pet-friendly. Nevertheless is the input from non-dog owners also important since they also visit and use the urban park Noorderplantsoen. So both usages of dog-owners and non-dog owners are necessary to get an impression on how a complimentary use of this space is possible and desirable. Since there is a distinction between dog-owners and non-dog owners, both groups did get two different surveys with different questions. Respondents with a dog did also get questions about their wishes towards a more pet friendly urban environment. What are the most important park features, how do dog owners envision an inclusion of the dog into the urban environment 'pet friendly planning' and are they willing to participate in the planning process? Non-dog owners did get questions about their opinion if dogs should or should not be in an urban park and if this complimentary use of space, off-leash route in an urban public open space, is a good idea or a separation/ banning of functions would be more ideal. However to perform at least one statistical test the subgroups were combined in one dataset and where possible statistical tests were done. The distinction of dog owner and non-dog owner in the survey is used for the analysis.

Personal characteristics respondents survey

	Dog owners	Non-dog owners
<i>Sample size</i>	40	20
<i>Gender</i>	25 Female; 15 Male	13 Female; 7 Male
<i>Residence</i>	40 Groningen	20 Groningen
<i>Dog breed</i>	28 Pedigree dog; 12 Mixed breed	-
<i>Visits Noorderplantsoen</i>	39 Everyday; 1 once a month	9 Everyday; 6 one/ two times a week; 4 every two times a week; 1 once a month
<i>Total</i>	40	20

Table three: Personal characteristics respondents; Source: survey research Noorderplantsoen

Data analysis and methods

The quantitative data, results from the questionnaires, are analysed with the program SPSS Statistics. This to present the quantitative descriptions in a manageable and intelligible form (O'Leary, 2010). The following process (O'Leary, 2010) describes the steps that are taken during the research: *collect the data, organize the raw data, sort it, code and enter the data, statistical analysis, search for meaning, interpret, uncover and discover findings and draw conclusions*. This research focus on the population's knowledge, attitudes and practices on planning for pets in an urban environment. By using descriptive statistics the research can describe the basic features of the data set. Statistical procedures such as chi-square require sample sizes of approximately 25 or more (Clifford et al., 2010). Since the subgroup of non-dog owners contains 20 respondents, the sample size is not sufficient for statistical analysis. However, as described above, to analyse differences between non-dog owners and dog owners the datasets of dog owners and non-dog owners were combined. That made it possible to do at least one statistical test in form of a chi-square test. However the goal is to present central tendencies. So how does (non) dog ownership influence the needs and spatial use of an urban park, for example frequency of visits? What is the relationship between having a dog and using the off-leash route and are the dog related benefits also visible in the Noorderplantsoen. And is multifunctional use of space, walking on the off-leash route, popular among dog owners and non-dog owners? Or is there even a tendency towards more separation of spatial usages. So that non-dog owners avoid this

route? To measure central tendency there are three ways in statistics: mean, median and mode. Since the datasets contain nominal and ordinal data, for each measurement scale there is a specific measurement. To calculate the central tendency of nominal data the most common value noted for a variable- mode- is used. For the ordinal data the midpoint of a range- median- is used (O'Leary, 2010).

The next stage of the study is the analysis of the qualitative data, the interviews with two important stakeholders within the pet planning arena. Those two parties did get approximately 40 in-depth questions about the inclusion of dogs in the urban environment, the current pet/ dog policy in Groningen, the pet planning arena, planning implementation and questions about the study case Noorderplantsoen, see appendix for the interview guide. The in-depth interview with the municipality of Groningen representative took one hour and 29 minutes and the in-depth interview with the organisation Hondvriendelijk Groningen representative took one hour and 20 minutes. This to examine how the integration of different interests in an urban space is done and what dog-owners enable and constraint. To preserve the data's richness and crystallize meaning, the process of reflective qualitative analysis is used. This procedure includes several steps: *organize the raw data, enter and code data, search for meanings through thematic analysis, interpret meaning and draw conclusions, while keeping the bigger picture in mind* (O'Leary, 2010). The thematic analysis is quite important since this process of data collection and analysis is a more organic one with tangled relationships (O'Leary, 2010). To enter and code the data, an interview codebook is used, see appendix for detailed information. This codebook includes a list of all codes relevant to the study, that refer to an issue, topic, idea and opinion that is evident in the data (Douma, 2014). That helps to analyse the interviews and compare them afterwards. These codes are inductive- based on the research data- and deductive- based on the questions in the interview guide. Coding the interviews is necessary for sorting, interpreting and drawing conclusions from the data.

Representativeness/ study limitations

Doing research is a highly complex process and doing it right and minimizing the possibility that results are false or misleading is the responsibility of the researcher (O'Leary, 2010). Therefore it is necessary to discuss the representativeness and validity/ quality of the data that is gathered. As described above the subgroup of non-dog owners in the sample is not large enough for statistical testing, it will be difficult to show statistical significance. Therefore it is not possible that the findings coming forth from the subgroup of non-dog owners reflect larger trends or represent a wider population. According to O'Leary (2010) under the circumstances of a small sample size, the researcher may not be able to argue generalizability. However for this research transferability is the goal meaning that results 'lessons learned' from this research can be applicable in alternative settings (O'Leary, 2010, p. 39). Those settings can include other open spaces in the urban environment of Groningen or cities in the Netherlands that face questions about the integration of pets to their public realm. However finding key informants and elements of a population "who are appropriate, representative, open, honest, knowledgeable, are not afraid to expose themselves, and do not feel the need to present themselves in any particular light" is difficult (O'Leary, 2010). Since asking everyone and thus gather data from every element within a population is not practical this research gathers information from a 'few' (O'Leary, 2010, p. 161). It was therefore decided, under the circumstances of limited time and money, that although collecting qualitative data will limit the sample size of the survey, the qualitative data will help to gather rich understanding on how planning for pets and the integration of pets in the urban environment of Groningen is possible. The results from this sample of dog owners and non-dog owners will not be representative for the greater population, however this study does offer valuable insights to the phenomenon on what the possibilities and limitations are to integrate dog owners in the urban environment.

Ethical considerations

While doing research there is contact with human participants. Sometimes the researcher has to ask questions which includes sensitive information. However the emotional, physical and intellectual well-being of the study participants is important to consider (O'Leary, 2010). This includes also managing subjectivities: appreciating your own worldview, appreciating alternative realities, suspending initial judgements, checking your interpretation of events, situations, and phenomena with 'insiders', getting the full story and seeking out and incorporating alternative and pluralistic points of view (O'Leary, 2010). Furthermore building trust is an essential part in capturing truth. The steps below helped during the research to build a trustful situation. O'Leary (2010) describes ethical obligations which are important rules of behaviour. 1. To ensure that the respondents have full understanding of their requested involvements. 2. To ensure that respondents will get no emotional, psychological and physical harm. 3. To protect the identity of the respondents.

Since the surveys were face to face conducted, the researcher needed 'fingerspitzengefühl'. Some people did not want to share and talk about personal information like their age. Respondents could therefore indicate in which age category they belong. To anonymize the data gathered through the interviews, identifying information is taken out by using pseudonyms. The participants of the study participated voluntarily.

Chapter Four- Research context

The research focusses on the benefits and concerns of integrating pets into the urban environment of Groningen. Since this research has a specific context it is thus important to describe the contextual circumstances of the research including the general city-related information and the pet policy arena. Chapter four starts with a brief summary of the general information of the city of Groningen, some information about the research location, the dog policy within the municipality and the detailed information about the off-leash route in the Noorderplantsoen and the evaluation made by Research and Statistics Groningen in 2014 by Klaas Kloosterman.

Research location

The study took place in Groningen, the Netherlands. The Netherlands is a country located in Western-Europe with 16 829 289 million inhabitants (CBS, 2014). The city of Groningen is situated in the province of Groningen, where it is the largest city of the province with about 190.000 inhabitants (UN Statistics Division, 2015). About 44% of the households are single-households (CBS, 2015). The province of Groningen is largely a rural province. The proximity to green urban space for the inhabitant of the municipality of Groningen is on average 300 meters (CBS, 2014). Urban parks can be reached within an average distance of 400 meters. In comparison to the average of the Netherlands, approximately 600 and 1000 meters, those distances are not that far (CBS, 2014). A distance to green space of 300-400 metres is often mentioned as threshold after which use start to decline (Schipperijn, 2010).

The survey location is the Noorderplantsoen in Groningen, see figure five. To achieve/ reach various stakeholders/ citizens for the questionnaire, the surveys took place in the afternoon hours. At this time of the day, people get home from work and a lot of (dog) walkers are in the Noorderplantsoen. In the map below the study site- the Noorderplantsoen- is shown. This park has a variety of functions and zones described in the legend: cycle path, footpath, playground, ecological area, off-leash area for dogs and herbal plants. Therefore you can already state that those zones within this public open space imply that there are multiple uses performed, there are human recreational zones but also environmental protection zones. Nevertheless when you look a little bit closer at the figure below, the zones do not have much spatial overlap. It is than interesting to explore if this zoning takes also in reality place or if dog owners and non-dog owners are using this space simultaneously and if the zones are just an indication for people that different recreational activities are allowed. So how do park visitors actually use this space and what are their experiences when dogs are using the same space. Probably non-dog owners will also walk on the off-leash route, shown in figure two, and then there is an overlap between uses.



Figure two: Floor map of the Noorderplantsoen; Source: Noorderplantsoen.nl

Pet policy arena Groningen- Dog related policies

The city of Groningen inhabits approximately 10.000 dogs (Vereniging Hondvriendelijk Groningen, 2013). About six percent of the households own a dog (Research and Statistics Groningen, 2013). Moreover does the city of Groningen have several dog related amenities. For example two dog walking services, five dog training schools, 13 pet shops, 12 veterinarians, five grooming salons, one behavioural therapist and one dog photographer (Doggies.nl, 2015). Since there is a population of dogs living in the urban environment of Groningen, the municipality decided in May 2011 to implement an adapted dog policy to guarantee that every citizen can use the public open spaces in a pleasant way (Municipality of Groningen, 2014b). This new dog policy includes features like the 'losloopbeleid', off-leash policy, which obligates to put the dog in the entire city on the leash (Municipality of Groningen, 2014b). Still there are 90 areas (off-leash areas and routes) where dogs are allowed to run off-leash (Municipality of Groningen, 2013). Those off-leash areas and routes are marked and recognizable by the sign in figure five. In the city centre of Groningen, as shown in figure three, there are five areas where the dog is not allowed (18.1; 19.1; 19.2; 19.3; 19.4; red areas) and two areas where the dog is allowed to run off-leash (25.2; 25.3; brown

areas). For dog owners who are living in the city centre of Groningen implies this that they only have an off-leash possibility in the Noorderplantsoen.

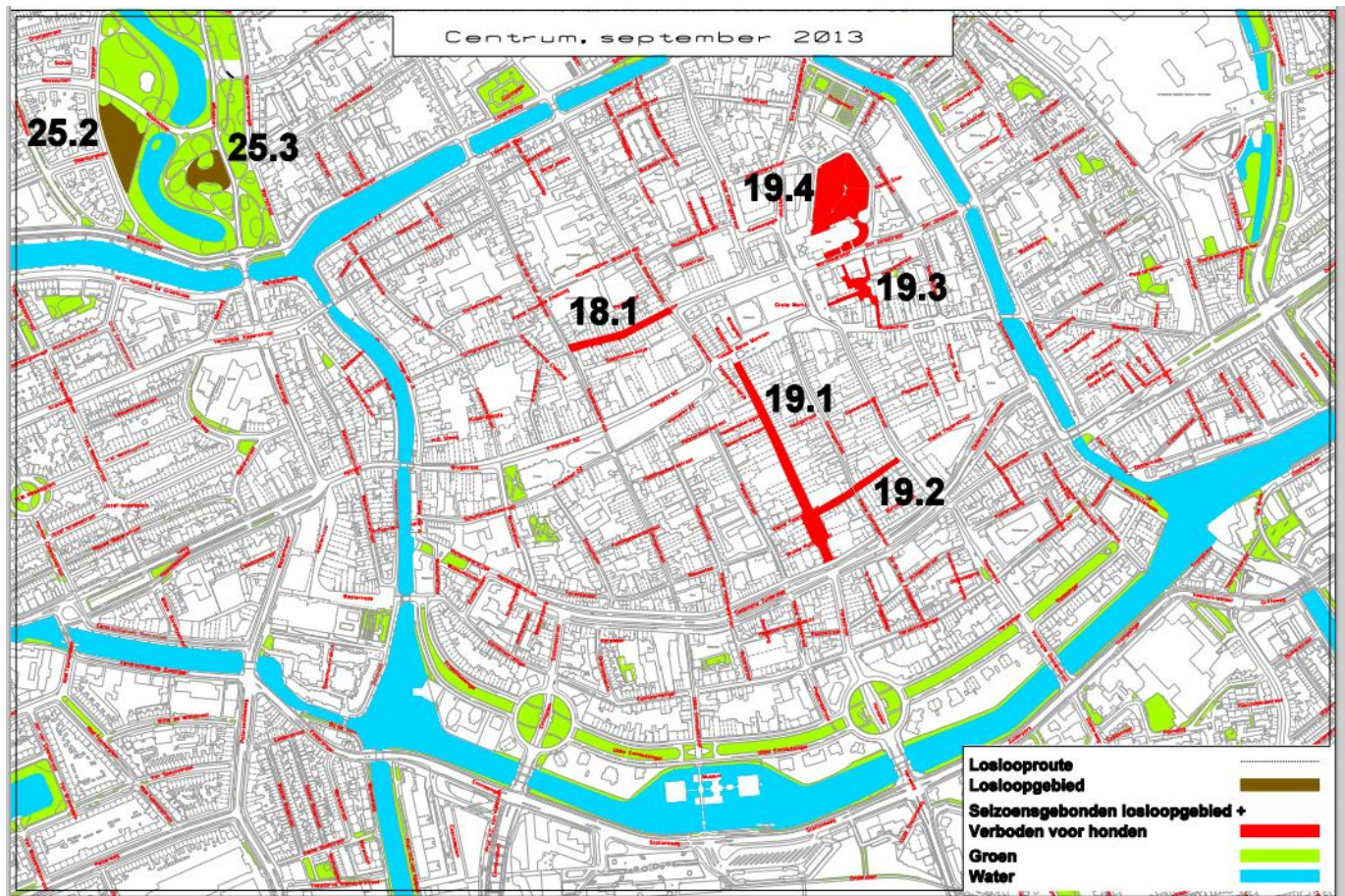


Figure three: Off-leash and forbidden areas for dogs in the city centre of Groningen; Source: Municipality of Groningen (2015e)

In the entire city of Groningen and in the off-leash areas dog-owners are required to clean up the dog faeces. Moreover are dog-owners required to carry a pouch or scoop to clear away the poop of their dogs. This is quite necessary since this is controlled by the 'buitengewoon opsporingsambtenaren'- special investigating officers (BOA's). Those BOA's control dog-owners by checking if they have their dog on the leash and as mentioned above if they carry a pouch or a scoop (Municipality of Groningen, 2014). However the dog owner does not get first a warning, but receives directly a fine (Partij voor de Dieren, 2014). The fines you can receive for an offense are listed in figure four. Those fines are nationally set (Municipality of Groningen, 2014).

Cost offense+ 7€ administration

Dog not on the leash	€90,-
No pouch or scoop	€90,-
Dog faeces not cleared away	€140,-
Dog in prohibited area	€140,-

Figure four: Cost offence; source: Municipality of Groningen 2014



Figure five: Sign off-leash area Groningen; source: municipality of Groningen 2014

Nevertheless, besides those fines there are several areas where dogs are not allowed in the city centre of Groningen as visualised in figure three and six. In general dogs are not allowed to children playgrounds, sport fields, beaches or cemeteries and additionally not in the Zwanestraat, from the A-kerkstraat till Guldenstraat, Herestraat, Carolieweg, Naberpassage, the Martinikerkhof lawns and around the central pond in the Noorderplantsoen (Municipality of Groningen, 2014; c). Those areas are primarily situated in the inner city, as shown in figure three and six. Beforehand the implementation of the adapted dog policy in 2011, there was no research done by the municipality on the actual complaints of off-leash dogs (Partij voor de Dieren, 2014). Although there were not a lot of complaints about off-leash running dogs, there is a strict enforcement when a dog is running of the leash (Partij voor de Dieren, 2014). The alteration of the dog policy in 2011 had the goal to minimize the problem with dog faeces but the BOA's now mainly focus on off-leash running dogs with high sanctions (Partij voor de Dieren, 2014). This is mentioned by the political party for the animals and the organisation Hondvriendelijk Groningen as key reason for no support of the off-leash policy among dog owners (Partij voor de Dieren, 2014). The political party for the animals, is a political party in the Netherlands and even represented in the Dutch and European Parliament (Partij voor de Dieren, 2015). This political party is the most important animal rights movement of the Netherlands which is committed to support animal welfare (Partij voor de Dieren, 2015).

Off-leash policy Groningen

It is also essential to know why off-leash areas are important for dogs and their owners. This is described by the political party of the animals (2014). They stress out that the possibility to run free is from high importance for dogs to relax and to be satisfied and therefore cause less problems due aggressive behaviour. But also for the dog owners are off-leash areas quite necessary since it gives the opportunity to walk long distances. Moreover are off-leash areas also a possibility to share space together with other users which makes the community stronger (Partij voor de Dieren, 2014). The municipality therefore embraces that public open spaces are shared between the different recreational functions (Partij voor de Dieren, 2014). Although sharing space is embraced by the municipality, there are some challenges in the current off-leash policy in Groningen. The political party for the animals (2014) highlights the following: a lot of good educated dogs are forced to be on the leash, little or no support for the dog policy among dog owners, in some areas in Groningen dog owners need to walk very long distances to get to an off-leash area, fragmentation of little and de-coupled off-leash areas, dichotomy of dog owners and non-dog owners, enforcement of the dog policy faces dissatisfaction among dog owners, growth off-leash areas has positive effects and a better off-leash policy stimulates cleaning up the faeces (Partij voor de Dieren, 2014).

The political party for the animals (2014) proposes some suggestions to improve the off-leash possibilities and enforcement of the dog policy. In any case should the municipality connect the fragmented off-leash areas, create more off-leash routes in cooperation with the different stakeholders and provide seasonal off-leash areas. By providing more off-leash routes and also seasonal off-leash areas, dog owners can walk a bigger round and prevent that specific areas are very crowded by dog owners (Partij voor de Dieren, 2014). Nevertheless also some preventive strategies are important. This includes off-leash courses for dogs, a kind of certificate that the dog owner can walk his or her dog off the leash and information/ guidance for non-dog owners about the behaviour of dogs (Partij voor de Dieren, 2014). As described above dog owners directly receive a fine when BOA's see that a dog is off the leash in an area where the dog should be on the leash (Partij voor de Dieren, 2014). Therefore the political party for the animals (2014) recommend that the enforcement of the dog policy and especially with regard to the off-leash policy needs some changes. The BOA's should first give a warning and notice the name of the dog owner before directly fining (Partij voor de Dieren, 2014).

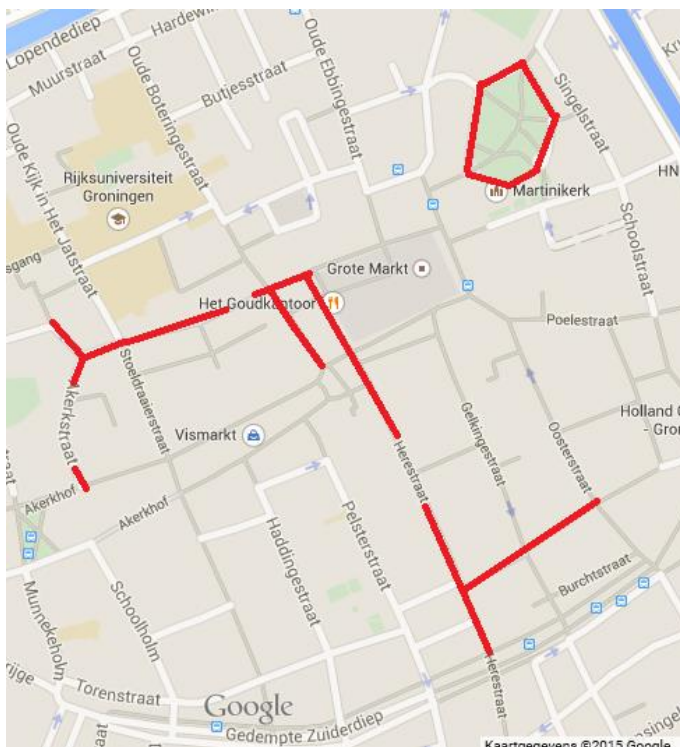


Figure six: Areas/ streets in the inner city of Groningen where dogs are not allowed; Source: Municipality of Groningen 2014c

Evaluation dog policy municipality of Groningen

Also the municipality did an evaluation of the dog policy in 2013. In general they conclude that dog faeces are still a huge problem in the city of Groningen. Moreover do they identify that due the various interests involved in the dog policy, it is hard to satisfy everyone (Municipality of Groningen, 2013). Nevertheless once a year there are official and administrative consultations with the organisation Hondvriendelijk Groningen. This to involve the organisation in the design of the dog policy evaluation. Still there are some points for improvement related to the dog policy. Research and Statistics Groningen evaluated in 2013 the dog policy by sending a questionnaire to the inhabitants of the city of Groningen. In total 3.211 people participated, from which 408 persons do have at least one dog (Research and Statistics, 2013). They conclude that more inhabitants experience dogs as having a positive effect on the cosy and vibrant street scene (Research and Statistics Groningen, 2013). The non-dog owners therefore describe that dog owners who walk their dog create a feeling of safety and function as a 'neighbourhood watch' (Research and Statistics Groningen, 2013). Moreover do the inhabitants of Groningen tolerate the dogs in the city and grant them space (Research and Statistics Groningen, 2013). Nevertheless Research and

Statistics Groningen (2013) also found out that the citizens emphasize that this space should clearly be separated to avoid clashes with other users. Besides those findings there are some general steps that need to be taken to improve the dog policy. According to Research and Statistics Groningen (2013) those steps include (importance from high to low): more bins, better enforcement of the rules, clean-up faeces, more off-leash areas, better marking of the off-leash areas, better maintenance of the off-leash areas, more areas that are forbidden for dogs. You can conclude that on the one hand the citizens want more facilities for dogs and their owners, but on the other hand that the dog-owners stick to the rules (Research and Statistics Groningen, 2013). This is slightly different for dog owners. They want more bins and off-leash areas but are against a strong enforcement of the rules. That there are disagreements about the dog policy between dog owners and all respondents is visualised in table four (Research and Statistics Groningen, 2013). Especially in regard towards the improvement of the situation due the dog policy, the dog owners and all respondents differ from meaning. Therefore dog owners more often experience the dog policy as something that has worsened the possibilities of enjoying and having a dog within the urban environment of Groningen.

	All respondents	Dog owners
	2013	2013
<i>Good, situation has improved</i>	34%	15%
<i>Bad, situation has worsened</i>	5%	20%
<i>Some things are better than before and some are worse</i>	14%	34%
<i>Did not notice something at all</i>	44%	27%
<i>No opinion</i>	4%	4%

Table four: Opinion about the dog policy in Groningen; source: Research and Statistics Groningen (2013)

Dog tax Groningen

In Groningen dog-owners have to pay dog tax. The tax for one dog per year is €114,60,- (Municipality of Groningen, 2015 c). Those tax earnings are used for the general expenses of the municipality of Groningen, meaning that the money is also used for non-dog issues (Municipality of Groningen, 2015c). In 2013 the municipality of Groningen earned €816.000,- with the dog tax from which, after deduction of the costs, €501.000,- was left over (Municipality of Groningen, 2014e). From this money they spent €110.000,- for dog related expenditures. The municipality of Groningen describes the expenses as follow: "The dog tax is not a target duty. Its revenues are partly used for costs related to dog ownership and in addition for public funds." (Municipality of Groningen, 2014e). The dog related expenditures (€110.000,-) are costs for the policy, enforcement, off-leash trials, rearranging of the bins, demarcation and the maintenance of the dog areas. The remaining money of the dog tax earned (€501.000-€110.000=€391.000) is used for general expenses of the municipality of Groningen. This includes the maintenance of streets, parks, public order, security, playgrounds and the cleaning of the city (Municipality of Groningen, 2014e). Another important aspect to mention is that the dog tax significantly increases the more dogs a citizen has. This means that for one dog the citizen needs to pay €114,60, for two dogs this will cost €285,- and for a third dog the citizen must pay additional €229,20 (Municipality of Groningen, 2015c). The municipality (2014e) calls this a progressive tariff structure, which should make it attractive to only own one dog. The motives behind this are explained by the municipality (2014e) they mention that the chance of nuisance and damage is higher when a household has more than one dog. The progressive tariff structure implies that the municipality of Groningen is not in favour of having many dogs in the

city. They even want to encourage people to only take one dog. However the policy context (dog tax) is used to influence to what extent dogs are incorporated in the urban environment of Groningen.

As described above most of the dog tax earned, namely €391.000, is used for general expenditures. According to Research and Statistics Groningen (2013) most citizens of the city of Groningen experience nuisance due dog poop. The question arises why the dog tax cannot be used for more bins in the neighbourhoods and on the off-leash routes and doggy bags to clean up the dog mess. Moreover did Research and Statistics (2013) found that dog owners and non-dog owners mention that there should also be a cat tax. Since cat poop is also for some citizens in the city of Groningen a nuisance and sometimes even a bigger one than dog faeces (Research and Statistics Groningen, 2013). Shortly after introducing in 2011 the new dog policy five dog owners set up an interest group for dog owners 'Vereniging Hondvriendelijk Groningen VHG' to advocate for the interests of dogs and their owners within the urban environment of Groningen (Knijff, 2011). As described by Pijtersen and van Heerikhuizen, founders of the interest group 'VHG', by introducing this new policy there was no discourse with inhabitants of the city of Groningen (in Knijff, 2011). This gets underpinned in the statement of Pijtersen (2011 cited by Knijff, 2011): "But this system does not work. The municipality should have known this by involving the citizens. Now we are stuck with an administrative monstrosity." They continue that they believe that the dog policy is only about the question if special investigators (BOA's) can enforce the policy (Knijff, 2011). This illustrates some aspects of the dog owners' perspective on the dog policy and that involvement of the relevant stakeholders is wanted.

Evaluation off-leash route Noorderplantsoen

To study how dog owners and non-dog owners experience dogs in a public open space and if those different usages can be performed simultaneously, the Noorderplantsoen is selected. The Noorderplantsoen is a public open space in the city centre of Groningen. This park is selected since it serves a variety of groups and usages- cycling, walking, and running- and has a designated off-leash dog route as shown in figure seven. Moreover has the Noorderplantsoen the only off-leash possibility within the city centre of Groningen, figure three. On this route and in off-leash areas, dog owners are allowed to walk their dog without a leash. From November 2013 till November 2014 the municipality of Groningen did a trial 'Proef loslooproute Noorderplantsoen' where the off-leash route in the Noorderplantsoen was tested and evaluated (Municipality of Groningen, 2014; figure three). This shared space principle- dog owners and non-dog owners are allowed to walk on this path- tries to facilitate the multiple use of space without hindrance. The municipality analysed if this off-leash route in the Noorderplantsoen had support from the visitors of this public open space (Kloosterman, 2014). Based on the evaluation of Research and Statistics Groningen in 2014 the municipality decided in 2015 that this off-leash route in the Noorderplantsoen will persist (Municipality of Groningen, 2015d). The results of the evaluation of Research and Statistics Groningen show that about 95% of the 528 respondents, dog owners and non-dog owners, did not experience any kind of hindrance of the new off-leash route (Kloosterman, 2014). Those results can be compared with the results coming forth from this research on how multiple function, dog owners and non-dog owners are using the same public open space, is perceived. And what the concerns and benefits are when integrating dogs to public open spaces. However the comparison can only be an indication since Research and Statistics Groningen did not divided the sample into subgroups- dog owners and non-dog owners. Nevertheless the results from this evaluation of Research and Statistics Groningen still show some tendencies on how visitors of the Noorderplantsoen experience the off-leash route and the use of a public open space with dogs (Kloosterman, 2014).

Research and Statistics Groningen already found that the respondents of the off-leash route trial in the Noorderplantsoen made some suggestions to improve the off-leash route and the dog policy in the Noorderplantsoen (Kloosterman, 2014).

Therefore the off-leash route should provide more bins and a clear indication where dogs are allowed to run off the leash. But the respondents also made suggestions towards the behaviour on the off-leash route in the Noorderplantsoen. Stressing that dog faeces should be better cleared up and that cyclist do not use the off-leash route. Also suggestions towards the dog policy in the Noorderplantsoen are highlighted. Such as offering doggy bags, good education of the dogs, restricting nuisance from other users- joggers, cyclist and scooters and separating functions: an area for dog walking, recreation, cycling and jogging (Kloosterman, 2014). The suggestions made with regard to separating functions indicate that in the study of Research and Statistics dog owners and non-dog owners also experience issues related to multiple function of a public open space. In the following chapter both results, the evaluation of Research and Statistics Groningen in 2014 and from this research, will be compared.



Figure seven: Off-leash area and route Noorderplantsoen (brown area); Source: Municipality of Groningen 2014

Chapter five- Discussion analysis, interpretation, meaning of findings

What are the benefits and challenges of multifunctional use of space and how do pets fit in?

As mentioned in the literature review, multifunctional use of space has ecological and social benefits (Science for Environment Policy, 2012). The functionality of a landscape will therefore increase when it fulfils social-cultural functions, like different recreational activities (Chen et al., 2009). In the case of the Noorderplantsoen you can speak of a multifunctional space, since various urban citizens can use this space in various ways. Cyclists, students, walkers, dog walkers and runners have the possibility to perform their recreational activities as shown in figure two. The municipal policy embraces that there is multifunctional use of space in the Noorderplantsoen as shown in the statement below of the municipality representative.

"Because there are that many users and so many different types of users, you know. People with children, students, joggers, you name it. It is also a transit route, in different ways by many cyclists, so yes how should you manage all those different functions. Well we have said, it is predominantly spatial, functions may spill over into each other and to a certain extent the users need to figure it out together." (Interview municipality representative, 2015)

Since there is a significant population of dogs living in urban areas, there is growing interest in how and where dogs can inhabit city spaces (Urbanik and Morgan, 2013). In the urban environment of Groningen about six percent of the households own a dog and according to the organisation Hondvriendelijk Groningen (2013) the city inhabits 10.000 dogs (Research and Statistics Groningen, 2013). Therefore one cannot ignore the population of dogs living in the city of Groningen and should elaborate how and where dogs can inhabit and can be integrated in city spaces. In urban areas walking the street and visiting public open spaces are the main sources of exercise for dogs and their owners (Harlock Jackson et al., 1993). However since in urban areas space is limited due urban consolidation policies, a multifunctional use of public open space could be a solution for the integration of dogs to the public realm (Harlock Jackson et al., 1995). According to Wood et al. (2005) through the presence of dogs in public open spaces there are some collective benefits that can accrue to communities that extend beyond the pet owners themselves. Those benefits can be linked to multifunctional use of space and the related concepts of social cohesion, social interaction and mental/ physical health. In the study of McHarg et al. (1995) dogs are described as social lubricants, through having pets dog owners get to know people and are making friends. Moreover are dogs mentioned to be positively associated with some forms of social contact and interaction in the broader local community (Wood et al., 2009). That dogs can act as social lubricants illustrate also the results of the gathered survey data, as shown in the figure below. Almost 93% of the dog owners communicate with other users on the off-leash route, whereas 80% of the non-dog owners declare that they do not get in contact with other users. Using the Chi-Square test, statistical significance is proven, the p-value is 0,000 and the Chi-Square value is 32,388. This means that dog owners more likely communicate with other users when they are using public open spaces. This is in line with the results of Wood et al. (2005) who call this 'dog-facilitated social contact'. Goffman (1963) continues and describes the dog as 'bridging device' to its owner by bringing strangers in public open spaces into interactions (Goffman 1963 in Robins et al., 1991, p. 9). Also the results of Research and Statistics Groningen (2013) show that the inhabitants of the city of Groningen experience dogs as having a positive effect on the cosy and vibrant street scene in the urban environment. Moreover do the respondents describe that dogs contribute to the social contacts among neighbours (Research and Statistic Groningen, 2013).

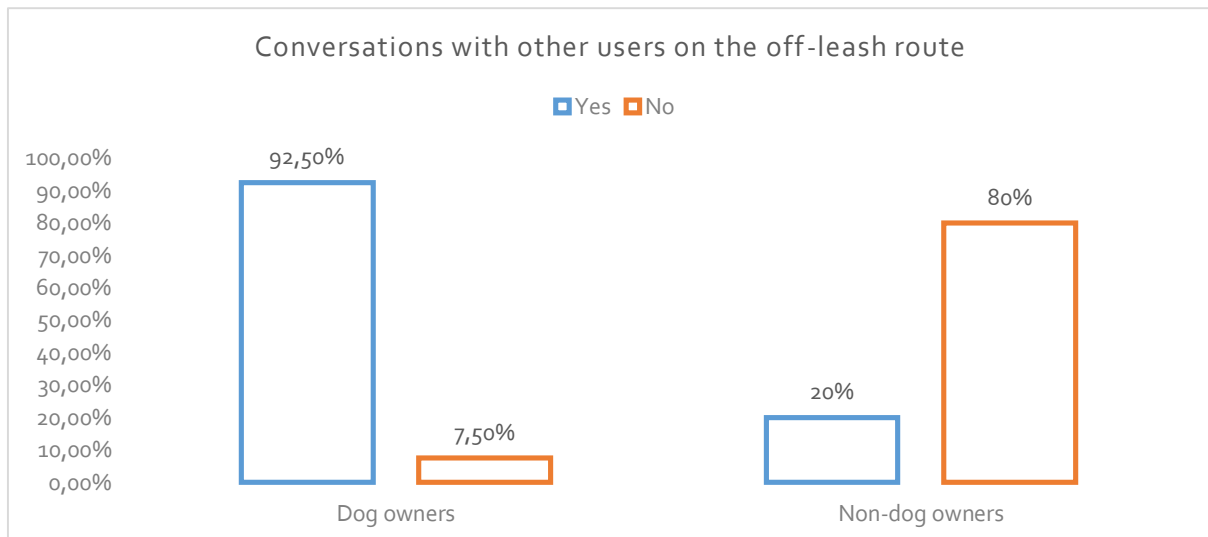


Figure eight: Communication with other users on the off-leash route- dog owners and non-dog owners; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

When you take a closer look at the interlocutors, presented in table five, the conversations are mainly with dog owners. A reason for this could be that the off-leash route is often used by dog owners. However when those conversations are mainly among dog owners this could be an indication that there are limitations for social interactions with the broader community, non-dog owners. This is also mentioned by Collis et al. (2003) who questions to what extent dogs can enhance social networks. Nevertheless conversations in public open spaces between people that are accompanied by a dog are longer and more often (Robins et al., 1991). Therefore those social interactions still be relevant in contributing to the community benefits (Wood et al., 2005).

With whom are those conversations?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	dog owners	37	92,5	92,5	92,5
	no interlocutor	3	7,5	7,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Table five: Interlocutors of dog owners; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

Those social interaction do also need a platform and according to Wood et al. (2005) public open spaces provide better opportunities for dog-facilitated social contact. In the context of dense urban areas where open space is limited, the integration of the diverse usages of public open spaces as a general principle is essential (Harlock Jackson et al., 1995). This implies that multifunctional use of a public open space could ensure that the different recreational activities- dog walking, walking, cycling and other recreational activities- can be performed although space is limited. Moreover through the presence of dogs in public open spaces some collective benefits- like having more people out and about 'neighbourhood watch' and social interactions- can be achieved (Wood et al., 2005). However multifunctional use of space also needs support from the users of a public open space. A determining factor on the possibilities of multifunctional use of space, is the support for the integration of functions. The survey results, presented in the table below, show that in the case of the Noorderplantsoen almost 93% of the dog owners disagree that walking, running, walking the dog and cycling should be separated.

Should the different functions be more separated in the Noorderplantsoen?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	strongly disagree	30	75,0	75,0	75,0
	disagree	7	17,5	17,5	92,5
	neutral	3	7,5	7,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Table six: Separation of functions (walking, running, walking the dog and cycling) evaluated by dog owners; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

Dog owners are not in favour to separate the different recreational functions which indicates that a multifunctional use of the public open space in the Noorderplantsoen has support. This is also in line with the statement of the organisation Hondvriendelijk Groningen, who acknowledges that dog owners and non-dog owners can use public open spaces simultaneously. The representative of the organisation even describes that other recreational functions can use the off-leash routes and that dog owners are not claiming this space. This means that dog owners are willing to share space as long both, dog owners and non-dog owners, respect that different recreational activities want to make use of this area. This corresponds to the view of the municipality with regard to multifunctional use of space and functions that flow in one another. The municipality even stimulates that other visitors of public open spaces are also using the off-leash routes and areas for dogs, as described in the quote below. This also implies that the municipality of Groningen accepts that conflicts between those sometimes opposite activities can occur. That could be an explanation for the results of the survey of Research and Statistics Groningen (2013) who found out that the respondents want a clear boundary between spaces for dogs and other recreational activities. However this can also be applicable to dog owners as discussed by Urbanik and Morgan (2013, p.292), who state that there is an "increasing articulation by dog owners that dogs need their own places where they simply can be 'dogs'". However multifunctional use of space, according to Iojă et al. (2014), means that within a whole area, many small zones have different and specific recreational uses. Therefore an off-leash possibility in a public open space, like the off-leash route in the Noorderplantsoen, is a small zone with a specific recreational use that contributes to the multifunctional use of space.

"Only when joggers going to do difficult, then we are saying it is our off-leash route. But not, joggers you have to leave, you are not allowed to run on the off-leash route it is our route, no. No that is not how it goes." (Interview VHG representative, 2015)

"And here you have this field, off-leash field. When you visit this place in the summer, there are everywhere students lying there and the dogs are running in between. No one who is complaining. Absolutely nobody. And the dog owner is not saying you have to leave the field because it is an off-leash field. And the students also, they are just sitting." (Interview VHG representative, 2015)

"Basically are off-leash areas not exclusively dog areas. Everyone is allowed to use those spaces.[...] We got for example off-leash, dog play area, off-leash area in the Noorderplantsoen, there you also have a playing field for the dogs but also barbecue tiles. So you are also allowed to barbecue there. While there are off-leash dogs allowed. Well, that is a combination where you think, hmm how will this work. Yes, that should you solve together. And then the one who is barbecuing has to scare away the dog and the dog owner should control his or her dog. And there will be sure a dog who takes the carbonado from the barbecue. That is how it goes." (Interview municipality representative, 2015).

Since dogs, as described by Jackson (2014) and Wood (2007), can create conditions to foster and stimulate social cohesion, social interaction and mental health, it is necessary to analyse how those conditions can be reached. To achieve those societal benefits, dog owners (needs) should be incorporated into the public open space. In this perspective public open spaces can have an enabling role in facilitating social interaction between dog owners and other park users and provide a place where this social communication can take place (Jackson cited by Petnet, 2014). An approach to integrate the dog in a multifunctional way is providing spaces that allow dogs and integrate them into public open spaces. This is also in line with Harlock Jackson et al. (1995) who describe that "While separation is warranted in some instances, it should not be a philosophy upon which to base an area-wide strategy for dogs." (Harlock Jackson et al., 1995; p.5). This implies that there are off-leash areas, on-leash areas and zones where the dog is allowed. The context for those places are public open spaces, which function as place where interactions with various urban users can take place (Lofland, 1998; Fainstein, 2005 cited by Peters et al., 2010, p.94). So on the hand public open spaces are gateways that provide their inhabitants with a place where social interaction and social cohesion can take place (Burgess et al., 1988). And on the other hand those public open spaces are therefore beneficial for a healthier city- environmental services (Chiesura, 2004). Resulting in an urban environment that stimulates the urban community, including dogs and their owners, to perform their recreational needs. The municipality of Groningen tries to stimulate multifunctional use of space in the Noorderplantsoen and in the urban environment of Groningen as described in the quote above (Interview municipality representative, 2015). This by assigning off-leash areas or routes not solely as dog areas, but also for other users to perform their recreational activities as well.

Besides the benefits of multifunctional use of space there are some limitations in general and in the implementation of it. Although multiple function of public open space is desired by the municipality, it is not yet well integrated into the planning process as described by James et al. (2009). This is most visible when you take a closer look at the planning and design of public open spaces in the municipality of Groningen. There are still several areas where the dog is not allowed, for example the city centre of Groningen, figure three. This is probably not necessary for the quality of life for the dog but perhaps for the life of his or her owner. When the dog owner wants to shop and does not want to leave the dog at home, such restrictions can be experienced as hindrance. A further restriction is that dog owners are required to put the dog in the entire city of Groningen on the leash, with the exception of off-leash areas (Municipality of Groningen, 2014b). Also in other urban contexts there are some concerns mentioned with regard to a holistic and inclusive planning of cities with dogs. The quotation of Gravenall (2007) shows the concern: "We believe it is not beyond the wit and imagination of planners to design public open space that accommodates the needs of all recreational users, including walkers with dogs" (Gravenall, 2007, p.33).

Nevertheless since different recreational activities compete for the limited open space, it is therefore difficult to include all the values that urban users assign to spaces (Batch et al., 2001). To plan the urban environment with pets, involvement of all relevant stakeholders including dog owners is required. When taking a closer look at the perceived conflicts of dog owners on the designated off-leash route in the Noorderplantsoen, figure nine, one can state that they are minimal. Almost 65% of the dog owners never experience any kind of conflicts with other users and nearly 90% of the dog owners never experience problems with other dog owners. This implies that facilitating the dog owners' social and planning value, the opportunity to walk the dog off-leash on a designated off-leash route, create more contentment among dog owners and a reduction of conflicts. So the integration of the dogs and their owners' needs into public open spaces, can make public open spaces accessible to all members of the community (Harlock Jackson et al., 1995). That it is possible to make public open spaces accessible to dogs and their owners without having a lot of conflicts shows the statement of the organisation Hondvriendelijk Groningen. According to the organisation Hondvriendelijk Groningen in the Noorderplantsoen case, joggers can use the same public open space as dog walkers. The representative of the organisation even describes that dogs are not irritated or

distracted when others are using the same spatial area. Which also means that other public open space users do not get approached by dogs. Implying that they can use those space simultaneously and thus in a multifunctional way without being affected by dogs.

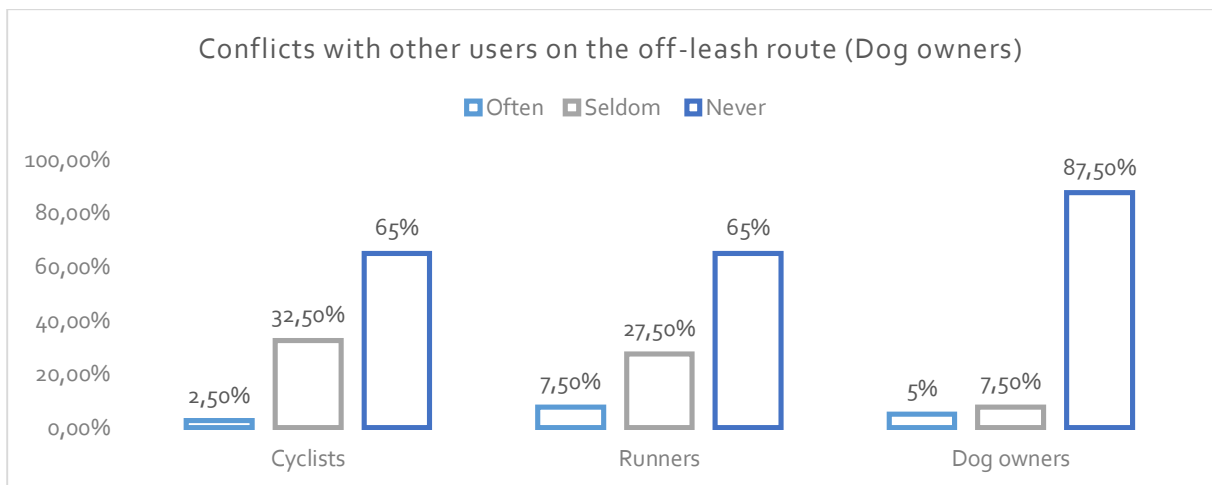


Figure nine: Conflicts with other users on the off-leash route, mentioned by dog owners; source: survey research Noorderplantsoen (2015)

"There were a lot of joggers passing by, and there were four dogs and a man with the camera, there happened nothing. The dogs did not even look at the joggers. They did not look around." (Interview VHG representative, 2015)

However as mentioned above there are also limitations of multifunctional use of space. According to Harlock Jackson et al. (1995) conflict is inevitable in urban areas. This shows also the survey data, approximately one third of the dog owners mention that they experience conflicts with other users on the off-leash route, figure 14. The notion that there are conflicts between public open space users is also mentioned by the representative of the organisation Hondvriendelijk Groningen. Especially the spatial use with 'race runners' inhabits challenges according to the organisation. However one should be critical about this quote since the organisation represents the interests of dog owners and thus not includes the interests of all public open space users. Therefore generalizations about conflicts with specific recreational activities cannot be made. Nevertheless theory and the research findings show that conflicts can accrue when dog owners and non-dog owners are using the same space.

"A few, few. At least I am not experiencing it often. Sometimes there is a father who lifts up his child and says keep the dog away. He is just afraid, that exudes from all sides off. Usually the child is not afraid, but the parent is. And what usually causes conflicts is. In the City Park for example, there are running races. There is an athletic group that is a group that trains every Friday morning, well that is 'hoi hoi'. Absolutely nothing to worry about. But then you have those race runners, well they are very asocial. Oh, they are giving you a shoulder bump. I've had it once when I was walking with the dog at the roadside, the dog was running on the edge of the path, well the runner had to pass me, he just gave me a push and said move away. He had to finish in time." (Interview VHG representative, 2015)

According to Harlock Jackson et al. (1995) different recreational activities that compete for access to the same space can cause conflicts. Public open spaces in the city of Groningen experience also conflicts between dog walkers and joggers, as mentioned by the organisation Hondvriendelijk Groningen. A reason for this is that public open spaces are more prone to overuse and rival situations since they are shared resources (Matisoff and Noonan, 2012). As shown in figure three, for dog owners who are living the city centre of Groningen the Noorderplantsoen is the only off-leash possibility nearby which can result in an overuse of this public open space. As mentioned above by Matisoff and Noonan (2012) overuse can cause rival situations between the different recreational activities. This shows that multifunctional use of space, when there is an

overuse, can result in problems of maintaining safe conditions for dogs and for humans (Matisoff and Noonan, 2012). However the municipality of Groningen argues, as described in the quote below, that when there are conflicts between visitors of public open spaces they should solve the problems among themselves. The municipality therefore should rethink and provide more spaces with off-leash possibilities in the city centre of Groningen to avoid that there is a serious overuse of the Noorderplantsoen resulting in a deterioration of the physical infrastructure or environmental quality.

*"Yes solve the problem together. Just in a normal, humane way. As government you should not intervene too much."
(Interview municipality representative, 2015)*

However since not solely dog owners are using public open spaces but also others it is important to take this into consideration when analysing how multifunctional use can be performed and supported by the users of a public open space. According to lojã et al. (2014) multifunctional use of space has concurrent use that is either alternatively scheduled or performed simultaneous. lojã et al. (2014) continue that it is important to manage those different uses in a proper way, otherwise multifunctional use of space can cause usage conflicts. Which, as mentioned above in the Groningen case, sometimes happen when different recreational activities compete for access to the same space (Matisoff and Noonan, 2012). However the Noorderplantsoen, with an off-leash route that is accessible to all users, embraces a more simultaneous way of multifunctional use of space. To identify if multifunctional use of this public open space support multiple benefits to all urban dwellers as mentioned by Mastrangelo et al. (2013) the research takes a closer look at the perceptions held by dog owners and non-dog owners on how pleasant they perceive other users in the Noorderplantsoen. The results of the survey research show that 95% of the dog owners and 65% of the non-dog perceive it as pleasant when they use the public open space simultaneously, figure ten. Since only 20 non-dog owners participated in the survey research it is difficult to really state that non-dog owners perceive it as pleasant or not pleasant when dogs and their owners are also using a public open space. According to the evaluation of the off-leash route made by Research and Statistics Groningen visitors of the Noorderplantsoen do not experience any kind of hindrance of the new off-leash route (Kloosterman, 2014). On the other hand propose dog owners and non-dog owners that in the Noorderplantsoen the recreational functions should be separated in different zones (Kloosterman, 2014). According to Harlock Jackson et al. (1995) zoning, with off-leash and on-leash areas, can be practical in the environment of multiple use of a public open space. Zoning, on and off-leash areas, is therefore a way to manage the different uses in a proper way, to avoid usage conflicts as described by lojã et al. (2014).

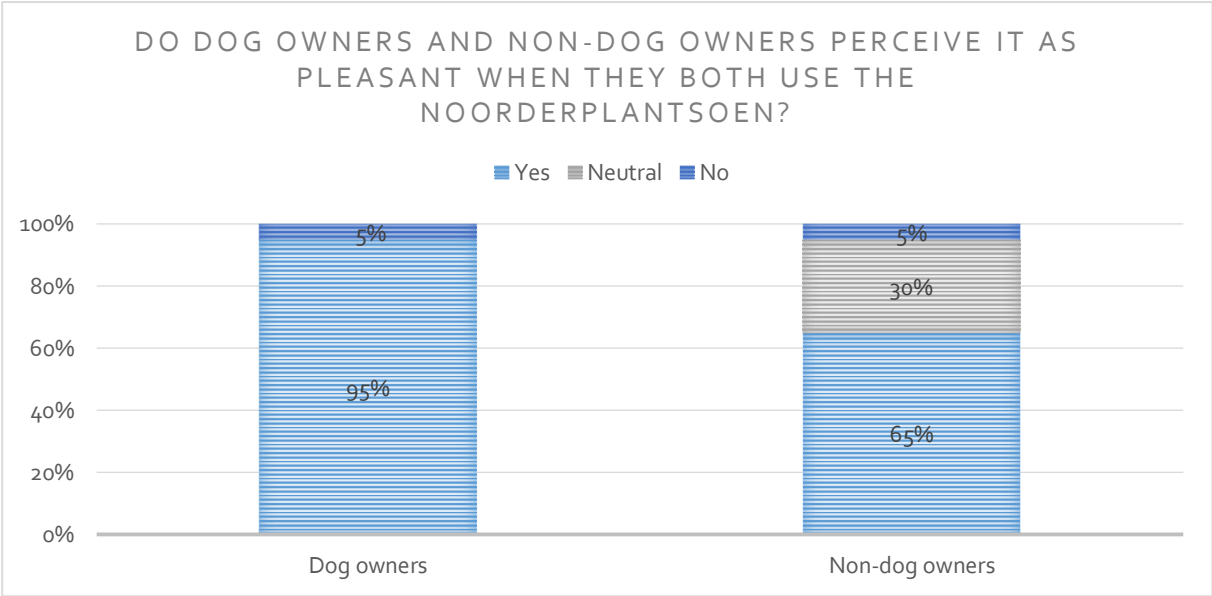


Figure ten: Multiple function of the Noorderplantsoen; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

The representative of the municipality of Groningen (2015) describes the Noorderplantsoen as a crowded area with various urban users that are using this spatial area for multiple purposes. According to the representative of the municipality of Groningen (2015) the Noorderplantsoen provides and facilitates dogs and their owners with zones where the dogs is allowed to run off-leash. But also that this public open space is a hotspot in the urban environment of Groningen where a lot of recreational functions clash and come together. Since it is a crowded area there are some challenges. According to Research and Statistics Groningen, respondents suggest that the off-leash route should be forbidden for cyclists to minimize nuisance (Kloosterman, 2014). That shows that multifunctional use of space is not always favourable for all recreational activities.

"For the Noorderplantsoen case there is a special situation. The Noorderplantsoen is a very crowded place, with a lot of visitors, in the city centre. With three off-leash areas and one off-leash route. So that is quite a lot. And yes, there is where everything comes together." (Interview municipality representative, 2015)

However within the context of scarcity and crowded public open spaces, like the Noorderplantsoen, the question of prohibition reveals. Multifunctional use of space, also with zones, requires full access of dogs to public open spaces. Therefore non-dog owners were asked if they would want to prohibit dogs to the Noorderplantsoen. In the survey data, almost every non-dog owner is against the prohibition of dogs as shown in table seven. Again, since only 20 non-dog owners participated this is only an indication of a tendency that non-dog owners are not in favour to prohibit dogs entrance to the Noorderplantsoen. The statement of the organisation Hondvriendelijk Groningen representative underpins this tendency. The organisation describes that quite often people are not against dogs in public open spaces, as it is the case in the Noorderplantsoen. The results of Research and Statistics Groningen (2013), with a larger sample of dog owners and non-dog owners, show that non-dog owners are not against dogs in public open spaces. Around 83% of the respondents agree that dogs can help to relax and improve the health, and that it is nice and healthy to walk and play with dogs (Research and Statistics Groningen, 2013). Research and Statistics Groningen (2013) concludes that in general the inhabitants of the city of Groningen do have a positive attitude towards the integration of dogs into public open spaces.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yes	1	5,0	5,0	5,0
	neutral	1	5,0	5,0	10,0
	no	18	90,0	90,0	100,0
	Total	20	100,0	100,0	

Table seven: Prohibition dogs to a public open space- Noorderplantsoen; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

"But then quite often you see that there is one person in the neighbourhood board that is against dogs and speaks for the whole community by saying that the whole neighbourhood is against dogs. But the neighbourhood, the inhabitants are not aware of this whole situation. And then the University of Leeuwarden did a research with 500 participants who are living next to the Noorderplantsoen, and I think there was, I will keep it low, 78% did not bother if the dog was running off the leash. Well, that is quite a high percentage. And that were people with or without a dog, just random." (Interview VHG representative, 2015)

According to Harlock Jackson (1993) visiting public open spaces is the main source of exercise for a dog. The dog's physical environment, public open spaces in the wider neighbourhood, is a crucial part of and influence a dog's life and that of his or her owner. This was also mentioned by non-dog owners in the survey as reason why dogs should not be prohibited in public open spaces. The 20 non-dog owners describe that they think that the dog has a right to exist, that a dog has its own needs,

that the Noorderplantsoen should be accessible for everyone and that dog ownership should be possible in the city. This tendency could be an indication that multiple use of public open spaces with dogs is possible. This also shows that a public open space like the Noorderplantsoen can be used by different and even opposite users, dog owners and non-dog owners, even when it is in the form of zones like off-leash areas. And underlines the statement of Iojă et al. (2014) who argue that concurrent use can be either alternatively scheduled or simultaneously, resulting in multi functionality. Or as mentioned by Mastrangelo et al. (2013) the possibility of a landscape to simultaneously support multiple benefits to society.

Why and how should planning for pets be done?

As described above multifunctional use of (public open) space has several benefits. However current planning of public open spaces and green spaces does not always consider those spaces as multifunctional systems (Moseley et al., 2013). By embracing a more integrative approach to planning, which includes also how urban citizens use those spaces, the recreational needs of all urban groups can be taken into account. Anyhow to achieve the benefits related to dog ownership a collaborative planning approach should be the way to go. As described by Allmendinger (2009) "Collaborative planning starts with the question: how can we 'make sense' of what is happening and plan for the future within a dynamic and increasingly complex society?" This framework of a complex society includes dog owners and their recreational needs, pet planning.

First of all when talking about planning with pets, the question about why there should be planning with pets needs to be answered. Therefore their spatial use needs to be examined. Keeping in mind that the context is scarce open space and the question how this space should be equitable allocated among the demand of all citizens, including off-leash dog recreation (Batch et al., 2001). The results of the survey research in the Noorderplantsoen show that 98% of the dog owners visit the Noorderplantsoen daily, figure 11. The frequency of visits among non-dog owners can be used as an indication, due the small sample size, that this group probably has a different frequency in use of this public open space.

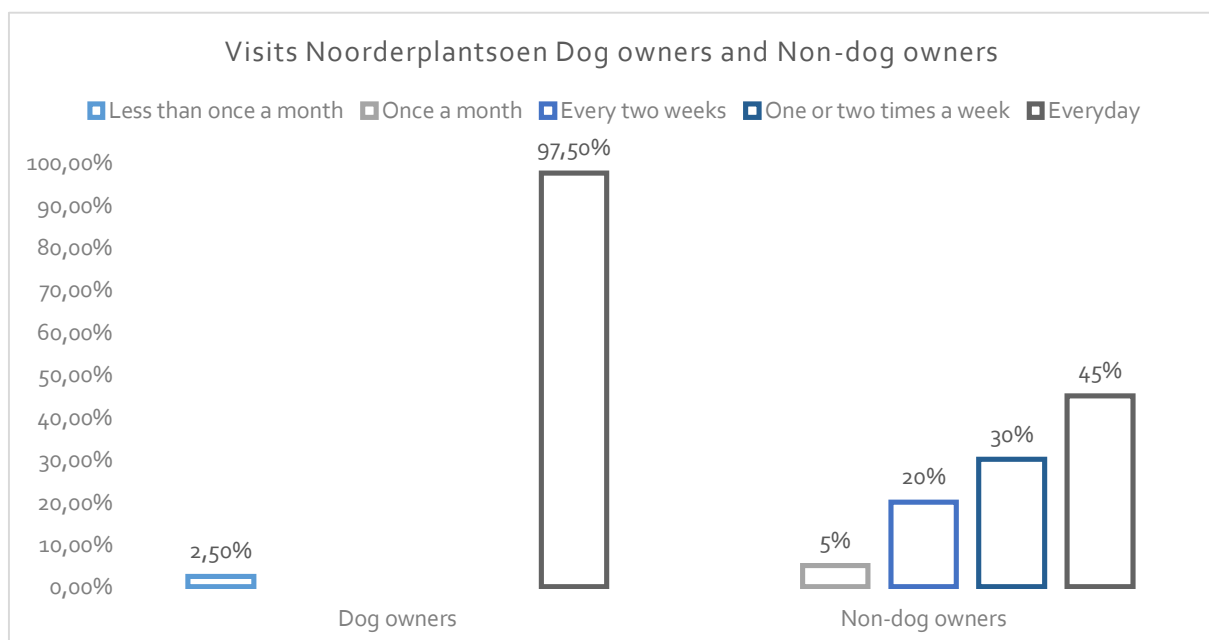


Figure 11: Visits Noorderplantsoen by dog owners and non-dog owners; Source: Survey research Noorderplantsoen (2015)

To resume with the spatial use of dog owners, the research shows that dog owners are using the public open space Noorderplantsoen with a high frequency. Almost every dog owner visits the Noorderplantsoen daily, figure 11. In the study of Harlock Jackson et al. (1995) dogs and their owners are described as being a substantial group of park users. The

organisation Hondvriendelijk Groningen supports this, arguing that dog owners are using public open spaces more often, regardless the weather and the time.

"We are visiting public open spaces way more often. Dog owners are there always. Just take a look in the Central Park, during the winter there is nobody, maybe sometimes in the weekend when it is nice weather. But during the week when I am walking the dog I only see people walking their dog. Once in a while someone without a dog." (Interview VHG representative, 2015)

"So are dog owners using the public open space more often?" (Interviewer VHG, 2015)

"Way more often! Yes absolutely! The others only when it is nice weather." (Interview VHG representative, 2015)

Other research underpins those differences in use, visitors of public open spaces with dogs have a different profile than visitors without companion animals (Iojă et al., 2011). Moreover do planning studies not always target those different user profiles (Iojă et al., 2011). Since dog owners are a substantial group of public open space users, the planning of public open space calls for a needs-based approach- recreation facilities are consistent with recreation needs (Harlock Jackson et al., 1995). This implies better planning for their needs (Seksel, 2007). Planning for pets and thus a successful integration of the pet into public open spaces, includes the possibility to exercise, socialize and get in contact with other species (Seksel in People, Pets& Planning Symposium, 2007). By including the pets' needs into the planning of public open spaces, the benefits related to dogs and the broader community 'pet effect' can be achieved (Seksel in People, Pets& Planning Symposium, 2007, p. 35). However in practice, companion animals are being restricted from community spaces and prohibited in many places where they may be needed the most (O'Haire, 2010). This especially problematic since dog owners are paying dog tax and are not allowed to some areas within the city whereas there is no tax for the cat and no spatial restriction for this pet. This can lead to the feeling of dog owners that the current pet policy is unfair. This is also mentioned by the representative of the organisation Hondvriendelijk Groningen. The representative critiques that it is not logical why cat owners do not have to pay a cat tax. That there is a lack of reasoning behind the dog tax shows the quote of the municipality representative. The municipality representative explains that they have a dog tax because that is regulated by law.

"And the point is also that people with cats do not have to pay a tax, and those cats also defecate outside." (Interview VHG representative, 2015)

"Look people are paying dog tax, so that is giving a whole extra dimension to a dog. And the dog tax is something which is quite contested. Why a dog and why not a cat. I mean that is the question and the answer is very simple... because the law prescribes that a dog tax is allowed and a cat tax not." (Interview municipality representative, 2015)

The dog tax regulation is even more diffuse when considering, as described by the municipality representative, that the municipality not get that much incomes from the dog tax. The municipality has to invest 40 cent to earn one euro. However there must be some reason why the municipality still maintains a dog tax. The document 'costs and benefits dog tax' from the municipality in 2014 shows that the municipality still earns, after deduction of the costs, €501.000,- (Municipality of Groningen, 2014e). The municipality continues in the document that due the financial situation of the municipality Groningen they cannot abolish the dog tax (Municipality of Groningen, 2014e). From the dog tax earnings are €110.000,- spent on issues that are related to dog ownership (Municipality of Groningen, 2014e). This implies that the dog tax earnings are a source of income for the municipality and relevant for their financial budget.

"Every euro the municipality earns from the dog tax, the municipality has to invest 40 cent. Starting with the tax assessments that have to be sent, insanely high reception costs are that." (Interview municipality representative, 2015)

This lack of reasoning behind the dog tax and also the expenditure of the dog tax is something the organisation Hondvriendelijk Groningen mention as inadequate. It is thus not clear where the money, coming from the dog tax, is spent on exactly. However the organisation is not questioning the dog tax unless the dog owners receive something back from the money.

"But now the money gets into the general fund. From this money a street lantern could be repaired or something like that. Or a road construction, or an off-leash field removed from the dog. You do not know that, it just flows in the general fund." (Interview VHG representative, 2015)

This leads to the question how a city could be more pet friendly especially when this urban group of dog owners are paying a tax, which as described in the document of the municipality of Groningen (2014e) is quite important for their financial status quo. The organisation Hondvriendelijk Groningen has some ideas, described in the statement below, where the dog tax could be spent on to facilitate the dog in the city of Groningen. The wishes of the organisation are interventions in the urban environment that provide dog owners with spaces where they can exercise their dogs.

"Well, place bins. Facilitate the dog, place somewhere, dig a pond for dogs to redirect the people to a specific area where you want them. And do it there. Build some paths where dog owners can walk their dog." (Interview VHG representative, 2015)

This is in line with what Matisoff and Noonan (2012) found out, they describe that there is a climbing demand for public open spaces with designated areas for dogs. They also mention that dog owners in urban areas are searching for space for their dogs to exercise (Matisoff and Noonan, 2012). This search for space can be an indication that in urban areas, where public open space is already scarce, dog owners have difficulties to find access to spaces, as mentioned by Harlock Jackson et al. (1995). A way to deal with those complexities and dynamics in society, access of various urban groups to public open spaces, is collaborative planning (Allmendinger, 2009). In this context of quick changes, public involvement and participation in planning processes is needed to reach agreement between disparate and diverse urban groups, as it is the case between the needs and wishes of dog owners and non-dog owners (Allmendinger, 2009). As earlier mentioned, cities face scarce open space, and in this context there is a need to plan and investigate how this space should be equitably allocate among the demand of all citizens, including off-leash dog recreation (Batch et al., 2001). However also in the urban environment of Groningen the competition for scarce open space between different recreational activities can be identified. The municipality outlines the role of pets in the question of competition of limited open space. They call it an 'ongoing competitive battle' between different recreational activities. Dogs and their owners are also part of this and compete with other users. For the municipality this implies that they decide how they distribute the public open space among the citizens and the different groups- dog owners and non-dog owners. However the municipality representative also mentions that non-dog owners can experience the situation that dogs are using a lot of space. Toohey and Rock (2011) also identify that there are negative aspects of sharing spaces with dogs. The negative behavioural components of dogs, uncontrolled dogs causing nuisance, can affect the feeling of being safe (Toohey and Rock, 2011). And thus outweigh the positive effects of dog ownership and multifunctional use of space for the broader community.

"So you have basically always, there is ongoing competitive battle about square meters.[...]There is a competitive battle about the public open space. And the dogs are there finally also a part of, they also use their space. They compete also. Especially with people who are not in favour of dogs. They feel that the dog is using a lot of space. [...] That is spatial planning.[...]All that, that are all questions that can be related to how do you want the public open space, how many space do you assign to particular groups to use. How are you going to do that?" (Interview municipality representative, 2015)

On the other hand shows research of Harlock Jackson et al. (1995) that especially in public open spaces responsible dog-ownership, due social pressure from other users to act appropriate, can be target (Harlock Jackson et al., 1995). This implies that access of dogs to public open spaces could improve the behaviour from dogs, which therefore is also beneficial for other users of public open spaces. Harlock Jackson et al. (1995) state that planning the public realm with pets is way to manage dog-related problems. The most effective way to accommodate dogs and their owners in the urban environment is to aim for a hierarchy of opportunities- daily, regular and occasional opportunities (Harlock Jackson et al., 1995). However Harlock Jackson et al. (1995) already describe that there is a change in the management environment of public open spaces, changing recreational needs that calls for planning public open spaces with / for dogs. Planning for pets in a collaborative way demands for the inclusion of the dog owners needs into the planning process. Resulting in planning for people with pets to better accommodate the needs of dog owning households and profit from the dog ownership related social and health benefits (Harlock Jackson et al., 1995). Unfortunately, in practice design considerations and social-behaviour patterns of dogs have not always been considered in the planning of public open spaces (Allen, 2007). The survey results show similarities with those findings. More than half of the dog owners demand for further off-leash routes and off-leash possibilities, see figure below. That dogs should have access to free running areas when planning for pets is thus mentioned as an important criteria by Harlock Jackson (1993).

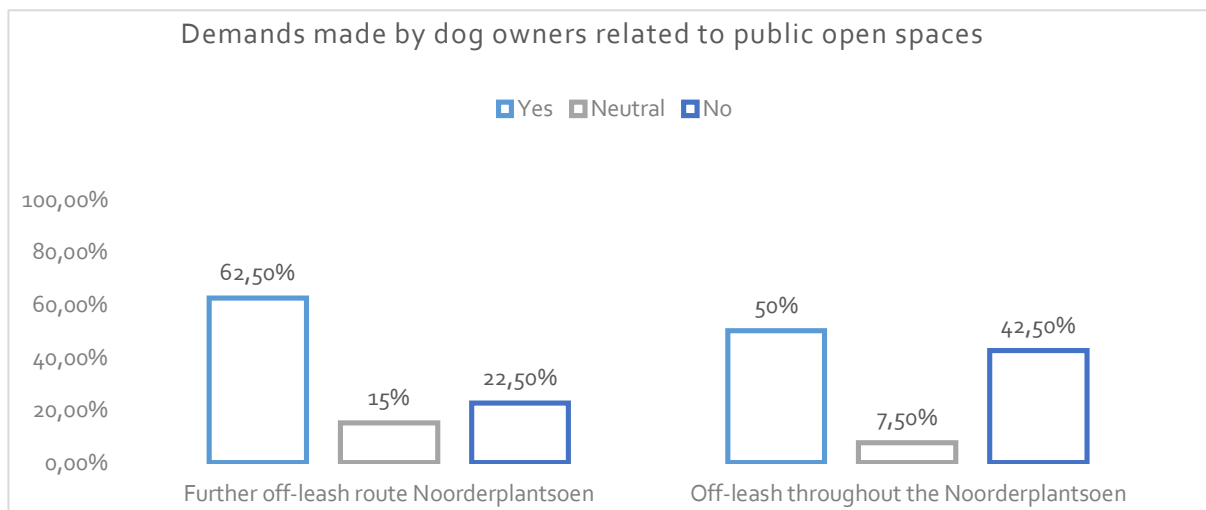


Figure 12: Demands made by dog owners related to public open spaces; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

That planning for dogs is not that flexible show the strict rules related to off-leash routes and areas. The municipality has several criteria for an off-leash route/ area- traffic safety, spread across the city and public support. Moreover are off-leash areas not allowed in environmental zones, which are urban green areas and the green/ water network (Municipality of Groningen, 2011). According to the municipality of Groningen (2011) this is a way to give the biodiversity room to withstand the urban dynamic and the climate change. However establishing an environmental protection zone tend to exclude dogs (Harlock Jackson et al., 1995). This is can also be found in the Groningen case, as mentioned by the municipality representative are off-leash possibilities not allowed in areas with an environmental emphasis 'ecological structure'. A reason for this could be, according to Harlock Jackson et al. (1995), that attacks against wildlife is part of the predatory instinct which is natural to all dogs.

"Well, we have a lot of off-leash areas or routes designated and that are the routes that are being qualified, those routes have to fulfil criteria. You have to have a certain scatter throughout the city, you need to have support, and it

has to be safe for the traffic. So that an off-leash running dog cannot run on the road and it cannot be in the ecological structure. That are all the water puddles. (Interview municipality representative, 2015)

So off-leash throughout a public open space contains also challenges and concerns. In the survey 42,5% of the dog owners mention off-leash throughout the Noorderplantsoen as undesirable. The reasons are mainly related to the fact that the Noorderplantsoen is a crowded area, with other users who could be afraid, see figure 13. That traffic safety is important to consider when planning for pets, is also mentioned by the respondents. They identify that off-leash is not desirable when it is close to a busy road and not safe for the dog. Since a busy road can lead to a dangerous situation between a dog and another road user resulting in a traffic accident. Thus a totally off-leash area could be problematic. An example that illustrates that off-leash running dogs can negative influence the traffic safety is a traffic accident in 1983. A truck driver and passengers were injured because they swerved to avoid hitting a dog that had run onto the road (Randolph 2005, cited by Allen, 2007). So off-leash areas contain also some concerns. The municipality, as mentioned in the citation above, does not permit off-leash areas when traffic safety cannot be guaranteed. This could also be a reason why the Noorderplantsoen has only designated spaces where the dog is allowed to run off-leash.

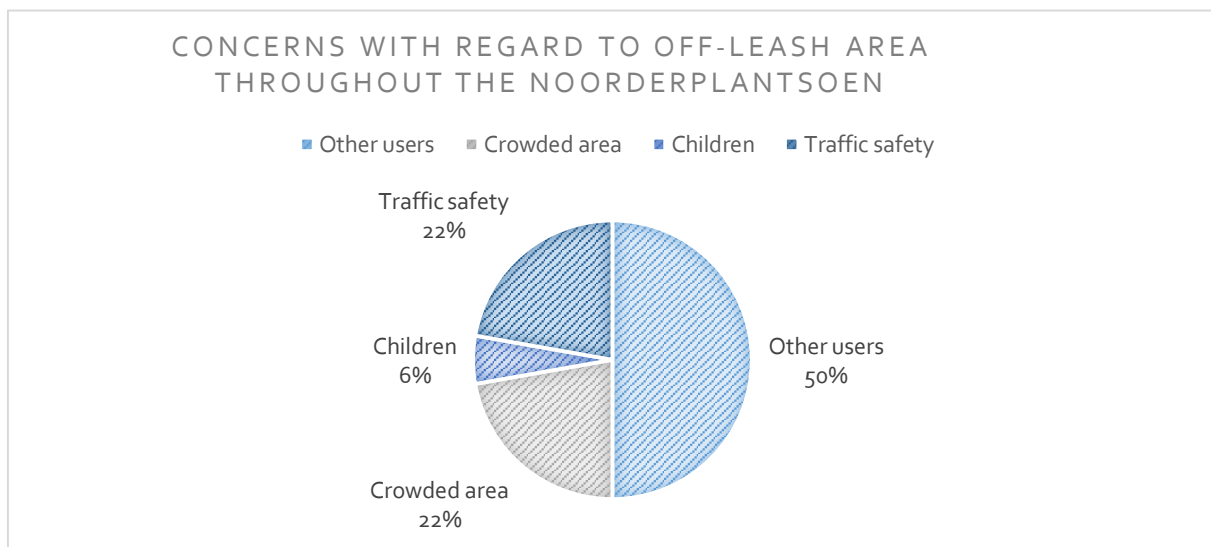


Figure 13: Concerns with regard to off-leash permit throughout the Noorderplantsoen; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

On the other hand pet friendly planning according to Virginia Jackson (2007) involves planners that design public open spaces that accommodate people and their dogs, including places where they can run them off-leash. In the urban environment of Groningen the organisation Hondvriendelijk Groningen also advocates for areas where the dog can run off-leash. The arguments are described in the statement below and refer to the nature of the dog. This is also mentioned by Harlock Jackson et al. (1995, p.5) who advocate for a "Recognition of the legitimacy of dog owners as being as deserving a group of clients as any others, to understand more clearly the needs of both dogs and their owners, fundamental need for dogs is that they be taken out with their owner [...]." Allen (2007) continues and states that strict leash laws can limit the dog to run free and socialize with other dogs, which is part of their nature.

"A negative point of the dog policy is the on-leash requirement. They have been forgotten that a dog is not a robot, a dog needs to snuffle, to snuffle here and to look there, to run fast, to run slow. To do their things. When a dog is always on the leash, I mean they are against putting pigs in small cages, they are against cows in the stable, chicken on a limited space, the dog do they oblige to a limited space of two meter- one meter at that side, one meter at that side, one meter at that side and one meter at that side." (Interview VHG representative, 2015)

That there are also other interests, in addition to dog owners, involved in the pet planning arena shows the view of the municipality of Groningen. The municipality also considers ecological interests and therefore mentions that the implementation of off-leash routes is not always that easy since there are several interests involved. Clearly there are differences between the view of the municipality and the organisation on off-leash routes. The main difference is that the organisation represents one urban interest group, namely dog owners and the municipality advocates for several interest groups.

"From the viewpoint of the municipality it is wait stop, we have to think also on the ecology. And it should not give too much nuisance. That is searching for a balance.[...] Because sometimes there is such hassle and thunder if there should be a further off-leash route." (Interview municipality representative, 2015)

According to Batch et al. (2001) are dogs that have access to off-leash areas less aggressive towards people. They continue that the inclusion of dogs into public open spaces by providing off-leash areas can thus be a solution for problems/hindrances experienced by other visitors, as earlier mentioned, and make dogs better members of their community (Batch et al., 2001). The representative of the organisation Hondvriendelijk Groningen describes that the behaviour of the dog gets negatively influenced due on-leash requirements. And therefore, as described by Batch et al. (2001), has negative influence on the behaviour of dogs in the community. The organisation Hondvriendelijk Groningen assumes that the municipality of Groningen never really considered the needs of dogs and their owners into their decisions regarding the dog policy.

"No, but when they are on the leash they react different. They react much fiercer because they want to defend you, because they do not know what else they should do. Because they cannot run or move. So it is on all sides, yes the municipality never, never considered this, I think. Never thought this through, afterwards they do not want to capitulate so they are standing firm." (Interview VHG representative, 2015)

That the planning of pet amenities in the urban environment of Groningen not always considers the dog's needs is described by the representative of the organisation Hondvriendelijk Groningen. According to Jackson (2007) planners did not always concern themselves with planning for people with pets. However due the fact that there is an increasing group of consumers of the city that have pets, planning for pets will be needed (Jackson, 2007). That is also something the organisation mentions in the quote below. The municipality not always think through the dogs needs when they are planning pet amenities. That is also what the municipality admit. They always looked from a nuisance perspective on planning for pets and not from the dogs' needs. Resulting in a mismatch of the dogs' needs and the dogs' habitat. However this is problematic, due the fact of master planning and manicuring public open spaces there is less space available where the dog is welcome (Jackson, 2007). Especially since there is a growing population of dogs living in the city, planners should try to accommodate dog owners in public open spaces (Urbanik and Morgan, 2013).

"That is also something people think, that dogs enjoy themselves on a playing field. It is nevertheless a playing field, but yes, a dog will not do something unless you will.[...] On the playing field, you have to throw a ball, so when there is only one playing field for the whole neighbourhood, then there are ten people throwing balls. So what do you get... ball envy.[...] Throwing a ball is therefore not good for the forepaws.[...] So the municipality does not have any idea what a dog does and how a dog reacts." (Interview VHG representative, 2015)

Nevertheless most open space planners considered the dogs need not separately but assumed that their needs were part of the overall need for passive open space (Harlock Jackson et al., 1995). As described above the municipality of Groningen not always planned the urban environment from a pet friendly perspective. The municipality representative even describes that they looked at it from a nuisance perspective. As described by Cutt et al. (2007) on and off-leash requirements can have a

negative impact on walking the dog in the urban environment. Especially the municipal level, which implement local laws, directly influence the possibilities for dog owners to walk the dog in the urban environment (Cutt et al., 2007). Therefore the off-leash policy of the municipality of Groningen influences how dog owners can use and are integrated in the public open spaces in an urban environment.

"From the municipal policy view we looked at off-leash routes always from the angle of nuisance. To avoid nuisance. And never in the interest of the dog.[...]The students from the university of Leeuwarden mentioned in their rapport that, the dog is a predator, they need living space, they need to run, it is for the health and the welfare of the dog very important.[...]In this way we never formulated the policy. So the off-leash route is not solely, it is also good for the dog. For the welfare of the dog, well that is a pretty good reason." (Interview municipality representative, 2015)

Who are the different players/ stakeholders in the pet-planning arena and what enables/ constraints them to use the urban space?

As described in chapter three, the pet planning arena of Groningen consists of three stakeholders. The municipality of Groningen, the organisation Hondvriendelijk Groningen and the users of public open spaces- non-dog owners and especially dog owners. One important stakeholder group in the pet planning arena are dogs with their owners. Therefore there is a focus on their views on how to integrate the dog better in the urban environment of Groningen. The survey research in the Noorderplantsoen (2015) asked dog owners to describe the dog owners’ needs that they classify as important for the integration of dogs in the urban environment of Groningen. This can be an indication for what them enable and constrain to use the urban space/ public open space. Something that is repeatedly mentioned, are bins and a clear indication where an off-leash area starts and stops, figure 14.

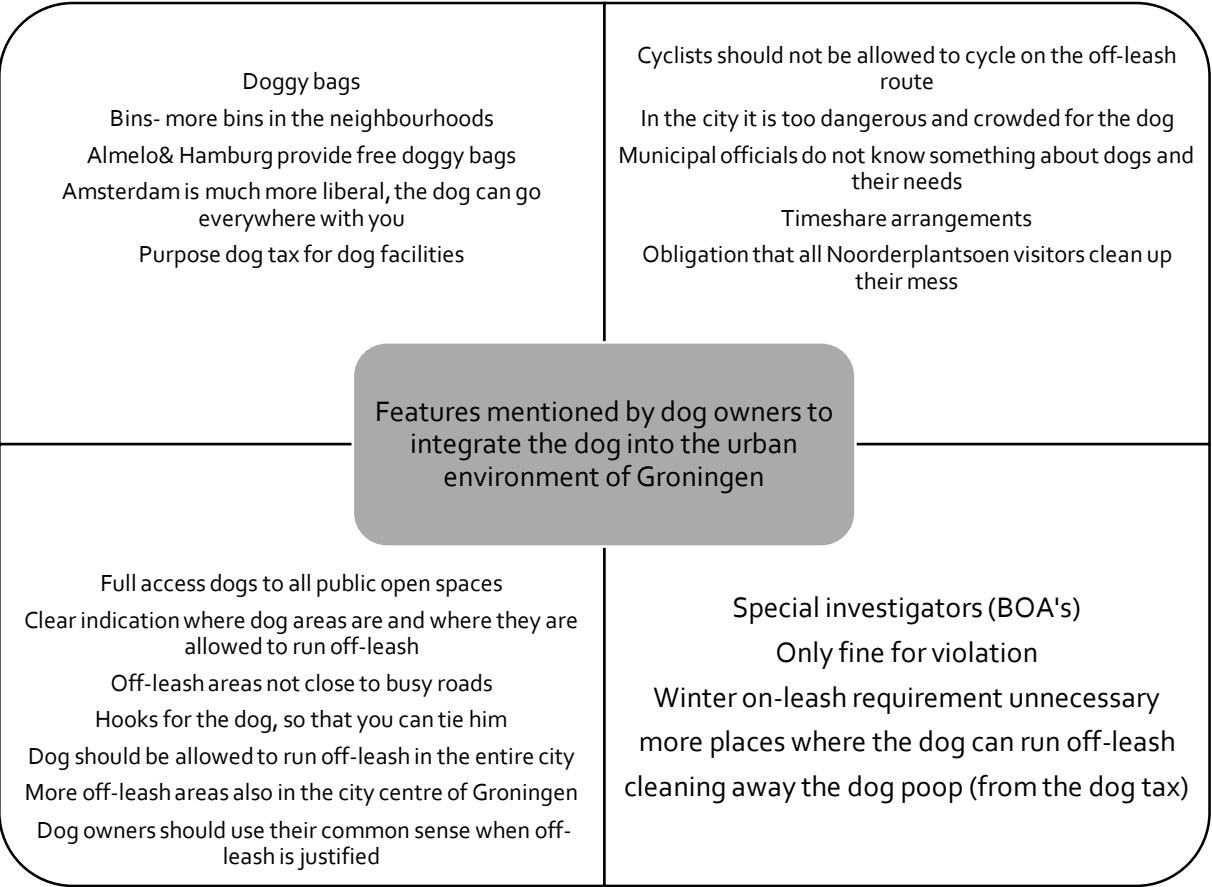


Figure 14: Features mentioned by dog owners to integrate the dog into the urban environment of Groningen; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

The organisation highlights that the municipality is not very benevolent to place bins at off-leash routes or in neighbourhoods. However this can lead to more conflicts between the municipality and dog owners since dog owners are paying dog tax but perceive that they do not receive something back from that money. That is to say, off-leash possibilities, pet amenities and facilities for the dog in the urban environment of Groningen. According to Iojă et al. (2011) do dogs and their owners have a different profile than visitors without companion animals, however planning studies do not target those differences in use. The organisation Hondvriendelijk Groningen denounces that the municipality of Groningen not really incorporates the needs of this urban group which results in an urban environment that not targets the differences in use.

"Well, they do not want to replace bins. Placing bins at off-leash routes, that is also something the municipality does not want to do. You have to put the defecate in a plastic bag and then into your pocket. Well that is of course also idiotic. Which municipality, when you are going to Amsterdam, Haren, there are much more bins everywhere. So if you want that people clean up the defecate, facilitate it than. Yes, but it costs money, than they had 200 bins in the city, well if you insist they would replace a bin. But then you have to, I requested one here at the corner, here are also a lot of people walking with their dog, I requested a bin in May, a year later in June I received a message that it is assigned and a year later in May the bin was placed. That took two years. That is not normal." (Interview VHG representative, 2015)

As described above dog owners have to pay a dog tax. The representative of the organisation Hondvriendelijk Groningen describes that it is not clear why the municipality of Groningen does not spent the earned dog tax on facilities for dogs.

Dog tax is going into the pit. No, nothing at all. And even no bin, I mean, even placing bins are they not willing to do. I think they could at least facilitate that on the off-leash route enough bins are available. Here in the City Park also, they are just two bins on the entire off-leash route. (Interview VHG representative, 2015)

The statement of the municipality representative underlines again that there is a lack of reasoning behind the height of the dog tax. The municipality of Groningen set the height of the dog tax by comparing it with other municipalities in the Netherlands. The representative even admits that there is not a real substantive background.

You know there is a comparison with other municipalities on how they handle the dog tax. And then you do not want to step out of it. Look when all municipalities ask €50,-, then you will not ask 100. I mean you want to be similar. Every year you have 'staartjes', the most expensive and cheapest municipality- you do not want to belong to the most expensive and the most cheapest. But you want, just like Groningen, you look at the 25 biggest cities, and if you belong to the middle, no one will worry about that. That is how it works, that is off course not very substantively, but that is how it works. With the dog tax the municipality also wants to be in the middle. (Interview municipality representative, 2015)

Does the respondent mainly walk on the off-leash route in the Noorderplantsoen?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	yes	35	87,5	87,5	87,5
	no	5	12,5	12,5	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Table eight: Percentage of dog owners walking on the off-leash route in the Noorderplantsoen; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

However since the organisation Hondvriendelijk Groningen affirms that there is a deficiency of facilitating the dog in the urban environment of Groningen, the study of Harlock Jackson et al. (1995) can help to integrate the dog more into public open spaces. Their study provides a management model for dogs in public open spaces. They identify several principals that enable certain aspects of dog ownership. First of all, there must be a recognition that dog owners are a deserving group of clients as any others. This implies that the municipality also provides features for them, off-leash possibilities and access to public open spaces, especially since they are also paying taxes. In the literature the possibility to walk the dog off-leash is mentioned as being important (Jackson, 2007). It is even said that it is a fundamental need for dogs that they be taken out with their owner (Harlock Jackson et al., 1995). That is not only the case in theory that is also something dog owners mention in the survey as very important stimulant for the success of integrating the dog in the urban environment. Almost 90% of the dog owners walk their dog on the designated off-leash route in the Noorderplantsoen, as shown in table eight. When you take a closer look at the reasons behind walking the dog on the off-leash route, as shown in figure 15, it is in line with what the theory also acknowledge. According to Allen (2007) are leash laws a limitation for dogs to run free and socialize with other dogs, which is part of their nature. About 80% of the dog owners walk their dog on the off-leash route so that he can run off the leash and socialize with other dogs. It seems that dog owners in the Noorderplantsoen who are using the off-leash route consciously choose to use this route so that their dog can run free and socialize as mentioned by Allen (2007).

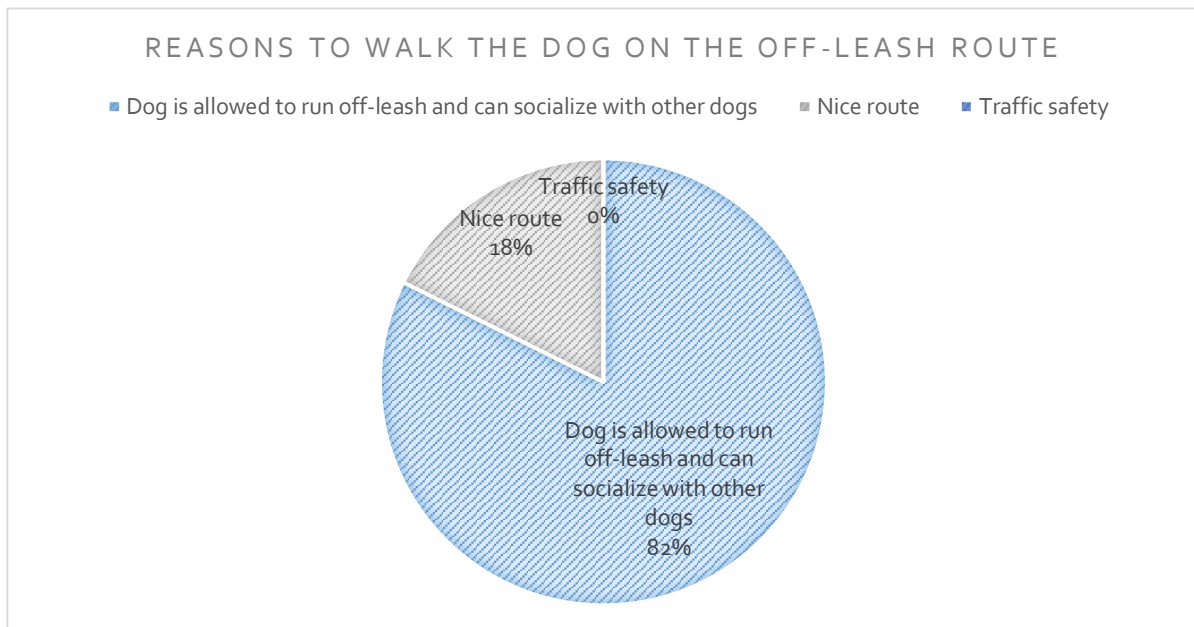


Figure 15: Reasons to walk the dog on the off-leash route; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

Theory highlights that the institutional framework influences how dogs can be incorporated into the urban environment. Especially since urban areas have increasing residential density and shrinking public open spaces, the concerns about the impact of dogs in urban areas grow (Cutt et al., 2007). The questions of access of dogs to public open spaces and on-leash regulations come at stake, which is part of the dog policy of a city. However since the institutional framework does impact to what extent dogs can be incorporated into the urban environment of Groningen, the survey shows that the attitude of 67,5% of the dog owners towards the dog policy is negative or very negative, see table nine. This is an indication on how dog owners perceive the institutional framework as integrating the dog into the urban environment of Groningen. As described by Cutt et al. (2007) the local laws, on and off-leash requirements and exclusion of dogs from public open spaces can have a negative impact on dog ownership in an urban environment.

What is his/her attitude towards the dog policy?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	neutral	13	32,5	32,5	32,5
	negative	25	62,5	62,5	95,0
	very negative	2	5,0	5,0	100,0
	Total	40	100,0	100,0	

Table nine: Attitude dog owners toward the dog policy in the city of Groningen; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

Cutt et al. (2007) describe that on and off-leash requirements in the city can have a negative impact on dog ownership. Furthermore do they identify that local laws can enable or constraint dog ownership. The municipality plays an important role, since they implement the policy and the local laws, on the possibilities for dog owners to walk the dog in the city (Cutt et al., 2007). In the city of Groningen, the municipality representative claims that they are benevolent to implement off-leash areas. The representative even presumes that the city of Groningen has a lot of off-leash possibilities for dog owners.

"We are really trying to assign as much off-leash areas as possible. And there is to a certain extent also a goodwill, when you look at the map, than there are a lot. [...] So, but what you hear from them, there is room for improvement. Well I think, it is better than expected. I mean, when you look there are quite a lot of off-leash areas and there are quite some off-leash routes with a decent and reasonable dispersion throughout the city." (Interview municipality representative, 2015)

The municipality admits that there were a lot of conflicts related to the dog policy, but they conclude that the policy after all is successful. When you put the attitude towards the dog policy of dog owners and the municipality next to each other, there are disagreements. Almost 70% of the dog owners of the survey, table nine, are negative or very negative about the dog policy. However the municipality describes that there is no political controversial anymore about the dog policy and affirms that it is successful. However the attitude of the municipality with regard to the dog policy shows that they are not aware that there are still dog owners, as for example the dog owners in the survey, who do not agree that the current dog policy is successful. Therefore the statement of the municipality that the current dog policy is a success should be questioned.

"Can you affirm that it is successful?" (Interviewee municipality Groningen)

"I think it is. When you measure success with how it is now, there is a lot of political support, it is not politically controversial anymore. It was, but now it is not. And also in the neighbourhoods there is no rumble." (Interview municipality representative, 2015)

This needs some further investigation. As described above dog owners that participated in the survey are not positive about the current dog policy in the city of Groningen. According to Allmendinger (2009) to reach agreement between diverse urban groups, public involvement and participation in the planning process is needed. This would mean that there should be to a certain extent an integration, for example a referendum, of dog owners into the dog policy. However the results of the survey, presented in figure 16, show that 92,5% of the dog owners were not involved in the making of the dog policy.

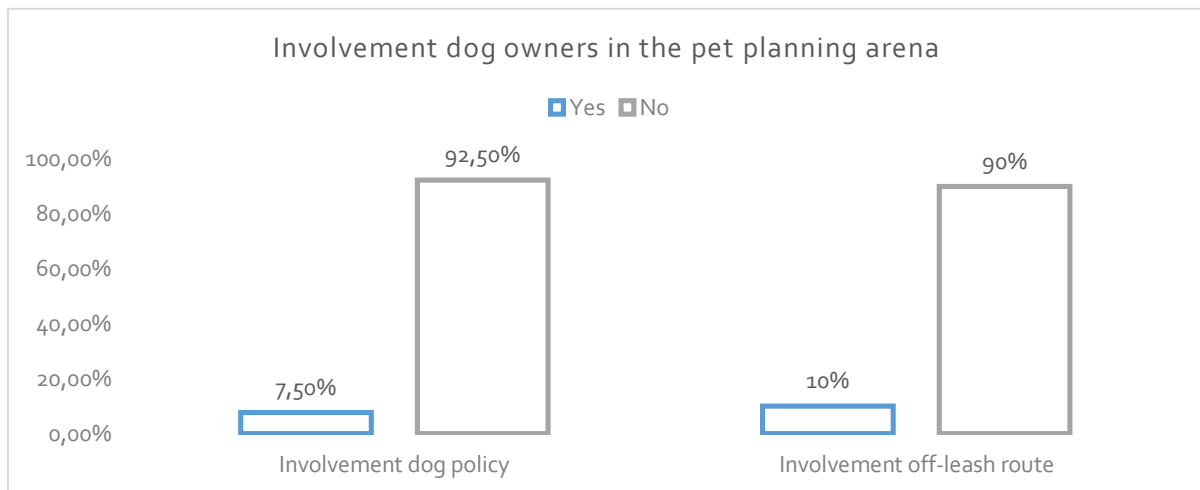


Figure 16: Involvement dog owners in the pet planning arena; Source: Survey research Noorderplantsoen (2015)

This is something that should be questioned. Especially since, according to the organisation Hondvriendelijk Groningen, the dog owners are highly influenced by the dog policy. For example the strict leash laws and the fines you can receive by the special investigators (BOA's) who control the compliance of the rules. The organisation continues that there is a constant anxiety among dog owners to receive a fine. According to Cutt et al. (2007) the local law/ dog policy impacts how dog owners are enabled or constraint to walk the dog in the public open space. Due the fact that those special investigators were very strict in the enforcement of the rules, a lot of dog owners were afraid to receive a fine, as described by the organisation Hondvriendelijk Groningen. The municipality acknowledges that the special investigators were quite strict in the enforcement of the rules.

"People are afraid to receive a fine. It scares you, especially in the beginning of the policy, there were special investigators (BOA's) who in the evening around 11 o'clock came from behind the bushes." (Interview VHG representative, 2015)

On the other hand when you see the dossier of the organisation Hondvriendelijk Groningen with dog-unfriendly behaviour and especially from special investigators. If that is all true, you never know, it is shocking.[...]When you hear the organisation Hondvriendelijk Groningen, that leads to circumstances, where you think that could have been all more in proportion. People walking their dog off-leash, followed by special investigators. A little bit embarrassing. (Interview municipality representative, 2015)

However there is a way to stimulate that dog owners comply with the by-laws. According to Harlock Jackson et al. (1995,p17) "A balanced approach to accommodating the needs of dog owners in public open space may lead to better outcomes for all public open space users through higher levels of compliance by dog owners with relevant by-laws." A way to accommodate the needs of dog owners in public open spaces is to involve them into the planning process as described by Allmendinger (2009). Although dog owners are not very positive about the pet policy, the municipality has no intention to change or adapt to the needs of the dog owners. They even admit that there is not a real stimuli, besides the off-leash areas, for dog owners in the urban environment of Groningen. However this can lead to conflicts and an unbalanced situation resulting in even more antipathy against the current dog policy. Especially since there is a trend in urban areas where dog owners are searching for space for their dogs (Matisoff and Noonan, 2012).

"The current situation is that the municipality will not change anything the coming three years." (Interview VHG representative, 2015)

"What are the stimuli to own a dog in the city of Groningen?" (Interviewee Municipality Groningen)

"Actually nothing. No the off-leash areas, no, people have to figure it out by themselves. That is not a municipal policy." (Interview municipality representative, 2015)

The municipality mentions that the off-leash route is a way to integrate the needs of dog owners into the public realm. However according to Allmendinger (2009) involvement and participation in planning processes is needed to reach agreement. Therefore the involvement of dog owners is important to consider to reach agreement. In the case of the off-leash route in the Noorderplantsoen, dog owners were asked if they were involved in the planning process. Only a small group of dog owners were actively involved in the planning of this off-leash route, see figure 24.

The third principle provided by Harlock Jackson et al. (1995) aims for the integration of dogs with other park users. This is something the municipality tries to do. They actively encourage that not only non-dog owners are using this public open space but also dog owners by providing off-leash areas and a route that is accessible for all visitors of the Noorderplantsoen. According to Harlock Jackson et al. (1995) is integration a way to distribute more efficient and equitable resources among all urban inhabitants (dog owners and non-dog owners). Moreover is integration a way to adapt faster to changing spatial needs (Harlock Jackson et al., 1995). However since there are several interest groups using public open spaces, the municipality always needs to consider and weight both needs and usages when planning it, as described in the quote below.

"Well, we are always doing the preselection. So when it is an ecological area, or an unsafe traffic situation, than we will say do not do it. And what than remains, we try to work together with the neighbourhood association, the residents, and the ones who want the off-leash route and the organisation Hondvriendelijk Groningen to sit around a table. To look how should you do that. Where will you do it exactly, where should you take into account. You try to do it in consultation with everybody. That does not mean that everybody will be satisfied. [...] The organisation Hondvriendelijk Groningen therefore meets once in a while with the alderman." (Interview municipality representative, 2015)

Since non-dog owners also use public open spaces, they are also a stakeholder group that gets to a certain extent influenced by the integration of dogs into the urban environment. Therefore as described in the quote above by the municipality representative, the municipality claims to involve dog owners and non-dog owners in the planning process of off-leash routes. Since there are dog owners and non-dog owners using the Noorderplantsoen, the municipality needs to reconsider both needs into the planning of this public open space. To guarantee both interests, they make a selection on possible off-leash routes/ areas. While the municipality always reconsider possible and suitable spaces for dogs, Harlock Jackson et al. (1995) emphasize that councils should apply a strategic approach that considers access on a comprehensive municipal wide basis rather than on a piecemeal park by park basis. However since there are also other interests involved, a comprehensive municipal wide basis is not always possible. As described above dog owners are not the only users of public open spaces and one should also examine how non-dog owners perceive the question of dogs in the urban environment to successful integrate the dog in the city.

As described by Harlock Jackson et al. (1995) the integration principle- integration of dogs with other park users- is in the perspective of multifunctional use of space important to explore. Therefore non-dog owners were asked how they perceive off-leash regulation in Groningen. Since the respondent group of non-dog owners is not large, the results can be only viewed as insights of a limited group of non-dog owners. However most of the respondents' attitude towards complete off-leash regulation is, that dogs should be on the leash in the entire city of Groningen and in the Noorderplantsoen, figure 17. Although the survey group of non-dog owners think that dogs should be put on the leash, they are not for a prohibition of

dogs to the Noorderplantsoen, table seven. This shows that the integration of dogs in public open spaces is realistic and possible. As mentioned above there are benefits related to an integration of dogs into the public realm. Since the urban context changes fast, flexibility is needed. By emphasizing integration instead of separation, future spatial needs can be easier adapted (Harlock Jackson et al., 1995). This is something that can be beneficial when the population of dogs living in the city of Groningen continues to grow.

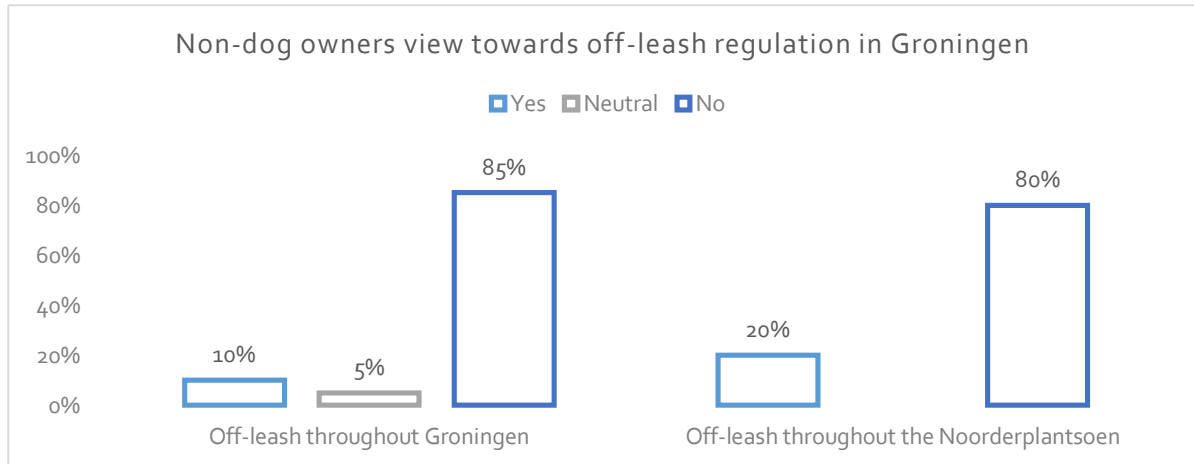


Figure 17: Attitude non-dog owners towards off-leash regulation in Groningen; Source: research survey Noorderplantsoen (2015)

The final step in visualizing the pet planning arena is to visualize the different power relations between the stakeholders. For this research the focus is on two stakeholders, the municipality of Groningen and the organisation Hondvriendelijk Groningen. The reason for this is that the municipality as described above tries to cater for the needs of all urban dwellers whereas the organisation Hondvriendelijk Groningen represent most of the dog owners in the urban environment of Groningen. However the municipality has direct influence on the planning and design of public open spaces and therefore also the power to influence to what extent the dog can be integrated in the urban environment of Groningen. The organisation Hondvriendelijk Groningen thus represents an interest group of urban citizens, but as earlier mentioned, dog owners are a substantial group and integral part of our society (Seksel in People, Pets& Planning Symposium, 2007). Between those stakeholders there is always a little bit tension, as described by the municipality representative. A reason is that the organisation Hondvriendelijk Groningen has a specific role, namely more off-leash areas, which is not always integrable with other urban groups. According to Toohey and Rock (2011) there are some negative aspects related to the inclusion of dogs into public open spaces. For example the behaviour of dogs in public open spaces as a source of nuisance via dog litter and uncontrolled dogs (Toohey and Rock, 2011). On the other hand the municipality had for a long time no person designated for the dog policy which could be a hindrance for the optimal integration of the dog. Moreover illustrates that also the importance the municipality assigns to the dog owners needs in the urban environment. Also the communication within the municipality, fragmentation, is something the organisation Hondvriendelijk Groningen remarks, see quote below.

"There is always a little bit of tension.[...]The organisation Hondvriendelijk Groningen wants of course, the more off-leash areas the better. And that, that is their role." (Interview municipality representative, 2015)

"They do not know from one another what they are doing and what they arrange, that feeling do I have. One simply does not know what the other is doing.[...]Well the reason for this is that they not consult with one another." (Interview VHG representative, 2015)

A further concern mentioned by the organisation Hondvriendelijk Groningen is the knowledge about dogs within the municipality. The organisation often experiences that people are in charge who do not know something about the dog's

needs. Also the literature shows this misbalance, most open space planners considered dogs not separately but assumed that their needs were part of the overall need for passive open space (Harlock Jackson et al., 1995). However this can be a hindrance for an optimal integration of the dog into the public realm.

"One of the first people in the municipality said: Yes I do have a dog, and then I asked are you also walking that dog? Well that was the task of his wife and daughters, the last walk in the evening was his. Yes, that is a walk of about five minutes, peeing before the dog goes to sleep. But then he is claiming that he knows everything about dogs, but he never walks with the dog. But that is what you see quite often.[...]People who do not know something about it."
(Interview VHG representative, 2015)

Allmendinger (2009) calls for a collaborative planning that start with the question: how can we 'make sense' of what is happening and plan for the future within a dynamic and increasingly complex society? Collaborative planning, especially when it is about spaces with different user profiles, should try to include the stakeholders in the planning process which also means dog owners. However the organisation Hondvriendelijk Groningen exhorts that off-leash requests are not handled carefully, as shown in the statement of the organisation Hondvriendelijk Groningen representative. On the other hand the municipality describes that they tried to implement off-leash routes and areas, which they think are suitable, and worked for a solution that suits every group of public open space users, also with an eye on the ecology.

"The urban ecologist for example, there were still 60 people who wanted to submit possible off-leash areas and routes. Well the urban ecologist had to look for that. And he thought that there were way to many, he did not delve into the issue.[...]So he rejected all the requests." (Interview VHG representative, 2015)

"There were around 50/60 requests, which we discussed. What is possible and what is not, where is it possible, nine requests were left, where we are saying that are potential suitable locations. The others not because they are in an ecological area." (Interview municipality representative, 2015)

However since planning the urban environment with pets, as shown above, is not a straightforward and blueprint thing. But way more complex, there is a need to examine what the benefits and concerns are related to public open spaces that allow dogs.

What are the benefits and concerns related to public open spaces that allow dogs?

There are several benefits related to public open spaces that allow dogs. Batch et al. (2001) and Harlock Jackson et al. (1995) describe several benefits that are related to full access of dogs to public open spaces. As described in the multifunctional use of public open space section, dogs can act as social hub, building a sense of community and stimulate social interaction between their owners and others. However this also implies that they get full access to actually fulfil this role. Another benefit is the physical health related aspect of dog ownership. The study by Smith (2012) calls this the pet effect which describes the health related aspects of pet companionship. Including the overall improvement of the quality of life. Research by McHarg et al. (1995) revealed that dogs can act as social lubricants, through the presence of dogs in public open spaces there is a friendly atmosphere that makes it easier to get into conversations. As described in the beginning of the discussion, almost every dog owner of the survey mentions that he or she has conversations when walking the dog, see figure eight. This is an indication for the social and psychological health related benefits of dog ownership. Or as stated by Senator George (2001) *"Dogs or companion animals have become an important part of our society. Companion animals 'provide many benefits which are difficult to quantify in monetary terms, but which have important implications for the health and welfare of humans'."* (Senator George, cited by Batch et al., 2001; p. 5).

Another reason why dogs should be allowed to public open spaces is that dog walkers can act as neighbourhood watch, their presence can create an atmosphere of safety. Moreover is an inclusion of dogs into public open spaces a way to establish trust between people who are newly acquainted (Wood et al., 2005). The feeling of being safe in the neighbourhood, through the dog owners' regular presence, has a positive impact on the whole community (Toohey and Rock, 2011).). "Using the daily task of walking a dog allowed residents to check on their neighbour's welfare, but without invading her privacy" (Toohey and Rock, 2011, p. 5). However this is also the case in the public open spaces of Groningen like the Noorderplantsoen. Almost every dog owner of the survey, as earlier described in the planning for pets section see figure 11, visits the Noorderplantsoen daily. Also Research and Statistics Groningen (2013) observe that 60% of the respondents experience that dog owners contribute to the feeling of safety in the neighbourhood. To benefit from this neighbourhood watch, dogs and their owners need access to public open spaces. A way to deal with the access question is zoning. As describes by Harlock Jackson et al. (1995) zoning maintains access opportunity on or off the leash and is especially practical in the environment of multiple use of public open spaces. The Noorderplantsoen embraces zoning, there are off-leash areas and on-leash areas. Anyhow zoning has also some shortcomings, like for example that park users could experience it as confusing. That a clear indication/ signage where dog areas are and where they are allowed to run off the leash is also mentioned by dog owners as something they would want to have as feature in the urban environment of Groningen and in public open spaces, figure 20. Currently, the municipality uses little poles with signs on it that show where an off-leash area/ route starts. However that this is not always that clear, show the results from the questionnaire. One third of the small group of non-dog owners is not aware that there is an off-leash route in the Noorderplantsoen, see figure 18. This can result in conflicts between both users of public open space, dog owners and non-dog owners, since it is not very clear for one/ both that it is or is not a designated off-leash area. However as earlier mentioned the sample size of the subgroup of non-dog owners is small. Therefore it is difficult to really state that there are more non-dog owners who are not aware of the off-leash route. On the other hand almost every dog owner of the survey is aware of the off-leash route in the Noorderplantsoen, which can reduce the possibility to have conflicts since it is clear where the dog is allowed to run off-leash and where not. However zoning is a way to meet the needs based strategy of planning the public open spaces (Harlock Jackson et al., 1995). Which means that the recreational activities that are performed in public open spaces are facilitated by the design and planning of it (Harlock Jackson et al., 1995). In the case of the Noorderplantsoen, dog owners have a designated area where they can walk their dog off-leash without excluding other users from this space.

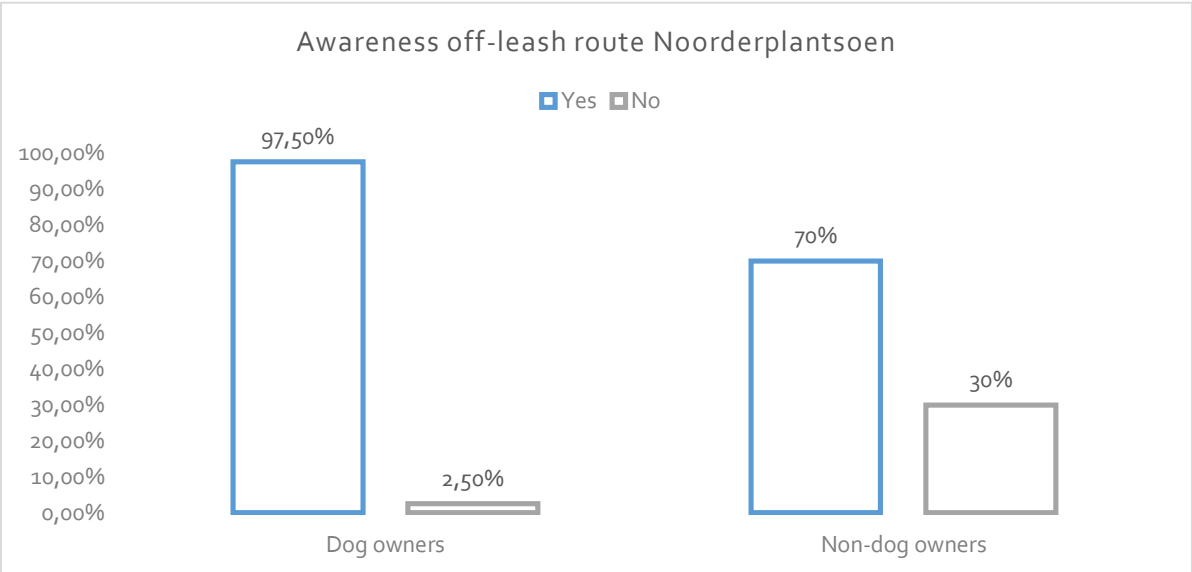


Figure 18: Zoning and the influence on the awareness of the off-leash route in the Noorderplantsoen; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

A further option on the dogs' access to public open spaces is banning. Banning means that dogs are not allowed, neither on the leash nor off the leash. Banning can also be a form of separation and that can have effect on the flexibility to adapt to future spatial needs (Harlock Jackson et al., 1995). In the urban environment of Groningen there are also areas/ public open spaces where the dog is not allowed as described in chapter four of the research, figure three and six. This is also something the organisation Hondvriendelijk Groningen denounces, banning the dog from spaces is something that constraints the dog owner in his daily use of public open spaces and thus limits the integration of dogs into the public realm. Also the fines you receive when special investigators see dogs in prohibited areas are quite high, €140,-, figure four. The research location, the public open space Noorderplantsoen, has also an area where the dog is not allowed, namely the pond in the middle of the park.

"For example the Westerpark, there are also dogs. There is a lake, and at the grass side of the lake the dog is not allowed, even not when the dog is on the leash. That is absolutely forbidden for dogs. When you receive there a fine, you have to pay €140,-. There were people fined, their children were playing at the playground, they were sitting with their dog next to the playground on a bench, they received a fine. The dog was not allowed to be there. So when you have children, you have to sit everywhere else and your children play there. You are sitting with your dog everywhere else. That is rigorous. And it does not make sense, I mean, what is wrong when someone is sitting there with his dog on a leash? On a bench when his child is playing there." (Interview VHG representative, 2015)

Besides those benefits that are related to public open spaces that allow dogs there are also some concerns. Since the context is scarce public open space that is also often crowded, competition between the different function and recreational needs can occur (Batch et al., 2001). In addition to the competition, irritation against dogs can arise, like for example the problem of dog poop. This concern as mentioned by Batch et al. (2001) as dog waste, not only affect the owner but also others. In the dog policy evaluation of the municipality of Groningen, they also conclude that dog waste is a problem in the city of Groningen (Municipality of Groningen, 2013). To counteract that problem the municipality of Groningen implemented a legal instrument, namely to obligate dog owners to carry a pouch with them when they walk the dog. However they also rely on the attitude of mind that dog owners clean up their dog waste as described by the representative of the municipality.

"Dog poop is the Dutch problem. Where the government until now does not have a solution for.[...]Everyone has its own perception, and own thoughts.[...]We do have one thing, you are obligated when you walk the dog to carry a clean-up method with you. You receive a fine when you are not carrying anything with you. That is the legal instrument. And for the rest, is it a question of mentality. And that is where you do not have that much influence on. More a societal tendency, where you have to freeride one. Nothing of substance." (Interview municipality representative, 2015)

Another concern that is mentioned by Batch et al. (2001) is the confrontation between dog owners and non-dog owners. This also includes confrontations with special investigators (BOA's) and dog owners. As already described above and in the results chapter, dog owners and the organisation Hondvriendelijk Groningen mention that those confrontations are sometimes frightened for the dog owners and moreover disproportionate. The representative of the organisation Hondvriendelijk Groningen describes in the statement below that several dog owners experienced conflicts with special investigators during their walk with the dog. The political party for the animals (2014) recommends that the special investigators should first give a warning.

"First they drove with their red cars, also in the city centre. One of our board members, who passed away, lived in the city centre, next to the Guroplein, there she walked her dog also off the leash, and even here they came with their red car on the sidewalk. To hand out a fine. She asked if they were allowed to drive on the sidewalk. They respond that it

was an emergency. Someone fining, not because the dog is doing something, does not destroy something, no the dog is just walking there. And then they drive with their red cars on the sidewalk. It is bizarre.[...]The special investigators were also not trained.” (Interview VHG representative, 2015)

When you ask the group of non-dog owners if they have concerns towards dog owners, around three quarter has once experienced annoyances, figure 19. According to Harlock Jackson et al. (1993) barking, biting, urination and defecation in appropriate places and aggression towards humans can affect others. Again one should take into account that the group of non-dog owners in the survey research (2015) is small and thus not representative for all non-dog owners. However it seems that the inclusion of dogs into public open spaces inhabits challenges.

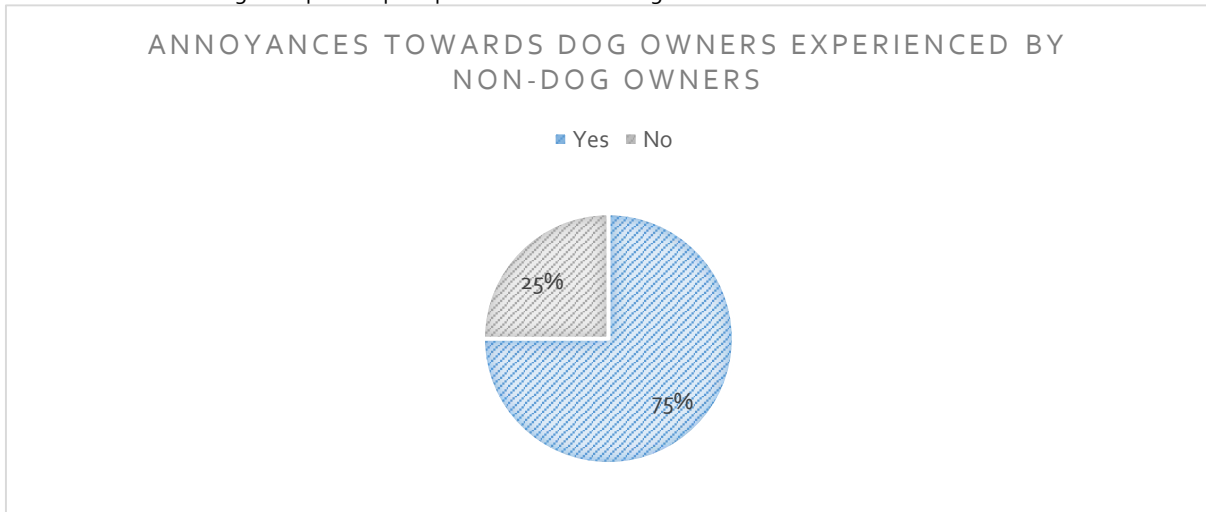


Figure 19: Annoyances towards dog owners experienced by non-dog owners; Source: Survey research Noorderplantsoen (2015)

In the survey among non-dog owners the annoyances experienced by this group can be categorized, as described by Batch et al. (2001), into the dog’s behaviour, dog waste, confrontations and irresponsible owners, figure 20. According to Harlock Jackson et al. (1995) the problem of dog poop is the main reason why off-leash establishing is difficult. Dodging droppings on footpaths and in parks is the most unpleasant experience for all users, including dog owners (Harlock Jackson et al., 1995).

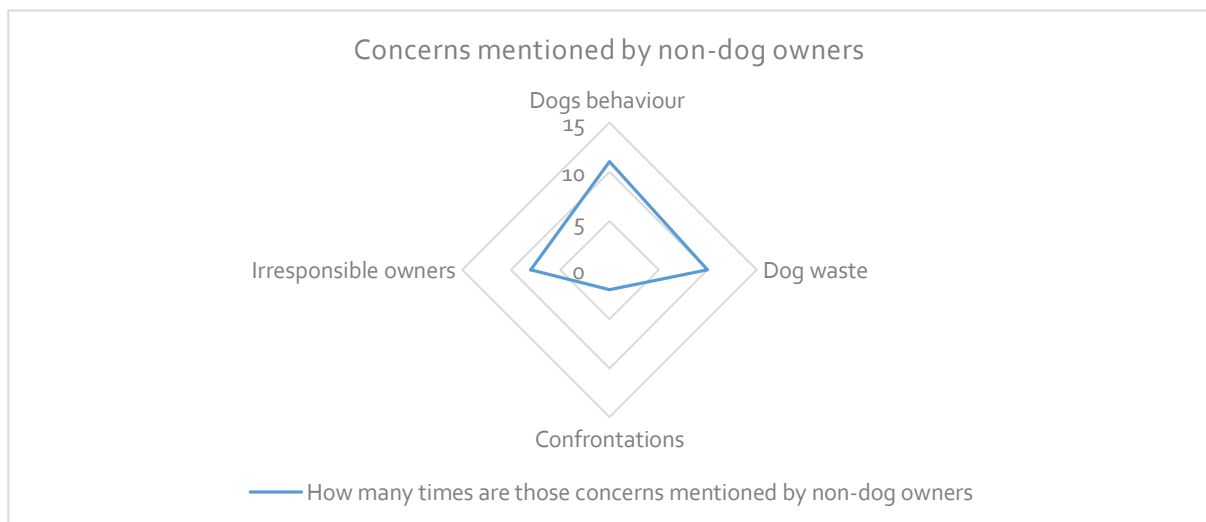


Figure 20: Concerns mentioned by non-dog owners related to the inclusion of dogs to public open spaces; Source: survey research Noorderplantsoen (2015)

However in general the benefits of allowing dogs in public open spaces outweigh the concerns about costs and space (Urbanik and Morgan, 2013). As described by Toohey and Rock (2011) targeting responsible dog-ownership can minimize

the problems caused by dogs in public open spaces. Harlock Jackson et al (1995) states that responsible dog-ownership, due to social pressure from other users to act appropriately, can especially be targeted in public open spaces. Within the urban environment of Groningen the evaluation of Research and Statistics Groningen (Kloosterman, 2014) proves that about 95% of the 528 respondents, dog owners and non-dog owners, did not experience any kind of hindrance of the new off-leash route. This shows that although there are concerns related to dogs in public open spaces, in general the integration of dogs into a public open space like the Noorderplantsoen, in form of an off-leash route, is possible. Zoning is therefore a good possibility to provide spaces for dogs without excluding other users and thus as described by Harlock Jackson et al. (1995) practical in the environment of multiple use of public open space.

Research data in light of the conceptual model

The next section shows the data summarised in the words of the conceptual model. First of all it is important to identify the context of the research. Groningen and especially public open spaces, like the Noorderplantsoen, are dense and crowded areas in the urban environment. Especially in this urban environment where space is limited, multifunctional use can be a way to accommodate various recreational activities. Planning in a collaborative way implies that the different urban groups are included in the planning process. However the integration of pets into the urban environment depends also on the planning, the policy and on the accessibility of dogs to public open spaces. Collaborative plan making is a way to include the aspects of planning, policy and accessibility when it comes to the integration of dogs into the urban environment. The integration of the dogs and their owners' needs into public open spaces involves possibilities to walk the dog off-leash. That is why the policy and management of public open spaces is important to consider. Accessibility options of dogs to public open spaces influence to what extent the dog can be incorporated into the urban environment. Whilst the banning embraces a separation of functions and thus an exclusion of dogs to public open spaces. Embraces the integration of functions, multiple use of a space, and an inclusion of dogs to public open spaces. The municipality stimulates multifunctional use of space and thus an integration of dogs to public open spaces by providing off-leash routes that can be used by dog owners and non-dog owners. The integration of dogs to public open spaces has therefore benefits that are not solely related to the dog owner but can extend to the whole urban community. Those societal benefits of integrating dogs to public open spaces, can also be seen to a certain level in the Noorderplantsoen and Groningen. For example social interaction, neighbourhood watch and physical health are all aspects that show the contributions dogs have in the public realm of Groningen. Dog owners tend to communicate more frequently with other users when they visit a public open space, like the Noorderplantsoen. Moreover describes the study by Research and Statistics Groningen (2013) that the citizens experience dogs as contributing to the safety within the neighbourhoods, better social interactions among citizens and for a cosy and vibrant urban environment. However those dog related benefits can only be achieved when there is actually an inclusion of dogs to public open spaces and to a certain level planning for pets. That is to say, when the needs of dog owners is stimulated, the space is also allocated among dog owners and that the municipality/ urban community acknowledges that dog owners are a substantial group users of public open spaces. In Groningen planning for pets to integrate them in the public realm has room for improvement. As shown in figure 6a, in the city centre of Groningen there are more areas where the dog is not allowed than areas where the dog is allowed to run off-leash. Dog owners who are living in the city centre do only have an off-leash possibility in the Noorderplantsoen and have to share it with other citizens. As described above, according to Matisoff and Noonan (2012), an overuse can result in rival situations between the different recreational activities. This affects the safe conditions for the users and thus awakes concerns related to public open spaces that allow dogs. Especially since dogs are often restricted from community spaces and prohibited in many places (O'Haire, 2010). Concerns related to dogs in public open spaces, for example negative behaviour of the dog, can result that they are excluded from those spaces. In an urban environment with public open spaces, the ratio of spaces that integrate or separate the uses of those spaces influences to what degree there is a successful integration of pets into the urban environment. In the Noorderplantsoen there is an off-

leash area and an on-leash area which embraces a zoning option to the dogs' access to this public open space. Annoyances with regard to dogs in public open spaces in Groningen are dog faeces that are not cleaned away or dogs that are not under control. Nevertheless most of the visitors of the Noorderplantsoen are in favour of allowing dogs to this public open space. The question of integration or separation also influences the degree of the inclusion of the pets needs into the planning process. And therefore the integration of pets into the urban environment of Groningen. When public open spaces in Groningen are separating the dog owners and non-dog owners, for example prohibit access of dogs to those spaces, the integration of pets into the urban environment will not succeed. Resulting in less inclusive and liveable urban spaces. The Noorderplantsoen tries to stimulate multifunctional use and therefore a more integration approach. This by providing an off-leash route, on-leash area and off-leash playing field. However in the urban environment of Groningen, the integration approach not always dominates. The organization Hondvriendelijk Groningen tries to guarantee the dog owners needs whereas the municipality of Groningen also looks from the whole urban community on the pet planning question. Those two stakeholders and also the users of public open spaces are the main actors in the pet planning arena, with different views on the above mentioned benefits and concerns of dogs in the urban environment. Influencing also the degree of the integration of pets needs into the planning process and resulting in more or less liveable and inclusive urban spaces.

Chapter six- Conclusion- Implications, significance, recommendations

The following chapter will summarize what the research process has revealed and link this back to the study's main questions, aims and objects. The aim of the research was to identify the benefits and limitations of integrating the pet in the urban environment of Groningen. Urban environments face population growth which gets accompanied by a decrease in the per capita space and also in the amount of public open spaces (Urbanik and Morgan, 2013). However Jane Jacobs already described in 1961 that "planning that discourages this social interaction through the limiting of public or social space results in the destruction of the city itself". This philosophy should also be in mind when planning for pets. Since dogs are a part of the 'street ballet' as described by Jane Jacobs (1961) planners should examine the way pets can be successfully incorporated into modern lifestyles and community spaces. The results of the study suggest that multifunctional use of space can be a solution to integrate the dog in the public realm but that this also inhabits challenges.

This research represents a step forward in understanding that incorporation instead of separation, using public open spaces in a multifunctional way, provides benefits for the whole urban community including dogs and their owners. In Groningen and more precisely in the public open space the Noorderplantsoen, multifunctional use of space succeed without greater problems. Dog owners and non-dog owners are both using this space simultaneously and despite some conflicts there are no violent incidents. Especially in the urban stressful life, the urban environment of Groningen should embrace an inclusion of dogs to achieve the benefits related to dogs- neighbourhood watch, social interaction/ social hub and responsible dog ownership. Planning for pets and thus the inclusion of this urban group in the public realm comprises some benefits that are not solely related to dog owners but can expand to the whole urban community. To exhaust from those benefits of the inclusion of dogs to public open spaces, dogs and their owners need access to public open spaces and to some extent also facilities, for example off-leash possibilities. Nevertheless one should remark that the results of the survey show that the dog facilitated interaction in the Noorderplantsoen is mainly related to interactions between dog owners. Although there is social interaction between dog owners and thus members of the community, dog facilitated contact is in the case of the Noorderplantsoen not something the whole urban community benefits from.

However when planning the urban environment, the recreational needs of dogs and their owners should be part in the planning process. Especially since dogs and their owners are a substantial group of park users. This is where planning for pets comes in. As previously stated are the contextual circumstances of Groningen and especially in the city centre scarce open space and a very compact urban environment. In the light of this, the basic necessities of walking the dog should be an inherently part of the planning process of public open spaces. However the municipality of Groningen not always considers the needs of dogs in the planning process. A reason for this can be the critical aspects of multifunctional use of space and the inclusion of dogs to the public realm. Since there are some critical aspects of multifunctional use of space and the extent dogs should be included. The limitations of multifunctional use of space are that crowded places tend to become overused resulting in the deterioration of the physical infrastructure and environmental quality causing rival situations between different recreational activities. The negative behaviour of the dog, dogs as source of nuisance via uncontrolled dogs, can influence the degree dogs can be included in the urban environment. Since there are also non-dog owners who may experience the related conflicts of allowing dogs to public open spaces. The municipality of Groningen has the role to be in-between to urban groups- dog owners and non-dog owners, and thus try to advocate for both of their needs. This is not always the case, and especially when dogs are causing a lot of nuisance they can be excluded or separated from public open spaces. In the Groningen case the concern of dog waste is several times mentioned by dog owners and non-dog owners. Resulting that the integration of pets into the urban environment, by establishing off-leash possibilities, is nihil. However by

targeting responsible dog ownership, social control that stimulates dog owners to clean up their dogs faeces, one can avoid the negative behaviour components of dogs. Under those conditions dogs should have access to public open spaces.

Looking at a further aspect of dog ownership in Groningen, dog owners are obligated to pay a dog tax. To provide this urban group with a stimuli, accessibility of dogs to public open spaces should be on a comprehensive municipal wide basis. However off-leash throughout the urban environment of Groningen is due the fact that there are different recreational users not something to aim for. A clearer indication where off-leash areas are, is a way to avoid conflicts between users of public open spaces. The research shows that visitors of the Noorderplantsoen are not in favour of banning dogs but that they are not in favour of an entire off-leash area. Especially the banning or separation of dogs in public open spaces has a negative influence on their integration. The research and also research done by the municipality of Groningen suggest that dog owners and non-dog owners can use space simultaneously. However it is important to keep in mind that this multifunctional use of space should incorporate the needs of both groups, that is to say a combination of options in a balanced and informed manner (Harlock Jackson et al., 1995). Doing so, providing spaces for all urban citizens, will balance the opportunities for dog owners and non-dog owners. In conclusion the research shows that there are benefits and limitations of an inclusion of dogs to public open spaces in the urban environment of Groningen. Using the balance sheet one should decide how and to what extent the dog should be incorporated.

When you situate the study in current planning debates, planning with pets and an inclusion of the dog in the public realm, it fits most in the communicative planning movement. This can be explained with the statement of Judith Innes (1996) who describes that comprehensive planning is a way to address complex, controversial public issues where multiple interests are at stake. As argued in this paper planning with pets is about multiple interests and addresses complex, controversial public issues- people who want access of dogs to public open spaces and people who experience hindrance. Moreover is this research not a blueprint on how the dog should be ideally included in all cities, since the community is constantly evolving (Kent 1964 in Innes, 1996). According to Kent (1964 in Innes, 1996) comprehensive plans are a tool for democratic discourse, therefore this research should be inspirational and could be used as a source when reflecting about the integration of dogs in the public realm. The results of the research support the findings of theoretical debates. To the understanding of theory the research adds that dog owners are a substantial group of public open space users and part of the urban society. Especially in an anonymous urban society the dog can function as bridging device which is beneficial for the whole urban community. While the theoretical paradigm embraced a separation of functions to avoid conflicts, it is now heading towards the recognition that an inclusion of different spatial usages is a way to overcome those issues. However this does not mean that an inclusion of the dog does not inhabit challenges. The research findings show that 'inclusion' problems mentioned in theory are also visible in the urban environment of Groningen.

Methodological reflections

The research shows some valuable insights in what the benefits and limitations are of integrating dogs in the public realm of Groningen. However there are study limitations. One limitation to this research, as described in the methodological part, is the small sample size of the survey. Especially for the subgroup of non-dog owners statistical tests could not been made. Therefore generalizations about both subgroups cannot be made. Another limitation stems from the manner in which the sample was obtained. Since the survey location was the Noorderplantsoen the respondents came from one source- visitors of that public open space- and are therefore subject to self-selection issues. Further research should include more sources of respondents in the survey and should not focus on one particular area. Considering the interview process, there are a few things to say about the quality of the data. First of all the point of saturation is something that limits the credibility of the study. More interviews should have been conducted to collect more data to add richness to the findings of the study. The interview guide helped in structuring the interview but caused that it was sometimes to structured and not spontaneous

enough. This affected also the answers of the interviewee. Sometimes the researcher did not discuss the answers and possibly lost other valuable information. But there are positive things of having an interview guide. For example the notion to refer back to a previous question. By referring back to a previous question the provided information of the interviewee could be broader elaborated. As an interviewer you should be aware of the researcher role and manage your subjectivities (O'Leary, 2010). Nevertheless as a researcher/human being you always have a certain idea about things. Not to mention the researchers own characteristics, appearance and body language. Those characteristics also influence the respondent in the way he/ she acts. Nevertheless this does not mean that the results coming forth from the research do not offer valuable insights on how pets can fit in the urban stressful life and why such an inclusion is good for society.

Recommendations

The research is a small case study that adds a new perspective on how an inclusion of dogs to the public realm is beneficial for an urban environment of Groningen. However there is room for further research to explore in more detail how beneficial the inclusion of dogs is. Also considering under what conditions such an inclusion can be done. This research mainly focus on one public open space, the Noorderplantsoen. Future research efforts should also investigate how the network of public open spaces can be more linked to each other to provide dog owners within the city with possibilities to walk the dog. This also implies that there should be a more detailed perception of non-dog owners on the inclusion of dogs to public open spaces. So is this group really experiencing benefits of dogs in the public realm and if not how can also this group benefit. Although such important questions remain unanswered, this research contributes to mapping the complexities involved in planning for pets.

References

- Allen, L. (2007). Dog Parks: Benefits and Liabilities. Scholarly Commons. Retrieved on 11-03-2015 from http://repository.upenn.edu/mes_capstones/18
- Allmendinger P. (2009). *Planning theory*. 2nd Edition. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave MacMillan.
- Bagaeen S. (2011). Book review: Toward the Healthy City: People, Places, and the Politics of Urban Planning. *Urban Studies*, 48, no. 6, 1293-1295
- Batch E., Hale M., Palevsky E. The Case for Space- Expanding Recreational Opportunities for Dog Owners and Their Pets. Retrieved on 27-01-2015 from http://www.chittenangolions.org/Membership/Lions_Botanical_Park/Opt-1_Exhibit_B.pdf
- Burgess J., Harrison C.M., Limb M. (1988). People, Parks and the Urban Green: A Study of Popular Meanings and Vales for Open Spaces in the City. *Urban Studies* 25,455-473
- Campbell S. and Fainstein S. (2003). Introduction: The Structure and Debates of Planning Theory in Readings in planning theory. Malden, MA: Blackwell Publishers.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2014). Bevolking; kerncijfers. Retrieved on 11-02-2015 from [http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37296ned&D1=a&D2=0,10,20,30,40,50,60,\(l-1\),l&HD=130605-0924&HDR=G1&STB=T](http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37296ned&D1=a&D2=0,10,20,30,40,50,60,(l-1),l&HD=130605-0924&HDR=G1&STB=T) Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2015) Factsheet Groningen. Retrieved on 11-02-2015 from <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/provinciale-statenverkiezingen/publicaties/algemeen/2015-factsheet-groningen-art.htm>
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2014). Nabijheid voorzieningen; afstand locatie, regionale cijfers. Retrieved on 11-02-2015 from <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=80305NED&D1=71-83,87-108&D2=0-1,5,17,57,79,247&D3=0,2,4-7&HDR=G1,G2&STB=T&VW=T>
- Chen B., Adimo O. and Bao Z. (2009). Assessment of aesthetic quality and multiple functions of urban green space from the users' perspective: The case of Hangzhou Flower Garden, China. *Landscape and Urban Planning*, 93(1), pp.76-82
- Chiesura A. (2004). The role of urban parks for the sustainable city. *Landscape and Urban Planning* 68 (2004) 129–138
- City of Ottawa (2015). Environmental protection zone. Retrieved on 20-07-2015 from <http://ottawa.ca/en/residents/laws-licenses-and-permits/laws/city-ottawa-zoning-law/ep-environmental-protection-zone-sec>
- Clifford N., French S. and Valentine G. (2010). *Key methods in Geography*. 2nd edition. SAGE Publications Ltd, London
- Collis, G., McNicholas, J., & Harker, R. (2003). Could enhanced social networks explain the association between pet ownership and health? unpublished paper, Department of Psychology, University of Warwick.
- Corburn J. (2009). Toward the Healthy City: People, Places, and the Politics of Urban Planning. Massachusetts Institute of Technology MIT Press

- Cutt H., Giles-Corti B., Knuiman M. and Burke, V. (2007). Dog ownership, health and physical activity: A critical review of literature. *Health and Place* 13, 261-272
- Deakin University. (2008). People, Pets and Planning- Pet ownership may address Community Health Crisis. Retrieved on 20-11-2014 from <http://www.cycle-helmets.com/pets.pdf>.
- Delhomme J.P. (2015). Pariser Tagebuch. Retrieved on 11-08-2015 from <http://www.zeit.de/zeit-magazin/leben/2015-01/tagebuch-paris-jean-philippe-delhomme-fs>
- Demuzere M., Orru K., Heidrich O., Olazabal E., Geneletti D., Orru H., Bhawe A., Mittal N., Feliu E. and Faehnle M. (2014). Mitigating and adapting to climate change: Multi-functional and multi-scale assessment of green urban infrastructure. *Journal of Environmental Management*, 146, pp.107-115.
- De Ridder K., Adamec V., Bañuelos A., Bruse M., Bürger M., Damsgaard O., Dufek J., Hirsch J., Lefebvre F., Pérez-Lacorzana J., Thierry A. and Weber C. (2004). An integrated methodology to assess the benefits of urban green space. *Science of The Total Environment*, 334-335, pp.489-497.
- Doggies.nl (2015) Retrieved on 22-04-2015 from [http://doggies.nl/?cat=37&s=Groningen Monkey Ventures BV](http://doggies.nl/?cat=37&s=Groningen+Monkey+Ventures+BV)
- Dotson M.J. and Hyatt E.M. (2008). Understanding dog-human companionship. *Journal of Business Research*, 61, 457-466
- Douma L. (2014) Lecture 11: Practical Analysis and coding of IDI; Healthy Ageing. Retrieved on 11-08-2015 from https://nestor.rug.nl/bbcswebdav/pid-7156882-dt-content-rid-6461811_2/courses/GEMHEAGE.2014-2015.1B/HA2014-2015_Lecture%2011%20Analysis%20and%20coding%20of%20IDI.pdf
- Eddy J., Hart L.A., Boltz R.P. (1988). The effects of service dogs on social acknowledgements of people in wheelchairs. *J. Psychol*, 122
- European Environment Agency. (2011). Green infrastructure and territorial cohesion- The concept of green infrastructure and its integration into policies using monitoring systems. EEA, Copenhagen. Retrieved on 06-07-2015 from http://www.greeninfranet.org/uploads/documents/EEA%20Green%20infrastructure_Territorial%20cohesion.pdf
- Francis, J., Giles-Corti, B., Wood, L., & Knuiman, M. (2012). *Creating sense of community: The role of public space*. *Journal of Environmental Psychology*. 32, 401-409.
- Giles-Corti B., Cutt H., Gravenall F., Headey B., Jackson V., Prosser L., Salmon J., Seksel K., Townsend M., Wood L. (2007). People, Pets and Planning Symposium: Living in a Healthy Community. Deakin University Melbourne
- Gottdiener, M. and Hutchison, R. (2011). *The new urban sociology*. 4th edition. United States: Westview Press, Perseus Books Group
- Harlock Jackson Pty Ltd, Fink G., Holmes, R. (1993) *Pets in Urban Areas- A Guide to Integrating Domestic Pets Into New Residential Developments*. Pet care Information & Advisory Service
- Harlock Jackson PTY LTD, Blackshaw J.K., Marriot J. (1995). *Public open space and dogs, a design and management guide for space professionals and local government*. Petcare Information and Advisory Service. Retrieved on 11-06-2015 from http://www.petnet.com.au/sites/default/files/PIAS_-_public_open_space_and_dogs.pdf
- HAS Kennistransfer (2011). *Feiten & Cijfers Gezelschapsdierensector 2011*. 2e druk, Den Bosch: HAS Kennistransfer, Hogeschool HAS

- Innes J.E. (1996). Planning Through Consensus Building: A New View of the Comprehensive Planning Ideal; *Journal of the American Planning Association*, 62(4)
- Iojă C.I., Rozyłowicz L., Pătroescu M., Niță M.R., Vânau G.O. (2011). Dog walkers' vs. other park visitors' perceptions: The importance of planning sustainable urban parks in Bucharest, Romania. *Landscape and Urban Planning* 103, pp. 74-82
- Iojă C., Grădinaru S., Onose D., Vânau G. and Tudor A. (2014). The potential of school green areas to improve urban green connectivity and multifunctionality. *Urban Forestry & Urban Greening*, 13(4), pp.704-713.
- Jackson V. (2007). People, pets and planning. *Australian Planner*, 44 (2), 6-7
- Jacobs, J. (1993). *The death and life of great American cities*. New York: Modern Library.
- James P., Tzoulas K., Adams M.D., Barber A., Box J., Breuste J., Elmqvist T., Frith M., Gordon C., Greening K.L., Handley J., Haworth S., Kazmierczak A.E., Johnston M., Korpela K., Moretti M., Niemelä J., Pauleit S., Roe M.H., Sadler J.P., Ward Thompson C. (2009). Towards an integrated understanding of green space in the European built environment. *Urban Forestry & Urban Greening* 8, 65-75
- Jennings L.B. (1997). Potential Benefits of Pet Ownership in Health Promotion. *Journal of Holistic Nursing*. 15, 358-372.
- Kloosterman, K. (2014). Te gek! Om los te lopen. Evaluatie loslooproute Noorderplantsoen. *Onderzoek en Statistiek Groningen*. Retrieved on 11-02-2015 from http://os-groningen.nl/images/stories/rapport/Onderzoek_loslooproute_voor_honden.pdf
- Knijff H. (2011). Club kraakt hondenbeleid. *Dagblad van het Noorden* 6 juli 2011. Retrieved on 11-02-2015 from <https://hondvriendelijkgroningen.wordpress.com/2011/07/11/artikel-dagblad-v-h-noorden-6-juli-2011/>
- Lee H.S., Shepley M., Huang C.S. (2009) Evaluation of off-leash dog parks in Texas and Florida: A study of use patterns, user satisfaction, and perception. *Landscape and Urban Planning* 92, 314-324
- Noorderplantsoen.nl (2015). Plattegrond. Retrieved on 30-01-2015 from <http://www.noorderplantsoen.nl/plantsoen/plattegrond> . Buurkrant en Website Noorderplantsoen
- Matisoff, D. and Noonan, D. (2012). Managing contested greenspace: neighborhood commons and the rise of dog parks. *International Journal of the Commons*, 6(1), pp.28-51
- Mastrangelo, M., Weyland, F., Villarino, S., Barral, M., Nahuelhual, L. and Littera, P. (2013). Concepts and methods for landscape multifunctionality and a unifying framework based on ecosystem services. *Landscape Ecol*, 29(2), pp.345-358.
- McCormack G.R., Rock M., Sandalack B., Uribe F.A. (2011) Access to off-leash parks, street pattern and dog walking among adults. *Public Health*. 125, 540-546
- McHarg, M; Baldock, C; Heady, B and Robinson, A, (1995) *National People and Pets Survey, A Report to the Urban Animal Management Coalition*, Sydney, Australia.
- Moseley D., Marzano M., Chetcuti J. and Watts K. (2013). Green networks for people: Application of a functional approach to support the planning and management of greenspace. *Landscape and Urban Planning*, 116, pp.1-12

- Municipality of Groningen (2013). Evaluatie wijzigingen in the hondenbeleid. Retrieved on 23-04-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/sb-gemeente-groningen/hondenbeleid/hondenbeleid-pdf/evaluatie-wijzigingen-in-het-hondenbeleid>
- Municipality of Groningen (2011). Stedelijke Ecologische Structuur, de SES. Retrieved on 05-08-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/natuur/ses-als-fysieke-ruimtelijke-structuur>
- Municipality of Groningen (2014;a) Hondenbelasting betalen. Retrieved on 19-12-2014 from <http://gemeente.groningen.nl/belasting/hondenbelasting-betalen>. Groningen
- Municipality of Groningen (2014;b). Hondenbeleid: hoe en waarom. Retrieved on 10-02-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/hond/hondenbeleid-hoe-en-waarom>
- Municipality of Groningen (2014;c). Opgeruimd uitgelaten: regels hondenbeleid. Retrieved on 10-02-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/hond/hond-uitlaten-regels>
- Municipality of Groningen (2014) Image 1: Opgeruimd uitgelaten: regels hondenbeleid. Retrieved on 22-04-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/hond/hond-uitlaten-regels>
- Municipality of Groningen (2014;d) Hondenbeleid: toezicht en handhaving. Retrieved on 22-04-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/hond/hondenbeleid-toezicht-en-handhaving>
- Municipality of Groningen; b (2014e). De kosten en baten van de hondenbelasting. Retrieved on 22-04-2015 from <http://www.hondvriendelijkgroningen.nl/alle-documenten> De leden van de raad van de gemeente Groningen te Groningen; <http://www.hondvriendelijkgroningen.nl/alle-documenten>
- Municipality of Groningen (2015a). Looslooproutes. Retrieved on 10-02-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/hond/loslooproutes>
- Municipality of Groningen (2015b). Hondenbeleid: hoe en waarom. Retrieved on 21-04-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/hond/hondenbeleid-hoe-en-waarom>.
- Municipality of Groningen (2015c) Hondenbelasting betalen. Retrieved on 22-07-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/belasting/hondenbelasting-betalen>
- Municipality of Groningen (2015d). Hondenbeleid (ontwikkelingen 2014) Retrieved on 22-07-2015 from https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCEQFjAAahUKEwjavbit-e7GAhVmgdsKHfrVAJo&url=http%3A%2F%2Fgemeente.groningen.nl%2Fhond%2F21jan2015Collegebrief_inza_ke_Hondenbeleid_ontwikkelingen_2014.pdf&ei=jaiVZrDMuaC7gb6q4PQCQ&usg=AFQjCNEflBQNPwNYGr8nsdqDh50EWZHOpQ&sig2=gp_h4RNZ9uCt5As_x8NNzQ
- Municipality of Groningen (2015e) Losloopgebieden. Retrieved on 08-08-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/hond/losloopgebieden>
- Naveh, Z. (2001). Ten major premises for a holistic conception of multifunctional landscapes. *Landscape and Urban Planning*, 57(3-4), pp.269-284.
- O’Haire M. (2010). Companion animals and human health: Benefits, challenges, and the road ahead. *Journal of Veterinary Behavior* 5, 226-234

- O'Leary, Z. (2010). *The essential guide to doing your research project*. Second edition. London: SAGE Publications Ltd
- Partij voor de dieren (2014). Een hondenleven in Groningen- Tips voor een hondvriendelijk losloopbeleid. Retrieved on 24-04-2015 from http://gemeente.groningen.nl/hond/21jan2015Collegebrief_inzake_Hondenbeleid_ontwikkelingen_2014.pdf
- Partij voor de dieren (2015). Organisatie. Retrieved on 21-07-2015 from <https://www.partijvoordedieren.nl/organisatie>
- Peters K., Elands B., Buijs A. (2010). Social interactions in urban parks: Stimulating social cohesion? *Urban Forestry & Urban Greening* 9, 93-100.
- Perkins T. (2014). Dog owners prodding condo developers to accommodate pets' needs. *The Globe And Mail*. February 08, 2014
- Petcare Information & Advisory Service (PIAS). (2010) Pet in the city. Retrieved on 20-11-2014 from <http://www.petsinthecity.net.au/download-pets-city>
- Petnet (2014) Public open space can facilitate social interaction. Retrieved on 20-11-2014 from http://petnet.com.au/sites/default/files/Public_open_space.pdf.
- Pincetl S. and Gearin E. (2005). The reinvention of public green space. *Urban Geography* 26 (5), 365-384
- Ramírez, M. T. G. and Hernández, R. L. (2014). Benefits of dog ownership: Comparative study of equivalent samples. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research*, 9(6), pp.311-315.
- Reid J.B., Chantrey D.F., Davie C. (1983). Eliminatory behaviour of domestic dogs in an urban environment. *Applied Animal Behaviour Science* 12, 279-287.
- Research and Statistics Groningen (2013). Stadgers over het aangepaste hondenbeleid. Retrieved on 23-04-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/sb-gemeente-groningen/hondenbeleid/hondenbeleid-pdf/stadgers-over-het-aangepaste-hondenbeleid>
- Robins D.M., Sanders C.R., & Cahill S. E. (1991). DOGS AND THEIR PEOPLE : Pet-Facilitated Interaction in a Public Setting. *Journal of Contemporary Ethnography*. 20, 3-25.
- Schipperijn, J., Stigsdotter, U., Randrup, T. and Troelsen, J. (2010). Influences on the use of urban green space – A case study in Odense, Denmark. *Urban Forestry & Urban Greening*, 9(1), pp.25-32.
- Schipperijn, J. J. (2010). Use of urban green space. Skov & Landskab, Københavns Universitet. (Forest and Landscape Research; No. 45-2010)
- Science for Environment Policy (2012). The Multifunctionality of Green Infrastructure. European Commission. Retrieved on 24-02-2015 from http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/Green_Infrastructure.pdf.
- Smith, B. (2012). The 'pet effect'- health related aspects of companion. *Australian Family Physician*. Volume 41, No.6, 439-442. Retrieved on 11-11-2014 from <http://www.racgp.org.au/afp/2012/june/the-pet-effect/>
- Tarsitano, E. (2006). Interaction Between the Environment and Animals in Urban Settings: Integrated and Participatory Planning; *Environmental Management* 38, 799-809

- Tarsitano, E. (2006) (b). Interaction Between the Environment and Animals in Urban Settings: Integrated and Participatory Planning. *Environmental Management*, 38(5), pp.799-809.
- Toohey, A., McCormack, G., Doyle-Baker, P., Adams, C., & Rock, M. (2013). *Dog-walking and sense of community in neighborhoods: Implications for promoting regular physical activity in adults 50 years and older*. *Health and Place*. 22, 75-81.
- Toohey, A. and Rock M. (2011). Unleashing their potential: a critical realist scoping review of the influence of dogs on physical activity for dog-owners and non-owners. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity* 8:46, 1-9
- Urbanik, J. and Morgan, M. (2013). A tale of tails: the place of dog parks in the urban imaginary. *Geoforum*, Vol. 44, 292-302
- Van Leeuwen, E., Nijkamp, P., de Noronha Vaz T., (2010). The multi-functional use of urban green space. *International Journal of Agricultural sustainability*. Vol. 8, 20-25
- Van Melik R. and Van Gorp B. (2015). De gebeten hond in de openbare ruimte. *Geografie Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG)*, March 2015
- Vereniging Hondvriendelijk Groningen (2013). Evaluatierapport hondenbeleid VHG. Retrieved on 22-04-2015 from <http://gemeente.groningen.nl/sb-gemeente-groningen/hondenbeleid/hondenbeleid-pdf/evaluatierapport-hondenbeleid-vereniging-hondvriendelijk-groningen>
- Wood, L., Giles-Corti, B., & Bulsara, M. (2005). The pet connection: Pets as a conduit for social capital? *Social Science & Medicine*. 61, 1159-1173.
- World Health Organization (2014). *Healthy cities- Promoting health and equity- evidence for local policy and practice*. Evelyne de Leeuw, Agis D. Tsouros, Mariana Dyakova and Geoff Green. Denmark: World Health Organization
- United Nations Statistics Division (2015). City population by sex, city and city type. Accessed on 08-03-2015 via <http://data.un.org/Data.aspx?d=POP&f=tableCode%3A240> United Nations
- Urbanik, J., & Morgan, M. (2013). A tale of tails: The place of dog parks in the urban imaginary. *Geoforum*. 44, 292-302.

Appendices

Appendix I: Interview guide Municipality of Groningen

Legend:

1. Question
 - a. Probe

Goede morgen, mijn naam is Constanze en destijds studeer ik aan de Rijksuniversiteit Groningen- Master EIP. Mijn onderzoek kijkt naar de mogelijkheden en restricties om honden in de urbane ruimte te integreren. Daarvoor heb ik informatie en percepties nodig van de verschillende stakeholders in de Pet Planning Arena. Hoe ziet planning voor honden eruit in de gemeente? Hoe is de integratie van verschillende gebruikers gegaan in het geval van het Noorderplantsoen?

Het interview duurt ongeveer een uur, maar dat hangt ervan af hoe veel u met mij wilt delen. Ik zou graag een recorder willen gebruiken om onze conversatie op te nemen. Dit zou ik graag willen doen zodat ik mij volledig op het gesprek kan focussen en het op een later moment terug kan luisteren. De persoonlijke gegevens en het interview zullen privé en anoniem worden behandeld. De verzamelde data zal alleen voor de thesis worden gebruikt.

Heeft u nog vragen voor we het interview starten?

Heb ik de **permissie** om het interview op te nemen? *Audio recorder aan

Eerst zou ik graag meer over u willen weten. Zou u mij een beetje over uzelf kunnen vertellen?

Wat is u huidig beroep?

Hoe lang werkt u al binnen de gemeente Groningen?

Bent u hond eigenaar?

Dan nu meer over **de pet planning arena**

1. Zou u in het kort kunnen beschrijven hoe het huidige hondenbeleid eruit ziet en welke rol de gemeente hierin speelt/ heeft?
2. Wie heeft het nieuwe hondenbeleid geïnitieerd?
3. Hoe maakt u het hondenbeleid? Ideeën, inspiraties etc.
4. Wat zijn de motieven/ redenen voor het huidige hondenbeleid?
5. Werkt u samen met andere stakeholders (Hond eigenaren, niet hond eigenaren, organisatie Hondvriendelijk Groningen). Bent u actief verschillende stadjes aan het integreren in het hondenbeleid?
 - a. Als dat zo is, waarom doet u dit?
 - b. Zijn er algemene meetings om het hondenbeleid te bediscussiëren?
 - c. Is er een online mogelijkheid voor (niet) hond eigenaren om de wensen te bespreken?
 - d. Heeft u ook beleid voor andere huisdieren zoals katten? Waarom wel waarom niet?
6. Is er ook al een plan/ visie voor het toekomstige hondenbeleid?
7. IN hoeverre ziet u het huidige hondenbeleid als geslaagd?
8. Waren er problemen tijdens de implementatie van het hondenbeleid? (burgers die klaagden?)
9. Welke punten betreffend het hondenbeleid kunnen beter?
10. Wat is succesvol aan het huidige hondenbeleid?

Ik zou graag meer willen weten over de casus Noorderplantsoen. Daarom zullen de volgende vragen zich vooral op het Noorderplantsoen richten.

11. Welke kijk heeft de gemeente op het plannen van de urbane ruimte met dieren? Dus welke plek hebben dieren in de stad? Is er een alomvattend plan dat ook over honden gaat?
12. Wat wordt er gedaan om hond eigenaren (huisdieren) het mogelijk te maken de urbane ruimte te gebruiken? Wordt er überhaupt iets gedaan? (push-middelen, faciliteren hond eigenaren)
13. Wie heeft de loslooproute in het leven gebracht/ geïnitieerd? (noem de stakeholders)
14. Wat waren de redenen om een loslooproute in het Noorderplantsoen te implementeren?
15. Welke veranderingen/ stappen moesten er gemaakt worden om de loslooproute te implementeren? (borden, nieuwe paden, wet& regelgeving etc.)
16. Hoe integreert u de verschillende belangen in een loslooproute? Zijn er überhaupt veel verschillende belangen?
17. Was er een soort publieke zitting/ discussieronde waar de inwoners/ organisaties heen konden met vragen etc. ?

Waren er best practices/ voorbeelden van andere loslooproutes in Groningen?

18. Hoe is deze loslooproute geïmplementeerd?

- a. Wie heeft de locatie bepaald?
 - b. In hoeverre waren de hond eigenaren en niet hond eigenaren (organisatie Hondvriendelijk Groningen) in het proces geïnvolveerd? (Waar de route komt en hoe lang?)
19. U heeft ook de evaluatie van de huidige loslooproute in het Noorderplantsoen gedaan. Wat zijn de algemene uitkomsten van deze evaluatie?
- a. Krijgt u feedback? Is dit positief of negatief? Klachten etc.
 - b. Wat doet u met de verzamelde informatie? Aanpassingen huidige loslooproute Noorderplantsoen?
 - c. Gebruikt u deze info voor het huidige hondenbeleid? Is het een trigger om meer/ juist minder loslooproutes te implementeren?
20. Waarom hanteert Groningen een hondenbelasting?
- a. Wie heeft bepaalt een hondenbelasting te implementeren?
 - b. Waarom is dit zo een hoge belasting (112 Euro voor één hond en 280 voor twee honden)? Waarom zo hoog dan in andere gemeentes? (Assen en Emmen hebben geen hondenbelasting)
 - c. Is er ook geld beschikbaar voor honden faciliteiten? Is er al geld geïnvesteerd in dergelijke hondenvoorzieningen? (doggie bags, meer loslooproutes/ gebieden)
21. In hoeverre stimuleert/ faciliteert de gemeente shared space in het Noorderplantsoen/ openbare parken/ ruimtes in Groningen?
- a. Wil de gemeente meer ruimtes voor honden creëren? (Zijn er plannen?)
 - b. Wil de gemeente meer ruimte- en functiescheiding? Dus een duidelijke separatie van functies- een gebied/ route die alleen voor hond eigenaren is of juist verboden voor honden.
 - c. Hoe stimuleert de gemeente een gezamenlijk gebruik van de ruimte?
 - d. Zijn er plekken die alleen voor bepaalde gebruikers toegankelijk zijn? Dus gebieden in de stad waar bijvoorbeeld honden niet welkom zijn? Waarom is dat zo?
 - e. Zijn er gebieden in de stad die juist stimuleren dat er heel veel verschillende inwoners gebruik van maken? Waarom is dat zo?

Afsluitende vragen

Hoe ziet de gemeente de toekomst voor zich? Voorziet de gemeente meer honden? Zou u de gemeente als hond vriendelijk beschrijven? Waarom wel/ niet?

*Audio recorder uit

Hoe vond u het interview? Heel erg bedankt voor de participatie! Als u geïnteresseerd bent, kan ik u de resultaten via mail toesturen.

Appendix II: Interview guide organisation Hondvriendelijk Groningen

Legend:

2. Question
 - b. Probe

Goede morgen, mijn naam is Constanze en destijds studeer ik aan de Rijksuniversiteit Groningen- Master EIP. Mijn onderzoek kijkt naar de mogelijkheden en restricties om honden in de urbane ruimte te integreren. Daarvoor heb ik informatie en percepties nodig van de verschillende stakeholders in de Pet Planning Arena. Hoe ziet planning voor honden eruit in de gemeente? Hoe is de integratie van verschillende gebruikers gegaan in het geval van het Noorderplantsoen?

Het interview duurt ongeveer een uur, maar dat hangt ervan af hoe veel u met mij wilt delen. Ik zou graag een recorder willen gebruiken om onze conversatie op te nemen. Dit zou ik graag willen doen zodat ik mij volledig op het gesprek kan focussen en het op een later moment terug kan luisteren. De persoonlijke gegevens en het interview zullen privé en anoniem worden behandeld. De verzamelde data zal alleen voor de thesis worden gebruikt.

Heeft u nog vragen voor we het interview starten?

Heb ik de permissie om het interview op te nemen? *Audio recorder aan

Dan ben ik allereerst benieuwd naar U persoonlijke informatie.

Wat is u huidig beroep?

Hoe lang werkt u al binnen de vereniging? Wat waren de beweegredenen om een zulke vereniging te starten/ bij te treden?

Ik ben erg benieuwd naar de kijk op het hondenbeleid vanuit de VHG.

1. Zou u in het kort kunnen beschrijven hoe het hondenbeleid er in Groningen uitziet?
 - a. Wat is er goed aan?
 - b. Wat zijn de negatieve punten?
 - c. Welke punten kunnen er verbeterd worden en hoe?
2. Welke rol heeft de VHG binnen het hondenbeleid? Implementatie etc.
3. Had de VHG invloed op het huidige hondenbeleid? Voorbeelden → discussierondes
 - a. Als dat zo is, welke invloed was dat
 - b. Zo niet, waarom niet? En wil de VHG überhaupt deel uitmaken en participeren?
4. Rol van de VHG in de implementatie: - hoe gaat de communicatie tussen de gemeente en VHG? Via welke weg gaat de communicatie? Hoe bereikbaar is de gemeente voor de VHG?
5. Wat is volgens de VHG belangrijk om het hondenbeleid voor iedereen aanvaardbaar te maken?
6. Hoe beïnvloed het huidige hondenbeleid de hondeneigenaren?
 - a. Worden hondeneigenaren meer mogelijkheden geboden een hond te hebben?
 - b. OF worden hondeneigenaren meer stenen in de weg gelegd en is het moeilijker een hond in de stad te hebben? Welke barrières ervaren hond eigenaren door het nieuwe hondenbeleid?
 - c. Zijn er meer gebieden die door sociale/ institutionele aanpassingen (door wet en regelgeving) niet voor honden toegankelijk zijn?
 - d. Zijn er gebieden die door fysieke aanpassingen (hekken, poortjes o.i.d.) niet meer toegankelijk zijn voor honden?
7. Was er een evaluatie van het huidige hondenbeleid?
 - a. Wat waren hiervan de uitkomsten?
 - b. Was de VHG hierin involveert?
 - c. Heeft de gemeente naar de VHG geluisterd en de belangen van hond eigenaren mee overwogen?
8. In welk opzicht gebruiken hond eigenaren de ruimte anders dan niet hond eigenaren?
 - a. Komt het hierdoor tot miscommunicatie of conflicten?
 - b. Wat zijn de meest voorkomende miscommunicaties en conflicten?
 - c. Welke rol speelt het nieuwe hondenbeleid hierin?
9. Wat zou de VHG aan het huidige beleid willen veranderen en waarom?

Dan nu meer over het plannen van de stad inclusief honden.

10. Waarom moet er voor honden geplant worden?
11. Is er een algemeen plan voor honden?

12. Hoe ziet er volgens hond eigenaren een hond vriendelijke stad uit- welke ruimtelijke ingrepen moeten er gedaan worden? Wat voor infrastructuur is er nodig?
13. Wat is er anders aan het ruimtegebruik van hond eigenaren vergeleken met andere gebruikers?
14. Welke punten zijn volgens de VHG belangrijk als je plant voor honden?
15. Er zijn veel belangen als het gaat om het hondenbeleid. Wat zijn nu eigenlijk de machtsverhoudingen tussen bijvoorbeeld de VHG en de gemeente? Hoe beïnvloeden de verschillende actoren elkaar?

Er is sinds dit jaar definitief een loslooproute in het noorderplantsoen. De volgende vragen zullen de case Noorderplantsoen behandelen

16. Wie heeft de loslooproute in het leven geroepen?
17. Welke rol had de VHG hierin?
18. Heeft de VHG samen met de gemeente gewerkt?
 - a. Zo ja, hoe?
 - b. Zo niet, waarom niet?
19. Welke stakeholders waren allemaal geïnvolveerd tijdens de planning van de loslooproute?
 - a. Wie heeft de locatie bepaald?
 - b. Is er onderzoek geweest naar de beste locatie onder de gebruikers van het Noorderplantsoen (pilot)?
20. Wat is er fysiek veranderd door de nieuwe loslooproute? (nieuwe paden, borden etc.)
21. Wat is er sociaal veranderd door de nieuwe loslooproute? (gebruiken hond eigenaren de route vaker? Ervaren hond eigenaren meer conflictsituaties met andere gebruikers?)
22. Was er een meeting met de gemeente om over de loslooproute te praten en wensen te uiten?
23. Hoe zou de gemeente de verschillende stakeholders moeten involveren?
24. Waarom zou de gemeente überhaupt mensen involveren in het planning process?
25. Was er naderhand een soort bijeenkomst met verschillende stakeholders om over de loslooproute te praten?
 - a. Is er door deze bijeenkomsten een aanpassing aan de loslooproute gekomen?
26. In hoeverre zijn de hond eigenaren/ VHG tevreden over hoe de implementatie van de loslooproute is gegaan?
27. Wat zijn de motivaties/ restricties voor hond eigenaren om het Noorderplantsoen te bezoeken?
28. Hoe evalueert de VHG de loslooproute?
 - a. Is de nieuwe loslooproute een voortgang voor hond eigenaren?
 - b. Ervaren hond eigenaren minder/ meer andere gebruikers op de loslooproute?
 - c. Zouden er meer loslooproutes moeten komen? → zo ja, waarom?
 - d. Zouden er meer gebieden moeten zijn die alleen voor honden toegankelijk zijn?
 - e. Ervaren hond eigenaren het als storend als er ook andere inwoners gebruik maken van de loslooproute? Shared space
 - f. Wat heeft een stadspark nodig om hond vriendelijk te zijn?

Er is veel ophef over de hondenbelasting. De volgende vragen gaan over de hondenbelasting in Groningen

29. Waarvoor zou de hondenbelasting moeten worden uitgegeven? Welke ingrepen zou de gemeente moeten doen?
30. Waarom moet de gemeente het houden van een hond stimuleren?
31. Welke voorzieningen zou de gemeente volgens de VHG moeten aanbieden? (doggie bags, loslooproutes)
32. Is het afschaffen van de hondenbelasting een reële optie? En wat zou er dan beter worden?

Afsluitende vragen:

Hoe vond u het interview?

Kunt u concluderen dat Groningen een hond vriendelijke stad is?

Appendix III: Questionnaire dog owners

<u>Persoonlijke karakteristieken</u>	
Geslacht	
Leeftijd	
Woonachtig in	
Hondenras	
Hoe lang bent u al hond eigenaar?	
Hoe vaak bezoekt u het Noorderplantsoen?	Minder dan één keer in de maand Minstens één keer in de maand Alle twee weken Eén à twee keer per week Bijna elke dag
Waarom bezoekt u voornamelijk het Noorderplantsoen	Hond uitlaten Wandelen Sporten Fietsen Anders
Bent u bekend met de loslooprouten voor honden in het Noorderplantsoen?	Ja Nee
Wat is uw houding tegenover een loslooprouten voor honden in het Noorderplantsoen?	Zeer negatief Negatief Neutraal Positief Zeer positief
Welk cijfer geeft u de loslooprouten op een schaal van 1 tot 5? (waarbij 1 onvoldoende is en 5 ruim voldoende)	1 2 3 4 5
Nadat de loslooprouten in het Noorderplantsoen geïmplementeerd werd, bezoekt u het Noorderplantsoen..	Ik kom er nu vaker Dat is niet veranderd Ik kom er nu minder vaak
Wandelt u voornamelijk op de loslooprouten met uw hond?	Ja Nee
Waarom wel?	
Waarom niet?	
Komt u weleens in gesprek met andere gebruikers op de loslooprouten?	Ja Nee
Zijn dat	Hond eigenaren Wandelaars Fietzers Hardlopers
Ervaart u conflictsituaties met andere bezoekers- zoals fietzers - In het plantsoen?	Vaak Zelden Nooit
op de loslooprouten?	Vaak Zelden Nooit
Ervaart u conflictsituaties met andere bezoekers- zoals wandelaars - In het plantsoen?	Vaak Zelden

	Nooit
<i>op de loslooproute?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>Ervaart u conflictsituaties met andere bezoekers- zoals andere hond eigenaren- In het plantsoen?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>op de loslooproute?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>Ervaart u conflictsituaties met andere bezoekers- zoals sporters- In het plantsoen?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>op de loslooproute?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>Ervaart u het als aangenaam/prettig wanneer andere bezoekers (HOND EIGENAREN) in het Noorderplantsoen zijn?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Ervaart u het als aangenaam/prettig wanneer andere bezoekers (NIET HOND EIGENAREN) in het Noorderplantsoen zijn?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Zou het Noorderplantsoen een verdere loslooproute moeten krijgen?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Waarom wel?</i>	
<i>Waarom niet?</i>	
<i>Zou de loslooproute uitsluitend voor hond eigenaren toegankelijk moeten zijn?</i>	zeer mee oneens mee oneens neutraal mee eens zeer mee eens
<i>Zou de hond overal in het Noorderplantsoen los mogen lopen?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Waarom wel?</i>	
<i>Waarom niet?</i>	
<i>Zouden de verschillende functies (wandelen, sporten, hond uitlaten, fietsen) in het Noorderplantsoen strikter gescheiden moeten worden?</i>	zeer mee oneens mee oneens neutraal mee eens zeer mee eens
<i>Bent u bekend met het hondenbeleid in Groningen?</i>	Ja Nee
<i>Hoe staat u tegenover het huidige hondenbeleid in Groningen?</i>	Zeer positief Positief Neutraal

Heeft de gemeente u als hond eigenaar betrokken bij het huidige hondenbeleid?

Als dat het geval was, hoe?

Als dat niet het geval was, had u graag inspraak gehad?

Heeft u suggesties voor het hondenbeleid in Groningen?

Heeft de gemeente u als hond eigenaar betrokken bij de loslooproute?

Als dat het geval was hoe?

Als dat niet het geval was, had u graag inspraak gehad?

Heeft u suggesties voor de loslooproute in het Noorderplantsoen?

Welke voorzieningen zou de gemeente beschikbaar moeten maken om de hond in de stad meer te faciliteren?

Negatief Zeer negatief
Ja Nee
Ja Nee

Appendix IV: Questionnaire non-dog owners

<u>Persoonlijke karakteristieken</u>	
Geslacht	
Leeftijd	
Woonachtig in	
Hoe vaak bezoekt u het Noorderplantsoen?	Minder dan één keer per maand Minstens één keer in de maand Alle twee weken Eén à twee keer per week Bijna elke dag
Waarom bezoekt u voornamelijk het Noorderplantsoen?	Wandelen Sporten Fietsen Anders
Bent u bekend met de loslooprouten voor honden in het Noorderplantsoen?	Ja Nee
Wat is uw houding tegenover een loslooprouten voor honden in het Noorderplantsoen?	Zeer negatief Negatief Neutraal Positief Zeer positief
Welk cijfer geeft u de loslooprouten op een schaal van 1 tot 5? (waarbij 1 een onvoldoende is en 5 ruim voldoende)	1 2 3 4 5
Nadat de loslooprouten in het Noorderplantsoen geïmplementeerd werd, bezoekt u het Noorderplantsoen..	Ik kom er nu vaker Dat is niet veranderd Ik kom er nu minder vaak
Maakt u gebruik van de loslooprouten? (welke activiteit dan ook)	Ja Nee
Waarom wel?	
Waarom niet?	
Komt u wel eens in gesprek met andere gebruikers op de loslooprouten?	Ja Nee
Zijn dat	Hond eigenaren Wandelaars Fietsers Hardlopers
Ervaart u conflictsituaties met andere bezoekers- zoals fietsers - In het plantsoen?	Vaak Zelden Nooit
Op de loslooprouten?	Vaak Zelden Nooit
Ervaart u conflictsituaties met andere bezoekers- zoals wandelaars - In het plantsoen?	Vaak Zelden Nooit
op de loslooprouten?	Vaak Zelden Nooit

<i>Ervaart u conflictsituaties met andere bezoekers- zoals hond eigenaren- In het plantsoen?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>op de loslooproute?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>Ervaart u conflictsituaties met andere bezoekers- zoals sporters- In het plantsoen?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>op de loslooproute?</i>	Vaak Zelden Nooit
<i>Ervaart u het als aangenaam/prettig wanneer andere bezoekers (HOND EIGENAREN) in het Noorderplantsoen zijn?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Ervaart u het als aangenaam/prettig wanneer andere bezoekers (NIET-HOND EIGENAREN) in het Noorderplantsoen zijn?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Zou het Noorderplantsoen verboden moeten zijn voor honden?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Waarom wel?</i>	
<i>Waarom niet?</i>	
<i>Zou het Noorderplantsoen een verdere loslooproute voor honden moeten krijgen?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Waarom wel?</i>	
<i>Waarom niet?</i>	
<i>Zou het Noorderplantsoen een wandelroute moeten krijgen die uitsluitend voor niet-hond eigenaren toegankelijk/bestemd is?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Waarom wel?</i>	
<i>Waarom niet?</i>	
<i>Zou de hond overal in Groningen los mogen lopen?</i>	Ja Neutraal Nee
<i>Zou de hond overal in het Noorderplantsoen los mogen lopen?</i>	Ja Neutraal Nee

	<i>Waarom wel?</i>	
	<i>Waarom niet?</i>	
<i>Zou de hond meer ruimte en plekken moeten krijgen in Groningen?</i>	Ja Neutraal Nee	
<i>Zouden de verschillende functies (wandelen, sporten, hond uitlaten, fietsen) in het Noorderplantsoen strikter gescheiden moeten worden?</i>	zeer mee oneens mee oneens neutraal mee eens zeer mee eens	
<i>Heeft de gemeente u betrokken bij het plannen van de loslooproute?</i>	Ja Nee	
<i>Als dat het geval was hoe?</i>		
<i>Als dat niet het geval was, had u graag inspraak gehad?</i>		
<i>Ergert u zich weleens aan hond eigenaren?</i>	Ja Nee	
<i>Als dat zo is, wat zijn die ergernissen dan?</i>		

Appendix V: Code list interview municipality of Groningen

	Code	Type	Beschrijving
	<i>Hondenvriend</i>	Inductief	In hoeverre is de geïnterviewde een hondenvriend?
	<i>Werkzaam gemeente</i>	Deductief	Hoelang bent u al binnen de gemeente werkzaam en in wat precies?
	<i>APVG</i>	Inductief	Wat regelt de APVG?
	<i>Hondenbeleid</i>	Deductief	Hoe ziet het huidige hondenbeleid van Groningen eruit en welke rol speelt de gemeente hierin?
	<i>Aanlijnplicht</i>	Inductief	Welk standpunt heeft de gemeente tegenover de aanlijnplicht van honden in Groningen?
	<i>Noorderplantsoen</i>	Inductief	Situatie in het Noorderplantsoen wat betreft de hond.
	<i>Losloopgebieden</i>	Inductief	Regeling wat betreft losloopgebieden in Groningen, waar moet een loslooproute aan voldoen?
	<i>Gebruikers Noorderplantsoen</i>	Inductief	Wie maakt er allemaal gebruik van het Noorderplantsoen en verloopt dit goed?
	<i>Implementatie hondenbeleid</i>	Deductief	Wie heeft het hondenbeleid geïmplementeerd?
	<i>Burgermeesters en wethouders</i>	Inductief	Welke rol hebben burgemeesters en wethouders in het hondenbeleid?
	<i>Portefeuille houder hondenbeleid</i>	Inductief	Wie is de portefeuille houder hondenbeleid in de gemeente Groningen?
	<i>Coöperatie gemeente en stakeholders</i>	Deductief	Werkt de gemeente samen met andere stakeholders wat betreft het hondenbeleid?
	<i>Rol VHG</i>	Inductief	Welke rol heeft de VHG in het hondenbeleid uit zicht van de gemeente?
	<i>Rol gemeente</i>	Inductief	Welke rol heeft de gemeente wat betreft het hondenbeleid?
	<i>Algemene meeting</i>	Deductief	Zijn er algemene meetings om het hondenbeleid te bediscussiëren?
	<i>Klangbordgroep</i>	Inductief	Was er een klangbordgroep over de loslooproute in het Noorderplantsoen en wie zat er allemaal in?
	<i>Onderzoek loslooproute Noorderplantsoen</i>	Inductief	Waarom is er onderzoek geweest naar de loslooproute in het Noorderplantsoen en wat zijn de uitkomsten van het onderzoek?
	<i>Pilot loslooproute Noorderplantsoen</i>	Deductief	Wat zijn de uitkomsten van de pilot 'Loslooproute Noorderplantsoen'?
	<i>Beleid huisdieren</i>	Deductief	Is er ook beleid voor andere huisdieren zoals katten?
	<i>inkomsten hondenbeleid</i>	Inductief	Wat levert het hondenbeleid, qua geld, de gemeente op?
	<i>Hondenbelasting Groningen</i>	Deductief	Waarom hanteert de gemeente Groningen een hondenbelasting?
	<i>OZB</i>	Inductief	Is het verhogen van de OZB een alternatief voor de hondenbelasting?
	<i>Hoogte hondenbelasting</i>	Deductief	Waarom is de hondenbelasting zo hoog?
	<i>Visie hondenbeleid</i>	Deductief	Heeft de gemeente een visie of plan voor het toekomstige hondenbeleid?
	<i>Initiëren loslooproute</i>	Inductief	(Hoe) kan de burger van Groningen een loslooproute in het leven roepen?
	<i>Voorbeelden implementatie loslooproute</i>	Inductief	Hoe is de implementatie van een loslooproute elders in de stad Groningen gegaan?
	<i>Moderne methodes draagvlak</i>	Inductief	Welke methodes zijn er om na te gaan of er draagvlak is, buiten de traditionele weg (deur aan deur)?
	<i>Hondenbeleid geslaagd</i>	Deductief	Ziet men het huidige hondenbeleid in Groningen als geslaagd?
	<i>Problemen hondenbeleid</i>	Deductief	Waren er problemen tijdens de implementatie van het hondenbeleid?
	<i>Hondenpoep</i>	Inductief	Welke problemen worden door hondenpoep veroorzaakt?

<i>Shift Sociaal systeem</i>	Inductief	In hoeverre is de/ het sociale kijk/ gedrag met betrekking tot hondenpoep verandert?
<i>Motivatie opruimen hondenpoep</i>	Inductief	Hoe kun je mensen stimuleren om de poep van hun honden op te ruimen?
<i>Dieren urbane ruimte</i>	Deductief	Welke kijk heeft de gemeente op het plannen van de urbane ruimte met dieren?
<i>Stimuli hond in stad</i>	Deductief	Stimuleert de gemeente het houden van honden in de stad?
<i>Kijk gemeente op losloopgebieden</i>	Inductief	Welke houding/ kijk heeft de gemeente op losloopgebieden in de stad?
<i>Welzijn hond</i>	Inductief	Word er rekening gehouden met/ gekeken naar het welzijn van de hond bij het beleid/ het plannen van de stad?
<i>Belangen loslooprouten</i>	Deductief	Welke belangen spelen een rol bij het implementeren van een loslooprouten en hoe kun je die het beste benaderen?
<i>Manier van implementeren loslooprouten</i>	Inductief	Wanneer zijn de meeste burgers tevreden over een loslooprouten?
<i>Proberen loslooprouten</i>	Inductief	Is het beter om een loslooprouten gewoon te implementeren zonder voorafgaand pilot etc.?
<i>Routebepaling Noorderplantsoen</i>	Deductief	Wie heeft de locatie van de loslooprouten bepaald?
<i>Beleidsmedewerker ecologie</i>	Inductief	Welke positie heeft de beleidsmedewerker ecologie ten opzichte van honden in de stad?
<i>Loslooprouten Definitief</i>	Inductief	Blijft de loslooprouten in het Noorderplantsoen bestaan en hoe lang?
<i>Feedback loslooprouten noorderplantsoen</i>	Deductief	Heeft de gemeente feedback gekregen over de loslooprouten in het noorderplantsoen, positief of negatief?
<i>Enquête Noorderplantsoen</i>	Inductief	Wat waren de uitkomsten van de enquête die over de loslooprouten in het Noorderplantsoen ging?
<i>Shared space</i>	Inductief	Ervaren mensen het als prettig als verschillende functies in elkaar over lopen?
<i>Regels hondenbeleid</i>	Inductief	Welke rol spelen instrumenten/ regels in het hondenbeleid?
<i>VHG losloopbeleid</i>	Inductief	Kan de gemeente het losloopbeleid iets soepeler aanpakken?
<i>Losloop diploma</i>	Inductief	Wat betekent een losloop diploma en heeft zo iets überhaupt zin?
<i>Losloopgebieden in een dorp</i>	Inductief	Hoe handhaven gemeentes op het platteland losloopgebieden?
<i>Doggy bags</i>	Deductief	Zou het plaatsen van doggy bags, als faciliteit voor hond eigenaren, een optie zijn voor de gemeente?
<i>Voorzieningen hond</i>	Deductief	Welke faciliteiten/ voorzieningen voor honden worden van de hondenbelasting betaald?
<i>Besteding hondenbelasting</i>	Deductief	Waar wordt de hondenbelasting aan uitgegeven?
<i>Overvloeien functies openbare ruimte</i>	Deductief	Zijn er gebieden in Groningen waar gemeenschappelijk ruimtegebruik gestimuleerd wordt?
<i>Gezamenlijk oplossen</i>	Inductief	In hoeverre moeten de gebruikers van de openbare ruimte onderling conflicten/ situaties oplossen?
<i>Verboden voor honden</i>	Deductief	Zijn er gebieden in Groningen waar de hond niet mag komen?
<i>Centrale vijver Noorderplantsoen</i>	Inductief	Waarom mogen honden niet bij de centrale vijver van het Noorderplantsoen komen?
<i>Stadspark</i>	Inductief	Hoe is de situatie in het stadspark wat betreft honden?
<i>Regulatie</i>	Inductief	Wat voor mogelijke problemen kunnen er ontstaan door te strenge regelgeving, is handhaving überhaupt dan nog mogelijk?
<i>Boetes</i>	Inductief	Hoezo handhaaft de gemeente zulk hoge boetes?
<i>Toekomst honden in stad</i>	Inductief	Wat voor visie heeft de gemeente als het om honden gaat?
<i>Groningen hond vriendelijk</i>	Deductief	Kan de gemeente Groningen als hond vriendelijk worden omschreven?

<i>VHG& hond-onvriendelijk gedrag</i>	Inductief	Zijn er voorbeelden van juist hond-onvriendelijk gedrag?
<i>Stadswachters</i>	Inductief	Welke rol spelen stadswachters met betrekking op honden in de urbane ruimte en hoe verloopt de handhaving?
<i>Wijken</i>	Inductief	In welke wijken in Groningen is het moeilijk om hond-vriendelijk te plannen en waarom?
<i>Verdeling openbare ruimte</i>	Inductief	Welke problemen zijn er door het fenomeen dat er steeds minder ruimte beschikbaar is in de stad?
<i>Concurrentieslag openbare ruimte</i>	Inductief	Welke gebruikers concurreren om de openbare ruimte in de stad?
<i>Fragmentatie sectoren</i>	Inductief	Welke problemen doen zich voort uit de fragmentatie binnen de gemeente?

Appendix VI: Code list interview organisation Hondvriendelijk Groningen

Code	Type	Beschrijving
<i>Oprichting VHG</i>	Deductief	Wat waren de beweegredenen om een vereniging op te richten voor de belagen van hond eigenaren?
<i>Pluspunten hondenbeleid</i>	Deductief	Wat is er goed aan het huidige hondenbeleid?
<i>Minpunten hondenbeleid</i>	Deductief	Wat is er slecht aan het huidige hondenbeleid?
<i>Aanlijnen honden</i>	Inductief	Wat is er goed of slecht aan het aanlijnen van honden?
<i>Verbeterpunten hondenbeleid</i>	Deductief	Wat moet er veranderen om het hondenbeleid voor hond eigenaren aanvaardbaar te maken?
<i>Rol VHG hondenbeleid</i>	Deductief	Welke rol had de VHG op het huidige hondenbeleid?
<i>Situatie huidige hondenbeleid</i>	Deductief	Wat is de stand van zaken van het huidige hondenbeleid?
<i>Invloed hondenbeleid op hond eigenaren</i>	Deductief	Hoe beïnvloed het huidige hondenbeleid de hond eigenaar?
<i>BOAS</i>	Inductief	Welke ervaringen maken hond eigenaren met BOA's?
<i>Boetes</i>	Inductief	Welke boetes kunnen hond eigenaren krijgen door het hondenbeleid?
<i>Evaluatie hondenbeleid</i>	Deductief	Was er een evaluatie van het huidige hondenbeleid, en hoe is deze uitgevoerd?
<i>Beleidsmedewerker hondenbeleid</i>	Inductief	Wie is aansprakelijk voor het huidige hondenbeleid?
<i>Gebruik ruimte hond eigenaren</i>	Deductief	Gebruiken hond eigenaren de openbare ruimte anders dan niet-hond eigenaren?
<i>Conflictsituaties andere gebruikers</i>	Deductief	Ervaren hond eigenaren soms problemen met andere gebruikers van de openbare ruimte?
<i>Plannen voor honden</i>	Deductief	Hoe zou men moeten plannen voor honden?
<i>Fragmentatie</i>	Inductief	Is er een fragmentatie binnen de gemeente- is er geen duidelijk afspraak tussen de verschillende ambtenaren m.b.t. het hondenbeleid?
<i>Hondenplan</i>	deductief	Is er een algemeen plan voor honden?
<i>Hond vriendelijke buurten</i>	inductief	Zijn er voorbeelden van buurten die wel hond vriendelijk zijn? Wat maakt deze hond vriendelijk?
<i>Loslooproutes</i>	Deductief	Wie heeft de loslooproute geïnitieerd?
<i>Machtsverhoudingen</i>	Inductief	Wat zijn de machtsverhoudingen tussen de gemeente en de VHG?
<i>Samenwerking loslooproute Noorderplantsoen</i>	Deductief	Was er samenwerking tussen de VHG en de gemeente wat betreft de loslooproute in het Noorderplantsoen? En hoe was deze samenwerking?
<i>Stakeholders loslooproute Noorderplantsoen</i>	Deductief	Wie was er allemaal bij de loslooproute betrokken?
<i>Locatie loslooproute Noorderplantsoen</i>	Deductief	Hoe is de locatie van de huidige loslooproute tot stand gekomen?
<i>Aanleiding hondenbeleid Anti-hond</i>	Inductief	Wat was de aanleiding om het huidige hondenbeleid te initiëren?
<i>Anti-hond</i>	Inductief	Zijn er mensen die daadwerkelijk tegen honden zijn?
<i>Hondenpoep</i>	Inductief	Welke problemen doen zich voort uit hondenpoep in de openbare ruimte?
<i>VHG& Hondenpoep</i>	Inductief	Welke houding heeft de VHG tegenover hondenpoep?
<i>Hondenras</i>	Inductief	Welke invloed heeft het hondenras op de waarneming van honden in de openbare ruimte?
<i>Implementatie loslooproute Noorderplantsoen</i>	Inductief	Hoe is de loslooproute geïmplementeerd in het Noorderplantsoen, tijdsduur etc.?
<i>Fysieke veranderingen door loslooproute Noorderplantsoen</i>	Deductief	Wat is er fysiek veranderd door de nieuwe loslooproute in het Noorderplantsoen?
<i>Misinformatie door gemeente</i>	Inductief	Is er gemis geïnformeerd door de gemeente? Zijn er foutieve statements gemaakt?

<i>Onwetendheid mensen</i>	Inductief	Welke rol heeft onwetendheid van mensen op de waarneming van honden in de openbare ruimte?
<i>Joggers</i>	Inductief	Hoe gedragen zich joggers in de openbare ruimte tegenover hond eigenaren?
<i>Sociale veranderingen door loslooproute in het Noorderplantsoen</i>	Deductief	Gebruiken hond eigenaren de route vaker?
<i>Conflicten loslooproute Noorderplantsoen</i>	Deductief	Zijn er conflicten op de loslooproute met verschillende gebruikers?
<i>Involveren hond eigenaren in planningsprocessen</i>	Deductief	Waarom zou de gemeente hond eigenaren meer moeten involveren in het plannen van de openbare ruimte?
<i>Grootste ergenis hond eigenaren</i>	Inductief	Waar aan storen hond eigenaren zich het meeste?
<i>Fakeparticipatie</i>	Inductief	Is er een fakeparticipatie tussen de gemeente en de hond eigenaren/ VHG?
<i>Bijeenkomsten loslooproute Noorderplantsoen</i>	Deductief	Nodigt de gemeente de VHG/ andere gebruikers uit om na de tijd bijeen te komen om dingen te bespreken?
<i>Wijkraden</i>	Inductief	Wat voor struikelblokken vormen de wijkraden om de hond beter in de stad te integreren?
<i>Besteding van de Hondenbelasting</i>	Deductief	Waar aan zou de gemeente de hondenbelasting moeten uitgeven? Waar aan wordt nu de hondenbelasting besteed?
<i>Reden hondenbelasting</i>	Deductief	Waarom wordt er op honden belasting geheft?
<i>Faciliteren hond</i>	Deductief	Wat is er nodig om de hond in de stad te faciliteren?
<i>Katten</i>	Inductief	Welke problemen vormen katten in de stad?
<i>Stadspas</i>	Inductief	Hoe kan de stadspas hond eigenaren stimuleren tot bepaald gedrag?
<i>Stimuleren hond eigenaren</i>	Deductief	Worden hond eigenaren gestimuleerd om een hond in de stad te houden?

Appendix VII: Interview transcript municipality of Groningen

J: Municipality representative; C: Researcher

J: De honden.

C: De honden inderdaad.

J: Heb je een hond?

C: Ja ik heb een hond maar niet in de gemeente Groningen. Maar bij mijn moeder thuis.

J: AH oké.

C: Want het is best wel moeilijk en ik heb het geprobeerd. En ehm het is toch wel een beetje, ja pittig, als je de hond de hele dag thuis moet laten. Heb jij een hond?

J: Ja, ja. Nou, een labrador.

C: Dus ik kan wel zeggen dat je een hondenvriend bent?

J: ah ja. Het maakt voor het eerst helemaal niks uit hoor. Tenminste dat mag natuurlijk niks uitmaken.

C: ik vind honden heel leuk. Daarom dat ik me ook een beetje gericht heb op pet planning. Eigenlijk huisdier planologie

Ja: Oké

C: en dan ehm, hoe lang, ja wat is eigenlijk je huidige beroep?

J: Ik ben stadsdeelbeheerder voor de oude wijken. Zo heet dat.

C: Voor de oude wijken, en dat is dan de Noorderplantsoenbuurt?

J: dat is de Noorderplantsoenbuurt, de dat zijn de voor een groot deel de eerste schildwijken, dat is de eerste ringwijken. Eh dus de wijken die allemaal gebouwd zijn in de periode vanaf 1900 tot voor een deel nog naoorlogs. Dus de schilderswijk, oranjebuurt, noorderplantsoenbuurt, korrewegwijk en de hoogte, Oosterparkwijk. Dus een bonte verzameling aan wijken. Veel inwoners zijn studenten en mensen met een uitkering en alles wat daar tussenin zit.

C: Ja klopt, maar wel leuk

J: Ik vind het hartstikke leuk.

C: Heb je een beetje een vergelijkingsgroep. En ehm je werkt er nu twee jaar, binnen de gemeente?

J: Drie jaar, twee jaar in de oude wijken.

C: Oké, ehm en zou je misschien in het kort kunnen beschrijven hoe het huidige hondenbeleid eruit ziet? En welke rol de gemeente hierin speelt?

J: Ja, eehm, in principe hebben we in de APVG- dat is de algemene plaatselijke verordening Groningen, een politie verordening hé, alles en nog wat is geregeld. Dat is gewoon een enorm verzamelpak van allerlei regeltjes en weet ik wat hé. En daarin is ook geregeld, in de APVG, dat als je een hond hebt en je loopt buiten dat je hem aan de lijn hebt- dat is de hondenregeling. En je moet hondenpoep opruimen. Dat staat in de APVG.

C: En die is al de hele tijd in de Gemeente Groningen?

J: Ja, in principe geldt dat voor elke. Dus de APVG, een hond moet aangelijnd zijn en je moet hondenpoep opruimen.

C: Oké

J: en ehm, en uh dat is, en als je dat niet doet en je wordt betrapt, dan moet je een boete betalen. En dan is het zo dat van die aanlijnplicht daar mag van afgeweken worden. Door gemeentelijke wethouders want die kunnen gebieden aanwijzen waar honden los mogen lopen. Dan wordt het natuurlijk interessant. En ehm, we hebben een heleboel losloopgebieden of loslooproutes aangewezen en dat zijn de routes die geschikt zijn omdat eh, het zijn routes die moeten aan een aantal criteria voldoen, je moet een zekere spreiding over de stad hebben, je moet een zeker draagvlak voor zijn en ehm, even kijken, het moet verkeerskundig veilig zijn. Dat een loslopende hond een keer de weg oprent, niet dat dat kan zeg maar, en het moet niet in de ecologische hoofdstructuur. Dat zijn zeg maar eigenlijk alle waterplassen

C: Oké

J: en eh dat zijn de belangrijkste uitgangspunten. En voor het Noorderplantsoen geldt, dat eh we hebben daar een beetje een specifieke situatie, het Noorderplantsoen is natuurlijk een enorm druk bezocht, ongelofelijk goed gebruikt park, midden in de stad. Met drie losloopgebieden en één loslooprouten. Dus dat is best wat veel. En, ehm, ja daar komt alles een beetje samen.

C: Ja, ja

J: Omdat het ook zo veel gebruikers zijn en ook zo veel verschillende soort gebruikers hè. Mensen met kinderen, eh studenten, eh joggers, noem maar, je kunt het zo gek niet bedenken. Het is ook een doorgangsrouten, op verschillende manieren van veel fietsers, dus ja hoe pas je dat allemaal een beetje in he. Nou wij hebben gezegd van eh, ja het is gewoon veel ruimtelijk, eh functies mogen in elkaar over lopen en voor een deel moeten ze het samen ook maar zelf uitzoeken. En ja je kunt het toch niet, je moet het gewoon zelf maar uitzoeken. En ehm, maar der moet wel voor een zekere vraag. Dus we hebben daarvoor een onderzoek gedaan en zo samen met het onderzoeksbureau en met de vereniging hondvriendelijk Groningen. DE VHG, dat is een honden pleit bezorg, zal ik maar zeggen. En, uiteindelijk hebben we er voor gekozen om een extra loslooprouten aan te wijzen in het Noorderplantsoen.

C: Oké.

J: ja, ja.

C: En eh, nu alleen over het hondenbeleid. Wie, eh, wie was eigenlijk degene die het hondenbeleid heeft eh, zeg maar geïmplementeerd? Wie was degen die zei oké, we gaan nu een hondenbeleid, want het hondenbeleid is nieuw, dat ja aansluitplicht en hondenpoep op moet ruimen. Wie was dat eigenlijk? Wie heeft dat geïnitieerd?

J: Poeh, dat weet ik nog geen eens zo zeker hoe dat gegaan is. Maar eh, het formeel antwoord is, dat eh, kijk de besluitvorming om de aansluitplicht en opruimplicht zeg maar is van de gemeenteraad. Het is een verordening, de APVG is een verordening, en de verordening mag alleen maar door de gemeenteraad, over het algemeen door de gemeenteraad vastgesteld. De gemeenteraad is formeel de club die daar over gaat. En het aanwijzen van gebieden is een gemandateerde bevoegdheid aan burgemeesters en wethouders. Dus de gemeenteraad heeft gezegd, daar bemoeien we ons niet mee.

C: wij zeggen gewoon alleen de aansluitplicht, en wat jullie daar, hoe jullie het invullen

J: dat is aan het college. Aan burgemeesters en wethouders. Die informeren de raad natuurlijk één keer in de zoveel tijd, van dit doen we, en eh, maar de club die een beetje om de box zit, die een beetje stuurt, is Burgemeesters en Wethouders. En dan met name de portefeuille houder hondenbeleid. En dat is nu, Joost van Keulen, die is wethouder.

C: Joost van Keulen die gaat over het hondenbeleid?

J: Ja! Die heeft ook zelf een hond.

C: Maar werkt eigenlijk, werken die met andere mensen samen? Dus ook met hond eigenaren en niet hond eigenaren?

J: Ja, der is een beleidsmedewerker stadsbeheer, die zich met hondenbeleid bezig houdt. Ja der is natuurlijk nog een hele boel andere dingen, maar eh, zei houdt zich met name ook met hondenbeleid bezig. En zei heeft regelmatig overleg met de VHG, vereniging hondvriendelijk Groningen, om te kijken hoe gaat het nou. En de Vereniging Hondvriendelijk Groningen wil natuurlijk, hoe meer losloopgebieden, hoe beter. En dat is gewoon, ja, dat is het dat is hun rol. En van de kant van de gemeente, is het ho eens even, we moeten ook een beetje aan de ecologie denken. En het moet niet te veel overlast geven hè. Dat is zoeken naar een balans.

C: Ja.

J: Dus dat, eh, der zit altijd een beetje spanning op.

C: maar der zijn wel algemene meetings, waar, ze bijeenkomen en

J: Ja, ja. Eén keer in de zoveel tijd doen we dat. En zij hebben (VHG) ook één keer in de zoveel tijd, zitten ze met de wethouder rond de tafel. En eh, bijvoorbeeld bij het aanwijzen van de nieuwe loslooprouten in het Noorderplantsoen, hadden we een klangbordgroep, waarbij we overleg hebben gevoerd, goh als er nou een loslooprouten komt, waar moet die komen, hoe moet die eruit zien, hoe gaan we na of eh, er genoeg draagvlak voor is. Hebben we een onderzoekje op losgelaten, heb je dat gezien?

C: Ja, die evaluatie.

J: Te gek om los te lopen

C: Ja precies

J: Dat is. Dat hebben we, heb ik helemaal begeleid. Dat onderzoek heb ik samen met iemand van onze afdeling onderzoek en statistiek, Klaas Kloosterman, geweldige kerel, en ehm, die verder niks met honden heeft, maar gewoon ongelofelijk grappige man. En eh, dat hebben we eigenlijk dat onderzoek hebben we samen met hun uitgevoerd. De onderzoeksvragen is samen bedacht. Klaas Kloosterman heeft gewoon gekeken, goh dit is natuurlijk helemaal nieuw, der is geen enkel voorbeeld van hè, van hoe ga je nou na of hoe je dat moet doen.

C: OH dat was dus helemaal nieuw, dat Noorderplantsoen, dat draagvlak.

J: ja dat onderzoek. Weet je het was eigenlijk een tweetraps verkeer. Want er is soms helemaal gedoe en gedonder over, moet er nog een loslooproute komen. Toen heeft die vorige wethouder niet, maar die wethouder daarvoor, die zegt nou dan moeten we maar een onderzoek doen of er ook een pilot moet komen. Niet eens eerst een pilot, nee er moet zelfs een onderzoek komen, of er überhaupt een pilot moet komen. En dat is gebeurd door twee studenten uit Leeuwarden, van die opleiding eh de Huisdieren opleiding zal ik maar zeggen, ja ik weet niet hoe het heet, die zitten daar aan de Friese variant van de Hanze Hogeschool. En die hebben dan een onderzoekje gedaan, goh is er überhaupt draagvlak voor een pilot. En eh dat was er, en toen hebben we een pilot gedaan van een jaar, en tijdens die pilot hebben we onderzocht van goh moet die pilot omgezet worden in een permanente situatie. En aan de hand en toen hebben we enquêtes gehouden onder gebruikers, bezoekers van het Noorderplantsoen, 500-600 mensen, goh wat vinden jullie er van.

C: Maar dan nog een andere vraag, is er eigenlijk ook beleid voor andere huisdieren, zoals katten?

J: Niks. Nee, kijk voor honden is het natuurlijk op zich ook ehm. Kijk mensen betalen hondenbelasting hè, dus dat geeft al een extra dimensie aan een hond hè. En hondenbelasting is natuurlijk ook belasting die nog veel bestreden is. Waarom een hond wel en een kat niet. Ik bedoel dat is natuurlijk de vraag en ehm nou het antwoord is heel simpel.. omdat in de wet geregeld is dat er wel een hondenbelasting mag zijn maar niet een kattenbelasting.

C: een kattenbelasting mag er niet zijn?

J: nee, je mag alleen belasting op een hond geven en niet op andere dieren. Ik vind het hele dubieuze belasting maar goed, vooral als je bedenkt dat het werkelijk waar, het levert zo verrekt weinig op.

C: Het levert weinig op?

J: Ja echt, nou relatief weinig. Van elke, even heel grofweg, van elke euro die er binnen komt van de hondenbelasting moet er 40 cent uitgegeven worden om die euro binnen te krijgen te halen. Van de aanslagbiljetten, die verstuurd moeten worden, waanzinnig hoog receptiekosten heet dat.

C: en je moet natuurlijk controleren of mensen hond belasting betalen.

J: precies! En die controleurs, weet ik veel wat allemaal, en die toezichhouders, en zo... waanzinnig, waanzinnig.

C: maar waarom heeft de gemeente dan überhaupt die hondenbelasting? Want in die andere, er zijn gemeentes zoals Assen en Emmen waar geen hondenbelasting

J: Ja die zijn er mee gestopt he, ja klopt. Ja zou veel beter zijn he. Maar eh, ik weet het niet. Het is een politieke keuze, en ik zou het heel verstandig vinden om het gewoon af te schaffen en dat de OZB dan een klein tikje omhoog gaat he.

C: OZB?

J: onroerend zaken belasting. Dus dan he, dan krijg je het geld ook wel binnen en dan ben je tenminste niet 40% van je inkomsten kwijt aan eh, flauwekul. Aan controleurs die bij de deuren langs gaan en aanbellen.

C: ja ik heb dat weleens gehoord, die gewoon aanbellen en dan vragen heeft u een hond.

J: Ik kreeg een brief, we hebben geconstateerd dat u een hond heeft. Ja die hond lag op de bank te slapen en dat kun je zien als je. Ik denk ja.. Sinds wanneer heeft u die hond? Beetje sjoemelen natuurlijk, dus ik heb gewoon voor anderhalf jaar gratis een hond gehad.

C: maar is het daarom ook zo dat die hondenbelasting zo hoog is dat jullie anders helemaal niks over zouden houden?

J: Nou weet je, ik heb geen idee. Weet je der wordt ook heel erg naar gekeken van wat doen andere gemeentes en zo. En dan wil je niet heel erg mee uit de pas lopen. Kijk want als alle gemeentes 50€ vragen, dan ga je zelf geen 100 vragen. Ik

bedoel, loop je daar een beetje mee. Elk jaar heb je ook van die staartjes, van de duurste en de goedkoopste gemeente- daar wil je niet bij horen bij die duren, bij die goedkope hoeft je ook niet per se bij te horen. Maar je wil, een beetje, net als Groningen, je kijkt naar de 25 grootste steden, en als dan een beetje in de middenmoot eindigt, dan maakt zich niemand er druk om. Zo werkt het wel he, dat is natuurlijk niet erg inhoudelijk, maar zo werkt het natuurlijk wel een beetje. Met de hondenbelasting zegt de gemeente ook een beetje in de middenmoot. Dus, ja

C: maar is er ook een plan/ visie voor het hondenbeleid. Of blijft het nu eventjes zo door lopen zoals het nu is?

J: nou we hebben nu een situatie dat het hondenbeleid een tijdje geleden is vastgesteld, met alle loslooproutes en losloopgebieden erin en eind vorig jaar is gezegd van goh als er nu nog mensen zijn die graag een extra loslooproute of losloopgebied willen, die kunnen zich dan melden bij de gemeente. Met een omschrijving, van waarom en zo. Dus toen zijn er een stuk of 50/60 suggesties gedaan, en die hebben we bekeken met een aantal collega's. Van goh wat kan wel, waar kan die, en daar zijn er toen negen van overgebleven, waarvan wij zeggen goh dat zijn potentieel geschikte gebieden. En die ander niet omdat ze gewoon in een ecologisch gebied lagen en eh toen hebben we de initiatiefnemers benadert en gezegd van goh in beginsel, willen we u verzoek honoreren maar u zult zelf moeten nagaan of er ook een draagvlak voor is.

C: Oké

J: van wat vinden de buurtbewoners er van.

C: En dat is dus uit de hand gegeven aan de buurtbewoners. En er is gezegd, van kijk wij hebben hier draagvlak, gemeente..

J: Ja tuurlijk, en ze mochten zelf bedenken samen dan met mij of één van mijn collega's hoe ze dat na willen gaan of er draagvlak is. Want dat kan op verschillende manieren natuurlijk, kijk je kunt een enquête houden, je kunt handtekeningen ophalen. Je kunt weet ik veel wat bedenken. Daar hebben dus al die initiatiefnemers die in beginsel een positieve reactie van ons hebben gehad, hebben daarop kunnen reageren en kunnen overleggen, met mij bijvoorbeeld. Om te kijken, van goh, hoe moet ik dat nagaan dat draagvlak in dat specifieke geval. Nou en ik heb twee gebieden bij de Gorechtvijvers bijvoorbeeld, daar hebben ze allemaal handtekeningen opgehaald. En dat waren er best wel veel. Nou goed, ik ga niet vragen om wetenschappelijk onderzoek, dat is natuurlijk niet reëel he. Ik bedoel, laten we eerlijk wezen, waar hebben we het over. Het gaat maar om een losloopgebiedje niet om een heel erg echt ingewikkeld.. en als het niet goed gaat dan haal je die paaltjes weer weg. Ik bedoel hoe erg is het. Nou daar denkt trouwens niet iedereen hetzelfde over hoor. Sommigen denken van nou het moet zo geweldig ingewikkeld en belangrijk zijn, dat ik denk van ach.

C: Beetje overdreven

J: ja. En eentje dat is nou het grappige bij de Vrydemalaan, weet je wel bij die studenten studio's daar bij het Oosterhamrikkanaal, bij het UMCG. Weet je wel.

C: Ja, daar is ook een loslooproute.

J: Precies die is nieuw, en daar was een bewoner die daar op het Ciboga terrein of het Ebbingekwartier woonde. En ik ben met haar om de tafel gegaan en goh van hoe komen we er nu achter. Want het zijn eigenlijk alleen maar de bewoners van die studio's he.

C: paar studenten buitenlandse studenten

J: Ja, ook nog, ja. En die dingen worden verhuurd door Nijestee. En ik heb dus met Nijestee contact gehad, van goh het zijn allemaal bewoners van jullie en wat vinden jullie er zelf van. Ah zeiden ze van, er is een besloten Facebook groep. Goh, dat is leuk. En ik dus met die initiatiefneemster, plaats een post in die besloten Facebook groep en laat mensen er maar op reageren en met elkaar in discussie gaan. En weet je dan heb je tenminste, misschien niet iedereen zit in die groep, maar wel heel veel mensen. Echt honderden. Dus toen, wel heel grappig, zag je een discussie ontstaan.

C: want dan is die drempel ook niet zo hoog, want als je langs de deur gaat dan moet je het allemaal opschrijven

J: Ja precies, en ach mensen zijn niet thuis. En weet je het is ook niet interactief. Het is gewoon van ah uh nee, ziet u het zitten of niet. Het is dan van ja of nee, is het dan. En er zijn ook mensen van nee ik zie het niet zitten, want uh uh uh vanwege de hondenpoep. Dat heeft er natuurlijk niks mee te maken, want die hondenpoep moet je gewoon altijd opruimen, los van of er nou wel of niet een loslooproute is. Dus dat maakt

C: Eigenlijk maakt dat niet zoveel uit

J: Nee, dus dat mens, als je om die redenen er tegen bent dan heeft die het niet begrepen. Dat geeft niks, maar daar kan je niks mee. En dus in die Facebook groep hebben we dat dus gedaan, er ontstond een discussie en uiteindelijk dacht ik had ik zoiets van we gaan er gewoon voor, voeren het gewoon in en we zien wel wat er van terecht komt. We gaan het dan ook nog

naar een jaar evalueren, dat wil dan zeggen want ik denk ik wil er niet een hele grote evaluatie op zetten. Is er bezwaar opgetreden, ik kijk gewoon of er veel klachten binnengekomen zijn. Via het meldpunt overlast, kunnen mensen altijd een klacht indienen. Als er iets of iemand is. En als er geen klachten binnengekomen zijn. Het is natuurlijk een zekere drempel om een klacht in te dienen en niet elke kleine irritatie komt daar terecht en dat moet ook vooral niet. Dat moeten mensen gewoon ook een beetje zelf oplossen en ehm toen was er toch één iemand die zag het helemaal niet zitten. Daar is dus nu een bezwaar procedure, maar ondertussen is het losloopgebied wel aangewezen.

C: Dus heeft één iemand, die er zo op tegen is die daar voor zorgt dat de hele procedure

J: nee hoor want ik ga gewoon door, want je hoeft niet te wachten tot die procedure afgerond is. Je kunt het wel alvast invoeren, het heeft geen opschortende werking zeg maar. Besluit is genomen, er komt een losloopgebied, ben je tegen dat besluit dan kun je een procedure aanspannen tegen de gemeente. Maar daarmee is het besluit nog niet van tafel. Dat kan wel uiteindelijk en dan trekken we de paaltjes weer de grond uit. Dat is dan ook weer goed. Maar eh die is, die vond het dus niks he. Die vond, er is niet van huis tot huis een brief verspreid en op Facebook is niet goed en dit deugde niet. Weet je, ik vond het een innovatieve manier om mensen te bereiken.

C: Ja vooral jongere

J: ja, die hebben allemaal Facebook dus die zien dat wel. En dat moet je ook niet drie weken laten staan, dan zakt dat al helemaal naar beneden. Dus dan ziet het niemand meer. Dus je moet het gewoon even kort en snel moet je dat even doen. Het viel me trouwens op, dat er veel mensen met katten wonen. Die was bang dat de kat dan uh.. want katten die zijn best wel snel.

C: maar zie je het huidige hond beleid als geslaagd?

J: Ja, ik denk het wel. Ik bedoel als je nagaat hoeveel gedoe er geweest is over, ook in de gemeenteraad.

C: Waren er veel problemen?

J: Ja, het was echt een potje. Hondenpoep is natuurlijk het Hollandse probleem per uitstek he. Waar de overheid ook nog een oplossing op verzint, denkt men. Ja het is altijd, het is een mooi overzichtelijk onderwerp, je kunt, iedereen kan er een mening over hebben en heeft er ook een mening over. Dus dat is een mooi onderwerp wat zich voor een discussie leent. Het leent zich wel voor discussie. En dat zie je dus ook he. En iedereen heeft ook zijn eigen waarneming, en zijn eigen gedachten erbij, nou dan heb je ook nog een redelijk fanatieke groep hondenbezitters, die in die vereniging actief zijn en hun eigen gedachten hebben. En dat ook met heel veel kracht bepleiten- dat mag ook. Nou dan heb nog een mooi onderwerpje, heb je dan. Ook in de raadscommissie, er is wel even over gepraat.

C: maar al in al kun je het wel als succesvol beschouwen?

J: Ik vind van wel. Ik vind als je succes ook afmeet aan wat er nu ligt, is er veel politiek draagvlak voor, het is nu politiek niet omstreden meer. Was het wel, maar is het nu niet meer. En ook in de wijken hoor je ook geen gedonder. Dus dat is gewoon.

C: Was dat wel in het begin? Veel hondeneigenaren?

J: Ja weet je, maar ook die geen hond hadden. Over opruimen hondenpoep gaat het natuurlijk vaak over. Het gekke is wel, dat je. ER is een omslag, dat hondeneigenaren inmiddels veel beter de hondenpoep opruimen dan een jaar geleden, dat is echt een groot verschil. We hebben cijfers he, met waar wij door de onderhoudstoestand van de openbare ruimte. Elk jaar wordt dat beoordeeld, geïnspecteerd door bewoners. Aan de hand van referentieplaatjes en zo een hele systematiek. Hondenpoep is daar een deel van. En het wordt dus ook niet meer geaccepteerd. Als je je hond laat poepen op de stoep dan wordt je daarop aangesproken. Dat was vroeger natuurlijk een beetje anders. En dat is echt verandert. Net als roken.

Het rookbeleid. Ook hier in het gebouw men rookte hier gewoon in de gang. Je lacht he, nu kun je het je niet meer voorstellen he. Dat is helemaal niet zo heel lang geleden, er is gewoon een enorm mentaliteitsomslag geweest. Binnen in de kantoorruimte mag je gewoon niet roken. Iedereen snapt dat gewoon he. Vroeger werd er in scholen gerookt joh. Bij college, mocht je roken. Ik heb dat ook niet meegemaakt hoor. Er werd gewoon gerookt. Een leraar van de lagere school voor de klas, die had een asbak op zijn bureau staan. Nou, nu denk je van hoe wat een wereld. Dat was gewoon volledig maatschappelijk geaccepteerd. Dat is natuurlijk behoorlijk verschoven met roken. Met hondenpoep is dat natuurlijk ook een beetje zo. Dat doe je niet meer. En eh, dat wil niet zeggen dat dat nooit meer gebeurd natuurlijk maar. En dat is met name en dat is nog niet eens zo zeer de bedreiging van dat je beboet kan worden. Want de kans dat je betrapt wordt, dat je hond ergens poept en je ruikt het niet op is minimaal. Ik denk dat we vorig jaar drie bekeuringen uitgedeeld hebben in de hele stad.

C: Oh dat is niet veel

J: nee je moest ze op heterdaad betrappen. Nou ik bedoel, en om daar nou voortdurend een controleur achter een hond aan te laten lopen in de hoop dat die poept en dat die niet opruimt. Dat is natuurlijk, ja.

C: maar wat is er dan eigenlijk voor een mogelijkheid om dat echt te. Hoe kun je mensen er aan toe zetten om echt de hondenpoep op te ruimen? Heeft de gemeente daar iets voor?

J: Ja, we hebben één dingetje dat is in elk geval, je bent verplicht als je met de hond wandelt om opruimmiddelen bij je te hebben. Dus je kunt bekeurd worden als je dat niet bij je hebt, op zak. Dat is je juridische instrument. En voor de rest is het gewoon een kwestie van mentaliteit. En daar heb je niet zo heel veel invloed op. Meer een soort maatschappelijke tendens, waar je dan maar een beetje op mee moet liften. En niet echt iets inhoudelijks of zo. In Duitsland zie je dat zeker niet met die hondenpoep. IN Duitsland is echt alles fantastisch geregeld. Ja echt, vind ik zo super strak joh.

C: En welke plekken hebben eigenlijk dieren in de stad? Wat voor een kijk heeft de gemeente daarop?

J: Natuurlijk het ecologische beleid. Waarbij uitgangspunt is om, we zijn heel fanatiek met plaatsen van ligkasten voor zwaluwen bijvoorbeeld. En de ecologische hoofdstructuur willen we los ook zo netjes en best mogelijk aan elkaar verbinden zodat de beesten gewoon een wat groter biotoop krijgen. WE zijn met het water bezig, de oppervlakte wateren en om het ze gewoon mogelijk te maken om daar ook weer. Van alles en nog wat om ze zoveel mogelijk kansen te geven om te leven. Dus het zit wel heer erg in de, bij alles wat je met beheer doet zit het wel heer erg in iedere keer. En we hebben ook een aparte, iemand bij het ingenieursbureau die met name naar de ecologie kijkt. Dus dat is iemand die heel erg in de ontwerpsfeer zit maar ook in de uitvoeringsfeer, dus dat je een beetje rekening houdt met grasmaaien en al dat soort dingen. En niet alleen voor de vogels maar ook andere, noem het maar op. Dat zie je wel heel erg terug in alles wat de gemeente doet.

C: Dat dieren wel een prominente plek hebben?

J: Ja zeker, zeker. Dieren eigenlijk veel breder, dieren hangt, het is niet alleen maar dat die dieren, maar je moet ook een omgeving hebben waar ze kunnen gedijen. Een voorbeeld is ook om de natuur naar de stad te halen. Het voorbeeld is ook dat elk jaar zo een schaapskudde hier. Er komt een schaapskudde naar de stad voor het onderhoud van de dijken van het plantsoen en zo. Gewoon om gras te maaien.

C: een heel ecologische manier

J: Ja ja. En ook het is gewoon leuk. Je hebt kinderen en dan is er zo een boeren markt omheen georganiseerd. Het is gewoon leuk. IK bedoel, kijk die schapen dat is toch weer heel anders dan een maaimachine he.

C: Ja klopt

J: en dat is weer leuk he

C: Maakt niet zo een hard geluid.

J: nee en maar ook de manier waarop zij het gras kort houden is anders dan als je dat machinaal doet. Want het is ook weer, ja, niet te wiskundig, dat vind ik dan wel grappig. Ik noem het altijd de shoarmabrigade die komt weer. Maar goed dat is ook een manier om het gras te onderhouden.

C: Nee dat is inderdaad. Ja, en nu specifiek op honden? Wat wordt er dan eigenlijk aan stimuli gegeven om een hond te kunnen houden in de stad Groningen?

J: Eigenlijk niks

C: Niks?

J: Nee, de losloopgebieden, nee, dat moeten mensen maar gewoon zelf uitzoeken. Dat is geen gemeentelijk beleid.

C: nee ok

J: nou ik vond het heel grappig, want we hadden vanuit het gemeentelijk beleid altijd met loslooproutes altijd een beetje vanuit de hoek van overlast bekeken. En eh, gewoon moet je doen dat er geen overlast is en blah blah blah. En nooit vanuit het belang van de hond. En het grappige was dat, we hadden toen dat onderzoek van de studenten uit Leeuwarden en die deden dierenbeleid achtig of zoiets. En die kwamen ook in hun rapport van, die voegden dat er even aan toe. Die zeiden van ja ho eens even, de hond is een hhhh, predator, en die moeten leefruimte hebben, en die moeten kunnen rennen, het is voor de gezondheid en het welzijn van honden gewoon hartstikke goed. Dat snap ik natuurlijk ook wel, maar op die manier

hadden wij nooit het beleid geformuleerd. Goh van de loslooproute is niet alleen maar, is ook gewoon goed voor de hond. Voor het welzijn van een hond, nou dat is gewoon een hartstikke goede reden.

C: maar die wordt nog steeds niet echt

J: Ja in principe wel, maar we hebben het eigenlijk nooit echt benoemd. En ik denk van ja, dat is inderdaad, dat is gewoon een goeie. Het is gewoon terecht.

C: Van die kijkhoek

J: Ja, dat is terecht. Dus dierenwelzijn is gewoon hartstikke terecht dat je daar, ook bij een hond, niet alleen maar naar de legbatterijkip of zo. Ook bij een hond.

C: En, er zijn natuurlijk heel veel verschillende belangen in, bij zo een loslooproute, hoe kun je dat het beste integreren. Wat zijn de ervaringen. Hoe benader je zoiets het beste?

J: Nou we hebben dus, wij doen zelf altijd de voorselectie he. Dus op het moment dat het een ecologisch gebiedje is of weet ik veel wat, of een verkeersonveilige situatie, nou dan zeggen we van niet doen. En wat er dan nog over blijft, dat proberen we dan toch in samenspel met de wijkvereniging, met de omwonenden, en degene die de loslooproute willen en de vereniging hondvriendelijk Groningen om een ronde tafel te gaan zitten. Om te kijken van goh, als je dat wilt, hoe doe je dat dan. Waar doe je dat precies, waar moet je rekening mee houden. Je probeert dat gewoon in overleg met iedereen te doen. En daarmee wordt niet iedereen tevreden of zo, maar wel wel.

C: Het gevoel dat je erbij betrokken bent een beetje? Helpt dat dan dat mensen eerder zeggen van ok we gaan het doen.

J: Ja, en wat help is dat wel enorm, als je mensen voor die tijd vraagt van zullen we daar en daar een loslooproute aanleggen. Dan krijg je een veel minder positieve uitkomst, of een negatievere uitkomst, dan wanneer het ding er een jaar ligt.

C: Oké

J: als je na een jaar vraagt, goh en hoe vind u het nou, heeft u overlast. En dan is de reactie, dan zijn de reacties positiever, dat was in het Noorderplantsoen ook wel zo, dan vooraf. Vooraf was de meerderheid ook wel positief hoor, maar achteraf na een jaar, zegt 90% hartstikke mooi. Dus dat is echt een heel hoog percentage, en dat waren ook de echte gebruikers. Niet iemand die der één keer per jaar komt, nee echt de mensen terplekke zijn geïnterviewd. Dus dan denk ik van goh, dat is toch wel opvallend.

C: dat je eigenlijk niet meer per se een pilot moet doen, maar eigenlijk is het veel beter om het gewoon..

J: ..om het te proberen. En na een jaar te kijken. En als het niet lukt, dan, en als het niet goed is dan stop je er toch gewoon weer mee. Als het uit de hand loopt, tenminste ik ben daar vrij makkelijk in hoor. Maar dat is niet het gemeentelijk beleid.

C: nee?

J: het gemeentelijk beleid is toch meer, het gevolg en vooraf en zo. Ik denk van ah joh probeer het gewoon.

C: Ja inderdaad, want het gaat toch meestal wel goed?

J: Ja, probeer maar gewoon. En gaat het niet goed, om wat voor reden dan ook, dat is ook niet zo moeilijk, het is gewoon even een besluit en een paaltje uit de grond trekken, dat is alles. Het is niet zo dat je even duizenden en duizenden euro's weggegooid hebt.

C: nee, het is eigenlijk een kleine ingreep. Die ook wel makkelijk te resetten is

J: je faalkosten, zeg maar, zijn heel gering. Kijk als je bijvoorbeeld per loslooproute heel veel geld moet investeren of zo, dan zit het natuurlijk weer anders. Maar dat is gewoon niet zo. Je mag best wel een keer wat proberen, en als je tien keer probeert en het gaat acht keer goed, en twee keer fout nou dat is toch hartstikke mooi. En dan kun je wel naar die twee keer gaan kijken, van goh jo dat hebben we niet zo goed gedaan, nee inderdaad maar wel acht keer hebben we het wel goed gedaan. Dus ja, ik vind het, maar dat is niet, zo werkt de overheid meestal niet he.

C: Niet learning by doing?

J: nee, nee.

C: maar wie heeft dan eigenlijk die route, zeg maar, dat die precies daar kwam. Is daar over gesproken of?

J: Ja, ja. Ook dat is weer in overleg met de Noorderplantsoen buurtbewoners, want verenging Hondvriendelijk Groningen wilde nog een veel langere route. Tuurlijk. En de buurtbewoners hebben gezegd, van nou kan dat niet wat minder, en toen na wat passen en meten is het dus een wat kleinere route geworden maar wel een route. Dus dat is in samenspel met, tussen iedereen die er maar is, is dat tot stand gekomen. Niemand was daar echt 100% tevreden over, maar iedereen had zoiets van ja toe maar. Hier kunnen we ons wel wat bij voorstellen, zeg maar.

C: en heeft die route dan een speciaal, dat die daar is en niet bijvoorbeeld op een andere plek?

J: Nou weet je als je gewoon kijkt, naar het Noorderplantsoen heb je gewoon niet zo veel keuze. Want je wil het niet, je wil het niet te dicht bij doorgaande wegen, dat is niet zo geschikt en dan houdt het al heel snel op he.

C: Dan heb je al niet meer zo veel keuze.

J: nee inderdaad. Dan houdt het al heel snel en je hebt dan, want het plantsoen is namelijk redelijk lang maar ook wel smal. Dus dan, dan heb je niet zo veel mogelijkheden. En de huidige route heeft ook best wel wat nadelen hoor. Het zit daar ook voor een groot deel langs het water, met vogels en zo die er in het water broeden. Ja, ook langs een ecologisch gebiedje, dat is als je puur ecologisch naar kijkt, nou is wel wat op af te dingen hoor. Maar hoe erg is dat he. Mijn collega die over ecologie gaat, zeg ik moet je je niet zo druk over maken, het is ook hartstikke goed voor die eenden en zo en die andere beesten. Als er een hond achter aan gaat, dat is goed voor die eenden dan krijgen ze een beetje beweging. Dan gebeurt er wat in dat saaie leven van die eenden. Dus eh, maar zo wordt er meestal niet tegen aangekeken.

C: dat moet je inderdaad niet tegen iemand die over ecologie gaat zeggen. Maar die route blijft nu wel bestaan?

J: Ja, ja. Dat is definitief.

C: En hoelang blijft zoiets dan?

J: Tot dat het herroepen wordt. Dat kan over een jaar zijn of

C: Oke, het kan herroepen worden?

J: Ja altijd,

C: Ik kan dus nu bijvoorbeeld naar de gemeente stappen en zeggen ik ben het er niet mee eens.

J: Ja dat klopt en als je dan de een heel goed verhaal hebt. Maar dat ga je niet redden hoor, want ik bedoel het is een heel zorgvuldig proces geweest he. Dat ga je nooit redden. Maar tuurlijk het is een besluit geweest van burgemeesters en wethouders en de burgemeesters en wethouders kunnen ook weer een anders besluit nemen. Dat kan. Op elk gewenst moment. En zo een besluit is dan ook weer vatbaar voor bezwaar en beroep. Dus intrekken van een losloopegebied, kun je ook weer bezwaar tegen aan tekenen. Het zou natuurlijk raar zijn als je dat weer zou intrekken, maar goed het zou kunnen.

C: En jij hebt ook die evaluatie gedaan, en heb je daar ook feedback gekregen? Heb je überhaupt feedback gekregen over die loslooproute van mensen of?

J: Ja, met name omdat we een klangbordgroep hadden. Daar zaten de buurtverenigingen in en de vereniging Hondvriendelijk Groningen. En dat hebben we uiteindelijk alles samen gedaan. En die waren zeer tevreden over hoe het gegaan is. En ik heb ze ook laten uitnodigen bij de wethouder, om ze door de wethouder te laten bedanken voor de inzet. Het zijn natuurlijk allemaal mensen die in hun eigen tijd dat doen. Vind ik toch wel, mag je toch wel waardering voor uitspreken. En ook gezorgd dat ze een bos bloemen kregen. Hartstikke mooi, dan komen ze op het stadhuis en een beetje met de wethouder, leuk dat jullie dat allemaal hebben gedaan, we zijn toch heel tevreden met de uitkomsten en als je een bos bloemen. Weet je dat is gewoon ook leuk om het zo even af te sluiten. De mensen vinden dat prachtig. Die vinden dat echt hartstikke leuk, en ik meen dat ook oprecht, dat is een blijk van waardering. Ten eerste die mensen hebben, je hoeft het niet met hun eens te zijn, dat is iets heel anders, maar ze zetten zich er wel voor in en dat is op een positieve manier gebeurt. En ook op een manier die, die heel productief was.

C: En hun zijn natuurlijk ook inwoners van de stad Groningen, hun hebben ook hun rechten.

J: Ja zeker. Tuurlijk!

C: Dat is natuurlijk heel moeilijk van wie is de stad. Wie heeft recht op.

J: Oh ja, oh ja. Daar kom je nooit uit. Het is lastig joh. Dat zijn hele lastige problemen, met wie praat je. En hebben die wel een achterman.

C: maar zijn er dan ook feedback van bijvoorbeeld niet hond eigenaren? Bezoekers, kijk ik om ook in het Noorderplantsoen maar ik ben niet gevraagd van wat vind jij er van.

J: Nee, maar daar hadden we natuurlijk wel die enquête voor. Waar we 600 gebruikers voor geïnterviewd hebben, en dan denk ik van nou weet je dan heb je een aardig deel van de gebruikers van het Plantsoen of ze nou wel of niet een hond hebben doet er dan niet toe. Dan hebben we een goed beeld.

C: Inderdaad, der is natuurlijk ook gevraagd ben je een hond eigenaar of niet.

J: precies, ja, dan weet je wel van goh wat vinden er mensen van.

C: Ook, er kwam wel naar voren dat, in die evaluatie, dat mensen eigenlijk helemaal niet zo graag willen dat er shared space is. Maar liever dat gewoon ieder zijn plekje krijgt.

J: Ja, dat is heel apart he.

C: aan de ene kant wil de gemeente dat er shared space is, maar op zich is er dan wel draagvlak voor? Of?

J: Weet je dat is, je ziet heel erg dat. IN het verkeer heb je dat ook heel erg. Haren is natuurlijk een prachtig voorbeeld van, moet je kijken wat voor een weerstand er toen was joh. Nee er moet een voetpad en een fietspad zijn. Het moet gemarkeerd zijn, en het fietspad is rood, en dan een weg van klinkers of van asfalt, en ieder zijn eigen dingetje, want dat is beter en veiliger. Flauwekul.

C: dat is natuurlijk wel nog een beetje in het hoofd van ons allemaal.

J: Ja zo zijn ook alle verkeerskundige ontwerpers in de tijd opgeleid. Als je hier in de stad kijkt, van een studentenstad, dan fietsstad nummer één zeg maar, fietsers die in een studentenstad hebben een breed eigen set aan regels. Allemaal ongeschreven regels. De officiële verkeersregels zijn volslagen irrelevant. Wegmarkeringen doen er niet toe, links en rechts maakt allemaal niet zo veel uit. Gemeente stimuleert natuurlijk in zekere zin ook door bijvoorbeeld alle fietsers op een kruising gelijktijdig groen te geven, dan moet je het maar samen oplossen. Wie het eerst.. en wat doe je, je fietst en je fietst en het is druk, je zoekt gewoon oogcontact met die andere fietser. En dan zie je wel wie je voorlaat en je weet van elkaar ook wel van het is logischer dat zij nu even voorgaat, los van de regels.

C: Klopt

J: En als het even dreigt mis te gaan, 95% van de mensen die glimlacht even naar elkaar of weet ik veel wat. Weet je. En af toe zit er eentje erbij die gewoon standje zit. Maar goed, zo werkt het wel. Dat is een enorme set aan informele regels. Waar buitenlanders ook geen snars van begrijpen.

C: Duitsers inderdaad die komen hier en die weten, die denken dit is mijn voetpad dus

J: Die snappen dat niet, en dat snap ik ook heel goed. Maar goed die hebben ook andere. Maar ook als je. Ik heb een keer een hele club Amerikanen gezien, op de fiets hier. Die raakten gewoon in paniek. Allemaal helmen op en aan de helmen hadden ze zo een spiegeltje. Geweldig. En die waren helemaal, die stonden daar op het Zuiderdiep, daarvoor de WEEVA. En die waren gewoon helemaal, ze konden niet meer.

C: heel veel prikkels?

J: Ja! Dat was niet te doen. Ze fietsen natuurlijk ook allemaal vrij matig, vergeleken met Nederlanders, want Nederlanders en met name de jongere Nederlanders, ach weet je dat manoeuvreert wat en dat lukt ook altijd wel. Maar dan ben je getraind al vanaf kleins af aan. Dat komt dan weer goed. En dan die Amerikanen die leren dat niet. Dat is wel heel grappig om te zien dat regels die zijn er dan wel, maar die zijn er eigenlijk alleen maar als er iets gebeurd waardoor je bij de verzekeringsmaatschappij terecht komt en er schade is. En voor de rest tellen ze niet.

C: En dat is ook zo een beetje bij hondenbeleid?

J: nou je wil ook samen met, weet je het is, je kunt allemaal wel regelen maar aan de andere kant wie moet dan die naleving van die regels controleren? We hebben stadswachters, die houden om zes uur s 'avonds er mee op, avonds wordt ook niks meer controleert. Zijn er natuurlijk ook niet zo heel veel van, de pakkans als je iets doet is gewoon heel klein. Nou de politie maakt zich echt niet druk om een loslopende hond. Die doen dat echt niet. Dus mensen moeten het toch echt samen oplossen. En dan moet je ook maar met z'n allen het besef hebben, weet je we leven met elkaar in de stad en de een heeft een hond en de ander heeft geen hond. De een zit op de fiets en je moet elkaar een beetje helpen en elkaar wat ruimte geven. En soms neem je zelf beetje meer ruimte in en soms doet een ander dat en dat moet je gewoon dat is het hele spel.

En dat moet je niet in te veel regels willen pakken. Die regels zijn er alleen maar voor bijzondere situaties en voor de rest moet je je eigenlijk niet te druk om maken.

C: Ja de verenging Hondvriendelijk Groningen, zegt ja eigenlijk dat losloopbeleid stoort hun een beetje. Omdat ze vinden, ja wij hebben goed opgevoede honden op zich, of die nou loslopen of niet. Ik snap het wel, want als je loopt op straat en er komt iemand met een hond op je afgerend. Dat is natuurlijk niet echt fijn. Maar zou men daarin niet ook een beetje lossers kunnen zijn, of is dat gewoon heel moeilijk?

J: Nou dat gaat niet lukken. Nee weet je want, waar zouden, want ze hebben ook wel een suggesties gedaan dan moeten die honden een diploma hebben. 'Ik kan loslopen' Zie je het al voor je, ik. Vind ik te ver gaan. Dan denk ik van ja. Je gooit weer een nieuwe regeling erin en dan moet je de hond een opleiding laten volgen. Waar zijn we nu mee bezig.

C: Maar liever gewoon dat iedereen, ietsjes moet ingeven- oké de hond kan niet helemaal loslopen in Groningen maar er zijn gebieden.

J: waar het wel kan. Maar je hebt natuurlijk wel heel veel gemeentes waar je bijvoorbeeld losloopgebieden maar binnen de bebouwde kom niet en daar buiten wel. Ja goed dat kan in een dorp kan dat maar in een stad dan moet je een heel end vaak voor je buiten de bebouwde kom bent. En dan zijn het ook vaak niet zulk geschikte gebieden. Dus dan, als je echt naar een groot gebied wilt, dan moet je de hond maar gewoon in de auto stoppen en dan ergens heen rijden. Dan waar de hond wel vrij mag lopen. Dat kun je doen.

C: En een vraag is daarvan, dat gaat over de belasting. Is er eigenlijk geld beschikbaar, voor bijvoorbeeld doggy bags? Dat jullie dat neerzetten in het Plantsoen, en dan van hier hebben jullie een tasje. Dat het dan niet nog meer stimulerend is ook voor de mensen in hun hoofd. Van ik betaal hondenbelasting en ik zie ook daadwerkelijk dat er.

J: ER zijn ook gemeentes die dat doen, wij doen het niet. Ik ben er zelf ook helemaal geen voorstander van hoor. Ik denk dat dat helemaal niks wordt. Nee want die dingen, die zakjes worden er afgetrokken weer, van jan en alleman die geen hond hebben. Dat moet je gewoon niet doen. En ik vind ook van als je een hond hebt dan moet je ook maar zelf een zakje van huis meenemen. Ik bedoel, dat vind ik vrij normaal dus. En van die hondenbelasting, een deel van de opbrengst wordt wel betaald aan voorzieningen voor honden. Dus het is niet alleen maar.

C: Dus dat zijn dan wat voor voorzieningen?

J: Voor de loslooproutes en het hondenbeleid wordt eruit betaald maar dat is lang niet. Het grootste deel verdwijnt gewoon in de algemene middelen. Dus het is niet, het wordt niet hond gerelateerd uitgegeven. Daar hebben ook veel hondeneigenaren, ook zoiets van potverdorie- ik betaal hondenbelasting en ik zie er gewoon heel weinig voor terug. En dat klopt! Dat is ook zo. Ik kan er niks aan doen. Maar het is gewoon zo. En dat is overal zo. En hier ook.

C: Dus eigenlijk heel Nederland heeft dat? Doet dat in de algemene middelen?

J: Ja, ja. Elke gemeente is volledig vrij om te bepalen hoe ze dat geld besteden. En ik weet niet hoeveel miljoen er binnen komt op die hondenbelasting, maar een klein deel wordt echt aan honden uitgegeven, aan hondenbeleid. En voorzieningen voor honden.

C: Voorzieningen voor honden?

J: Nou bijvoorbeeld Noorderplantsoen heb je daar tegenover de speelweide heb je zo een honden speelveld, daar staan dus van die honden speeltoestellen.

C: Staan daar honden speeltoestellen?

J: Ja daar kunnen de honden door die gaten heen springen. Maar dat stelt niet zo heel veel voor hoor. Maar goed het is meer, die honden zijn natuurlijk met elkaar gewoon aan het spelen.

C: Meer voor het baasje?

J: Ja, klopt, klopt. Ja zo doen we dat.

C: En zijn er eigenlijk gebieden in Groningen waar bijvoorbeeld echt gestimuleerd wordt dat er verschillende functies samen in elkaar over vloeien? Dus dat je echt, Noorderplantsoen is wel zo een soort gebied, maar zijn daarbuiten ook nog zulke gebieden waar honden, waar echt gestimuleerd wordt van de gemeente gewoon gezamenlijk de ruimte te gebruiken?

J: IN principe zegt wel elk losloopgebied is niet een exclusief hondengebied. Iedereen mag daar komen. Dus niet van, dus het is niet van goh dit is het honden losloopgebied en dat iedereen die daar zit, dat de hond eigenaar serieus van dit is een

losloopgebied en iedereen moet weg. Zo is het natuurlijk niet. Sterker nog we hebben bijvoorbeeld bij losloop, honden speelplek, losloopgebied in het Noorderplantsoen- daar heb je gewoon een speelweide, daar hebben we ook BBQ tegels. Dus je mag daar gewoon ook gaan BBQ hoor. Terwijl er loslopende honden mogen zijn. Nou dat is best wel even een combinatie waarvan je denkt, goh hoe werkt dat. Ja dat moet je maar samen oplossen. En dan moet de BBQ 'er de hond maar gewoon weggagen en de hondenbaas moet zijn hond onder controle houden. Want dat blijft natuurlijk altijd ehh... en soms zal er best wel eens een hond zijn die de karbonade van de BBQ afsnaait. Dat is dan zo, ja.

C: Maar het is dus eigenlijk gewoon een beetje het motto van: Los het gezamenlijk op.

J: Ja los het zelf op. Gewoon op een normale, menselijke manier. Als overheid moet je eigenlijk helemaal niet... we hebben wel een uitzondering voor speelplaatsen voor kinderen, speelplekken daar mogen geen honden. En we hebben nog twee plekken waar honden niet mogen lopen, in de binnenstad- De Heerestraat met name.

C: maar daar zie ik zo veel honden

J: Ja dat wordt ook niet gecontroleerd hoor.

C: En er staat volgens mij ook helemaal geen bord?

J: Ja, je moet goed opletten, maar der staat echt aan het begin en aan het eind van de Heerestraat een bord met verboden voor honden. Overreguleringsdrang. En de centrale vijver bij, in het Noorderplantsoen is ook verboden voor honden. En ik weet niet waarom. Ik zal het niet weten. Het is van oudsher is dat gewoon. Ik denk ook van ach, dan springt er een keer een hond in het water. Dan noch.

C: Inderdaad bij het Café Vlinder mogen echt geen honden komen.

J: Bij het bassin niet he. Bij vlinders mag je wel een hond mee naar binnen nemen.

C: En dat is omdat het al zo lang is?

J: Ja weet je ik weet niet meer wat het inhoudelijke achtergrond is geweest. Weet ik gewoon niet meer. Want soms dan in der tijd is dat besloten om wat voor reden dan ook. En dat geldt ook voor de Heerestraat, dat gold ook bijvoorbeeld bij in het Stadspark. IN het Stadspark heb je zo een evenemententerrein, heb je van die zo een kunstwerk, van die roestige metalen.

C: Stadspark. Dat is heel groot. Ja, dat is zo een heel groot veld.

J: Ja, klopt. En daar mogen honden, honden mogen daar in de periode van wat is het 1 september tot 1 maart of 1 april mogen ze daar loslopen en daarna niet. Ik denk van waarom is dat nou? Want dan zijn er evenementen. Evenementen? Maar dat is eigenlijk helemaal niet vaak. Dan denk ik van en als er een evenement is, wat maakt dat dan uit joh. Zo een evenement, daar staan vaak hekken omheen, daar komt toch geen hond binnen. Dus geeft dat gewoon vrij, wat maakt het. Nou het is er nu afgehaald.

C: oh oh dat is er nu afgehaald?

J: Ja, ik zei ook van der is.. in die tijd zullen ook veel mensen gedacht hebben oh ja evenementen, die zullen dat als een soort probleem gezien hebben. Waar heb je het over, he? Gewoon vrijlaten. Dus het is nu vrij.

C: Ook binnen de gemeente is het eigenlijk zo, wat wij ook in theorie zien, dat technische- dat top-down van wij maken hier regels, zo en zo moet het. Dat je meer zegt van communicatie met de burgers en eigenlijk kijkt of het überhaupt zin heeft. Om daar zo streng te reguleren.

J: ja, ja. Klopt! Want weet je, je kunt het wel heel erg reguleren maar als je het vervolgens niet controleert. Maar dan moet je ook al een vorm van, als je een regel hebt moet je een vorm van controle- hoe licht dan ook, moet je er wel aan verbinden. Ik bedoel anders heeft het geen enkel nut. Als je een maximum snelheid op de autosnelwegen invoert en je gaat het nooit controleren, ja.

C: Dan gaat iedereen sneller.

J: ja, je moet wel iets hebben van controle. En niks vind ik dan een beetje..

C: Dus je moet het een beetje uitvogelen, van wat is nu eigenlijk de drempel- controle en regels.

J: weet je het rare idee is dat je wel, dat je een trend hebt, dat door de lage pakkans en je wilt toch bepaald gedrag afdwingen. Dat dan de boetes heel hoog gemaakt zijn. Een hele slechte vind ik dat. Want zo een controleur, die heeft dan geen, die kan natuurlijk ook zeggen hij geeft een waarschuwing. Voor een controleur, om dan iemand een boete te geven van 150€ in

verband met een loslopende hond, dat voelt toch helemaal niet goed. Dan denk je van, dat moeten maar een paar tientjes zijn. Dat staat in verhouding.

C: maar dat heeft de gemeente met achterliggende gedachte gedaan- nou we hebben niet zo veel controleurs, maken we de boetes hoger.

J: nou ja het moet een afschrikkende werking hebben. En dan denk ik van goh jonge, weet je het moet wel passen bij, het moet wel rechtvaardig voelen. En een hoge boete voelt gewoon niet rechtvaardig.

C: vooral als je het vergelijkt met andere dingen.

J: precies

C: En daar wil de gemeente dus niet van afstappen?

J: ah die boetes die zijn. Ik vind de boetes, nou weet je de gemeente heeft, het zijn bijna allemaal administratieve boetes, daar mag de gemeente de hoogte zelf van bepalen maar je hebt natuurlijk ook heel veel boetes die landelijk geregeld zijn. Bijvoorbeeld de verkeerswet en regelgeving. Bijvoorbeeld als je de auto op de stoep parkeert. Dat mag niet dus dan krijg je een boete en dat is gewoon landelijk bepaald bedrag. En die bedragen zijn in de laatste 10- 20 jaar gewoon enorm verhoogd. Dat ervaren mensen al helemaal niet meer als rechtvaardig. Dat staat niet meer in verhouding tot het delict zeg maar. Ja, dat gaat mij heel ver.

C: En wat is eigenlijk de toekomst van de gemeente met betrekking op de honden? Zullen er meer honden komen?

J: Geen idee. Ik weet het zelf niet of bijvoorbeeld tien jaar geleden er meer honden waren dan nu. Ik zou het niet weten. Ik heb geen flauw idee. Misschien, de enige cijfers die je hebt is via de hondenbelasting maar die ken ik niet. En dat is ook maar alle legale honden heb je dan alleen maar te pakken. Dus ik weet niet helemaal zeker of er nu net zoveel legale honden zijn als tien jaar geleden. Ik weet het niet.

C: maar het beleid op zich blijft nu eventjes zo door lopen? Aan het hondenbeleid zal er in toekomst even niks aan veranderen?

J: Nee, nee, we hebben geen plannen om dat te gaan veranderen.

C: En nu nog een persoonlijke vraag, zou jij de gemeente als hond vriendelijk omschrijven?

J: Ja, niet, naja, ja, als je, er wordt wel echt geprobeerd om zoveel mogelijk losloopgebieden aan te wijzen. En er wordt ook in een zeker welwillendheid wordt er mee omgesprongen en als je naar het kaartje kijkt dan, dan zijn dat er best ontzettend veel. Dat is, aan de andere kant als je dan hoort hoe, wat voor dossier de verenging Hondvriendelijk Groningen aanlegt met voorbeelden van hond-onvriendelijk gedrag en met name ook van handhavers en zo. Als dat allemaal zou kloppen, dat weet je natuurlijk niet helemaal zeker, dan schrik je wel een beetje hoor.

C: wat is er dan?

J: nou kijk het zijn natuurlijk voor een deel zijn het van die stadswachters, ja dat zijn natuurlijk mensen die ook met weinig opleiding ook een uniform hebben aangetrokken gekregen- en die gaan dan handhaven. Weet je...

C: want is er überhaupt een regel hoe ze dat moeten doen, hoe ze die mensen moeten benaderen?

J: Ja, maar weet je, kijk sommige mensen die hebben niet een, goh die hadden wat meer sociale vaardigheden moeten hebben voor ze de straat opgaan.

C: Een beetje meer vinger gevoel

J: Ja, en niet denken van goh dat ze boeven aan het vangen zijn joh.

C: Dat is wel dan een beetje het idee natuurlijk. Als je voor 150€

J: Ja en als jij stadswacht bent en ze trekken jou een uniform aan en je hebt een opleidingtje gevolgd. En je krijgt zo een portofoon mee, dan ben je natuurlijk hartstikke belangrijk joh, en dan moet je dat wel af en toe ook wel even waarmaken. Om dan iemand te pakken. En weet je dat verwijt ik ze niet, maar ja dat leidt wel, als je Hondvriendelijk Groningen hoort, leidt dat wel soms tot toestanden, waarvan je denkt nou dat had ook allemaal een klein beetje meer in proportie gekund. Mensen met loslopende hond die helemaal achtervolg worden. Een beetje gênant. Ik denk ook dat je op de site van de VHG wel voorbeelden ziet staan. Dus in die zin, wat je van hun hoort, kan daar nog wel verbetering in. Nou ik denk als je gewoon door de oogharen heen, dat het allemaal best wel mee valt. Ik bedoel, als je ziet er zijn best wel veel losloopgebieden er zijn

behoorlijk wat loslooproutes met een behoorlijke redelijke spreiding over de stad. En in sommige wijken is het gewoon heel moeilijk, de binnenstad is gewoon een groot probleem, waar moet je in godsnaam een loslooproutte in de binnenstad doen? Weet jij het? Nee, je hebt helemaal geen plekken. Dus dat is natuurlijk een probleem. En ehm dus daar kun je niks.

C: Ik denk vooral dat het de communicatie is, dat mensen het gevoel hebben, dat ze gehoord zijn dat ze een plekje in de stad hebben.

J: Ja, ja, ja.

C: wat ik zo hoor dat het niet zo overkomt van de hond is helemaal niet gewenst. Jullie hebben niks te zeggen. Jullie betalen wel belasting maar.

J: Nee, klopt! En verder je mond houden. Ja, ja.

C: Ja het is moeilijk, maar dat is denk ik met alles eigenlijk. Als het over zoiets gaat.

J: Ja wat dat betreft heb jij het mooiste vak gekozen wat je wil. In ruimtelijke ordening komt alles samen he.

C: Ja inderdaad.

J: In de binnenstad, ik heb de binnenstad. Weet je Groningen is enorm gegroeid, er wonen veel meer mensen als vroeger. En veel meer mensen willen iets doen, buiten, die willen een terras, je hebt een markt, je hebt een kermis, je hebt evenementen, je moet meer rekening houden met mensen in een rolstoel. Je hebt veel meer fietsers, je hebt alles, alles is drukker geworden. En ik...

C: en de ruimte is eigenlijk gelijk gebleven.

J: precies, en we hebben een historische binnenstad. Die gebouwd is toen er geen auto's waren en ook geen fietsen trouwens. En de stad.. en dat gaan we niet veranderen. Dat blijft in ieder geval gewoon hetzelfde. Dus daar moeten we het mee doen. Dat is de openbare ruimte, is wat die is. Dus dan moet je de gebruik van de openbare ruimte moet je op een eerlijke manier verdelen. Dat kan niet door alles in vakjes te verdelen maar dat betekent dat alles in elkaar overloopt ook gedurende een etmaal. Het zit er ook weer een hele.. Dus je hebt gewoon eigenlijk altijd, der is gewoon een permanente concurrentieslag om het gebruik van vierkante meters. En of dat nou fietsers zijn of voetgangers, of een uitstalling of een parkeer. Folkingestraat als je er door heen loopt, zie je de concurrentieslag, zie je voor je ogen. Voetgangers, fietsers, maar ook de winkeliers- maar ja ik wil een uitstalling. Ik wil verkopen, ik wil klanten naar binnen halen, terrasje, hoe klein ook- het gaat weer af van de ruimte ten behoeve van de voetgangers of fietsers, noem het maar op. Of van iemand die in een rolstoel zit, fietsen worden ergens gestald, dat is natuurlijk ook in het, weet je. Er is gewoon een permanente concurrentieslag om de openbare ruimte. En de honden zijn daar uiteindelijk ook een deel van, die nemen ook hun ruimte in. Die concurreren ook gewoon mee. Met name in richting van mensen die een hekel aan honden hebben. Die voelen dat, dat een hond gewoon ruimte inneemt. En iemand die van honden houdt die vind dat een hond zoveel ruimte inneemt. Nou hoe ga je daarmee om. En dat is ruimtelijke ordening he. Het gaat niet alleen maar om de hoogte van gebouwen en waar je. Nee het gaat ook om dit soort dingen. De gebruiks-componenten van de samenleving, van het openbaar gebied. Dat is natuurlijk hartstikke mooi.

C: maar wel heel moeilijk natuurlijk omdat, hoe kan je dat oplossen.

J: Als het makkelijk was kon iedereen het doen. Dat moeten we ook niet hebben he. Weet je, zet je een lantarenpaal in de stoep of hang je hem aan een draad van gevel tot gevel. Weet je, dat soort dingen.

C: dat soort vragen komen dan op?

J: Al dat, dat zijn allemaal vragen die te maken hebben van hoe wil je dat het openbaar gebied, hoeveel ruimte geef je om het openbaar gebied te gebruiken aan alle verschillende groepen. Hoe ga je dat doen.

C: En wat heeft de gemeente dan. Wat zeggen hun? Wat vinden hun belangrijk. Of is er überhaupt een groep die zegt, waar de gemeente zegt dat is echt een hele belangrijke groep die we hebben. Die verdienen een prominente plek

J: Ja, nou dat is het hele probleem. Want heel vaak wordt op basis van een opvatting van een bepaalde sector, bijvoorbeeld we moeten zorgen dat gehandicapten beter naar de stad kunnen. Dus dan worden die bushaltes opgehoogd, weet je, dat is allemaal hartstikke goed hoor. En die bussen zijn verlaagd, de instapmogelijkheid en de dingense zijn verhoogd. Dus dat is allemaal, nou dat is hartstikke goed. Maar goed dan, dan ben je er natuurlijk nog niet. Dan heb je hier natuurlijk overal rondslingerende fietsen in de weg staan, waardoor je met je rolstoel nog steeds niet naar de stad. Ja hoe ga je daarmee om he. Gemeenteraad zegt van ja, dat is ontzettend belangrijk, maar aan de andere kant vind ik ook Groningen fietsstad nummer één. Dat is optimaal faciliteren. Maar hoe, en we vinden die ondernemers die moeten ook, die moeten een terrasje kunnen maken. Maar goed waar een terrasje is, kun je niet meer goed met je rolstoel langs, dus dan moet je er even omheen.

Maar die ruimte is dus beperkter en die kan dus weer door een ander ingenomen worden. Dus de samenhang tussen die verschillende sectoren vind ik niet, wordt niet zo goed naar gekeken.

C: Dus eigenlijk kijkt iedereen losjes naar zijn belang

J: Precies, en dat doen ondernemers, dat doet de gemeente vanuit verschillende, vanuit de verkeerssector, de civiele sector, vanuit de gehandicapten, vanuit noem het maar op.

C: wel een beetje gefragmenteerd.

J: Ja, ieder zijn eigen deelbelangetje dat wordt bepleit. En ik vind dat er niet. Weet je, ik heb wel eens gezegd, weet je wat je moet doen alles gewoon opruimen- weg ermee, alles opruimen. Alle lantarenpalen weg, alles weg. Gewoon alles op één niveau aanleggen, geen stoepen meer, alles op één niveau. Maar een halte waar wat busbanen zijn, dat is iets te spannend. Dus als er een bus door moet dan moet je wel even wat regelen. Maar het is ook zo weinig mogelijk bussen trouwens, Zuiderdiep kan wel maar liefst niet op de Grote Markt. Ja het kan wel maar het heeft zo een impact op de gebruik. Veel te grote impact.

C: en dat stukje kun je wel lopen van de Grote Markt naar het Zuiderdiep.

J: Ach het maakt geen slak uit joh. Het is prima te doen, zelfs de afstanden zijn niks he. En dan zoekt iedereen het gewoon lekker zelf uit.

C: En hoe wordt daar naar gekeken?

J: Nou, puur vanuit het, de denkwijze zeg maar wel heel interessant. Maar ja het is natuurlijk nog nooit gebeurd he.

C: waarom wordt er dan niet geëxperimenteerd?

J: Maak gewoon van de hele binnenstad een Folkingerstraat. Van gevel tot gevel op één niveau bestrating aanleggen and thats it. En daar mag je fietsen en daar mag je wandelen, weet je daar heb je gewoon ruimte. En dan heb je niet meer zoals hier op het Zuiderdiep.

C: Dat is heel irritant met die

J: je moet daar gewoon, geef mensen de ruimte. Wordt wel wat mee geëxperimenteerd hoor. Want je mocht niet bijvoorbeeld op de fiets door de Zwanenstraat, nooit het was wandelgebied, nu mag je er gewoon fietsen. Nou dat is best wel even, ja het voelt nog een beetje raar als fietser.

C: mensen ook wel hoor die dan boos worden omdat je daar met de fiets bent.

J: En dat mocht natuurlijk nooit, en nu mag dat wel. Het zit daar een voetgangersgebied maar je mag daar wel fietsen. Dus dat is wel even, dat is best wel even spannend. Hoe werkt dat. En met dat oogcontact he, ben ik hier en dat is ook wel weer grappig. Want als fietser voel je je te gast, dus dan gedraag je je als fietser toch net even anders dan op een fietspad bij de Heereweg. Want daar ben jij baas over je eigen domein op het fietspad. En daar in de Zwanenstraat ben je te gast, dus dat is even van he hoe werkt dat dus los van alle formele regels. Wat doet het me je in je hoofd, het is natuurlijk hartstikke psychologie, verkeerspsychologie. Wat het nu ook vooral is, is in de Heerestraat, daar mag je gewoon s 'ochtends voor negen uur en s 'avonds na tien uur met de fiets gewoon doorheen. Dat deden natuurlijk heel veel mensen al maar nu is het ook geformaliseerd. Daar mag je dus nu eventjes door, overdag natuurlijk niet als het druk is, maar goh dan denk ik, dat vind ik dan wel een wat ontspannere manier om er mee om te gaan.

C: om dan een beetje naar de gebruiker de verantwoording te leggen. Kijk als je dat veel gaat scheiden, dan zijn mensen ook veel met die oogkleppen, dit is mijn gebied ik ga er door. Nu let je inderdaad meer op, je hebt oogcontact, je kijkt een beetje naar de..

J: Klopt, en de fietsers zijn in de stad er ook redelijk in getraind. Want die doen dat nu al he. Die hebben en die zoeken nu al oogcontact. Van goh wat doet ze, gaat ze voor mij langs of houdt ze even in of weet je wel. Eentje voor me fietsen en eentje achterom, dan hou ik me een beetje in. Dat is, zo werkt het eigenlijk al een beetje, nu al en dat vind ik hartstikke mooi.

C: Maar de gemeente Groningen ziet, die denkt nog niet dat ze dat gaan doen in de binnenstad om echt alles.

J: Nee ze luisteren niet echt.

C: en zijn er dan niet voorbeelden van andere steden in Nederland?

J: Nee, ja weet je, je hebt natuurlijk wel van die steden, sommigen oude historische stadjes die gewoon, waar je als fietser niet komt. Alleen een wandelgebied. Dus daar is dan wel zeg maar, in zekere zin zo ingericht he. Maar niet gebruiks, maar niet dat je daar met de auto, met de auto is niet zo goed voorbeeld, maar met de fiets. Volgens mij zijn er geen voorbeelden van. Want als je kijkt naar Amsterdam, daar mag je bijna nog overal met de auto komen.

C: Ja, en in Duitsland ook, daar is het nog een beetje de mentaliteit dat je met de auto dat je voor de deur idd.

J: Klopt, ja die Duitsers die snappen daar niks van. Die rijden heir op het fietspad. Als een auto op het fietspad rijdt dan denk ik, goh ja Duitser. Dat snap ik. In Duitsland heb je ook vrije baan als automobilist, en dan kom je in een vreemde stad en dan mis je wel eens een bord. En wat in jou ogen een weg is voor een auto, is in Nederland gewoon voor een fiets. In Duitsland zou dat een auto mogen rijden, en dan zie je Duitsers heel langzaam rijden en dan komen ze bij een kruising en dan mag je nergens heen.

C: Op zich is dat helemaal niet zo slecht, als mensen weten en altijd een beetje het gevoel hebben onveilige situatie dan letten ze ook gewoon op en dan heb je ook niet zo veel ongelukken. Dan valt het wel mee.

J: Klopt, we hebben hier heel lang zitten te worstelen nog steeds eigenlijk met die kruising bij de Wilhelminakade, Prinsessenweg, weet je wel.

C: Oh dat is daar bij de Jumbo?

J: Klopt, dat is natuurlijk één groot chaos, weet je der is al zo vaak naar gekeken, hoe kun je dit nou een beetje overzichtelijker en wat veiliger maken. Want als je er aan komt rijden, weet jij wie er voorrang heeft, weet je alles komt van alle kanten,

C: Plus dat die brug zo smal is. Je moet wachten, je kunt niet tegelijk door rijden.

J: Ja, chaos. En als fietser moet je ook nog schuin oversteken. Dus dat is allemaal.

C: En dan nog fietsers van rechts, die dan komen.

J: Dus het is allemaal een, dus wat gebeurd er, iedereen houdt zich een beetje in. Dus als er wat gebeurd, is het altijd iets bij lage snelheid. Dus er gebeurd nooit iets ernstigs. Dus als er al een keer een ongelukje gebeurd, dan is het nooit iets ernstigs. Prima. Misschien zou je daar gewoon moeten formaliseren, en moeten zeggen één straat op één niveau- veel succes ermee.

C: Ik denk dat dat inderdaad wel beter is hoor. Voor die straat, dat fietspad dat is gewoon een beetje irriterend.

J: Ja, ja. Ik snap het ook niet. Er zijn wel haaiantanden en zus en zo, dan denk ik van als ik nu even nadenk moet het zo of... dat zie je niet direct. Het voordeel is je gaat langzaam fietsen en je kijkt goed uit. Dat is natuurlijk ook mooi.

(2 a 3 minuten gesprek over mijn studie etc. - niet van belang voor onderzoek)

J: Het begint er natuurlijk mee, je moet een visie hebben van wat is jou binnenstad. En dat is niet alleen maar bepaald hoe het eruit ziet maar ook door allemaal maatschappelijke ontwikkelingen. Wat betekent het internet voor al je detailhandel. En de binnenstad is ook veel meer een pretfabriek geworden dan een koopcentrum.

C: Inderdaad gewoon even een beetje de ervaring, even door de stad.

J: ja precies, een beetje beleven, ervaring, dat zijn de dingen die tellen. En niet meer de spullen die je gaat kopen of zo.

C: want dat kun je ook via internet doen en je kunt het gelijk thuis laten bezorgen.

J: Ja toch, en het is goedkoper ook nog. Je hoeft niet in zo een drukke winkel, met drukke pashokjes in de rij staan, dat is flauwekul.

C: En wat doet dan de gemeente, is daar een beleid voor?

J: Ja der is wel een binnenstad visie ook gericht op, om wat doe je dan. Kijk ook die Groninger City Club, dat zijn de ondernemers van de binnenstad die hebben nu ook een visie. Hun visie is gratis te kunnen parkeren in de binnenstad. Daarmee trek je klanten en daardoor gaat het met de binnenstad goed en kun je concurreren met internet. Dat is natuurlijk een waanzinnig dom idee, vind ik dat persoonlijk, maar goed, afgezien van de kosten kun je dat natuurlijk helemaal nooit waarmaken. Wat je dan eigenlijk doet, je gaat op dezelfde voet verder. Maak het goedkoper, dat idee. Er is veel meer aan de hand, want in de hele wereld is ook verandert, der is geen winkel meer te vinden in de binnenstad waar je een wasmachine kan kopen of waar je elektronica koopt. Dat doet toch geen hond meer. Of je gaat naar de Mediamarkt, maar die is vaak buiten, hier toevallig in de binnenstad nog min of meer. Of je koopt via internet. Je bent toch niet gek.

C: want je moet het helemaal naar huis slepen, je komt er niet met de auto.

J: ach hou op zeg en je betaald nog te veel. Dus dat is alleen maar ellende. En dat geldt, die branche is gewoon verdwenen. En dat is met meer van dat soort branches, zal dat, cd zaken en dat soort dingen, neemt nu de helft af. Freerecord, helemaal weg joh. Zijn allemaal verdwenen, ik bedoel niemand doet dat meer. En als je parkeren gratis doet dan komen die er toch niet voor terug. Dat zul je toch in hele andere dingen moeten zoeken, waar je nooit van je levensdagen via internet. En dat zit dan toch vaak in allerlei vormen van horeca, beleving, evenementen. De beleving

C: De sfeer inderdaad, dat is heel belangrijk.

J: Ja en Groningen heeft ontzettend mazzel dat ze een historische binnenstad hebben, want dat trekt ontzettend veel mensen. Het is gewoon een leuke stad en er zijn leuke dingen te beleven, en de stad staat gewoon goed op de kaart, en daar kun je gewoon heel makkelijk op adverteren. En daar moet je op inzetten, en daar moet je je beleid op baseren hoe je dat zo goed mogelijk faciliteert en voor elkaar krijgt. En je inrichting is daar het gevolg van. En bepaalde inrichting hoort daar gewoon bij. Zo moet je dan je keuzes maken. Het begint met een visie. En die is ook ingegeven door wat er in de wereld om je heen gebeurt.

C: Maar eigenlijk best wel goed dat de gemeente daar zo naar kijkt. Dat ze wel gewoon zeggen ja we hebben

J: Ja, de gemeente Groningen heeft natuurlijk een zeer lange traditie om gewoon heel innovatief naar de binnenstad te kijken. Gemeente Groningen is een van de eerste gemeente die vrij rücksichtslos de auto eruit heeft gegooid. Ook de vismarkt en zo en de Grote Markt, daar was vroeger een busstation. Dat was een busstation nog met diesels, die stonden daar te roken joh en dat stank. Dat was toen normaal. Westerhaven- parkeerterrein, Vismarkt- parkeerterrein, dat kun je je nu niet meer voorstellen. De Vismarkt was gewoon een parkeerterrein voor auto's. De wereld is totaal veranderd. De binnensteden zijn natuurlijk veel aantrekkelijker geworden dan in de jaren 60 en 70. Toen had je, de auto had ruimbaan. En alles was erom gericht dat je met de auto overal moest komen. Die gedachte is op een gegeven moment helemaal verdwenen. Want de prijs daarvoor was gewoon veel te hoog. Dat heeft tot een enorme revival van de stad geleid he. Het nieuwe denken, de stadsvernieuwing is toen begonnen, en de hoofdfunctie van de binnenstad werd weer belangrijker gemaakt. Ja het is echt gigantische verandert. De stad werd weer aantrekkelijker voor mensen om daar te wonen.

C: ja dat vind ik ook inderdaad, nu zie je ook dat weer meer mensen, dat je in de binnenstad kunt wonen boven de winkel.

J: maar goed het blijft gewoon een permanente zoektocht, dat is natuurlijk hartstikke leuk. Maar goh weet je wat wel heel belangrijk is, vind ik, dat je ook laat zien dat alle belangrijke gebiedsfuncties moet je in de binnenstad laten zitten. Het provinciehuis, het gemeentehuis, bioscopen. Bioscoop bij de Euroborg, vind ik een hele slechte, dat moet je nooit doen. Nee moet je niet doen, doen we niet.

C: Waarom hebben ze dat dan gedaan?

J: Der was ook een zekere idee van dat zijn ruimtelijke functies die zoveel ruimte vergen, dat kun je niet meer goed inpassen in de binnenstad. Ik vind dat heel erg kwetsief of dat wel zo is. Ik weet nog wel ik ben toen betrokken geweest bij, ik ben projectleider geweest bij de nieuwbouw van de Ikea. Ikea die staat op het Sontplein, draaide ontzettend goed en ze wilden een groter gebouw. Ongeveer 10.000 vierkante meter en ze wilden 30.000. Wat heel erg veel is, dat zijn zes voetbalvelden. Dat kan dus niet in de binnenstad. Dat moet je niet willen. Dus een andere locatie. Waar, het beleid van de Ikea was, we zitten langs snelwegen op industrieterreinen. Dat zie je ook overal in Nederland, overal in het buitenland, daar zie je overal de Ikeas. Waarom, mensen moeten makkelijk met de auto naar ons toe kunnen komen, de auto kunnen parkeren, spullen inladen en naar huis. Dat is Ikea. Dat was hun visie. Wij hadden zoiets van, ja, er was dus ook zo een voorkeur voor zo een locatie aan de ring. Wij hadden zoiets van, dat moeten we niet doen. Maar als de mensen met auto komen, vanuit Duitsland of weet ik veel waar, die wil je naar de stad halen. Die wil je niet naar de Ikea halen die wil je naar de stad halen. En de Ikea is natuurlijk fantastisch want dat genereert bezoekersstromen daar moet je wat mee doen. Het is gewoon zo doodzonde om die mensen naar de Ikea te laten gaan, paar uurtjes laten rondsjuwen en dan weer naar huis. Dat is gewoon dood en doodzonde, dus je moet een plek zoeken waar je ook nog iets anders doet.

C: Waar die drempel naar de stad zo heel laag is?

J: Precies, dus ik heb met de Ikea afgesproken toen, dat was best een lange discussie, van oké Sontweg, dat is wel loopafstand binnenstad krap aan en wij zorgen ervoor dat de CityBus bij jullie voor de deur stopt. Iedereen die naar de binnenstad gaat, kan ook naar de Ikea. Dus omgekeerd werkt het ook he. Wij zorgen ervoor dat die CityBus bij jullie gaat stoppen. En eh, maar jullie zorgen ervoor dat je je parkeer terrein wat groter maakt dan dat je eigenlijk voor je eigen klanten nodig hebt. Dus als je klanten hebt, van goh ik ga naar de Ikea, moeten jullie niet moeilijk doen als die klant vervolgens zegt ik pak ook nog even de CityBus naar de stad en weer terug. Zo help je mekaar. Heeft een hele tijd geduurd, was voor hun ook een hele andere manier om er naar te kijken. En ze zijn er mee akkoord gegaan.

Net toen een onderzoek laten maken van, naar de combinatie bezoeken Ikea en binnenstad, hebben we alle Nederlandse steden met elkaar vergeleken. En Groningen scoort verreweg het hoogste, van het percentage combinatiebezoeken. Honderdduizend mensen, als je daar maar een deel van die stroom richting de binnenstad kan afbuigen. Ook al lopen ze er maar heen, zitten ze op het terras een kop koffie te drinken. Dan hoeft je het parkeren helemaal niet gratis te maken. Gewoon een beetje slimmer met bezoekersstromen om proberen te gaan. We wilden daar bij de Europaweg, dat je daar via Damsterdiep kunt lopen, dat is een mooi stukje wandelen. Alleen nu is het niet aantrekkelijk. Je moet daar over die grote kruising heen, dat is nu nog niet aantrekkelijk. Dus je moet eigenlijk over het water kunnen steken heel snel, met een loopbrug, en dan langs het water zo naar de binnenstad. Hartstikke mooie looprouten. Alleen vanwege gebreken aan geld is die brug er niet gekomen, die moet er gewoon komen. Dan trek je het naar mekaar toe he. Dan maak je er een leuke aantrekkelijke route van.

C: en dan kunnen daar weer cafés heen.

J: Ja joh, net wat je wilt he. Dan ontwikkeld zich wel weer wat. Zelfs een visboer staat er voor de Ikea. Zonder de Ikea had de visboer daar niet gestaan. Dat levert gewoon veel op. Ik heb zelf ook zoiets van, je moet gebruik maken van bepaalde stromen om die een beetje om te buigen. Dat is gewoon veel makkelijker als wat totaal niet is op gang, dat is veel moeilijker. Je moet zorgen dat de Ikea dat je daar acties hebt, van in de binnenstad. Dat je bij de kassa een bonnetje krijgt en omgekeerd natuurlijk ook. Daar kun je mekaar zo mee helpen. Toen Ikea in Groningen werd gebouwd was het de een na grootste ter wereld. Dat is heel leuk en er is heel goed met de Ikea samengewerkt.

Appendix VIII: Interview transcript organisation Hondvriendelijk Groningen

W: Representative organisation Hondvriendelijk Groningen; C: Researcher

W: Nou dus toen eh, ehm zei der een nou van ik ken iemand bij de krant, bij het dagblad en zo en die wil vast wel een fotootje maken, verhaaltje schrijven. Nou ja toen kwamen er nog meer mensen, en toen even kijken, het is gewoon van mond tot mond, zo van eh, dus ik dacht zo van goed dan staan we in de krant met 15 mensen of zo, weet je wel. Dat wordt helemaal niks. Maar, oh wee, onze verbazing, waren honderden, iets van honderd mensen stonden daar met hun hondje enzovoort. We hadden echt zo iets van jeetje mina, nou het speelt dus best heel erg.

C: Best wel een draagvlak dus?

W: Ja, ik hou helemaal niet zo van protesteren. Dus, der is ook, oog-tv erbij, toen zijn er ook mensen gaan inspreken bij de raadsvergadering. Daar hebben ook weer mensen elkaar leren kennen. Nou toen waren er dus een paar die zeiden, we moeten een vereniging gaan oprichten. Want anders wordt het helemaal niks. Want de gemeente luistert niet naar één persoon, dan zeggen ze van oh ja, ja het is goed, fijn ja, ja, nee ik noteer het, ik schrijf het op. Maar doet er verder niks mee. Maar als je een verenging bent, dan heb je op een gegeven moment een groep mensen achter je staan en dan moeten ze naar je luisteren zeg maar dan moeten ze ook wat mee doen. Nou toen hebben we een verenging opgericht, en toen hadden we al gauw iets van 300 leden of zo en we hebben nu iets van 800 leden, dat is best behoorlijk veel. Voor die tijd, ik had een man van de gemeente, die dat plande die daar stond met die speldjes, zeg maar, in het Stadspark moet gewoon een ronde komen. Geef ze dan alleen dat rondje in ieder geval, dan hebben we in ieder geval wat om te lopen. Nou dat hebben ze toen, dat was toen gelijk toen het ingevoerd werd, was dat het enige rondje in welk park dan ook, waar je je hond los mocht laten lopen. En nou goed, toen hebben ze een verenging opgericht. Ik zit er dan nog steeds in, als Stieneke ook, de voorzitter. Nou anderen, der waren natuurlijk een aantal mensen, want zoals je weet vrijwilligers zijn op één hand te tellen. Der waren natuurlijk een paar mensen die bij de oprichting waren en dan toen na twee weken zeiden, van ik heb toch eigenlijk geen tijd, kost toch veel energie. Maar goed, we zijn nu met z'n vieren en waarschijnlijk vijf, want er komt nog eentje bij, als het goed is. Ja, ja zo zijn wij dus begonnen.

C: Ja, we hadden het er al een beetje over het hondenbeleid in Groningen. Wat is daar volgens u goed aan of volgens de VHG, verenging hondvriendelijk Groningen?

W: Wat er goed is aan het beleid? Nou ik denk het, poep opruim gedeelte, dat vind ik wel heel goed. Dat is een doorn in ieders oog, ook in mijn oog. Ik bedoel ik had op een gegeven moment, zelfs in het krantje al, dat was al voor het beleid, ook een artikel geschreven. Ik had op een gegeven moment onder de heg iets van zeven drollen liggen. Echt zulke bolussen, en ik bedoel dan ga je ook geen onkruid meer weghalen of zoiets dergelijks. Want je hebt geen zin om met je handen in iemand anders zijn poep te gaan zitten graaien. Dus, dat is gewoon heel irritant. En ik vind sowieso poep op de stoep of op een gemaaid grasveld of zoiets dergelijks, vind ik sowieso irritant. Want daar kunnen kinderen lekker spelen, voetballen of whatever, koppeltje duiken, noem maar op. Dus ik vind, kijk als een hond in het park in de struiken ergens ver weg poept, dan zeg ik van nou laat maar mooi liggen, maar al dat gepoep op de stoep en zo, nou dat mogen ze van mij echt ontzettend aanpakken. Dat vind ik heel goed aan het beleid.

C: En wat zijn de negatieve punten?

W: Negatieve punten is dus dat aanlijnen. Ze zijn dus vergeten dat een hond, niet een robot is zeg maar, een hond heeft het nodig om te snuffelen, om eh, he, hier eens te snuffelen daar eens te kijken, om hard te lopen, om zacht te lopen. Om zijn dingen te doen. Als een hond telkens aan de lijn is, ik bedoel ze zijn tegen varkens ophokken, ze zijn tegen koeien in de stal, kippen in een beperkte ruimte, de hond verplichten ze eigenlijk tot een beperkte ruimte van twee meter- één meter die kant, één meter die kant, één meter die kant, één meter die kant.

C: Want is er eigenlijk, want je hebt ook van lijntjes, die heel lang kunnen.

W: Lange lijnen, ja, maar dan kunnen ze toch niet hardlopen. Als een hond drie stappen hardloopt, dan is die aan het eind van die lijn. Dus, dan heeft die iets meer snuffel ruimte. Maar hij kan toch niet zijn ding doen zeg maar. Maar hij kan niet eens even rennen, even lollig doen, of wat dan ook. Of als die een andere hond tegenkomt, iets gezelligs doen, of wat dan ook. Dus ja, dat is gewoon, een ontzettende beperking. Waardoor je ook, we hebben een enquête gehouden onder onze leden, echt een hele grote enquête, met allerlei vragen, waar mensen ook zeiden mijn hond wordt ook dikker nou. Ja kijk dat krijg je ook, hij krijgt minder beweging, dus allemaal dat soort dingen. Honden zijn agressiever aan de lijn, want ze kunnen niet weg, dus je hebt veel eerder bijtincidenten. Als twee honden mekaar tegenkomen, kijk als ze los zijn dan kan de één gaan liggen, de ander.. Dan kunnen ze mekaar rustig besnuffelen.

C: ja want dan ga je ook met die lijn helemaal in elkaar. Dat is ook niet helemaal..

W: Nee, maar als ze vast zitten dan reageren ze anders. Dan reageren ze veel feller omdat ze je gelijk moeten verdedigen, omdat ze niet weten wat ze anders moeten. Want ze kunnen niet weg. Dus het is gewoon aan alle kanten, ja daar heeft de gemeente ook nooit, nooit aan gedacht, volgens mij. Nooit bij stil gestaan he, daarna willen ze natuurlijk geen bakzeil halen dus houden ze de poot stijf.

C: Dus eigenlijk wat er verbeterd kan worden, zijn vooral dat ze die aanlijnplicht..

W: Soepeler maken, nou ja soepeler maken, ik bedoel he, dan zeggen ze ook van die vogeltjes, en dit en dat. Bijvoorbeeld winters, dan geen vogel die nest, want alle vogels zitten hoog in de bomen, dus waar hebben we het over. Over een muis die misschien net oversteekt als jij langsloopt of zo. Ik bedoel als een eekhoortje, als ik daar langs loop dan schiet die ook de boom in. En als die hond daar langsloopt dan schiet die ook de boom in, dus wat is het verschil. Of ik daar ga lopen of als ik daar ga lopen met mijn hond. Is gewoon geen verschil, dus of die hond dan aan de lijn zit, of dat die hond dan los zit is ook geen verschil. Dus.. het slaat gewoon helemaal nergens op. Het is gewoon, er zijn een aantal mensen bang voor honden en dat wordt steeds erger want kinderen krijgen steeds minder contact met honden. Kijk als een hond los loopt dan heb je ook eerder van ach god dat is een leuke en lieve hond, die loopt los weet je wel. Dan zal het wel goed zijn..

C: die baas weet wel

W: Zit die altijd aan de lijn, nou ik weet het niet. Dan wil zo een hond naar je toe, dan gaat die lijn strak staan, dan denk je van oh god hij trekt. Oh nou ik weet het niet hoor. He, dus het wordt ook veel enger. En kinderen zitten veel meer in de BSO, beide ouders werken, komen minder buiten daardoor zeg maar, dus het gewoon van he een dagje naar het park of eh. Dus we zijn ook bezig met een vereniging, dat is de Sofia Vereniging, en die he, om te gaan proberen om dus les op school te gaan geven. Dus, het gaat nu, we gaan nu één proefschool doen, De Starter, dat wordt de proefschool. En dan gaan ze dan drie keer een uur les geven, één uur zonder hond in groep drie, één keer een en de andere week later een uur een half uur zonder hond een half uur met hond. En dan nog een keer een uur, de week erna, met de hond en dan de kinderen te instrueren wat doe je, je komt een hond tegen. Eh, de eerste les is als, ben je bang voor honden of heb je al een hond of weet je iets van een hond, en noem maar op. In theorie allerlei dingen over en nu ja daarna dan twee lessen dan komt de hond gewoon een beetje bij de stoel liggen, zeg maar. Ze kunnen ze alleen even zien van oh ja dat is de hond en zo, en dan de derde les dan mogen ze ook bijvoorbeeld zeggen van nou hoe laat ik de hond zitten. Of ik gooi een balletje, laat hem maar oppakken, brengt die die bij je. Of wat dan ook. En aan de andere kant laten zien, dat een hond dus heel veel kan leren, kan doen en kan luisteren. Dus dat is bijvoorbeeld, daar zijn ze nu ook mee bezig.

C: want neemt het aantal honden in Groningen juist af of juist toe?

W: Zou ik niet weten, ik heb het gevoel soms dat het toeneemt, nou aan de andere kant als ik bij mensen kom en die allemaal een baas hebben en zo, die hebben weer geen hond. Ja ik denk dat dat ook samenhangt met de werkeloosheid bij wijze van spreken, als mensen werkeloos zijn, nou ja dan zit je de hele dag thuis, nou daar heb je ook geen zin in. Dan neem je een hondje, als penssonado zie ook wat die nemen een hondje, dan kunnen ze dan gaan ze nog even lekker wat lopen. Dan kom je onder de mensen, en je spreekt nog eens iemand.

C: EN welke rol had eigenlijk de vereniging op het hondenbeleid? Was er überhaupt, hadden ze een rol, hebben ze daarop invloed gehad? Was er inspraak met de gemeente?

W: Nou uiteindelijk hebben we wel inspraak gehad.

C: maar in het begin waren ze..

W: IN het begin was de vereniging er niet.

C: Oh ja was natuurlijk een reactie op het hondenbeleid.

W: ja inderdaad, op het beleid.

C: maar is er toen het beleid geïmplementeerd werd, kwamen ze toen naar jullie toe, toen jullie opgericht waren?

W: Wij zijn naar hun gegaan natuurlijk.

C: Was toen de eerste reactie een beetje van, willen we eigenlijk niet zo graag?

W: Ja ze schrokken dat we zoveel leden hadden al gelijk. Oh jeetje, maar als jullie een partij oprichten, dan zijn jullie de grootste partij van Groningen.

C: Dat was dus eigenlijk een beetje een schrok voor hun? Dat er toch al zoveel mensen eigenlijk

W: Ja, ja. Der zijn natuurlijk wel, ik weet niet hoeveel, ik bedoel het zijn natuurlijk mensen die hondenbelasting betalen, nou dat zijn er veel meer dan die 800. En er zijn natuurlijk ook heleboel mensen die helemaal geen hondenbelasting betalen. He, die heb je er ook nog tussen. Dus er zijn ontzettend veel honden in de stad op zich. Ja ik zou niet weten hoeveel honden er waren en of het inderdaad meer of minder is geworden.

C: En, hoe gaat het nu eigenlijk? Hoe is de huidige situatie?

W: Nou de huidige situatie is dat de gemeente nu drie jaar eigenlijk niks meer wil doen. We hebben wel een aantal dingen bereikt hoor, we hebben dus Noorderplantsoen was bijvoorbeeld helemaal niet meer mocht geen hond meer zeg maar, ja op een speelveldje ja. Dat is ook wat mensen denken, dat een hond op het speelveldje het naar zijn zin heeft. Het is toch een speelveldje, maar ja, een hond doet niks, als jij niks doet dan doet die hond ook niks. Als jij gaat zitten dan gaat die naast je zitten, maar als jij gaat lopen dan gaat die ook lopen. En op dat speelveldje, moet je met een bal gooien, nou als er één speelveldje is voor een hele wijk dan staan er bijvoorbeeld tien mensen bal te gooien. Nou wat krijg je dan.. bal nijd. Ja, dus z'n een z'n bal wil de ander afpakken dus je krijgt gedonder met die honden. Plus het is ook gewoon slecht voor de poten. Bal gooien is gewoon hartstikke slecht voor de voorpoten. Want je gooit een bal en hij rent erop af en remt ineens, pakt die bal op en rent weer terug. Dus het is voor de voorpoten is het helemaal niet goed om elke dag een bal te gooien bijvoorbeeld. Dus ze hebben gewoon geen idee wat een hond doet en hoe die in mekaar zit, hoe die reageert enzovoort.

C: Dus dat is een beetje het probleem, dat mensen bepalen, die eigenlijk helemaal niet weten wat er nodig is voor een hond.

W: Ja ja. Die er geen bal verstand van hebben.

C: Want er zitten, is er niemand die daar over gaat, die ook een hond heeft?

W: Jawel, nou der was dus één van de beginmensen van de gemeente en die zei: ja ja ik heb ook een hond, en toen zei ik van laat jij de hond ook uit? Nou dat deed meestal zijn vrouw en zijn dochters, savonds dan het laatste rondje deed die dan. Dan denk ik van ja, dat is een rondje van vijf minuten of zo, weet je, meestal plassen voor het slapen gaan. Maar dan weet hij zogezegd alles van honden, maar hij loopt er nooit mee. Maar dat zie je heel vaak. Weet je die mannen, mijn man ook bijvoorbeeld die was als de dood voor honden, hij is nou voor onze hond niet meer bang maar weet je die denkt dat hij er alle verstand van heeft. Dan staat hij er voor en zegt die van zit, en dan kijkt die hond hem aan en vooral onze vorige hond, nou die dacht echt van nou lul jij maar wat en dan zat ik erachter en deed- nou dan ging die keurig zitten. Die heeft er ook geen gevoel voor, hij laat hem verder ook nooit uit, dat vind die dood eng. Als, we gaan dan weleens met zijn tweeën wandelen en nemen de hond mee, maar dan heeft hij ook altijd zoiets van oh kijk uit er komt een andere hond aan. Dank denk ik van der is niks aan de hand, kijk dan, der is niks, die kunnen de honden niet lezen. Wij kunnen ze lezen, gaan de haren omhoog, hoe staat de staart, hoe houd die zijn kop, gaat die helemaal zo- staart omhoog, kop omhoog. NOU dan is die erg dominant, doet die andere dat ook, nou dan kan je dus strijd verwachten. Doet die andere van zo, oh nou, ik vind het wel goed, nou dan is er niks aan de hand, dan zegt de één tegen de ander, oké jij bent groter dan ik- klaar. Dat is het punt, je moet ze leren lezen.

C: Bij ons thuis is het ook zo dat mijn moeder natuurlijk vooral veel met de hond samen was en daardoor een heel andere band had.

W: Ja!

C: In hoeverre beïnvloed het huidige hondenbeleid de hond eigenaar in Groningen?

W: Nou het beïnvloed hem vooral, vind ik, dat mensen bang zijn voor een bekeuring. Het maakt je bang zeg maar, dus vooral toen het beleid net was, toen hadden we zelfs BOAS die savonds om 11 uur achter de struiken vandaan kwamen. Het was echt heel erg. ER was iemand daar bij de, aan de andere kant van het Stadspark die wijk, nou inderdaad, het is een doodlopend straatje, het is zo waar je echt, als je hier moet zijn dan ga je zo en anders ga je allemaal zo. Dus je kan alleen maar zo. Dus die woonde aan de rand van het Stadspark ook daar zeg maar. Dus savonds, je gaat het huis uit, hondje niet aan de lijn, loopt even over de struiken, nou hond doet zijn plas en weer terug. Hup, BOA. Ja, de Hoornseplas hebben ze ook wel gehad, dat ze uit struiken kwamen, nou dat is nu verandert hoor moet ik zeggen. Der zijn andere, hoofd van de BOAS. Der zit nu een meneer op die echt heel anders der mee bezig is. De BOAS krijgen nu ook heel andere instructies. In het begin bedreigden ze je ook en zo, en dat soort dingen, ja het was echt heel heftig. En echt, als je nog eens gaat zoeken op internet, artikelen over, echt daar wordt je niet blij van. Voet tussen de deur en zo, mensen zeiden van oh ik heb mijn ID thuis loop maar even mee, nou dan lieten zij ze buiten staan en de deur dicht. Man, deur niet dicht, voet tussen de deur. Allemaal dat soort dingen, echt, heel raar. Terwijl je dan weet, iemand woont hier, dus ik bedoel.

C: inderdaad, ik zou ook niemand zo naar binnen laten.

W: Nee, dan wacht je maar even buiten. En dan pak ik mijn ID wel. Je hoeft toch niet, de hele meute mee naar binnen toe.

C: Dan moet je toch ook gelijk betalen? Dus niet zeg maar je krijgt een waarschuwing.

W: Nee je krijgt gelijk een bekeuring, 97€, 90€ en dan 7€ administratiekosten.

C: Speelt dat ook mee, dat het niet als redelijk wordt beschouwd, die boete, de hoogte van de boete?

W: Ja ook! En vooral de minima, en er zijn natuurlijk veel minima mensen die, wat ik al zei zonder werk, pensionados die een hond hebben. Dus die hebben ook minder geld vaak. Dus dan is het een enorm bedrag.

C: En hoe wordt daar dan mee omgegaan als er wordt gezegd nou dit staat niet echt in verhouding tot.

W: Nou dat kan ze niks schelen. Dan zeggen ze dat is landelijk.

C: En de gemeente?

W: ja die zegt dat is landelijk. Nee daar zit geen boodschap achter. Maar het is wel zo, wij hebben onze mensen geïnstrueerd, gezegd van nou, noem het als je een bekeuring krijgt, vraag erna, welke BOA is het, zijn naam, zijn nummer. Schrijf het ook op. En teken bezwaar aan. En tot nu toe, alle mensen die bezwaar aan getekend hebben, hebben nog niet hoeven te betalen hun bekeuring. Ze zijn allemaal voor de rechtbank geweest, er zijn er al tig voor de rechtbank geweest. En die hebben allemaal of vrijpraak gekregen of vermindering van straf en ja dat heeft een mooie naam. Als je een jaar niet bekeurd wordt, hoef je niet te betalen, dus sommigen houden de bekeuring zeg maar en als ze een jaar niet bekeurd worden hoeven ze niet te betalen. En dat is tot nu toe met allemaal. En dat zijn er al heel wat. Daar baalt de gemeente ook ontzettend van. En toen der tijd kreeg de gemeente nog 40€ per boete geloof ik, van per bekeuring, daarvan ging 40€ naar de gemeente. En dat is nu dus ook niet meer zo. Het levert ze gewoon wat minder op.

C: Oh daarom zijn ze er nu niet meer zo achter aan?

W: Ja dat denk ik ja.

C: want zijn er eigenlijk gebieden waar honden helemaal niet mogen komen?

W: Ja ja. Dat is op strandjes in de zomer. Dus daar bij de Hunze zeg maar, Mooiland- Kardingne en Hoornseplas mag je de hele zomer niet komen. Vanaf één april, hmm misschien wel aan de Lijn trouwens. Maar in ieder geval mogen ze daar niet los.

C: want dan krijg je dus ook een boete als je daar komt met je hond?

W: Ja, bijvoorbeeld zoals bij het Westerpark, daar heb je ook al honden zeg maar. En daar heb je ook een meertje, en daar heb je het gras aan het meertje, daar mag een hond helemaal niet komen, ook niet aan de Lijn. Dat is echt verboden voor honden. Als je daar bekeurd wordt krijg je 140€. Dus ook al heb je je hond aan de Lijn. En dat is bijvoorbeeld aan de Hoornseplas ook, je hebt dat kinder speelding, als je hond daar komt krijg je ook 140€. Er zijn mensen bekeurd, hun kinderen zaten in de speeltuin zij zaten op het bankje met hun hond naast zich, dan werden ze bekeurd. Ja, de hond mocht daar niet komen. Dus als je kinderen hebt, dan moet jij dus ergens daar gaan zitten en dan kunnen de kinderen daar spelen. Jij zit met je hond dan ergens helemaal daar of zo. Dat is rigoureuus. En het slaat ook nergens op, weet je ik bedoel, wat is er nou fout als er iemand met de hond aan de Lijn zit? Op zo een bankje als zijn kind daar zit te spelen.

C: Vooral wat moet je anders doen. Hoe reageert de gemeente daar dan op? Of reageert ze, bij zulke verhalen zegt ze.

W: Nou dan zegt ze, dat weet je. Dan moet je je. Of ze zijn, och het is echt frustrerend, is dat. WE zijn de laatste raadsvergadering zijn we ook, of nou de laatste, nou toen het hondenbeleid aan de beurt was, zijn wij er geweest. En nou ze maaien je je gewoon van onzin, volgende vraag. Ja echt. De stadsecoloog bijvoorbeeld, der hadden nog 60 mensen mochten nog dingen ingediend worden, nog 60 mensen hadden nog routes of veldjes en zo ingediend. Nou daar moest de stadsecoloog ook naar kijken. En eh, die vond het veel te veel, die had zich er niet in verdiept. Wij zeiden nou eh je kan toch bijvoorbeeld hier het campinkje. Maar hij had geen zin om zich daarin te verdiepen wat het nou precies allemaal was en waar het was en zo. Dus hij heeft gewoon alles afgewezen. En toen zeiden we van ja, naja zegt die dan wil ik nog wel kijken naar drie of zo, nou als jullie dus dan uitzoeken welke daarvan, welke drie. Nou wij uitgezocht. Nou inmiddels is die raadsvergadering geweest, nou dan kregen we een mailtje van hem ja de raadsvergadering is geweest en het beleid is nu vastgesteld. Dus ja ik kan er ook niks meer doen. Zo wordt je afgehandeld.

C: En een evaluatie? Is er überhaupt een evaluatie geweest?

W: Nou we hebben één keer in het jaar een gesprek met de wethouder zeg maar, en dan vaak nog een keer ergens in het jaar een gesprek met de beleidsmedewerker, die over het hondenbeleid gaat van de gemeente.

C: Wie is dat nu eigenlijk?

W: Sissing. Meneer Sissing.

C; En hij heeft nu ook het huidige beleid geëvalueerd of?

W: Nee, die is daar nu net mee bezig.

C: En wanneer komen daar resultaten?

W: Nou, eh, resultaten zal je niet echt zien. Ze zijn er echt niet happig op om dingen eh, ze willen er gewoon het liefst van af zeg maar. Ja, Peter van der Kooij was eerst, nee Petra Maaskant was eerst beleidsmedewerker van het hondenbeleid. Nou die regeerde echt heel goed, voor die tijd hadden we Peter van der Kooij, nou die man is echt verschrikkelijk. Valt geen eer aan te behalen. En Petra Maaskant die was ok, die wilde wel meedenken en zo, voor afspraken reageerde ze snel en zo. Maar nu is, de gemeenteraad het beleid officieel voor drie jaar stop gezet, dus is het zoals het is. Dan kan je er drie jaar niks aan veranderen. Hadden ze eerst zoiets van, nou ja, ja hoeven we niemand. Maar goed, nou is die Petra haar oude baas, maar die is nu dan beleidsmedewerker.

C: Oh ze hebben zeg maar een beetje ingevroren zodat niemand er eigenlijk iets aan kan veranderen.

W: Nee, je kan nu eigenlijk niks meer nee.

C: En toen zeiden ze van oh ja ok, omdat het zeg maar is ingevroren hoeven we ook helemaal geen persoon die dat.

W: Daar komt het op neer. Dat zullen ze nooit zo toegeven. Maar toen wij dus zeiden, we willen wel met iemand kunnen praten- oh ja, nou ja ja, dan nemen we de baas dan maar. Nou is het dus die man. Weet je het Suikerunie terrein. Dat staat helemaal leeg, daar wonen inmiddels stadsnomaden, dus het is niet zo dat het verboden terrein is, denk ik dan, die zitten achter een hek, die doen het hek weer achter hun dicht. Dus die hebben dat hele natuurgebied daar. Zeg ik, zolang er niet gebouwd wordt en zo, stel het open. Dan kunnen mensen daar heerlijk met hun hond wandelen, der komt verder geen kip.

C: Wat zeggen ze dan?

W: Nou dat is allemaal wel moeilijk. EN ik weet niet wie er over gaat en dan moet je weer naar die en weer naar die. Nou ja, daar heb ik dus ook nog steeds geen antwoord op. Dat vragen we al een jaar.

C: Dus het gaat heel erg stroef? Ze willen niet echt helpen om het te stimuleren?

W: Ja! Nee echt niet. Absoluut niet.

C: want hoe

W: Jans Oebens wel hoor, dat is een goeie. Die heeft ook het Noorderplantsoen erdoor gedrukt. En die heeft nog ergens, er was ook nog ergens iemand die wat had aangevraagd, toen heeft Jans ook gezegd gooi het maar op internet. Dat was onze eerste loslooproute ook in Gravenburg. Daar hebben we ook een loslooproute, nou eh, toen zaten we bij elkaar, mensen uit de wijk, de man van de BOA toestand en wij. Nou waren heel groot, der was een pilot. Nou een pilot is iets wat je uitprobeert en daarna evalueert, is het ja dan nee, succes. Nou die man zei dus van, der was zeg maar een stuk in de wijk en dan is er nog een pad buiten om zeg maar. Sommige mensen zeiden van nou ja, buiten om komen ook nog eens auto's en zo en er waren anderen die zeiden nou het is best mooi en het zijn heel weinig auto's. EN als je buiten de spitsuren loopt dan is er geen kip. Nou zegt die man het is een pilot, we gaan het gewoon doen. En dan was het in één vergadering was het rond. Pilot gaan we doen, naar het jaar is er een briefje bij de bewoners in de bus gedaan, wat vindt u er van- vraag zus zus en zo. Paar mensen die zeiden van, je hebt altijd mensen die tegen zijn, nou het waren er iets van vijf procent of zo misschien. En, eh, de rest vond het allemaal wel prima. En dat is ook wat steeds blijkt. Noorderplantsoen, dan heb je dus, dan zitten we dus in een bespreking, dus met Jans onder anderen, voor de tijd heeft er iemand anders van de gemeente gezeten in die sprekersgroep, dat is dus vanaf 2011 is dat al he. En er zat iemand van de gemeente, en die zei van, er was een vergadering met wijkbewoners, en wijkbestuur, en die zei van: "Ik wil niet dat een hond in het Noorderplantsoen komt want dat is mijn parken ik wil geen honden daar in dat park." Wij echt zo van: Hè?? Wat is dit. Heel emotioneel ook. En de volgende vergadering toen was haar medestander was er niet, en toen zei ze nou de vergadering gaat niet door, dat was na een half uur of zo. Toen ging bijna iedereen weg, toen kwam die medestander van haar die kwam noch. En toen ging de vergadering ineens wel door, toen was de helft al weg. Nou toen zijn we gaan protesteren, toen hebben we iemand, moet je nagaan wat het ook gekost heeft allemaal, toen is er een interim manager of zo vanuit Friesland gekomen die dat voorgeschreven heeft of zo. Die vrouw is dus gewipt of zo want dat kan natuurlijk helemaal niet, dat je daar gaat zitten: het is mijn plantsoen en dat slaat natuurlijk helemaal nergens op. Nou die heeft een beetje de gemoederen gesust zeg maar, nou toen is op een gegeven moment Jans erop gekomen. Maar eh dan zie je ook dat, meestal zit er iemand in zo een wijkbestuur die is tegen honden en die zegt dan van mijn wijk is tegen honden. Maar de wijk, de bewoners weten niet eens dat het speelt. En toen is ze dus, toen heeft de Hogeschool Leeuwarden, die hebben een onderzoek gedaan naar de 500 mensen in de omliggende wijken geïnterviewd, en

er was geloof ik, ik zal het laag houden 78%, kon het niet schelen of de honden los liepen in het Noorderplantsoen ja of nee. Nou dat is een heel hoog percentage. En dat waren dus mensen met hond en zonder hond, gewoon willekeurig die thuis waren geïnterviewd. Nou dat was dus een tegenvaller voor de gemeente.

C: hebben ze dat echt zo ook een beetje overgebracht, dat het een tegenvaller was. Of hebben ze

W: nou dat zie je gewoon aan ze. Nee dat zeggen ze natuurlijk niet. Maar wel dus, die vrouw van de wijkraad had dus iets van zo: Oh nou, dat vind ik toch wel. Maar tijdens de vergadering, hebben we op een gegeven moment, hebben we dingen uitgelegd over honden, en dan zie je toch dat zo een vrouw er ook anders over gaat denken. Ik zei heb je zelf een hond dan? Ze zei nee, ze had wel een hond gehad, ze had een man gehad of zo, die een hond had. Maar ze had zelf niet zo veel met honden. Nou daar komt het dus al, daar komt het vandaan. Ze heeft dus altijd zo achter die hond aangelopen, nou dan is het dus ook niet leuk. Je hebt geen controle over, dus is die een soort van eng. Want je weet niet wat je er mee moet. Maar gaande weg, vertelde ik eens wat en kwam er eens wat. Nou zegt ze: ja. Op een gegeven moment heeft de gemeente, die heeft ook nog onderzoek gedaan. Dat is via een onderzoeksbureau van de gemeente, nou pinkassa weer. Verslag staat op de gemeente toestand. En dat bleek ook uit dat, hoewel

C; Volgens mij, toen ze die enquête onder de bezoekers hebben gedaan, waren 95% voor. Dus dat is wel echt heel veel.

W: ja maar had je, waar heb je het dan over. Dus toen zei ze ook van ja, nou ik ben er nou zo doorgelopen en ik heb er ook eigenlijk helemaal geen last van. Die heeft dus drie jaar dat onderzoek, dat loslooproute tegengehouden.

C: Terwijl ze eigenlijk geen enkel idee had waar het hoe het is?

W: Dat houd dus, dat houd ons dus en andere mensen. Gemeenteambtenaren die betaald moeten worden, ik bedoel, het heeft een geld gekost dat hondenbeleid, dat wil je niet weten. Want die BOAS moesten betaald worden, der moesten allemaal paaltjes in de grond gezet worden, die ook weer vernield worden, dus die ook bijgehouden moeten worden. Die moeten ook weer vernieuwd en zo. Nou prullenbakken verzetten willen ze niet. Dus prullenbakken zetten bij loslooproutes, wil de gemeente niet doen. Je moet die poep in dat plastic zakje maar in je zak stoppen. Nou dat is natuurlijk ook idioot. Welke gemeente, ga je naar Amsterdam, ga je naar Haren, weet ik veel, daar staan veel meer prullenbakken overal. Dus als je wilt dat mensen die poep opruimen, faciliteer dat dan ook. Ja, maar het kost geld, en dan hadden ze 200 prullenbakken in de stad, nou en als je dan aandrang dan wilden ze wel ergens een prullenbak weghalen en dan daar neerzetten waar jij het zou willen. Maar dan moest je dus, ik heb hier op de hoek één aangevraagd, hier lopen ook heel veel mensen met de hond, dat heeft, ik heb in mei, heb ik het aangevraagd, in juni dat jaar daarop kreeg ik bericht dat die is toegewezen en in mei daarna is die geplaatst. Dat heeft twee jaar geduurd. Dat is toch niet normaal.

C: Ja dat is niet normaal. Maar hoe gebruiken hond eigenaren de ruimte eigenlijk anders in vergelijking met wandelaars bijvoorbeeld?

W: We zijn er veel vaker. Hond eigenaren zijn er altijd. Ga maar in het Stadspark kijken, de hele winter zie je geen kip lopen, in het weekend soms met mooi weer. Maar doordeweeks als ik in het Stadspark loop, kom ik alleen maar mensen met een hond tegen. Een hele enkele keer iemand zonder een hond.

C: Dus eigenlijk gebruiken hond eigenaren veel vaker de openbare ruimte.

W: Veel meer de openbare ruimtes! Ja, absoluut! De anderen doen het alleen met mooi weer. Ga maar ook eens in de kinderspeeltuin, de kinderboerderij kijken in het Stadspark. Der is niemand. Bij mooi weer en in het weekend dan zie je vaders met kinderen, die krijgen dan het kind voor het weekend en die weten dan niet wat ze ermee moeten doen. Gaan ze naar de kinderspeeltuin of de kinderboerderij.

C: En conflicten met andere gebruikers?

W: Van honden bedoel je? Hardlopers?

C: Ja, of wandelaars? Gebeurt dat vaak?

W: Weinig, weinig. Tenminste ik maak het haast eigenlijk nooit mee. Een enkele keer dat je een vader of zo hebt die zijn kind gauw optilt en zegt van hou die hond. Die is dan gewoon bang, dat straalt er van alle kanten af. Het kind meestal helemaal niet maar, dan is zo een ouder is gewoon bang en die doet dat. En wat wel eens conflicten geeft, is. IN het Stadspark bijvoorbeeld is, daar houden ze hardloop wedstrijden. En daar zit dan zo een atletiek groep of zo, der is een groep die traint elke vrijdagochtend, nou dat is van hoi hoi hoi. Helemaal niks aan de hand. Maar dan krijg je die wedstrijdlopers, nou die zijn echt zo asociaal.

C: Wat doen ze dan?

W: Oh, ze geven je gerust een schouderstoot. Ik heb het wel eens gehad dan liep ik met de hond helemaal in de berm zeg maar, de hond liep op het randje van het pad, nou dan moest die mij even inhalen, nou dan geeft die gewoon even een schouderduw van wegwezen jij. Hij moest zijn tijd halen.

C: Echt zo extreem?

W: Oh het is echt soms heel erg. Moet je maar eens opletten, hardlopers lopen ook altijd als een groep. Naast mekaar, over het hele pad, en wij als hondenbezitter, wij zijn heel gauw geneigd om, want je hebt toch al je stapschoen aan en zo, om het gras in te gaan. Maar soms zeggen we ook, we zijn ook achterlijk ook, waarom mogen wij niet op het pad blijven en kunnen zij toch ook met z'n tweeën naast elkaar lopen in plaats van met z'n vieren.

C: Dus eigenlijk gebruiken hun veel meer ruimte in dat opzicht?

W: Ja, maar veel minder vaak, het is maar één twee keer per week of zo.

C: Maar dan claimen ze ook een beetje?

W: Ja dan claimen ze ook, ja. Maar goed, echt last heb je dan ook niet. Ja ik bedoel, ik weet nou het is vaak een derde zondag van de maand, dan ga ik gewoon ergens anders lopen.

C: Dan stellen de hondeneigenaren zich er een beetje op in?

W: Ja, ja. Dat doe je vaak wel. Of we zeggen kom, we gaan met z'n allen naar Appelberg, of naar Roden of. Dan denk ik dan gaan je even iets anders doen. Maar soms dan vergeet je het. Dan lopen weer al die mensen daar. Maar goed dan wil je toch gaan lopen en dan zeggen ze oh je mag hier niet komen, en dan zeg je maar dit is het enige loslooprondje wat we hebben.

C: Dus hun (joggers) lopen ook op de loslooproute?

W: Oh ja ja!

C: Hebben hond eigenaren dan niet een beetje het gevoel van dit is eigenlijk mijn?

W: Sommigen hebben dat natuurlijk wel. Maar goed dat is.

C: Laten ze dat ook blijken of is dat?

W: Nou, een enkeling. Ik heb het eigenlijk nooit meegemaakt. Alleen als dus die hardlopers moeilijk gaan doen, dan zeggen we van ja dat is ons loslooprondje. Maar niet zo van weg hier hardlopers, jullie mogen hier niet lopen want dat is ons loslooprondje, nee. Nee dat niet. Met festivals is het vaak ook, als er festivals zijn dan wordt er ook een gedeelte van de loslooproute afgezet. Dus dan kan je dan ook niet meer komen. WE hebben dus ook zoiets van, kijk het is allemaal niet erg, maar stel dan, want dat is dan weer de angst die je dan hebt, stel dan de rest van het park open dat je daar met je hond los kan lopen. He, want die plek dat mag dus dan al niet, dat wordt helemaal ingenomen door alle anderen, en zorg dan dat wij niet bekeurd worden in het rest van het park. Want dat is wel je angst altijd, van ja, nou kan ik daar niet lopen dan ga ik ergens anders lopen. Maar dan heb ik zo misschien opeens 97€ aan mijn broek hangen. Daar zit je niet op te wachten dat is dan weer het angaspect zeg maar. Van ja, en de gemeente zegt dan, de BOAS die komen er dan niet, maar je mag dat niet openbaar zeggen. Ach dan zijn we er ook niet, want dan letten we toch op die mensen die dronken zijn of weet ik veel wat. Maar ja het is niet officieel iets dat ze zeggen van nou, wij praten met die mensen wij merken het, natuurlijk zeg ik het ook wel eens tegen de mensen hier in de buurt. Maar toch je staat niet in je recht eigenlijk. Ook al zegt zo iemand dat tegen je van nou dat doen we niet. Dus in principe kan je 97€ aan je broek hebben.

C: Er is nu zo een beetje van, vooral in Amerika en Australië, dat je meer gaat plannen voor honden in de stad, mensen met honden. Hoe zou je eigenlijk, hoe zou je eigenlijk voor honden moeten plannen? Wat is noodzakelijk?

W: nou dat hebben we dus al gezegd, van jullie plan mevrouw en meneer, die moet gewoon rekening houden. Als je een wijk bouwt, dan zorg je dat er speelplekken zijn, zorg dat er ook een groenstrook is die om de wijk heen gaat of door de wijk. Waar bijvoorbeeld, waar iemand met zijn hondje kan lopen. En dan kun je best in die cirkel, of zigzag, wat in die wijk past. En dan doe je een uithoek met speeltoestellen, dat je dat gewoon een beetje inplant in een groenstrook. Zeg niet alleen van nou er is een groenstrook maar daar mag niemand gebruik van maken. Zorg dan dat er een loslooproute is. Weet je mensen zijn heel erg kuddedieren, dat is gewoon zo, als je zegt van he. Dat had ik ook met het Westpark, het Westpark is een route. Als dit het Westpark is zeg maar, dan heb je hier een waterplas en dan loopt er een hondenroute die begint hier, dan loop je er zo omheen. Toen hebben we met iemand van de planologie, van de gemeente gezeten, van ja het ging veranderen want de loslooproute liep eerst hier, en er waren wat kindertuintjes, dus die wilden dat de loslooproute daar kwam. Nou dat is prima, is niet erg, ik zeg maar maak hier dan ook parkeerplaatsen. Want hier zit een grote parkeerplaats bij die vijver maar daar mag je niet komen. Dan moet je dus eerst je hond aan de lijn doen dan moet je terug lopen. Nou zullen we doen, dan

maken we er daar een want dat is voor de scoutinggebouw en zo, en die tuintjes, dat is toch wel makkelijk. Nou hebben ze daar inderdaad zijn ze gaan veranderen, hebben ze allemaal grof spul gestort en zo. EN op een gegeven moment hebben ze er aarde overheen gegooid en gras erin gestrooid. En een touwtje ervoor langs dat je daar de auto niet in kan zetten. En toen kwam er, dat is een stukje groen hier staan dus ook boompjes, der is een greppel gegraven. Dan moet je dus over die greppel springen om op die loslooproute te komen.

C: En wat zeggen ze dan? Waarom hebben ze dat gedaan?

W: Ach dat weet niemand. Daar heb ik ook al een jaar over gemekkerd. En nou hebben ze dus, de Peter van der Kooij die gaat er dus over, dat is een wijkdeel coördinator. En dan zei die, 'nou god daar kan je toch we overheen springen'. Ik zeg, ik kan der wel over heen springen, ik loop niet met een kruk, ik loop niet met een rolstoel of weet ik veel. En nu ook, dan zijn er bomen omgewaaid en die liggen nog steeds over het pad heen. Weet je, maar daarom ik zeg ook laat maar liggen, als ze je je nou ergens anders betrappen, dan zeg je gewoon als je voor de rechter komt van nou foto's kijk maar. Dat is geen doen om daar te lopen, dus dan moet de gemeente er maar voor zorgen dat je er kunt lopen.

C: worden er eigenlijk ook een beetje valse beloftes gemaakt tegenover de hond eigenaren? Van ja we maken er wel een parkeerplek en dan uiteindelijk gebeurt er gewoon niks.

W: Ja, ze weten gewoon van elkaar niet wat ze doen en wat ze afspreken heb ik vaak het gevoel. De één weet gewoon niet wat de ander doet of zo.

C: En er zijn dan waarschijnlijk mensen die dan tegen honden zijn.

W: Nou dat weet ik niet, kijk dan zet je daar een bordje neer- hondenroute, start. Echt waar, de mensen zijn zo, alles wat voor gelepeld wordt dat doen ze. Van parkeer je auto en je start die hondenroute. Nu gaat iedereen daar heen dus ze beginnen allemaal daar.

C: Dus er is niet echt over nagedacht?

W: Maar dat zijn dus de simpele dingen waarvan ik zeg, plan je dingen en zorg dat het klopt.

C: Dus eigenlijk zou er een algemeen plan moeten zijn voor honden met een paar algemene stappen waar je over moet nadenken als je iets..

W: Voor je begint.

C: maar de gemeente ziet zoiets nog niet helemaal zitten om zoiets te doen?

W: Nou dat komt omdat ze gewoon niet met mekaar overleggen enz. Kijk hadden we Jans Oeben hier gehad, dan was het zo klaar geweest, die zou het doen, die zou er bovenop zitten. Maar die andere vent, dat is zo een slome, zo een slome hark, die echt die interesseert het gewoon niks. Weet je, dan zeg ik ook van moet je kijken jij met je nette schoentjes, zegt die ik ga wel met je meerijden. Dat duurt dan ook weer een half jaar tot dat dan gebeurd. Ik zeg dan laat ik het je zien, ja snapt het niet, want eerst, ik bel anderhalf jaar om te zeggen dat het niet klopt daar. Maar ja dat wordt dan weer uitgeschoven, nou klopt nog steeds niet. En dan de volgende keer, nou klopt nog steeds niet. Nou dan wil ik wel een keertje met heen. Nou uiteindelijk dan, gaat die dan mee, op zijn nette schoentjes. Dus ik zeg ja nou ga je nou niet dat rondje met me lopen om te kijken dan? Nee, nee, nee, nee hoor. Zeg het maar even.

C: Dat komt ook een beetje over alsof die niet echt geïnteresseerd is.

W: Het interesseert hem toch geen bal. Het interesseert hem echt helemaal geen bal. Je wordt er niet blij van.

C: En als de vereniging de stad zou moeten plannen, die hond vriendelijk is, wat zou er dan absoluut moeten zijn?

W: Gewoon groenstroken met vijvers erdoor heen, of om wijken heen. Beijum bijvoorbeeld dat is heel hond vriendelijk. Daar is heel veel groen.

C; waar ook honden mogen komen?

W: Ja, ja. En daarachter is ook een heel natuurgebied waar ze met ze heen kunnen.

C: En die doggie bags? Is dat eigenlijk belangrijk of. Zeg maar die zakjes, dat je poepzakjes kunt pakken.

W: Ja naja, ik vind zelf ach ik kan het ook wel in mijn zak stoppen, dat vind ik op zich niet het probleem. Maar veel mensen zeggen van wel, van dat zou wel beter zijn als dat er was. Het is natuurlijk wel zo dat mensen het eerder pakken, denk ik.

Maar goed je hebt hier al geen plek om het kwijt te raken. Jannie Visser zei echt letterlijk, stop het maar in je zak, neem het maar mee naar huis. Je hebt toch thuis een vuilnisbak.

C: Dat is dan waarschijnlijk ook iemand die thuis geen hond heeft?

W: Nee die heeft ook geen hond.

C: Eigenlijk moet je die mensen een keertje meenemen en dan hun het zakje geven.

W: nee maar dat willen ze niet.

C: Daar staan ze niet voor open?

W: nee, nee, nee.

(pakt een kaart met alle losloopgebieden, gebieden waar honden mogen komen/ waar ze niet mogen komen)

W: Kijk want Beijum, die hebben helemaal zo rondom. En hierachter is ook helemaal losloop, maar dat is van Staatsbosbeheer. In het centrum is dus niks, nu is de Gorechtgade daar is nu losloop, en dan heb je dus, en zo hier deze wijk daar is bijvoorbeeld ook helemaal niks. En de gemeente heeft ook heel groot, ze zeggen het is te gevaarlijk of zo. Hier bijvoorbeeld dat zou bijvoorbeeld ook heel mooi zijn, maar ja het is natuurgebied, dat is een rustgebied. En dan zegt die van, dan spraken we met de stadsecoloog en dan is hier ergens een vijvertje. Nou ja der is een vijvertje en daar zitten kikkers in en dat is een poeltje, nou daar gaan de honden in. Ik zeg nou, dit is een stukje waar honden wel mogen, ik zeg graaf daar een gat met water erin, je hebt een poeltje en al die mensen laten hun hond. En dan zet je een bordje bij 'hondenpoel'. Alle mensen gaan hun hond daar erin doen in plaats van dat poeltje. Dat is zo gewoon, dat doen mensen.

C: Eigenlijk zijn het kleine ingrepen, die wel echt een verandering zouden voortbrengen maar ze doen het gewoon niet.

W: JA! EN geef er even een tekst bij, zet er even een bordje bij 'hondenpoel'. Ah dat is voor de hond daar ga ik met mijn hond heen, leuk! Dat is een hondenpoel. Weet je, dit is het Westpark waar we het net over hadden. Dit is rood, dat is dus helemaal verboden dan. Nou hier aan de overkant heb je dan ook een plek waar de honden lekker kunnen zwemmen. Dus die kunnen er daar in en dat is dus ook ideaal. De honden hebben ook zwemmen nodig, vooral zomers als het warm is. Dan hebben ze ook echt een plek nodig om te zwemmen. Zo zie je dat bij het Stadspark ook, nou dan heb je dus dit rondje dat hebben ze voor mekaar gekregen. Maar dan heb je bijvoorbeeld de weg vanaf de Vesta, dat is dus ook verboden om de hond los te hebben. Ik zeg laat die mensen hier toch hun hond loslaten, waarom niet? Als je hier geen hond tegen wilt komen, voor fietsers die kunnen hier fietsen maar goed, dat is ook anderhalve fietser, maar als je geen hond tegen wilt komen dan kan je hier heen en hier heen. Je kan zo lopen, ik bedoel hier zit de Kinderboerderij, de speeltuin, dus daar heb je ook geen last van. Laat die mensen hier gewoon beginnen met hun hond los. Dan heb je die al uit de wijk en dan hoeven ze maar één rondje en dan kunnen ze weer terug.

C: Je hebt niet echt een route, een hele grote route, het zijn meer allemaal kleine loslooproutes en plekjes waar je met je hond.

W: Nou is dit een best aardige (duidend op de stadspark route) route hoor, moet ik zeggen.

C: Maar bijvoorbeeld in de binnenstad?

W: Nee in de binnenstad heb je niks. Dit is dan het Noorderplantsoen.

C: En de machtsverhoudingen tussen de gemeente en de vereniging, hoe is dat? Is dat dan een gevoel van dat hun eigenlijk wel naar de vereniging luisteren maar eigenlijk helemaal niet serieus nemen?

W: Nee ze nemen ons niet serieus. Sommigen wel, de stadspartij wel en de partij van de dieren. En der zit nu een meisje bij de partij van de dieren, die, dat is een goed meisje, jong meisje ook.

(Partijleider van de partij van de dieren die over wolven begint, zorgt er voor dat erop neer wordt gekeken)

C: De loslooproute in het Noorderplantsoen, wie heeft dat eigenlijk in het leven geroepen? Wie heeft dat daar? Was dat de vereniging? En van de gemeente dat was Jans Oeben.

W: Jans, die heeft het dus uiteindelijk voor mekaar gekregen.

C: Dus jullie hebben wel samengewerkt met de gemeente?

W: Jans ja, Jans heel erg.

C: Om te kijken waar komt die route of was dat meer van de gemeente heeft gezegd waar de route komt?

W: NOU, dat was ook een heel gedoe geweest om, wij wilden dus de route. Want kijk hier zit ook een losloopedeelte, daar dat bruine plekje.

C; Dus eigenlijk dat het een beetje beter verbonden wordt met mekaar?

W: Ja, nou ja dat hadden wij dus zoiets van. De eerste kwam die zei de hondenloslooproute moet maar hier langs de weg, onderlangs zo. Nou ja, dat is dus raar. En plus als er festivals zijn, dan kan je hier ook helemaal niet terecht. Dus nu buitenom. Maar goed der is iemand die loopt hard en die zegt, maar hardlopers die lopen ook altijd daar. Dus nu is het dan wel zo en dan tot hier, maar eigenlijk willen we het nog door hebben, mensen die over kunnen steken. En dan, de grote vijver, is dus hier ook helemaal verboden, als de honden bij de midden vijver zijn, dat grasveld, dat is ook 140€. Dat is echt helemaal ook aan het touwtje verboden. En hier heb je dus dit veld, dat is losloopveld. Moet je hier zomers, ik weet niet of je wel eens in Het Noorderplantsoen komt, als je hier zomers komt, alles ligt vol met studenten en de honden lopen tussen door. Niemand die er wat van vind. Helemaal niks niemand. En ik bedoel ja, de hondenbezitter zegt niet je moet van dat veldje af want het is een hondenveldje. EN die studenten ook, die zitten ook gewoon zo. Ik zei ook, hij zei ja maar die mensen die hebben dan geen hond, ik zeg moet je luisteren als geen hond hebt wil niet zeggen dat je anti hond bent. Jullie roepen gelijk er zijn zoveel bewoners in de stad die geen hond hebben, ik zeg maar die zijn niet anti-hond. Ik zeg ook ik heb jaren geen hond gehad, ik wilde als kind al een hond. Ik heb nooit een hond gehad, tot dat ik vijftig was. Ik zeg, omdat het nu pas kan. Met al dat gewerk, dan kan je geen hond hebben. Dan wordt er gelijk gezegd, dat zijn de hondeneigenaren die vinden honden leuk en de rest vind het niet leuk.

C: Het wordt wel zo een beetje neergezet er wordt niet echt naar gekeken of het daadwerkelijk zo is.

W: Ja, en aan die enquête blijkt weer dat 97% er geen probleem mee heeft. Dus dat er eigenlijk 3% is die anti-hond is. Dat is dus het rare van het geheel. Mensen zijn helemaal niet anti-hond. Ze zijn tegen hondenpoep.

C: maar dat zijn ook de meeste hond eigenaren.

W: Dat bedoel ik. En dat was het punt ook in het begin op een gegeven moment. Daar bij de Korrewijk, daar is het begonnen, daar werd veel geklaagd over hondenpoep op de stoep. Toen hebben ze het hele beleid dus ingezet, naar aanleiding daarvan.

C; De korrewegwijk was dus eigenlijk

W: De aanleiding, van veel klachten van hondenpoep op de stoep. Maar het punt is, dat zijn dan weer klachten van leden van ons, dat die BOAS die houden nette mevrouwen en meneren aan, met een leuke hond. Van niet aan de lijn enzovoort. Maar die jongens met die Pitbull en de tatoeages, en die hond loopt los, die worden niet bekeurt. Ja ik bedoel dat is toch raar dan. Maar die hebben juist een hond die een ander pakt. En die mevrouw of die meneer met een leuk klein hondje, die hond zal echt niks doen want die is opgevoed. Maar dat soort jongens met zo een hond, die hebben die hond om indruk te maken. Dus die hebben die hond ook om ik bedoel ja. Pas een mevrouw in het park, die ging meelopen met de groep, die had zo een grote ook zo een soort, vechthond achtig ding. Een soort pitbull maar dan heel groot. Toen zei ze, oh wel leuk dat ik met jullie mee kan lopen, oh dat jullie mij tips geven, op een gegeven moment die hond vloog op een andere hond en die hebben ze er echt af moeten halen. Dus zeiden ze van ja, heb je weleens een cursus met die hond gedaan. 'Nee, die had ze nooit gedaan. Waarom heb je zo een hond genomen? Het was haar eerste hond. Ja, ja, mijn zoon vond hem zo leuk. We wilden een hond, en toen heeft mijn zoon die heeft hem uitgezocht. Mijn zoon van 17. Toen zeiden we, is die er dan mee op cursus geweest? Nee ook niet. En dan kopen ze zo een vechthond. Nou de vrouw is ook niet meer in het park geweest. Dat is gewoon, mensen gaan ook zo raar. Peter van der Kooij, dat is die man van de gemeente, die rare, die heeft een kooikerhondje. Dat is omdat die Kooi heet- Peter van der Kooij. Dat is dus de reden dat die en kooikerhondje gekocht heeft. Dan ben je toch een onbenul. Kijk als je een beetje verstand van honden hebt, honden hebben heel typische trekken. Labrador is een goedmoedig kind, vriendelijk. Een pitbull is agressiever, is aardig naar zijn eigen familie maar kan heel erg uitvallen naar anderen, wat bedreigend is. Herdershonden die hebben altijd strijd, wie is de baas. Honden hebben een heel eigen karakter. Een Kooikerhondje is een soort jachthondje, die eenden moet vangen zeg maar. Dat was vroeger, 1901 in een kooi, en dan kwamen daar andere eenden daar op af en dan konden dat kooiker enzovoort. Om zo een reden neemt zo een man zo een hond, ik bedoel, dan heb je er geen ballen verstand van, je snapt er helemaal niks van.

C: Die hebben zich er dan niet van tevoren over geïnformeerd, waarom.

W: Wat voor een karakter heeft zo een hond, past die bij ons gezin, is het een druk hondje moet je er heel veel mee lopen of is het juist een rustig hondje waar ik eigenlijk niks mee hoef. Allemaal dat soort dingen.

C: een beetje voorlichting

W: Ja, maar dat is dus ja, hoe dat gaat met mensen. Gebaseerd op niks. Van het ziet er leuk uit, en dat is met die stoere jongens, oh zo een pitbull dat ziet er stoer uit. Maar als je in asielen gaat kijken daar zitten allemaal Pitbulls en Jack Russels, dat zijn allemaal dat soort vechthonden.

C: en zijn bij die loslooproute ook andere mensen geïnformeerd? Dus bijvoorbeeld die daar door het park lopen. Gevraagd van he willen jullie ook een keer met ons aan tafel?

W: Nee want deze is al gemaakt voor dat, op het moment dat er dus een aanlijnplicht kwam. Toen hebben ze gelijk gezegd dit wordt een vaste loslooproute. Daar is dus verder helemaal geen discussie over geweest.

C: En het plantsoen?

W: Het plantsoen dat is dus drie jaar geweest.

C: En wat is er dan eigenlijk verandert door de nieuwe losloop route? Hebben ze er eigenlijk alleen maar paaltjes neergezet?

W: ze hebben dus eerst ook, had je poepveldjes, overal in de stad, hadden ze een bepaald stukje groen. Dat was soms bij mensen voor de deur, dat werd dan een poepveldje, daar mochten je hond poepen. Eigenlijk, wat is dat voor een idiote regel, dan krijg je al dat poep op één zo een veldje. Nou lekker voor in de zomer, lekker stinken en zo. Toen kwamen er natuurlijk hevige protesten over, wij zeiden ook dat is belachelijk. Het slaat helemaal nergens op. En juist als er direct voor jou deur een poepveldje is. Toen hebben wij ook gezegd, je moet gewoon overal poep opruimen. Laat mensen gewoon overal poep opruimen. Dan ben je daar vanaf. Daar hebben ze naar geluisterd. Toen werden die poepveldjes dus allemaal opgedoekt. Toen zeiden wij van ja die hoeft je niet op te doeken, die kun je nog wel als losloopveldje gebruiken. Nee, nee dat was een poepveldje, en dat werd dan gelijk mocht je er niks meer mee. Zo raar. Vroeger heb ik me weleens in de politiek verdiept, toen heb ik gezworen om daar nooit meer mee te maken te hebben. Maar nu zit ik er dus wel weer mee te maken te hebben.

C: Het was allemaal stroef een beetje?

W: Het is echt zo vreselijk.

C: Terwijl het eigenlijk helemaal niet zo, want je moet als je een loslooproute hebt, wat zijn dan de stappen? Eigenlijk is het toch alleen maar een bordje neerzetten, mensen informeren- er komt een loslooproute. En dan mag het?

W: Ja ja.

C: maar er word dus een beetje een big issue van gemaakt van de gemeente? Wat er gevaarlijk is.

W: JA. Jannie Visser heeft weleens gezegd, dan loop je daar, dan loop je daar als jogger en dan hangt er zo een hond in je kuit. Tijdens de raadsvergadering. Maar ik heb ook gezegd van wat is dat voor een idioterie. Heeft er ooit een hond in jou kuit gehangen. Zijn er überhaupt, is er überhaupt in het academisch ziekenhuis bekend dat iemand een hond in zijn kuit heeft gehad. Nee. Ja maar het was maar van bijwijzen van spreken. Maar zo wordt je wel neergezet.

C: Dan word er wel zo een drama omheen gedaan. Waardoor de mensen denken van oh ja

W: Die honden die hangen in je kuit. Ja een kennis van mij ook die jogg ook. Die zei ook: oh die honden dit en dat. Ik zeg van wat doe je dan? Ze komen altijd achter me aan. Ik zeg dan weet ik wat je doet. Ik zeg je kijkt ze aan, je handen doe je, maak je vuisten van, ik zeg en je gaat anders lopen. Je gaat of harder of zachter, of je gaat oversteken. Ja dat klopte wel. Nou dat is precies waar je een hond op triggert. Ik zeg ten eerste moet je hem niet aankijken, want als jij gewoon voor je kijkt dan zie je die hond daar best lopen, dus je kan wel duidelijk zien ook al kijk je daar, wat die daar doet. Ik zeg je doet je handen maak je vuisten van. Ik zeg als wij een vuist hebben, als hondenbezitter, dan zit er een snoepje in. Dus wat komt een hond doen bij je vuist, die wil even ruiken zit er ook een snoepje in. Ik zeg dus gaat die naar je handen. Zorg dat je je handen open hebt, dan ziet die dat er niks in zit. Dan zal die ook niet naar je handen komen. Blijf op hetzelfde pad want dan doe je niks raars. Ik had het toevallig met de buurvrouw over, die stond even te wachten met haar fiets. Liep er ook een hondje langs, nou die zat te blaffen naar der. Ik zeg die loopt er altijd langs en dan sta jij er nooit met je fiets, dat is gewoon anders. Dat hondje loop hier elke dag, en nou sta jij der met je fiets en dat hoort niet. Hier om de hoek hebben ze een speelveld, bij de sloot, voor kinderen en zo, hadden ze op een gegeven moment een hut gebouwd. En ik loop s 'avonds, loop ik er langs, nou die hond van mij echt, alle haren overeind en blaffen echt. Wou er niet voorbij, want ze hadden een hut gebouwd, dat had die nooit eerder gezien. Dat hoorde er niet. Het is gewoon, iets wijkt af van het normale, en dan zegt een hond tegen zijn baas woef woef woef, kijk eens even want er klopt iets niet. Alarm alarmfase nummer 1. Dan kun je wel gaan uitleggen dat mensen bang voor honden zijn, van zie je die hond die blaft naar mij, zie je hoe agressief die is. Nee die hond geeft gewoon aan zijn baas door die mevrouw staat hier en die hoort hier niet. Want er staat nooit iemand hier, dat klopt niet. Dat is het enige wat die verteld.

C: DUS eigenlijk is het ook een beetje onwetendheid van mensen? Dat ze het ook fout interpreteren.

W: Ja, natuurlijk. Ja! Dat is met joggers ook, ik heb weleens gezegd ik wil bij joggers best wel eens verhaal gaan houden. Van hoe ga je met een hond om.

C: waarom wordt dat eigenlijk niet gedaan?

W: Omdat die joggers zijn ontzettend arrogant. Die hebben iets van ja die honden.

C: Dat is de grootste groep tegen honden?

W: Ja percentage.

C: Waar de hond eigenaren ervaren?

W: Waar we de meeste klachten van krijgen. Dat zijn de joggers vaak.

C: En op die loslooprouten in het Noorderplantsoen sinds die route geïmplementeerd is?

W: Daar is nooit iets gebeurd. Pas van oog-tv hebben we nog, vanwege het inspreken bij de raad, hebben ze ons nog geïnterviewd. Daar liepen allemaal joggers voorbij en dan stonden er iets van vier honden en die man met de camera, daar gebeurt echt helemaal niks. Die honden kijken niet eens naar de joggers. Ze kijken er niet eens naar.

C: En die hardlopers hebben ook geen probleem?

W: Nee!

C: Want ze gebruiken

W: Want die lopen vaker in het Noorderplantsoen en die komen wel vaker honden tegen. Die zijn er dus wel gewend aan om honden tegen te komen. Die kijken er ook niet verder op van. Dat is het gewoon, als jij gewoon doorgaat met wat je doet. Dan denkt die hond van ok, maar ga je dan ineens stoppen, of ineens iets anders doen. Dan gaat weleens een jogger op de brug ineens gaan strekken en rekken. Hardloper komt over de brug en dan doet die ineens zo en zo. Dan zit die hond ook van huh, wat is die aan het doen. Dat is gewoon, het wijkt af van het normale. Dus daar is een hond alert op. Ja dat moet die in het wild ook, ik bedoel als er iets beweegt in de struiken dan moet. Het is ook beter.

C: Maar gebruiken hond eigenaren die route nu eigenlijk vaker?

W: Ja! Oh Absoluut.

C: Dat dat wel meer mensen gaan gebruiken?

W: Ja

C: Hoe is dat dan eigenlijk als meer mensen die route gebruiken hoe gaat dat dan onderling met de hond eigenaren? Gaat dat dan wel goed?

W: Over het algemeen wel, het enige probleem is dat er honden eigenaren zijn, ook vaak sociale mensen, mensen die een babbeltje met elkaar maken. En wat je dus krijgt, dat mensen die ontmoeten elkaar op kruispunten. EN bij zo een kruispunt blijven ze praten, en dat is dus vervelend voor joggers die voorbij komen die moeten dan door zo een praatgroep heen zeg maar. Dat is het enige nadeel.

C: Want op zich als je mensen hebt die door het plantsoen wandelen?

W: Nee, nee, daar is niks aan de hand. Maar je hebt dus natuurlijk meer mensen met een hond altijd in zomer en winter. Regent het zijn de mensen met een hond er ook. Nou dan zie je verder geen kip. Dan blijft iedereen binnen. Maar mensen met een hond die moeten wel, want die hond moet eruit.

C: En waarom zou de gemeente hond eigenaren meer moeten involveren in zulke planningsprocessen? Is dat vooral omdat hond eigenaren ook weten wat er nodig is?

W: Ja ik denk vooral dat ze weten wat er nodig is en wat de behoefte van een hond is zeker.

C: Maar dat is tot nu toe, eigenlijk niet, wat ik tot nu toe hoor is dat eigenlijk niet echt gedaan. Ze hebben het wel een beetje gedaan als of, fake participatie?

W: Ja, ja.

C: IS dat dan ook de grootste ergernis voor hond eigenaren of voor de vereniging?

W: Ja natuurlijk is dat een ergernis. Ik bedoel, dat ze net doen alsof ze naar je luisteren en dat er gewoon niks mee gebeurt. Wat de gemeente, waar ze heel sterk in zijn is de boel oprekken, oprekken en oprekken. Tot jij er moe van wordt en denkt van joh, laat maar zitten. Dat is volgens mij wat ze nu doen, waar ze op uit zijn. Duurt allemaal veel te lang en je hebt er geen zin meer in. Dat zag je ook bij de eerste keer, dat mensen bezwaar aankonden tekenen, nou der waren echt heel veel. En daarna is er nog een ronde geweest, om meer loslooproutes te krijgen. Je kon trouwens, mensen die tegen waren, dat indienen zeg maar. Piet vroeg dit veldje vrijen Rie zei dat veldje moet juist niet. Dat kon ook natuurlijk. Maar er waren in dit geval meer mensen met honden die voor iets vroegen, omdat je er toch belang bij hebt. Nou toen kwam er een volgende ronde, dus de eerste ronde die was zeg maar afgedaan. En dan zie je, de eerste keer zijn er 600 mensen en de tweede keer nog maar 400, en de derde keer nog maar 200 of 150. Nee dan denk je van dan moet ik er weer heen en dan mag ik mijn verhaal doen. Ja, ja is goed is een goed plan. En ze doen er niks mee.

C; Dus er vallen steeds meer mensen af? Zodat de gemeente uiteindelijk niet zo veel werk heeft?

W: JA, en omdat wij nu dus een vereniging hebben en wij er ons voor in blijven zetten. Zijn wij een blok aan het been. Anders waren ze er al lang mee klaar geweest.

C: Is er nu eigenlijk nog een bijeenkomst met/ over die loslooproute?

W: Met De gemeente bedoel je?

C: OF wordt er gezegd oké die loslooproute blijft bestaan? Tot onbepaalde tijd?

W: Ja het Noorderplantsoen bedoel je. Nee hij is al geëvalueerd, hij is vast nu. Hij is al geëvalueerd. Ze hebben hem vier keer in het jaar getest, steekproeven gedaan, nou alle vier de keren zeg maar was het geen probleem. Een hoog percentage. Ze hadden geen poot meer op te staan om het nee. Ze hadden ons nog wel beloofd dat er eventueel om een pilot, maar weet je de gemeente moet alles onderzoeken. Want als er iemand bezwaar maakt, dan moeten ze daar een hoorzitting voor houden, dat kost ze veel geld, dat willen ze niet. Ze willen gewoon niet dat mensen bezwaar maken. En daarom proberen ze al die mensen blij sprekend gelijk te stellen zodat ze daar geen probleem mee hebben.

C: en kan de vereniging niet naar de mensen toe en dat ze zelf het touw een beetje in de hand pakken? Van wij gaan die mensen voorlichten zodat er helemaal geen probleem is. Dat je met wijken gaat praten of

W: nou het punt is dat je in de wijkraden, ja daar ben ik nu ook achter gekomen, daar zitten veel mensen met eigen belangen in. Dus die zelf iets willen, en die gaan daar voor hun eigen, ik zal maar zeggen die hebben een straat met druk verkeer, en dat wil je minder hebben. Nou dan ga je in de wijkraad en dan ga je met je wijkraad proberen om daar een drempel te krijgen of zo of een stoplicht. Dus mensen zitten daar heel erg met eigen belang. Want alle besluiten die in je wijk genomen worden, daar zie je niks van. Een groepje mensen doet wat, en jij hoort of ziet niks daarvan.

C: Dus eigenlijk heeft het niet zo heel veel nut om die mensen te gaan benaderen?

W: Nee.

C: Dan heb ik nog één twee vragen over de hondenbelasting. Dat is natuurlijk ook zo iets, wat een beetje aanstotend is onder hondeneigenaren. Wat zou de gemeente moeten doen met dat geld?

W: Nou dat ze er prullenbakken voor neerzetten. De hond faciliteren, maak ergens, ik bedoel graaf zo een vijver ergens voor honden waar je zegt we willen liever mensen die kant op hebben. En doe dat daar. Of leg er padjes van aan, waar mensen met hun hond heen kunnen. Maar nu gaat het dus in de algemene middelen pot. Daar wordt een straat lantaren van gerepareerd of zo. Of een weg aangelegd, of misschien wel een grasveldje van weggehaald van de hond. Dat weet je niet, het gaat gewoon in de algemene middelen pot. En het punt is ook, wat wij ook zeggen, ja mensen met katten die hoeven niks te betalen en die katten die poepen ook buiten. Sommigen in de kattenbak maar heel veel ook buiten. Het liefst bij een ander in de tuin en eh je hebt in de stadspas heb je ook korting op steriliseren en castreren. Honden niet. Dan denk je van, waarom niet? Die mensen betalen hondenbelasting, geef ze dan ook korting, de minima, geef ze korting op het steriliseren en castreren van hun hond. Dat soort dingen. Stop het geld daar in.

C: Ik had gisteren een interview met de gemeente en toen vroeg ik ook waarom hebben jullie geen kattenbelasting, en toen was eigenlijk de reden omdat dat niet landelijk is voorgeschreven en dat je op honden wel belasting kunt heffen. Op katten niet.

W: Weet je waarom je op honden, hondenbelasting kunt heffen? Omdat de honden vroeger werknemers waren, die liepen onder de kar van de melkboer. Die trokken de kar. En daarom kunnen ze op honden, hondenbelasting heffen. Dat slaat natuurlijk helemaal nergens op want een hond is een huisdier tegenwoordig.

C: Dat is natuurlijk wel een beetje gek, ook omdat het zo hoog is.

W: Ja en die tweede hond die kost nog meer.

C: Ja om dat een beetje te dimmen, dat mensen niet twee honden gaan nemen.

W: Maar er zijn er wel met zes katten. Daar is ook een overschot aan.

C: wat zegt de gemeente dan eigenlijk als dat argument wordt gebracht?

W: Dan zeggen ze gelijk maar een kat is een heel ander dier dat kan je niet aan een lijntje houden. Dat kan je best. Ja.. maar. Ja wat ja maar. Een kat die kilt veel meer vogels, die vernielt veel meer in de natuur, die graaft veel meer overal, naja die jaag dus echt en vangt ook echt. Terwijl een hond die jaagt misschien wel maar die vangt niks. En verder een hond is verder altijd binnen. OF in je eigen tuin, maar die loopt nooit in zijn eentje te zwerven overal. Maar dat zeg ik, in de stadspas ook, daar zit niks in een stadspas voor een hond maar wel voor een kat.

C: En dat wil de gemeente ook niet overwegen?

W: Nee, dan zeggen ze tegen ons nou ja als jullie een vereniging kennen die bijvoorbeeld zeggen van nou mensen met een stadspas die willen we wel in plaats van 60€ cursusgeld 50€ cursusgeld vragen, nou dan vinden wij dat goed. Maar zij willen dus niet dat tientje aan die hondenschool betalen. Dus dan zeggen die hondenscholen ook van nou dat ga ik echt niet doen.

C: Terwijl dat eigenlijk wel preventief is. Als je mensen..

W: Ja tuurlijk. Om cursussen te doen, om die hond ook te castreren, te steriliseren om een beetje de hond op peil te houden. Dat niet iedereen allemaal nestjes krijgt en zo. En vooral ook de minima mensen, kijk de rijkere mensen castreren zelf wel over het algemeen, of steriliseren. Maar de minima die kunnen dat niet betalen, nou ja, faciliteer mensen daarin. Maar dat zou dus mooi met die hondenbelasting kunnen. Dan vind ik het al minder erg, als ik betaal omdat het een ander niet kan betalen of zo, dan denk ik ach naja, dan heeft de hond nog zijn voordeel eraan. Weet je het totale hondenpakket.

C: Nu is het een beetje het gevoel, ik betaal belasting maar ik zie er niks voor terug.

W: Die gaat in de put. Nee helemaal niks. En zelfs geen prullenbak dus, ik bedoel, zelfs dat willen ze niet. Ik denk nou ze kunnen toch minstens faciliteren dat er op de hondenloslooproutes genoeg prullenbakken staan. Hier in het stadspark ook, op die hele ronde staan twee prullenbakken. Dan denk je van hoezo.

C: Al in al is Groningen een hondvriendelijke stad?

W: Nee vind ik niet, in dat opzicht niet. Qua gemeente niet.

C: Je wordt dus eigenlijk helemaal niet gestimuleerd om een hond te nemen?

W: Oh dat absoluut niet, nee dat wordt je zeker afgeraden. Dus we hebben ook een brief van mensen gekregen, van ik neem nou geen hond meer want ik vind het niet leuk meer. Het wordt nu wel iets beter omdat die BOAS iets minder fel zijn. Eerst ook ze reden mensen gewoon met auto's, ook in de binnenstad. Een van onze bestuursleden, die was overleden, die woonde in de binnenstad, hier bij het Guroplein, hier kwam ze met haar hondje uit en dan liet ze hem even los en dan kwamen ze echt met hun rode autootje over de stoep aangereden. Om een bekeuring uit te delen. Dan zei ze ook, van mogen zij over de stoep. Dat is een noodgeval zeiden, noemden ze dat dan. Iemand bekeuren, niet omdat de hond wat doet, maakt niks kapot of zo, nee die loopt daar gewoon te lopen. En dan rijden ze met de autootjes over de stoep, achter je aan. Ja het is echt bizar. Maar dat wordt nu beter, er zit een meneer op die echt probeert ook, ook de BOAS, die BOAS waren ook helemaal niet afgericht of zo. Dus wat doe je dan, dan ga je gewoon. We hebben mensen die hebben vier bekeuringen gehad. Van iemand, die woonde op een schip, hij zei: ik kom van de loopplank af, loopt mijn hond voor me uit en kom ik de loopplank af, dan loop ik daar langs de kade, nou dan kwamen ze dan stonden ze achter één of ander gebouw stonden ze dan. Ze wisten gewoon, de man gaat om negen uur met de hond lopen.

C: Ze wachten je dus ook echt op?

W: ja ze wachten je op. Die is op een gegeven moment met zijn boot ergens anders gaan liggen. Die had er inmiddels 10 gehad, dat was genoeg.

Appendix IX: Interview municipality of Groningen- analysis codebook

Code	
<i>Hondenvriend</i>	<p>C: Heb jij een hond? J: Ja, ja. Nou, een labrador. C: Dus ik kan wel zeggen dat je een hondenvriend bent? J: ah ja. Het maakt voor het eerst helemaal niks uit hoor. Tenminste dat mag natuurlijk niks uitmaken.</p>
<i>Werkzaam gemeente</i>	<p>J: Ik ben stadsdeelbeheerder voor de oude wijken. Zo heet dat. C: Voor de oude wijken, en dat is dan de Noorderplantsoenbuurt? J: dat is de Noorderplantsoenbuurt, de dat zijn de voor een groot deel de eerste schildwijken, dat is de eerste ringwijken. Eh dus de wijken die allemaal gebouwd zijn in de periode vanaf 1900 tot voor een deel nog naoorlogs. Dus de schilderswijk, oranjebuurt, noorderplantsoenbuurt, korrewegwijk en de hoogte, Oosterparkwijk. Dus een bonte verzameling aan wijken. Veel inwoners zijn studenten en mensen met een uitkering en alles wat daar tussenin zit. C: je werkt er nu twee jaar, binnen de gemeente? J: Drie jaar, twee jaar in de oude wijken.</p>
<i>APVG& Hondenbeleid</i>	<p>J: Ja, eehm, in principe hebben we in de APVG- dat is de algemene plaatselijke verordening Groningen, een politie verordening hé, alles en nog wat is geregeld. Dat is gewoon een enorm verzamelpak van allerlei regeltjes en weet ik wat hé. En daarin is ook geregeld, in de APVG, dat als je een hond hebt en je loopt buiten dat je hem aan de lijn hebt- dat is de hondenregeling. En je moet hondenpoep opruimen. Dat staat in de APVG. Dus de APVG, een hond moet aangeliend zijn en je moet hondenpoep opruimen. Het is een verordening, de APVG is een verordening, en de verordening mag alleen maar door de gemeenteraad, over het algemeen door de gemeenteraad vastgesteld. De gemeenteraad is formeel de club die daar over gaat.</p>
<i>Aanlijnplicht</i>	<p>J: een hond moet aangeliend zijn en je moet hondenpoep opruimen. J: en ehm, en uh dat is, en als je dat niet doet en je wordt betrapt, dan moet je een boete betalen. En dan is het zo dat van die aanlijnplicht daar mag van afgeweken worden. Door gemeentelijke wethouders want die kunnen gebieden aanwijzen waar honden los mogen lopen. Dan wordt het natuurlijk interessant.</p>
<i>Noorderplantsoen</i>	<p>J: En voor het Noorderplantsoen geld, dat eh we hebben daar een beetje een specifieke situatie, het Noorderplantsoen is natuurlijk een enorm druk bezocht, ongelofelijk goed gebruikt park, midden in de stad. Met drie losloopgebieden en één loslooproute. Dus dat is best wat veel. En, ehm, ja daar komt alles een beetje samen.</p>
<i>Losloopgebieden</i>	<p>J: En ehm, we hebben een heleboel losloopgebieden of loslooproutes aangewezen en dat zijn de routes die geschikt zijn omdat eh, het zijn routes die moeten aan een aantal criteria voldoen, je moet een zekere spreiding over de stad hebben, je moet een zeker draagvlak voor zijn en ehm, even kijken, het moet verkeerskundig veilig zijn. Dat een loslopende hond een keer de weg oprent, niet dat dat kan zeg maar, en het moet niet in de ecologische hoofdstructuur. Dat zijn zeg maar eigenlijk alle waterplassen J: en eh dat zijn de belangrijkste uitgangspunten</p>
<i>Gebruikers Noorderplantsoen</i>	<p>J: Omdat het ook zo veel gebruikers zijn en ook zo veel verschillende soort gebruikers hè. Mensen met kinderen, eh studenten, eh joggers, noem maar, je kunt het zo gek niet bedenken. Het is ook een doorgangroute, op verschillende manieren van veel fietsers, dus ja hoe pas je dat allemaal een beetje in he. Nou wij hebben gezegd van eh, ja het is gewoon veel ruimtelijk, eh functies mogen in elkaar over lopen en voor een deel moeten ze het samen ook maar zelf uitzoeken. En ja je kunt het toch niet, je moet het gewoon zelf maar uitzoeken. En ehm, maar der moet wel voor een zekere vraag. Dus we hebben daarvoor een onderzoek gedaan en zo samen met het onderzoeksbureau en met de vereniging hond vriendelijk Groningen. DE VHG, dat is een honden pleit bezorg, zal ik maar zeggen. En, uiteindelijk hebben we er voor gekozen om een extra loslooproute aan te wijzen in het Noorderplantsoen.</p>
<i>Implementatie hondenbeleid</i>	<p>J: Poeh, dat weet ik nog geen eens zo zeker hoe dat gegaan is. Maar eh, het formeel antwoord is, dat eh, kijk de besluitvorming om de aanlijnplicht en opruimplicht zeg maar is van de gemeenteraad. Het is een verordening, de APVG is een verordening, en de verordening mag alleen maar door de gemeenteraad, over het algemeen door de gemeenteraad vastgesteld. De gemeenteraad is formeel de club die daar over gaat. En het aanwijzen van gebieden is een gemandateerde bevoegdheid aan burgemeesters en wethouders. Dus de gemeenteraad heeft gezegd, daar bemoeien we ons niet mee.</p>
<i>Burgermeesters en wethouders</i>	<p>En het aanwijzen van gebieden is een gemandateerde bevoegdheid aan burgemeesters en wethouders.</p>

	<p>C: wij zeggen gewoon alleen de aanlijnplicht, en wat jullie daar, hoe jullie het invullen</p> <p>J: dat is aan het college. Aan burgemeesters en wethouders. Die informeren de raad natuurlijk één keer in de zoveel tijd, van dit doen we, en eh, maar de club die een beetje om de box zit, die een beetje stuurt, is Burgemeesters en Wethouders.</p>
<i>Portefeuillehouder hondenbeleid</i>	<p>J: de club die een beetje om de box zit, die een beetje stuurt, is Burgemeesters en Wethouders. En dan met name de portefeuille houder hondenbeleid. En dat is nu, Joost van Keulen, die is wethouder.</p> <p>C: Joost van Keulen die gaat over het hondenbeleid?</p> <p>J: Ja! Die heeft ook zelf een hond.</p>
<i>Coöperatie gemeente& stakeholders</i>	<p>J: Ja, der is een beleidsmedewerker stadsbeheer, die zich met hondenbeleid bezig houdt. Ja der is natuurlijk nog een hele boel andere dingen, maar eh, zei houdt zich met name ook met hondenbeleid bezig. En zei heeft regelmatig overleg met de VHG, vereniging hond vriendelijk Groningen, om te kijken hoe gaat het nou.</p> <p>VHG en Gemeente: J: Dus dat, eh, der zit altijd een beetje spanning op.</p>
<i>Rol VHG</i>	<p>En de Verenging Hondvriendelijk Groningen wil natuurlijk, hoe meer losloopgebieden, hoe beter. En dat is gewoon, ja, dat is het dat is hun rol.</p>
<i>Rol gemeente</i>	<p>En van de kant van de gemeente, is het ho eens even, we moeten ook een beetje aan de ecologie denken. En het moet niet te veel overlast geven hè. Dat is zoeken naar een balans.</p>
<i>Algemene meeting</i>	<p>J: Ja, ja. Eén keer in de zoveel tijd doen we dat. En zij hebben (VHG) ook één keer in de zoveel tijd, zitten ze met de wethouder rond de tafel.</p>
<i>Klangbordgroep</i>	<p>En eh, bijvoorbeeld bij het aanwijzen van de nieuwe loslooproutes in het Noorderplantsoen, hadden we een klangbordgroep, waarbij we overleg hebben gevoerd, goh als er nou een loslooproute komt, waar moet die komen, hoe moet die eruit zien, hoe gaan we na of eh, er genoeg draagvlak voor is. Hebben we een onderzoekje op losgelaten, heb je dat gezien?</p> <p>J: Ja, met name omdat we een klangbordgroep hadden. Daar zaten de buurtverenigingen in en de vereniging Hondvriendelijk Groningen. En dat hebben we uiteindelijk alles samen gedaan.</p>
<i>Onderzoek loslooproute Noorderplantsoen</i>	<p>J: Te gek om los te lopen</p> <p>J: Dat is. Dat hebben we, heb ik helemaal begeleid. Dat onderzoek heb ik samen met iemand van onze afdeling onderzoek en statistiek, Klaas Kloosterman, geweldige kerel, en ehm, die verder niks met honden heeft, maar gewoon ongelofelijk grappige man. En eh, dat hebben we eigenlijk dat onderzoek hebben we samen met hun uitgevoerd. De onderzoeksvragen is samen bedacht. Klaas Kloosterman heeft gewoon gekeken, goh dit is natuurlijk helemaal nieuw, der is geen enkel voorbeeld van hè, van hoe ga je nou na of hoe je dat moet doen.</p>
<i>Pilot loslooproute Noorderplantsoen</i>	<p>J: ja dat onderzoek. Weet je het was eigenlijk een tweetraps verkeer. Want er is soms helemaal gedoe en gedonder over, moet er nog een loslooproute komen. Toen heeft die vorige wethouder niet, maar die wethouder daarvoor, die zegt nou dan moeten we maar een onderzoek doen of er ook een pilot moet komen. Niet eens eerst een pilot, nee er moet zelfs een onderzoek komen, of er überhaupt een pilot moet komen. En dat is gebeurd door twee studenten uit Leeuwarden, van die opleiding eh de Huisdieren opleiding zal ik maar zeggen, ja ik weet niet hoe het heet, die zitten daar aan de Friese variant van de Hanze Hogeschool. En die hebben dan een onderzoekje gedaan, goh is er überhaupt draagvlak voor een pilot. En eh dat was er, en toen hebben we een pilot gedaan van een jaar, en tijdens die pilot hebben we onderzocht van goh moet die pilot omgezet worden in een permanente situatie. En aan de hand en toen hebben we enquêtes gehouden onder gebruikers, bezoekers van het Noorderplantsoen, 500-600 mensen, goh wat vinden jullie er van.</p>
<i>Beleid huisdieren</i>	<p>J: Niks. Nee, kijk voor honden is het natuurlijk op zich ook ehm. Kijk mensen betalen hondenbelasting hè, dus dat geeft al een extra dimensie aan een hond hè. En hondenbelasting is natuurlijk ook belasting die nog veel bestreden is. Waarom een hond wel en een kat niet. Ik bedoel dat is natuurlijk de vraag en ehm nou het antwoord is heel simpel.. omdat in de wet geregeld is dat er wel een hondenbelasting mag zijn maar niet een kattenbelasting.</p> <p>C: een kattenbelasting mag er niet zijn?</p> <p>J: nee, je mag alleen belasting op een hond geven en niet op andere dieren. Ik vind het hele dubieuze belasting maar goed,</p>
<i>Inkomsten hondenbelasting</i>	<p>J: Ik vind het hele dubieuze belasting maar goed, vooral als je bedenkt dat het werkelijk waar, het levert zo verrekt weinig op.</p> <p>C: Het levert weinig op?</p> <p>J: Ja echt, nou relatief weinig. Van elke, even heel grofweg, van elke euro die er binnen komt van de hondenbelasting moet er 40 cent uitgegeven worden om die euro binnen te krijgen te halen. Van de aanslagbiljetten, die verstuurd moeten worden, waanzinnig hoog receptiekosten heet dat.</p>
<i>Hondenbelasting in andere gemeentes</i>	<p>C: Want in die andere, er zijn gemeentes zoals Assen en Emmen waar geen hondenbelasting</p> <p>J: Ja die zijn er mee gestopt he, ja klopt. Ja zou veel beter zijn he. Maar eh, ik weet het niet. Het is een politieke keuze, en ik zou het heel verstandig vinden om het gewoon af te schaffen</p>
<i>Hondenbelasting Groningen</i>	

OZB	<p>J: Het is een politieke keuze, en ik zou het heel verstandig vinden om het gewoon af te schaffen en dat de OZB dan een klein tikje omhoog gaat he.</p> <p>C: OZB?</p> <p>J: onroerend zaken belasting. Dus dan he, dan krijg je het geld ook wel binnen en dan ben je tenminste niet 40% van je inkomsten kwijt aan eh, flauwekul. Aan controleurs die bij de deuren langs gaan en aanbellen.</p>
Hoogte hondenbelasting	<p>J: Nou weet je, ik heb geen idee. Weet je der wordt ook heel erg naar gekeken van wat doen andere gemeentes en zo. En dan wil je niet heel erg mee uit de pas lopen. Kijk want als alle gemeentes 50€ vragen, dan ga je zelf geen 100 vragen. Ik bedoel, loop je daar een beetje mee. Elk jaar heb je ook van die staartjes, van de duurste en de goedkoopste gemeente- daar wil je niet bij horen bij die duren, bij die goedkope hoeft je ook niet per se bij te horen. Maar je wil, een beetje, net als Groningen, je kijkt naar de 25 grootste steden, en als dan een beetje in de middenmoot eindigt, dan maakt zich niemand er druk om. Zo werkt het wel he, dat is natuurlijk niet erg inhoudelijk, maar zo werkt het natuurlijk wel een beetje. Met de hondenbelasting zegt de gemeente ook een beetje in de middenmoot. Dus, ja</p>
Visie hondenbeleid	<p>J: nou we hebben nu een situatie dat het hondenbeleid een tijdje geleden is vastgesteld, met alle loslooproutes en losloopgebieden erin</p>
Initiëren loslooproute	<p>J: En eind vorig jaar is gezegd van goh als er nu nog mensen zijn die graag een extra loslooproute of losloopgebied willen, die kunnen zich dan melden bij de gemeente. Met een omschrijving, van waarom en zo. Dus toen zijn er een stuk of 50/60 suggesties gedaan, en die hebben we bekeken met een aantal collega's. Van goh wat kan wel, waar kan die, en daar zijn er toen negen van overgebleven, waarvan wij zeggen goh dat zijn potentieel geschikte gebieden. En die ander niet omdat ze gewoon in een ecologisch gebied lagen en eh toen hebben we de initiatiefnemers benadert en gezegd van goh in beginsel, willen we u verzoek honoreren maar u zult zelf moeten nagaan of er ook een draagvlak voor is.</p> <p>J: van wat vinden de buurtbewoners er van.</p> <p>C: En dat is dus uit de hand gegeven aan de buurtbewoners. En er is gezegd, van kijk wij hebben hier draagvlak, gemeente..</p> <p>J: Ja tuurlijk, en ze mochten zelf bedenken samen dan met mij of één van mijn collega's hoe ze dat na willen gaan of er draagvlak is. Want dat kan op verschillende manieren natuurlijk, kijk je kunt een enquête houden, je kunt handtekeningen ophalen. Je kunt weet ik veel wat bedenken. Daar hebben dus al die initiatiefnemers die in beginsel een positieve reactie van ons hebben gehad, hebben daarop kunnen reageren en kunnen overleggen, met mij bijvoorbeeld. Om te kijken, van goh, hoe moet ik dat nagaan dat draagvlak in dat specifieke geval.</p> <p>J: het gemeentelijk beleid is toch meer, het gevolg en vooraf en zo.</p>
Voorbeelden implementatie loslooproute	<p>J: Nou en ik heb twee gebieden bij de Gorecht-vijvers bijvoorbeeld, daar hebben ze allemaal handtekeningen opgehaald. En dat waren er best wel veel. Nou goed, ik ga niet vragen om wetenschappelijk onderzoek, dat is natuurlijk niet reëel he. Ik bedoel, laten we eerlijk wezen, waar hebben we het over. Het gaat maar om een losloopgebiedje niet om een heel erg echt ingewikkeld.. en als het niet goed gaat dan haal je die paaltjes weer weg. Ik bedoel hoe erg is het. Nou daar denkt trouwens niet iedereen hetzelfde over hoor. Sommigen denken van nou het moet zo geweldig ingewikkeld en belangrijk zijn, dat ik denk van ach.</p> <p>J: ja. En eentje dat is nou het grappige bij de Vrydemalaan, weet je wel bij die studenten studio's daar bij het Oosterhamrikkanaal, bij het UMCG. Weet je wel.</p> <p>C: Ja, daar is ook een loslooproute.</p> <p>J: Precies die is nieuw, en daar was een bewoner die daar op het Ciboga terrein of het Ebbingekwartier woonde. En ik ben met haar om de tafel gegaan en goh van hoe komen we er nu achter. Want het zijn eigenlijk alleen maar de bewoners van die studio's he.</p>
Moderne methodes draagvlak	<p>J: Ja, ook nog, ja. En die dingen worden verhuurd door Nijestee. En ik heb dus met Nijestee contact gehad, van goh het zijn allemaal bewoners van jullie en wat vinden jullie er zelf van. Ah zeiden ze van, er is een besloten Facebook groep. Goh, dat is leuk. En ik dus met die initiatiefneemster, plaats een post in die besloten Facebook groep en laat mensen er maar op reageren en met elkaar in discussie gaan. En weet je dan heb je tenminste, misschien niet iedereen zit in die groep, maar wel heel veel mensen. Echt honderden. Dus toen, wel heel grappig, zag je een discussie ontstaan.</p> <p>C: want dan is die drempel ook niet zo hoog, want als je langs de deur gaat dan moet je het allemaal opschrijven</p> <p>J: Ja precies, en ach mensen zijn niet thuis. En weet je het is ook niet interactief. Het is gewoon van ah uh nee, ziet u het zitten of niet. Het is dan van ja of nee, is het dan. En er zijn ook mensen van nee ik zie het niet zitten, want uh uh uh vanwege de hondenpoep. Dat heeft er natuurlijk niks mee te maken, want die hondenpoep moet je gewoon altijd opruimen, los van of er nou wel of niet een loslooproute is. Dus dat maakt</p> <p>J: Nee, dus dat mens, als je om die redenen er tegen bent dan heeft die het niet begrepen. Dat geeft niks, maar daar kan je niks mee. En dus in die Facebook groep hebben we dat dus gedaan, er</p>

	<p>ontstond een discussie en uiteindelijk dacht ik had ik zoiets van we gaan er gewoon voor, voeren het gewoon in en we zien wel wat er van terecht komt. We gaan het dan ook nog naar een jaar evalueren, dat wil dan zeggen want ik denk ik wil er niet een hele grote evaluatie op zetten. Is er bezwaar opgetreden, ik kijk gewoon of er veel klachten binnengekomen zijn.</p> <p>J: ja, die hebben allemaal Facebook dus die zien dat wel. En dat moet je ook niet drie weken laten staan, dan zakt dat al helemaal naar beneden. Dus dan ziet het niemand meer. Dus je moet het gewoon even kort en snel moet je dat even doen.</p>
<i>Meldpunt overlast</i>	<p>J: Is er bezwaar opgetreden, ik kijk gewoon of er veel klachten binnengekomen zijn. Via het meldpunt overlast, kunnen mensen altijd een klacht indienen. Als er iets of iemand is. En als er geen klachten binnengekomen zijn. Het is natuurlijk een zekere drempel om een klacht in te dienen en niet elke kleine irritatie komt daar terecht en dat moet ook vooral niet. Dat moeten mensen gewoon ook een beetje zelf oplossen en ehm toen was er toch één iemand die zag het helemaal niet zitten. Daar is dus nu een bezwaar procedure, maar ondertussen is het losloopgebied wel aangewezen.</p>
<i>Problemen tijdens implementatie loslooprouten</i>	<p>J: Toen was er toch één iemand die zag het helemaal niet zitten. Daar is dus nu een bezwaar procedure, maar ondertussen is het losloopgebied wel aangewezen.</p> <p>C: Dus heeft één iemand, die er zo op tegen is die daar voor zorgt dat de hele procedure</p> <p>J: nee hoor want ik ga gewoon door, want je hoeft niet te wachten tot die procedure afgerond is. Je kunt het wel alvast invoeren, het heeft geen opschortende werking zeg maar. Besluit is genomen, er komt een losloopgebied, ben je tegen dat besluit dan kun je een procedure aanspannen tegen de gemeente. Maar daarmee is het besluit nog niet van tafel. Dat kan wel uiteindelijk en dan trekken we de paaltjes weer de grond uit. Dat is dan ook weer goed. Maar eh die is, die vond het dus niks he. Die vond, er is niet van huis tot huis een brief verspreid en op Facebook is niet goed en dit deugde niet. Weet je, ik vond het een innovatieve manier om mensen te bereiken.</p>
<i>Hondenbeleid geslaagd</i>	<p>J: Ja, ik denk het wel. Ik bedoel als je nagaat hoeveel gedoe er geweest is over, ook in de gemeenteraad.</p> <p>C: maar al in al kun je het wel als succesvol beschouwen?</p> <p>J: Ik vind van wel. Ik vind als je succes ook afmeet aan wat er nu ligt, is er veel politiek draagvlak voor, het is nu politiek niet omstreden meer. Was het wel, maar is het nu niet meer. En ook in de wijken hoor je ook geen gedonder. Dus dat is gewoon.</p>
<i>Problemen hondenbeleid</i>	<p>J: Ja, het was echt een potje. Hondenpoep is natuurlijk het Hollandse probleem per uitstrek he. Waar de overheid ook nog een oplossing op verzint, denkt men. Ja het is altijd, het is een mooi overzichtelijk onderwerp, je kunt, iedereen kan er een mening over hebben en heeft er ook een mening over. Dus dat is een mooi onderwerp wat zich voor een discussie leent. Het leent zich wel voor discussie. En dat zie je dus ook he. En iedereen heeft ook zijn eigen waarneming, en zijn eigen gedachten erbij, nou dan heb je ook nog een redelijk fanatieke groep hondenbezitters, die in die vereniging actief zijn en hun eigen gedachten hebben. En dat ook met heel veel kracht bepleiten- dat mag ook. Nou dan heb nog een mooi onderwerpje, heb je dan. Ook in de raadscommissie, er is wel even over gepraat.</p>
<i>Hondenpoep</i>	<p>J: het is nu politiek niet omstreden meer. Was het wel, maar is het nu niet meer.</p> <p>J: Hondenpoep is natuurlijk het Hollandse probleem per uitstrek he. Waar de overheid ook nog een oplossing op verzint, denkt men. Ja het is altijd, het is een mooi overzichtelijk onderwerp, je kunt, iedereen kan er een mening over hebben en heeft er ook een mening over. Dus dat is een mooi onderwerp wat zich voor een discussie leent. Het leent zich wel voor discussie. En dat zie je dus ook he. En iedereen heeft ook zijn eigen waarneming, en zijn eigen gedachten erbij, nou dan heb je ook nog een redelijk fanatieke groep hondenbezitters, die in die vereniging actief zijn en hun eigen gedachten hebben. En dat ook met heel veel kracht bepleiten- dat mag ook. Nou dan heb nog een mooi onderwerpje, heb je dan.</p>
<i>Shift Sociaal systeem</i>	<p>J: Ja weet je, maar ook die geen hond hadden. Over opruimen hondenpoep gaat het natuurlijk vaak over. Het gekke is wel, dat je. ER is een omslag, dat hondeneigenaren inmiddels veel beter de hondenpoep opruimen dan een jaar geleden, dat is echt een groot verschil. We hebben cijfers he, met waar wij door de onderhoudstoestand van de openbare ruimte. Elk jaar wordt dat beoordeeld, geïnspecteerd door bewoners. Aan de hand van referentieplaatjes en zo een hele systematiek. Hondenpoep is daar een deel van. En het wordt dus ook niet meer geaccepteerd. Als je je hond laat poepen op de stoep dan wordt je daarop aangesproken. Dat was vroeger natuurlijk een beetje anders. En dat is echt verandert. Net als roken.</p> <p>Met hondenpoep is dat natuurlijk ook een beetje zo. Dat doe je niet meer. En eh, dat wil niet zeggen dat dat nooit meer gebeurt natuurlijk maar. En dat is met name en dat is nog niet eens zo zeer de bedreiging van dat je beboet kan worden. Want de kans dat je betrapt wordt, dat je hond ergens poept en je ruimt het niet op is minimaal. Ik denk dat we vorig jaar drie bekeuringen uitgedeeld hebben in de hele stad.</p>
<i>Motivatie opruimen hondenpoep</i>	<p>J: Ja, we hebben één dingetje dat is in elk geval, je bent verplicht als je met de hond wandelt om opruimmiddelen bij je te hebben. Dus je kunt bekeurd worden als je dat niet bij je hebt, op zak. Dat</p>

<p><i>Dieren urbane ruimte</i></p>	<p>is je juridische instrument. En voor de rest is het gewoon een kwestie van mentaliteit. En daar heb je niet zo heel veel invloed op. Meer een soort maatschappelijke tendens, waar je dan maar een beetje op mee moet liften. En niet echt iets inhoudelijks of zo.</p> <p>C: En welke plekken hebben eigenlijk dieren in de stad? Wat voor een kijk heeft de gemeente daarop?</p> <p>J: Natuurlijk het ecologische beleid. Waarbij uitgangspunt is om, we zijn heel fanatiek met plaatsen van ligkasten voor zwaluwen bijvoorbeeld. En de ecologische hoofdstructuur willen we los ook zo netjes en best mogelijk aan elkaar verbinden zodat de beesten gewoon een wat groter biotoop krijgen. WE zijn met het water bezig, de oppervlakte wateren en om het ze gewoon mogelijk te maken om daar ook weer. Van alles en nog wat om ze zoveel mogelijk kansen te geven om te leven. Dus het zit wel heel erg in de, bij alles wat je met beheer doet zit het wel heel erg in iedere keer. En we hebben ook een aparte, iemand bij het ingenieursbureau die met name naar de ecologie kijkt. Dus dat is iemand die heel erg in de ontwerpsfeer zit maar ook in de uitvoeringsfeer, dus dat je een beetje rekening houdt met grasmaaien en al dat soort dingen. En niet alleen voor de vogels maar ook andere, noem het maar op. Dat zie je wel heel erg terug in alles wat de gemeente doet.</p> <p>C: Dat dieren wel een prominente plek hebben?</p> <p>J: Ja zeker, zeker. Dieren eigenlijk veel breder, dieren hangt, het is niet alleen maar dat die dieren, maar je moet ook een omgeving hebben waar ze kunnen gedijen. Een voorbeeld is ook om de natuur naar de stad te halen. Het voorbeeld is ook dat elk jaar zo een schaapskudde hier. Er komt een schaapskudde naar de stad voor het onderhoud van de dijken van het plantsoen en zo. Gewoon om gras te maaien.</p>
<p><i>Stimuli hond in stad</i></p>	<p>C: Wat wordt er dan eigenlijk aan stimuli gegeven om een hond te kunnen houden in de stad Groningen?</p> <p>J: Eigenlijk niks</p> <p>C: Niks?</p> <p>J: Nee, de losloopgebieden, nee, dat moeten mensen maar gewoon zelf uitzoeken. Dat is geen gemeentelijk beleid.</p>
<p><i>Kijk gemeente op losloopgebieden</i></p>	<p>J: nou ik vond het heel grappig, want we hadden vanuit het gemeentelijk beleid altijd met loslooproutes altijd een beetje vanuit de hoek van overlast bekeken. En eh, gewoon moet je doen dat er geen overlast is en blah blah blah. En nooit vanuit het belang van de hond.</p>
<p><i>Welzijn hond</i></p>	<p>J: En het grappige was dat, we hadden toen dat onderzoek van de studenten uit Leeuwarden en die deden dierenbeleid achtig of zo iets. En die kwamen ook in hun rapport van, die voegden dat er even aan toe. Die zeiden van ja ho eens even, de hond is een hhhh, predator, en die moeten leefruimte hebben, en die moeten kunnen rennen, het is voor de gezondheid en het welzijn van honden gewoon hartstikke goed. Dat snap ik natuurlijk ook wel, maar op die manier hadden wij nooit het beleid geformuleerd. Goh van de loslooproute is niet alleen maar, is ook gewoon goed voor de hond. Voor het welzijn van een hond, nou dat is gewoon een hartstikke goede reden.</p> <p>J: Ja in principe wel, maar we hebben het eigenlijk nooit echt benoemd. En ik denk van ja, dat is inderdaad, dat is gewoon een goeie. Het is gewoon terecht.</p> <p>C: Van die kijkhoek</p> <p>J: Ja, dat is terecht. Dus dierenwelzijn is gewoon hartstikke terecht dat je daar, ook bij een hond, niet alleen maar naar de legbatterijkip of zo. Ook bij een hond.</p>
<p><i>Belangen loslooproute</i></p>	<p>C: En, er zijn natuurlijk heel veel verschillende belangen in, bij zo een loslooproute, hoe kun je dat het beste integreren. Wat zijn de ervaringen. Hoe benader je zo iets het beste?</p> <p>J: Nou we hebben dus, wij doen zelf altijd de voorselectie he. Dus op het moment dat het een ecologisch gebiedje is of weet ik veel wat, of een verkeersonveilige situatie, nou dan zeggen we van niet doen. En wat er dan nog over blijft, dat proberen we dan toch in samenspel met de wijkvereniging, met de omwonenden, en degene die de loslooproute willen en de vereniging hondvriendelijk Groningen om een ronde tafel te gaan zitten. Om te kijken van goh, als je dat wilt, hoe doe je dat dan. Waar doe je dat precies, waar moet je rekening mee houden. Je probeert dat gewoon in overleg met iedereen te doen. En daarmee wordt niet iedereen tevreden of zo, maar wel wel.</p>
<p><i>Manier van implementeren loslooproute</i></p>	<p>J: Ja, en wat help is dat wel enorm, als je mensen voor die tijd vraagt van zullen we daar en daar een loslooproute aanleggen. Dan krijg je een veel minder positieve uitkomst, of een negatievere uitkomst, dan wanneer het ding er een jaar ligt.</p> <p>C: Oké</p> <p>J: als je na een jaar vraagt, goh en hoe vind u het nou, heeft u overlast. En dan is de reactie, dan zijn de reacties positiever, dat was in het Noorderplantsoen ook wel zo, dan vooraf. Vooraf was de meerderheid ook wel positief hoor, maar achteraf na een jaar, zegt 90% hartstikke mooi. Dus dat is echt een heel hoog percentage, en dat waren ook de echte gebruikers. Niet iemand die der één keer per jaar komt, nee echt de mensen terplekke zijn geïnterviewd. Dus dan denk ik van goh, dat is toch wel opvallend.</p>

Proberen loslooproute

C: dat je eigenlijk niet meer per se een pilot moet doen, maar eigenlijk is het veel beter om het gewoon..

J: ..om het te proberen. En na een jaar te kijken. En als het niet lukt, dan, en als het niet goed is dan stop je er toch gewoon weer mee. Als het uit de hand loopt, tenminste ik ben daar vrij makkelijk in hoor. Maar dat is niet het gemeentelijk beleid.

Ik denk van ah joh probeer het gewoon.

C: Ja inderdaad, want het gaat toch meestal wel goed?

J: Ja, probeer maar gewoon. En gaat het niet goed, om wat voor reden dan ook, dat is ook niet zo moeilijk, het is gewoon even een besluit en een paaltje uit de grond trekken, dat is alles. Het is niet zo dat je even duizenden en duizenden euro's weggegooid hebt.

Faalkosten

J: je faalkosten, zeg maar, zijn heel gering. Kijk als je bijvoorbeeld per loslooproute heel veel geld moet investeren of zo, dan zit het natuurlijk weer anders. Maar dat is gewoon niet zo. Je mag best wel een keer wat proberen, en als je tien keer probeert en het gaat acht keer goed, en twee keer fout nou dat is toch hartstikke mooi. En dan kun je wel naar die twee keer gaan kijken, van goh jo dat hebben we niet zo goed gedaan, nee inderdaad maar wel acht keer hebben we het wel goed gedaan. Dus ja, ik vind het, maar dat is niet, zo werkt de overheid meestal niet he.

*Routebepaling
Noorderplantsoen*

J: Ja, ja. Ook dat is weer in overleg met de Noorderplantsoen buurtbewoners, want verenging Hondvriendelijk Groningen wilde nog een veel langere route. Tuurlijk. En de buurtbewoners hebben gezegd, van nou kan dat niet wat minder, en toen na wat passen en meten is het dus een wat kleinere route geworden maar wel een route. Dus dat is in samenspel met, tussen iedereen die er maar is, is dat tot stand gekomen. Niemand was daar echt 100% tevreden over, maar iedereen had zoiets van ja toe maar. Hier kunnen we ons wel wat bij voorstellen, zeg maar.

C: en heeft die route dan een speciaal, dat die daar is en niet bijvoorbeeld op een andere plek?

J: Nou weet je als je gewoon kijkt, naar het Noorderplantsoen heb je gewoon niet zo veel keuze.

Want je wil het niet, je wil het niet te dicht bij doorgaande wegen, dat is niet zo geschikt en dan houdt het al heel snel op he.

C: Dan heb je al niet meer zo veel keuze.

J: nee inderdaad. Dan houdt het al heel snel en je hebt dan, want het plantsoen is namelijk redelijk lang maar ook wel smal. Dus dan, dan heb je niet zo veel mogelijkheden. En de huidige route heeft ook best wel wat nadelen hoor. Het zit daar ook voor een groot deel langs het water, met vogels en zo die er in het water broeden. Ja, ook langs een ecologisch gebiedje, dat is als je puur ecologisch naar kijkt, nou is wel wat op af te dingen hoor. Maar hoe erg is dat he.

Beleidsmedewerker ecologie

J: Mijn collega die over ecologie gaat, zeg ik moet je je niet zo druk over maken, het is ook hartstikke goed voor die eenden en zo en die andere beesten. Als er een hond achter aan gaat, dat is goed voor die eenden dan krijgen ze een beetje beweging. Dan gebeurt er wat in dat saaie leven van die eenden. Dus eh, maar zo wordt er meestal niet tegen aangekeken.

Loslooproute Definitief

J: Ja, ja. Dat is definitief.

C: En hoelang blijft zoiets dan?

J: Tot dat het herroepen wordt. Dat kan over een jaar zijn of

C: Oke, het kan herroepen worden?

J: Ja altijd,

C: Ik kan dus nu bijvoorbeeld naar de gemeente stappen en zeggen ik ben het er niet mee eens.

J: Ja dat klopt en als je dan de een heel goed verhaal hebt. Maar dat ga je niet redden hoor, want ik bedoel het is een heel zorgvuldig proces geweest he. Dat ga je nooit redden. Maar tuurlijk het is een besluit geweest van burgemeesters en wethouders en de burgemeesters en wethouders kunnen ook weer een anders besluit nemen. Dat kan. Op elk gewenst moment. En zo een besluit is dan ook weer vatbaar voor bezwaar en beroep. Dus intrekken van een losloopgebied, kun je ook weer bezwaar tegen aan tekenen. Het zou natuurlijk raar zijn als je dat weer zou intrekken, maar goed het zou kunnen.

*Feedback loslooproute
noorderplantsoen*

C: En jij hebt ook die evaluatie gedaan, en heb je daar ook feedback gekregen? Heb je überhaupt feedback gekregen over die loslooproute van mensen of?

J: Ja, met name omdat we een klankbordgroep hadden. Daar zaten de buurtverenigingen in en de vereniging Hondvriendelijk Groningen. En dat hebben we uiteindelijk alles samen gedaan. En die waren zeer tevreden over hoe het gegaan is. En ik heb ze ook laten uitnodigen bij de wethouder, om ze door de wethouder te laten bedanken voor de inzet. Het zijn natuurlijk allemaal mensen die in hun eigen tijd dat doen. Vind ik toch wel, mag je toch wel waardering voor uitspreken. En ook gezorgd dat ze een bos bloemen kregen. Hartstikke mooi, dan komen ze op het stadhuis en een beetje met de wethouder, leuk dat jullie dat allemaal hebben gedaan, we zijn toch heel tevreden met de uitkomsten en als je een bos bloemen. Weet je dat is gewoon ook leuk om het zo even af te sluiten. De mensen vinden dat prachtig. Die vinden dat echt hartstikke leuk, en ik meen dat ook oprecht, dat is een blijk van waardering. Ten eerste die mensen hebben, je hoeft het niet met hun eens te zijn, dat is iets heel anders, maar ze zetten zich er wel voor in en dat is op een positieve manier gebeurt. En ook op een manier die, die heel productief was.

	<p>C: maar zijn er dan ook feedback van bijvoorbeeld niet hond eigenaren? Bezoekers, kijk ik om ook in het Noorderplantsoen maar ik ben niet gevraagd van wat vind jij er van.</p> <p>J: Nee, maar daar hadden we natuurlijk wel die enquête voor</p>
<i>Enquête Noorderplantsoen</i>	<p>J: Nee, maar daar hadden we natuurlijk wel die enquête voor. Waar we 600 gebruikers voor geïnterviewd hebben, en dan denk ik van nou weet je dan heb je een aardig deel van de gebruikers van het Plantsoen of ze nou wel of niet een hond hebben doet er dan niet toe. Dan hebben we een goed beeld.</p> <p>J: precies, ja, dan weet je wel van goh wat vinden er mensen van.</p>
<i>Shared space</i>	<p>J: Weet je dat is, je ziet heel erg dat. IN het verkeer heb je dat ook heel erg. Haren is natuurlijk een prachtig voorbeeld van, moet je kijken wat voor een weerstand er toen was joh. Nee er moet een voetpad en een fietspad zijn. Het moet gemarkeerd zijn, en het fietspad is rood, en dan een weg van klinkers of van asfalt, en ieder zijn eigen dingetje, want dat is beter en veiliger. Flauwekul.</p> <p>C: dat is natuurlijk wel nog een beetje in het hoofd van ons allemaal.</p> <p>J: Ja zo zijn ook alle verkeerskundige ontwerpers in de tijd opgeleid. Als je hier in de stad kijkt, van een studentenstad, dan fietsstad nummer één zeg maar, fietsers die in een studentenstad hebben een breed eigen set aan regels. Allemaal ongeschreven regels. De officiële verkeersregels zijn volslagen irrelevant. Wegmarkeringen doen er niet toe, links en rechts maakt allemaal niet zo veel uit. Gemeente stimuleert natuurlijk in zekere zin ook door bijvoorbeeld alle fietsers op een kruising gelijktijdig groen te geven, dan moet je het maar samen oplossen. Wie het eerst.. en wat doe je, je fietst en je fietst en het is druk, je zoekt gewoon oogcontact met die andere fietser. En dan zie je wel wie je voorlaat en je weet van elkaar ook wel van het is logischer dat zij nu even voorgaat, los van de regels.</p> <p>C: Klopt</p> <p>J: En als het even dreigt mis te gaan, 95% van de mensen die glimlacht even naar elkaar of weet ik veel wat. Weet je. En af toe zit er eentje erbij die gewoon standje zit. Maar goed, zo werkt het wel. Dat is een enorme set aan informele regels. Waar buitenlanders ook geen snars van begrijpen.</p>
<i>Regels hondenbeleid</i>	<p>J: nou je wil ook samen met, weet je het is, je kunt allemaal wel regelen maar aan de andere kant wie moet dan die naleving van die regels controleren? We hebben stadswachters, die houden om zes uur s 'avonds er mee op, avonds wordt ook niks meer controleert. Zijn er natuurlijk ook niet zo heel veel van, de pakkans als je iets doet is gewoon heel klein. Nou de politie maakt zich echt niet druk om een loslopende hond. Die doen dat echt niet. Dus mensen moeten het toch echt samen oplossen. En dan moet je ook maar met z'n allen het besef hebben, weet je we leven met elkaar in de stad en de een heeft een hond en de ander heeft geen hond. De een zit op de fiets en je moet elkaar een beetje helpen en elkaar wat ruimte geven. En soms neem je zelf beetje meer ruimte in en soms doet een ander dat en dat moet je gewoon dat is het hele spel. En dat moet je niet in te veel regels willen pakken. Die regels zijn er alleen maar voor bijzondere situaties en voor de rest moet je je eigenlijk niet te druk om maken.</p>
<i>VHG losloopbeleid</i>	<p>C: Ja de verenging Hondvriendelijk Groningen, zegt ja eigenlijk dat losloopbeleid stoort hun een beetje. Omdat ze vinden, ja wij hebben goed opgevoede honden op zich, of die nou loslopen of niet. Ik snap het wel, want als je loopt op straat en er komt iemand met een hond op je afgerend. Dat is natuurlijk niet echt fijn. Maar zou men daarin niet ook een beetje lossen kunnen zijn, of is dat gewoon heel moeilijk?</p> <p>J: Nou dat gaat niet lukken. Nee weet je want, waar zouden,</p>
<i>Losloop diploma</i>	<p>J: Want ze hebben ook wel een suggesties gedaan dan moeten die honden een diploma hebben. 'Ik kan loslopen' Zie je het al voor je, ik. Vind ik te ver gaan. Dan denk ik van ja. Je gooit weer een nieuwe regeling erin en dan moet je de hond een opleiding laten volgen. Waar zijn we nu mee bezig.</p>
<i>Losloopgebieden in een dorp</i>	<p>J: waar het wel kan. Maar je hebt natuurlijk wel heel veel gemeentes waar je bijvoorbeeld losloopgebieden maar binnen de bebouwde kom niet en daar buiten wel. Ja goed dat kan in een dorp kan dat maar in een stad dan moet je een heel end vaak voor je buiten de bebouwde kom bent. En dan zijn het ook vaak niet zulk geschikte gebieden. Dus dan, als je echt naar een groot gebied wilt, dan moet je de hond maar gewoon in de auto stoppen en dan ergens heen rijden. Dan waar de hond wel vrij mag lopen. Dat kun je doen.</p>
<i>Doggy bags</i>	<p>J: ER zijn ook gemeentes die dat doen, wij doen het niet. Ik ben er zelf ook helemaal geen voorstander van hoor. Ik denk dat dat helemaal niks wordt. Nee want die dingen, die zakjes worden er afgetrokken weer, van jan en alleman die geen hond hebben. Dat moet je gewoon niet doen. En ik vind ook van als je een hond hebt dan moet je ook maar zelf een zakje van huis meenemen. Ik bedoel, dat vind ik vrij normaal dus. En van die hondenbelasting, een deel van de opbrengst wordt wel betaald aan voorzieningen voor honden. Dus het is niet alleen maar.</p>
<i>Voorzieningen hond</i>	<p>J: Voor de loslooproutes en het hondenbeleid wordt eruit betaald maar dat is lang niet.</p> <p>J: Nou bijvoorbeeld Noorderplantsoen heb je daar tegenover de speelweide heb je zo een honden speelveld, daar staan dus van die honden speeltoestellen.</p> <p>C: Staan daar honden speeltoestellen?</p>

<i>Besteding hondenbelasting</i>	<p>J: Ja daar kunnen de honden door die gaten heen springen. Maar dat stelt niet zo heel veel voor hoor. Maar goed het is meer, die honden zijn natuurlijk met elkaar gewoon aan het spelen.</p>
	<p>J: En van die hondenbelasting, een deel van de opbrengst wordt wel betaald aan voorzieningen voor honden. Dus het is niet alleen maar.</p> <p>J: Voor de loslooproutes en het hondenbeleid wordt eruit betaald maar dat is lang niet. Het grootste deel verdwijnt gewoon in de algemene middelen. Dus het is niet, het wordt niet hond gerelateerd uitgegeven. Daar hebben ook veel hondeneigenaren, ook zoiets van potverdorie- ik betaal hondenbelasting en ik zie er gewoon heel weinig voor terug. En dat klopt! Dat is ook zo. Ik kan er niks aan doen. Maar het is gewoon zo. En dat is overal zo. En hier ook.</p> <p>J: Ja, ja. Elke gemeente is volledig vrij om te bepalen hoe ze dat geld besteden. En ik weet niet hoeveel miljoen er binnen komt op die hondenbelasting, maar een klein deel wordt echt aan honden uitgegeven, aan hondenbeleid. En voorzieningen voor honden.</p>
<i>Overvloeien functies openbare ruimte</i>	<p>C: En zijn er eigenlijk gebieden in Groningen waar bijvoorbeeld echt gestimuleerd wordt dat er verschillende functies samen in elkaar over vloeien? Dus dat je echt, Noorderplantsoen is wel zo een soort gebied, maar zijn daarbuiten ook nog zulke gebieden waar honden, waar echt gestimuleerd wordt van de gemeente gewoon gezamenlijk de ruimte te gebruiken?</p> <p>J: IN principe zegt wel elk losloopgebied is niet een exclusief hondengebied. Iedereen mag daar komen. Dus niet van, dus het is niet van goh dit is het honden losloopgebied en dat iedereen die daar zit, dat de hond eigenaar serieus van dit is een losloopgebied en iedereen moet weg. Zo is het natuurlijk niet. Sterker nog we hebben bijvoorbeeld bij losloop, honden speelplek, losloopgebied in het Noorderplantsoen- daar heb je gewoon een speelweide, daar hebben we ook BBQ tegels. Dus je mag daar gewoon ook gaan BBQ hoor. Terwijl er loslopende honden mogen zijn. Nou dat is best wel even een combinatie waarvan je denkt, goh hoe werkt dat. Ja dat moet je maar samen oplossen. En dan moet de BBQ 'er de hond maar gewoon weggagen en de hondenbaas moet zijn hond onder controle houden. Want dat blijft natuurlijk altijd ehh... en soms zal er best wel eens een hond zijn die de karbonade van de BBQ afsnaait. Dat is dan zo, ja.</p>
<i>Gezamenlijk oplossen</i>	<p>J: Ja los het zelf op. Gewoon op een normale, menselijke manier. Als overheid moet je eigenlijk helemaal niet...</p>
<i>Verboden voor honden</i>	<p>we hebben wel een uitzondering voor speelplaatsen voor kinderen, speelplekken daar mogen geen honden. En we hebben nog twee plekken waar honden niet mogen lopen, in de binnenstad- De Heerestraat met name.</p> <p>C: maar daar zie ik zo veel honden</p> <p>J: Ja dat wordt ook niet gecontroleerd hoor.</p> <p>C: En er staat volgens mij ook helemaal geen bord?</p> <p>J: Ja, je moet goed opletten, maar der staat echt aan het begin en aan het eind van de Heerestraat een bord met verboden voor honden. Overreguleringsdrang. En de centrale vijver bij, in het Noorderplantsoen is ook verboden voor honden. En ik weet niet waarom. Ik zal het niet weten. Het is van oudsher is dat gewoon. Ik denk ook van ach, dan springt er een keer een hond in het water. Dan noch.</p>
<i>Centrale vijver Noorderplantsoen</i>	<p>J: Bij het bassin niet he. Bij vlanders mag je wel een hond mee naar binnen nemen.</p> <p>C: En dat is omdat het al zo lang is?</p> <p>J: Ja weet je ik weet niet meer wat het inhoudelijke achtergrond is geweest. Weet ik gewoon niet meer. Want soms dan in der tijd is dat besloten om wat voor reden dan ook. En dat geldt ook voor de Heerestraat, dat gold ook bijvoorbeeld bij in het Stadspark.</p>
<i>Stadspark</i>	<p>IN het Stadspark heb je zo een evenemententerrein, heb je van die zo een kunstwerk, van die roestige metalen.</p> <p>C: Stadspark. Dat is heel groot. Ja, dat is zo een heel groot veld.</p> <p>J: Ja, klopt. En daar mogen honden, honden mogen daar in de periode van wat is het 1 september tot 1 maart of 1 april mogen ze daar loslopen en daarna niet. Ik denk van waarom is dat nou? Want dan zijn er evenementen. Evenementen? Maar dat is eigenlijk helemaal niet vaak. Dan denk ik van en als er een evenement is, wat maakt dat dan uit joh. Zo een evenement, daar staan vaak hekken omheen, daar komt toch geen hond binnen. Dus geeft dat gewoon vrij, wat maakt het. Nou het is er nu afgehaald.</p> <p>C: oh oh dat is er nu afgehaald?</p> <p>J: Ja, ik zei ook van der is.. in die tijd zullen ook veel mensen gedacht hebben oh ja evenementen, die zullen dat als een soort probleem gezien hebben. Waar heb je het over, he? Gewoon vrijlaten. Dus het is nu vrij.</p>
<i>Regulatie</i>	<p>J: ja, ja. Klopt! Want weet je, je kunt het wel heel erg reguleren maar als je het vervolgens niet controleert. Maar dan moet je ook al een vorm van, als je een regel hebt moet je een vorm van controle- hoe licht dan ook, moet je er wel aan verbinden. Ik bedoel anders heeft het geen enkel nut. Als je een maximum snelheid op de autosnelwegen invoert en je gaat het nooit controleren, ja.</p> <p>J: ja, je moet wel iets hebben van controle. En niks vind ik dan een beetje..</p>

<p><i>Boetes</i></p>	<p>C: Dus je moet het een beetje uitvogelen, van wat is nu eigenlijk de drempel- controle en regels.</p> <p>J: weet je het rare idee is dat je wel, dat je een trend hebt, dat door de lage pakkans en je wilt toch bepaald gedrag afdwingen. Dat dan de boetes heel hoog gemaakt zijn. Een hele slechte vind ik dat. Want zo een controleur, die heeft dan geen, die kan natuurlijk ook zeggen hij geeft een waarschuwing. Voor een controleur, om dan iemand een boete te geven van 150€ in verband met een loslopende hond, dat voelt toch helemaal niet goed. Dan denk je van, dat moeten maar een paar tientjes zijn. Dat staat in verhouding.</p> <p>C: maar dat heeft de gemeente met achterliggende gedachte gedaan- nou we hebben niet zo veel controleurs, maken we de boetes hoger.</p> <p>J: nou ja het moet een afschrikkende werking hebben. En dan denk ik van goh jonge, weet je het moet wel passen bij, het moet wel rechtvaardig voelen. En een hoge boete voelt gewoon niet rechtvaardig.</p> <p>C: vooral als je het vergelijkt met andere dingen.</p> <p>J: precies</p> <p>C: En daar wil de gemeente dus niet van afstappen?</p> <p>J: ah die boetes die zijn. Ik vind de boetes, nou weet je de gemeente heeft, het zijn bijna allemaal administratieve boetes, daar mag de gemeente de hoogte zelf van bepalen maar je hebt natuurlijk ook heel veel boetes die landelijk geregeld zijn. Bijvoorbeeld de verkeerswet en regelgeving. Bijvoorbeeld als je de auto op de stoep parkeert. Dat mag niet dus dan krijg je een boete en dat is gewoon landelijk bepaald bedrag. En die bedragen zijn in de laatste 10- 20 jaar gewoon enorm verhoogd. Dat ervaren mensen al helemaal niet meer als rechtvaardig. Dat staat niet meer in verhouding tot het delict zeg maar. Ja, dat gaat mij heel ver.</p>
<p><i>Toekomst honden in stad</i></p>	<p>C: En wat is eigenlijk de toekomst van de gemeente met betrekking op de honden? Zullen er meer honden komen?</p> <p>J: Geen idee. Ik weet het zelf niet of bijvoorbeeld tien jaar geleden er meer honden waren dan nu. Ik zou het niet weten. Ik heb geen flauw idee. Misschien, de enige cijfers die je hebt is via de hondenbelasting maar die ken ik niet. En dat is ook maar alle legale honden heb je dan alleen maar te pakken. Dus ik weet niet helemaal zeker of er nu net zoveel legale honden zijn als tien jaar geleden. Ik weet het niet.</p> <p>C: maar het beleid op zich blijft nu eventjes zo door lopen? Aan het hondenbeleid zal er in toekomst even niks aan veranderen?</p> <p>J: Nee, nee, we hebben geen plannen om dat te gaan veranderen.</p>
<p><i>Groningen hond vriendelijk</i></p>	<p>J: Ja, niet, naja, ja, als je, er wordt wel echt geprobeerd om zoveel mogelijk losloopgebieden aan te wijzen. En er wordt ook in een zeker welwillendheid wordt er mee omgesprongen en als je naar het kaartje kijkt dan, dan zijn dat er best ontzettend veel.</p> <p>J: Dus in die zin, wat je van hun hoort, kan daar nog wel verbetering in. Nou ik denk als je gewoon door de oogharen heen, dat het allemaal best wel mee valt. Ik bedoel, als je ziet er zijn best wel veel losloopgebieden er zijn behoorlijk wat loslooproutes met een behoorlijke redelijke spreiding over de stad.</p>
<p><i>VHG& hond-onvriendelijk gedrag</i></p>	<p>J: Dat is, aan de andere kant als je dan hoort hoe, wat voor dossier de verenging Honvriendelijk Groningen aanlegt met voorbeelden van hond-onvriendelijk gedrag en met name ook van handhavers en zo. Als dat allemaal zou kloppen, dat weet je natuurlijk niet helemaal zeker, dan schrik je wel een beetje hoor.</p> <p>En weet je dat verwijt ik ze niet, maar ja dat leidt wel, als je Hondvriendelijk Groningen hoort, leidt dat wel soms tot toestanden, waarvan je denkt nou dat had ook allemaal een klein beetje meer in proportie gekund. Mensen met loslopende hond die helemaal achtervolgd worden. Een beetje gênant. Ik denk ook dat je op de site van de VHG wel voorbeelden ziet staan.</p>
<p><i>Stadswachters</i></p>	<p>J: nou kijk het zijn natuurlijk voor een deel zijn het van die stadswachters, ja dat zijn natuurlijk mensen die ook met weinig opleiding ook een uniform hebben aangetrokken gekregen- en die gaan dan handhaven. Weet je...</p> <p>C: want is er überhaupt een regel hoe ze dat moeten doen, hoe ze die mensen moeten benaderen?</p> <p>J: Ja, maar weet je, kijk sommige mensen die hebben niet een, goh die hadden wat meer sociale vaardigheden moeten hebben voor ze de straat opgaan.</p> <p>C: Een beetje meer vinger gevoel</p> <p>J: Ja, en niet denken van goh dat ze boeven aan het vangen zijn joh.</p> <p>C: Dat is wel dan een beetje het idee natuurlijk. Als je voor 150€</p> <p>J: Ja en als jij stadswacht bent en ze trekken jou een uniform aan en je hebt een opleidingtje gevolgd. En je krijgt zo een portofoon mee, dan ben je natuurlijk hartstikke belangrijk joh, en dan moet je dat wel af en toe ook wel even waarmaken. Om dan iemand te pakken</p>
<p><i>Wijken</i></p>	<p>J: En in sommige wijken is het gewoon heel moeilijk, de binnenstad is gewoon een groot probleem, waar moet je in godsnaam een loslooproute in de binnenstad doen? Weet jij het? Nee, je hebt helemaal geen plekken. Dus dat is natuurlijk een probleem. En ehm dus daar kun je niks.</p>

Verdeling openbare ruimte

J: precies, en we hebben een historische binnenstad. Die gebouwd is toen er geen auto's waren en ook geen fietsen trouwens. En de stad.. en dat gaan we niet veranderen. Dat blijft in ieder geval gewoon hetzelfde. Dus daar moeten we het mee doen. Dat is de openbare ruimte, is wat die is. Dus dan moet je de gebruik van de openbare ruimte moet je op een eerlijke manier verdelen. Dat kan niet door alles in vakjes te verdelen maar dat betekent dat alles in elkaar overloopt ook gedurende een etmaal. Het zit er ook weer een hele..

Concurrentieslag openbare ruimte

J: Dus je hebt gewoon eigenlijk altijd, der is gewoon een permanente concurrentieslag om het gebruik van vierkante meters. En of dat nou fietsers zijn of voetgangers, of een uitstalling of een parkeer. Folkingestraat als je er door heen loopt, zie je de concurrentieslag, zie je voor je ogen. Voetgangers, fietsers, maar ook de winkeliers- maar ja ik wil een uitstalling. Ik wil verkopen, ik wil klanten naar binnen halen, terrasje, hoe klein ook- het gaat weer af van de ruimte ten behoeve van de voetgangers of fietsers, noem het maar op. Of van iemand die in een rolstoel zit, fietsen worden ergens gestald, dat is natuurlijk ook in het, weet je. Er is gewoon een permanente concurrentieslag om de openbare ruimte. En de honden zijn daar uiteindelijk ook een deel van, die nemen ook hun ruimte in. Die concurreren ook gewoon mee. Met name in richting van mensen die een hekel aan honden hebben. Die voelen dat, dat een hond gewoon ruimte inneemt. En iemand die van honden houdt die vind dat een hond zoveel ruimte inneemt. Nou hoe ga je daarmee om. En dat is ruimtelijke ordening he. Het gaat niet alleen maar om de hoogte van gebouwen en waar je. Nee het gaat ook om dit soort dingen. De gebruiks-componenten van de samenleving, van het openbaar gebied. Dat is natuurlijk hartstikke mooi.

J: Al dat, dat zijn allemaal vragen die te maken hebben van hoe wil je dat het openbaar gebied, hoeveel ruimte geef je om het openbaar gebied te gebruiken aan alle verschillende groepen. Hoe ga je dat doen.

Fragmentatie sectoren

: Ja, nou dat is het hele probleem. Want heel vaak wordt op basis van een opvatting van een bepaalde sector, bijvoorbeeld we moeten zorgen dat gehandicapten beter naar de stad kunnen. Dus dan worden die bushaltes opgehoogd, weet je, dat is allemaal hartstikke goed hoor. En die bussen zijn verlaagd, de instapmogelijkheid en de dingense zijn verhoogd. Dus dat is allemaal, nou dat is hartstikke goed. Maar goed dan, dan ben je er natuurlijk nog niet. Dan heb je hier natuurlijk overall rondslingerende fietsen in de weg staan, waardoor je met je rolstoel nog steeds niet naar de stad. Ja hoe ga je daarmee om he. Gemeenteraad zegt van ja, dat is ontzettend belangrijk, maar aan de andere kant vind ik ook Groningen fietsstad nummer één. Dat is optimaal faciliteren. Maar hoe, en we vinden die ondernemers die moeten ook, die moeten een terrasje kunnen maken. Maar goed waar een terrasje is, kun je niet meer goed met je rolstoel langs, dus dan moet je er even omheen. Maar die ruimte is dus beperkter en die kan dus weer door een ander ingenomen worden. Dus de samenhang tussen die verschillende sectoren vind ik niet, wordt niet zo goed naar gekeken.

C: Dus eigenlijk kijkt iedereen losjes naar zijn belang

J: Precies, en dat doen ondernemers, dat doet de gemeente vanuit verschillende, vanuit de verkeerssector, de civiele sector, vanuit de gehandicapten, vanuit noem het maar op.

C: wel een beetje gefragmenteerd.

J: Ja, ieder zijn eigen deelbelangetje dat wordt bepleit. En ik vind dat er niet. Weet je, ik heb wel eens gezegd, weet je wat je moet doen alles gewoon opruimen- weg ermee, alles opruimen. Alle lantarenpalen weg, alles weg. Gewoon alles op één niveau aanleggen, geen stoepen meer, alles op één niveau. Maar een halte waar wat busbanen zijn, dat is iets te spannend. Dus als er een bus door moet dan moet je wel even wat regelen. Maar het is ook zo weinig mogelijk bussen trouwens, Zuiderdiep kan wel maar liefst niet op de Grote Markt. Ja het kan wel maar het heeft zo een impact op de gebruik. Veel te grote impact.

Binnenstadvisie

J: Het begint er natuurlijk mee, je moet een visie hebben van wat is jou binnenstad. En dat is niet alleen maar bepaald hoe het eruit ziet maar ook door allemaal maatschappelijke ontwikkelingen. Wat betekent het internet voor al je detailhandel. En de binnenstad is ook veel meer een pretfabriek geworden dan een koopcentrum.

J: Ja der is wel een binnenstad visie ook gericht op, om wat doe je dan. Kijk ook die Groninger City Club, dat zijn de ondernemers van de binnenstad die hebben nu ook een visie. Hun visie is gratis te kunnen parkeren in de binnenstad. Daarmee trek je klanten en daardoor gaat het met de binnenstad goed en kun je concurreren met internet. Dat is natuurlijk een waanzinnig dom idee, vind ik dat persoonlijk, maar goed, afgezien van de kosten kun je dat natuurlijk helemaal nooit waarmaken. Wat je dan eigenlijk doet, je gaat op dezelfde voet verder. Maak het goedkoper, dat idee. Er is veel meer aan de hand, want in de hele wereld is ook verandert, der is geen winkel meer te vinden in de binnenstad waar je een wasmachine kan kopen of waar je elektronica koopt. Dat doet toch geen hond meer. Of je gaat naar de Mediamarkt, maar die is vaak buiten, hier toevallig in de binnenstad nog min of meer. Of je koopt via internet. Je bent toch niet gek.

Appendix X: Interview organisation Hondvriendelijk Groningen- analysis codebook

Code

<p>Oprichting VHG</p>	<p>W: Nou dus toen eh, ehm zei der een nou van ik ken iemand bij de krant, bij het dagblad en zo en die wil vast wel een fotootje maken, verhaaltje schrijven. Nou ja toen kwamen er nog meer mensen, en toen even kijken, het is gewoon van mond tot mond, zo van eh, dus ik dacht zo van goed dan staan we in de krant met 15 mensen of zo, weet je wel. Dat wordt helemaal niks. Maar, oh wee, onze verbazing, waren honderden, iets van honderd mensen stonden daar met hun hondje enzovoort. We hadden echt zo iets van jeetje mina, nou het speelt dus best heel erg.</p> <p>W: Ja, ik hou helemaal niet zo van protesteren. Dus, der is ook, oog-tv erbij, toen zijn er ook mensen gaan inspreken bij de raadsvergadering. Daar hebben ook weer mensen elkaar leren kennen. Nou toen waren er dus een paar die zeiden, we moeten een vereniging gaan oprichten. Want anders wordt het helemaal niks. Want de gemeente luistert niet naar één persoon, dan zeggen ze van oh ja, ja het is goed, fijn ja, ja, nee ik noteer het, ik schrijf het op. Maar doet er verder niks mee. Maar als je een verenging bent, dan heb je op een gegeven moment een groep mensen achter je staan en dan moeten ze naar je luisteren zeg maar dan moeten ze ook wat mee doen. Nou toen hebben we een verenging opgericht, en toen hadden we al gauw iets van 300 leden of zo en we hebben nu iets van 800 leden, dat is best behoorlijk veel. Voor die tijd, ik had een man van de gemeente, die dat plande die daar stond met die speldjes, zeg maar, in het Stadspark moet gewoon een ronde komen. Geef ze dan alleen dat rondje in ieder geval, dan hebben we in ieder geval wat om te lopen. Nou dat hebben ze toen, dat was toen gelijk toen het ingevoerd werd, was dat het enige rondje in welk park dan ook, waar je je hond los mocht laten lopen. En nou goed, toen hebben ze een verenging opgericht. Ik zit er dan nog steeds in, als Stieneke ook, de voorzitter. Nou anderen, der waren natuurlijk een aantal mensen, want zoals je weet vrijwilligers zijn op één hand te tellen. Der waren natuurlijk een paar mensen die bij de oprichting waren en dan toen na twee weken zeiden, van ik heb toch eigenlijk geen tijd, kost toch veel energie. Maar goed, we zijn nu met z'n vieren en waarschijnlijk vijf, want er komt nog eentje bij, als het goed is. Ja, ja zo zijn wij dus begonnen.</p>
<p>Pluspunten hondenbeleid</p>	<p>W: Wat er goed is aan het beleid? Nou ik denk het, poep opruim gedeelte, dat vind ik wel heel goed. Dat is een doorn in ieders oog, ook in mijn oog. Ik bedoel ik had op een gegeven moment, zelfs in het krantje al, dat was al voor het beleid, ook een artikel geschreven. Ik had op een gegeven moment onder de heg iets van zeven drollen liggen. Echt zulke bolussen, en ik bedoel dan ga je ook geen onkruid meer weghalen of zoiets dergelijks. Want je hebt geen zin om met je handen in iemand anders zijn poep te gaan zitten graaien. Dus, dat is gewoon heel irritant. En ik vind sowieso poep op de stoep of op een gemaaid grasveld of zoiets dergelijks, vind ik sowieso irritant. Want daar kunnen kinderen lekker spelen, voetballen of whatever, koppeltje duiken, noem maar op. Dus ik vind, kijk als een hond in het park in de struiken ergens ver weg poept, dan zeg ik van nou laat maar mooi liggen, maar al dat gepoep op de stoep en zo, nou dat mogen ze van mij echt ontzettend aanpakken. Dat vind ik heel goed aan het beleid.</p>
<p>Minpunten hondenbeleid</p>	<p>W: Negatieve punten is dus dat aanlijnen. Ze zijn dus vergeten dat een hond, niet een robot is zeg maar, een hond heeft het nodig om te snuffelen, om eh, he, hier eens te snuffelen daar eens te kijken, om hard te lopen, om zacht te lopen. Om zijn dingen te doen. Als een hond telkens aan de lijn is, ik bedoel ze zijn tegen varkens ophokken, ze zijn tegen koeien in de stal, kippen in een beperkte ruimte, de hond verplichten ze eigenlijk tot een beperkte ruimte van twee meter- één meter die kant, één meter die kant, één meter die kant, één meter die kant.</p>
<p>Aanlijnen honden</p>	<p>C: Want is er eigenlijk, want je hebt ook van lijntjes, die heel lang kunnen.</p> <p>W: Lange lijnen, ja, maar dan kunnen ze toch niet hardlopen. Als een hond drie stappen hardloopt, dan is die aan het eind van die lijn. Dus, dan heeft die iets meer snuffel ruimte. Maar hij kan toch niet zijn ding doen zeg maar. Maar hij kan niet eens even rennen, even lollig doen, of wat dan ook. Of als die een andere hond tegenkomt, iets gezelligs doen, of wat dan ook. Dus ja, dat is gewoon, een ontzettende beperking. Waardoor je ook, we hebben een enquête gehouden onder onze leden, echt een hele grote enquête, met allerlei vragen, waar mensen ook zeiden mijn hond wordt ook dikker nou. Ja kijk dat krijg je ook, hij krijgt minder beweging, dus allemaal dat soort dingen. Honden zijn agressiever aan de lijn, want ze kunnen niet weg, dus je hebt veel eerder bijtincidenten. Als twee honden mekaar tegenkomen, kijk als ze los zijn dan kan de één gaan liggen, de ander.. Dan kunnen ze mekaar rustig besnuffelen.</p> <p>C: ja want dan ga je ook met die lijn helemaal in elkaar. Dat is ook niet helemaal..</p> <p>W: Nee, maar als ze vast zitten dan reageren ze anders. Dan reageren ze veel feller omdat ze je gelijk moeten verdedigen, omdat ze niet weten wat ze anders moeten. Want ze kunnen niet weg. Dus het is gewoon aan alle kanten, ja daar heeft de gemeente ook nooit, nooit aan gedacht, volgens mij. Nooit bij stil gestaan he, daarna willen ze natuurlijk geen bakzeil halen dus houden ze de poot stijf.</p>

<i>Verbeterpunten hondenbeleid</i>	<p>C: Dus eigenlijk wat er verbeterd kan worden, zijn vooral dat ze die aanlijnplicht..</p> <p>W: Soepeler maken, nou ja soepeler maken, ik bedoel he, dan zeggen ze ook van die vogeltjes, en dit en dat.</p>
<i>Ecologie</i>	<p>Bijvoorbeeld winters, dan geen vogel die nest, want alle vogels zitten hoog in de bomen, dus waar hebben we het over. Over een muis die misschien net oversteekt als jij langsloopt of zo. Ik bedoel als een eekhoortje, als ik daar langs loop dan schiet die ook de boom in. En als die hond daar langsloopt dan schiet die ook de boom in, dus wat is het verschil. Of ik daar ga lopen of als ik daar ga lopen met mijn hond. Is gewoon geen verschil, dus of die hond dan aan de lijn zit, of dat die hond dan los zit is ook geen verschil. Dus.. het slaat gewoon helemaal nergens op.</p>
<i>Angst andere gebruikers</i>	<p>W: Het is gewoon, er zijn een aantal mensen bang voor honden en dat wordt steeds erger want kinderen krijgen steeds minder contact met honden. Kijk als een hond los loopt dan heb je ook eerder van ach god dat is een leuke en lieve hond, die loopt los weet je wel. Dan zal het wel goed zijn..</p> <p>W: Zit die altijd aan de lijn, nou ik weet het niet. Dan wil zo een hond naar je toe, dan gaat die lijn strak staan, dan denk je van oh god hij trekt. Oh nou ik weet het niet hoor. He, dus het wordt ook veel enger. En kinderen zitten veel meer in de BSO, beide ouders werken, komen minder buiten daardoor zeg maar, dus het gewoon van he een dagje naar het park of eh.</p>
<i>Voorlichting VHG</i>	<p>Dus we zijn ook bezig met een vereniging, dat is de Sofia Vereniging, en die he, om te gaan proberen om dus les op school te gaan geven. Dus, het gaat nu, we gaan nu één proefschool doen, De Starter, dat wordt de proefschool. En dan gaan ze dan drie keer een uur les geven, één uur zonder hond in groep drie, één keer een en de andere week later een uur een half uur zonder hond een half uur met hond. En dan nog een keer een uur, de week erna, met de hond en dan de kinderen te instrueren wat doe je, je komt een hond tegen. Eh, de eerste les is als, ben je bang voor honden of heb je al een hond of weet je iets van een hond, en noem maar op. In theorie allerlei dingen over en nu ja daarna dan twee lessen dan komt de hond gewoon een beetje bij de stoel liggen, zeg maar. Ze kunnen ze alleen even zien van oh ja dat is de hond en zo, en dan de derde les dan mogen ze ook bijvoorbeeld zeggen van nou hoe laat ik de hond zitten. Of ik gooi een balletje, laat hem maar oppakken, brengt die die bij je. Of wat dan ook. En aan de andere kant laten zien, dat een hond dus heel veel kan leren, kan doen en kan luisteren. Dus dat is bijvoorbeeld, daar zijn ze nu ook mee bezig.</p>
<i>Honden in Groningen</i>	<p>C: want neemt het aantal honden in Groningen juist af of juist toe?</p> <p>W: Zou ik niet weten, ik heb het gevoel soms dat het toeneemt, nou aan de andere kant als ik bij mensen kom en die allemaal een baan hebben en zo, die hebben weer geen hond. Ja ik denk dat dat ook samenhangt met de werkloosheid bij wijze van spreken, als mensen werkloos zijn, nou ja dan zit je de hele dag thuis, nou daar heb je ook geen zin in. Dan neem je een hondje, als pensionado zie ook wat die nemen een hondje, dan kunnen ze dan gaan ze nog even lekker wat lopen. Dan kom je onder de mensen, en je spreekt nog eens iemand.</p>
<i>Rol VHG hondenbeleid</i>	<p>W: Nou uiteindelijk hebben we wel inspraak gehad.</p> <p>C: maar in het begin waren ze..</p> <p>W: IN het begin was de vereniging er niet.</p> <p>C: Oh ja was natuurlijk een reactie op het hondenbeleid.</p> <p>W: ja inderdaad, op het beleid.</p> <p>C: maar is er toen het beleid geïmplementeerd werd, kwamen ze toen naar jullie toe, toen jullie opgericht waren?</p> <p>W: Wij zijn naar hun gegaan natuurlijk.</p> <p>C: Was toen de eerste reactie een beetje van, willen we eigenlijk niet zo graag?</p> <p>W: Ja ze schrokken dat we zoveel leden hadden al gelijk. Oh jeetje, maar als jullie een partij oprichten, dan zijn jullie de grootste partij van Groningen.</p> <p>C: Dat was dus eigenlijk een beetje een schrok voor hun? Dat er toch al zoveel mensen eigenlijk</p> <p>W: Ja, ja. Der zijn natuurlijk wel, ik weet niet hoeveel, ik bedoel het zijn natuurlijk mensen die hondenbelasting betalen, nou dat zijn er veel meer dan die 800. En er zijn natuurlijk ook heleboel mensen die helemaal geen hondenbelasting betalen. He, die heb je er ook nog tussen. Dus er zijn ontzettend veel honden in de stad op zich. Ja ik zou niet weten hoeveel honden er waren en of het inderdaad meer of minder is geworden.</p>
<i>Situatie huidige hondenbeleid</i>	<p>W: Nou de huidige situatie is dat de gemeente nu drie jaar eigenlijk niks meer wil doen.</p>
<i>Invloed VHG op hond in stad</i>	<p>W: We hebben wel een aantal dingen bereikt hoor, we hebben dus Noorderplantsoen was bijvoorbeeld helemaal niet meer mocht geen hond meer zeg maar, ja op een speelveldje ja.</p>
<i>Speelveld</i>	<p>W: Dat is ook wat mensen denken, dat een hond op het speelveldje het naar zijn zin heeft. Het is toch een speelveldje, maar ja, een hond doet niks, als jij niks doet dan doet die hond ook niks. Als jij gaat zitten dan gaat die naast je zitten, maar als jij gaat lopen dan gaat die ook lopen. En op dat speelveldje, moet je met een bal gooien, nou als er één speelveldje is voor een hele wijk dan staan er bijvoorbeeld tien mensen bal te gooien. Nou wat krijg je dan.. bal nijd. Ja, dus z'n een z'n bal wil de ander afpakken dus je krijgt gedonder met die honden. Plus het is ook gewoon slecht</p>

Hondenkennis binnen gemeente

voor de poten. Bal gooien is gewoon hartstikke slecht voor de voorpoten. Want je gooit een bal en hij rent erop af en remt ineens, pakt die bal op en rent weer terug. Dus het is voor de voorpoten is het helemaal niet goed om elke dag een bal te gooien bijvoorbeeld. Dus ze hebben gewoon geen idee wat een hond doet en hoe die in mekaar zit, hoe die reageert enzovoort.

C: Dus dat is een beetje het probleem, dat mensen bepalen, die eigenlijk helemaal niet weten wat er nodig is voor een hond.

W: Ja ja. Die er geen bal verstand van hebben.

C: Want er zitten, is er niemand die daar over gaat, die ook een hond heeft?

W: Jawel, nou der was dus één van de beginnenden van de gemeente en die zei: ja ja ik heb ook een hond, en toen zei ik van laat jij de hond ook uit? Nou dat deed meestal zijn vrouw en zijn dochters, savonds dan het laatste rondje deed die dan. Dan denk ik van ja, dat is een rondje van vijf minuten of zo, weet je, meestal plassen voor het slapen gaan. Maar dan weet hij zogezegd alles van honden, maar hij loopt er nooit mee. Maar dat zie je heel vaak.

W: Ze zijn dus vergeten dat een hond, niet een robot is zeg maar, een hond heeft het nodig om te snuffelen, om eh, he, hier eens te snuffelen daar eens te kijken, om hard te lopen, om zacht te lopen. Om zijn dingen te doen.

Hondenkennis

Weet je die mannen, mijn man ook bijvoorbeeld die was als de dood voor honden, hij is nou voor onze hond niet meer bang maar weet je die denkt dat hij er alle verstand van heeft. Dan staat hij er voor en zegt die van zit, en dan kijkt die hond hem aan en vooral onze vorige hond, nou die dacht echt van nou lul jij maar wat en dan zat ik erachter en deed- nou dan ging die keurig zitten. Die heeft er ook geen gevoel voor, hij laat hem verder ook nooit uit, dat vind die dood eng. Als, we gaan dan weleens met zijn tweeën wandelen en nemen de hond mee, maar dan heeft hij ook altijd zoiets van oh kijk uit er komt een andere hond aan. Dank denk ik van der is niks aan de hand, kijk dan, der is niks, die kunnen de honden niet lezen. Wij kunnen ze lezen, gaan de haren omhoog, hoe staat de staart, hoe houd die zijn kop, gaat die helemaal zo- staart omhoog, kop omhoog. NOU dan is die erg dominant, doet die andere dat ook, nou dan kan je dus strijd verwachten. Doet die andere van zo, oh nou, ik vind het wel goed, nou dan is er niks aan de hand, dan zegt de één tegen de ander, oké jij bent groter dan ik- klaar. Dat is het punt, je moet ze leren lezen.

Invloed hondenbeleid op hond eigenaren

W: Nou het beïnvloed hem vooral, vind ik, dat mensen bang zijn voor een bekeuring. Het maakt je bang zeg maar, dus vooral toen het beleid net was, toen hadden we zelfs BOAS die savonds om 11 uur achter de struiken vandaan kwamen

W: Lange lijnen, ja, maar dan kunnen ze toch niet hardlopen. Als een hond drie stappen hardloopt, dan is die aan het eind van die lijn. Dus, dan heeft die iets meer snuffel ruimte. Maar hij kan toch niet zijn ding doen zeg maar. Maar hij kan niet eens even rennen, even lollig doen, of wat dan ook. Of als die een andere hond tegenkomt, iets gezelligs doen, of wat dan ook. Dus ja, dat is gewoon, een ontzettende beperking. Waardoor je ook, we hebben een enquête gehouden onder onze leden, echt een hele grote enquête, met allerlei vragen, waar mensen ook zeiden mijn hond wordt ook dikker nou. Ja kijk dat krijg je ook, hij krijgt minder beweging, dus allemaal dat soort dingen. Honden zijn agressiever aan de lijn, want ze kunnen niet weg, dus je hebt veel eerder bijtincidenten. Als twee honden mekaar tegenkomen, kijk als ze los zijn dan kan de één gaan liggen, de ander.. Dan kunnen ze mekaar rustig besnuffelen.

BOAS

W: Het maakt je bang zeg maar, dus vooral toen het beleid net was, toen hadden we zelfs BOAS die savonds om 11 uur achter de struiken vandaan kwamen. Het was echt heel erg. ER was iemand daar bij de, aan de andere kant van het Stadspark die wijk, nou inderdaad, het is een doodlopend straatje, het is zo waar je echt, als je hier moet zijn dan ga je zo en anders ga je allemaal zo. Dus je kan alleen maar zo. Dus die woonde aan de rand van het Stadspark ook daar zeg maar. Dus savonds, je gaat het huis uit, hondje niet aan de lijn, loopt even over de struiken, nou hond doet zijn plas en weer terug. Hup, BOA. Ja, de Hoornseplas hebben ze ook wel gehad, dat ze uit struiken kwamen, nou dat is nu verandert hoor moet ik zeggen. Der zijn andere, hoofd van de BOAS. Der zit nu een meneer op die echt heel anders der mee bezig is. De BOAS krijgen nu ook heel andere instructies. In het begin bedreigden ze je ook en zo, en dat soort dingen, ja het was echt heel heftig. En echt, als je nog eens gaat zoeken op internet, artikelen over, echt daar wordt je niet blij van. Voet tussen de deur en zo, mensen zeiden van oh ik heb mijn ID thuis loop maar even mee, nou dan lieten zij ze buiten staan en de deur dicht. Man, deur niet dicht, voet tussen de deur. Allemaal dat soort dingen, echt, heel raar. Terwijl je dan weet, iemand woont hier, dus ik bedoel.

W: Nee, dan wacht je maar even buiten. En dan pak ik mijn ID wel. Je hoeft toch niet, de hele meute mee naar binnen toe.

Boetes

W: Maar het punt is, dat zijn dan weer klachten van leden van ons, dat die BOAS die houden nette mevrouwen en mennen aan, met een leuke hond. Van niet aan de lijn enzovoort. Maar die jongens met die Pitbull en de tatoeages, en die hond loopt los, die worden niet bekeurd. Ja ik bedoel dat is toch raar dan. Maar die hebben juist een hond die een ander pakt. En die mevrouw of die meneer met een leuk klein hondje, die hond zal echt niks doen want die is opgevoed.

C: Dan moet je toch ook gelijk betalen? Dus niet zeg maar je krijgt een waarschuwing.

W: Nee je krijgt gelijk een bekeuring, 97€, 90€ en dan 7€ administratiekosten.

C: Speelt dat ook mee, dat het niet als redelijk wordt beschouwd, die boete, de hoogte van de boete?

W: Ja ook! En vooral de minima, en er zijn natuurlijk veel minima mensen die, wat ik al zei zonder werk, pensionados die een hond hebben. Dus die hebben ook minder geld vaak. Dus dan is het een enorm bedrag.

C: En hoe wordt daar dan mee omgegaan als er wordt gezegd nou dit staat niet echt in verhouding tot.

W: Nou dat kan ze niks schelen. Dan zeggen ze dat is landelijk.

C: En de gemeente?

W: ja die zegt dat is landelijk. Nee daar zit geen boodschap achter.

Bezwaar bekeuring

W: Maar het is wel zo, wij hebben onze mensen geïnstrueerd, gezegd van nou, noem het als je een bekeuring krijgt, vraag erna, welke BOA is het, zijn naam, zijn nummer. Schrijf het ook op. En teken bezwaar aan. En tot nu toe, alle mensen die bezwaar aan getekend hebben, hebben nog niet hoeven te betalen hun bekeuring. Ze zijn allemaal voor de rechtbank geweest, er zijn er al tig voor de rechtbank geweest. En die hebben allemaal of vrijspraak gekregen of vermindering van straf en ja dat heeft een mooie naam. Als je een jaar niet bekeurd wordt, hoef je niet te betalen, dus sommigen houden de bekeuring zeg maar en als ze een jaar niet bekeurd worden hoeven ze niet te betalen. En dat is tot nu toe met allemaal. En dat zijn er al heel wat. Daar baalt de gemeente ook ontzettend van. En toen der tijd kreeg de gemeente nog 40€ per boete geloof ik, van per bekeuring, daarvan ging 40€ naar de gemeente. En dat is nu dus ook niet meer zo. Het levert ze gewoon wat minder op.

C: Oh daarom zijn ze er nu niet meer zo achter aan?

W: Ja dat denk ik ja.

Verboden gebieden voor honden

W: Ja ja. Dat is op strandjes in de zomer. Dus daar bij de Hunze zeg maar, Mooiland- Kardingne en Hoornseplas mag je de hele zomer niet komen. Vanaf één april, hmm misschien wel aan de lijn trouwens. Maar in ieder geval mogen ze daar niet los.

C: want dan krijg je dus ook een boete als je daar komt met je hond?

W: Ja, bijvoorbeeld zoals bij het Westerpark, daar heb je ook al honden zeg maar. En daar heb je ook een meertje, en daar heb je het gras aan het meertje, daar mag een hond helemaal niet komen, ook niet aan de lijn. Dat is echt verboden voor honden. Als je daar bekeurd wordt krijg je 140€. Dus ook al heb je je hond aan de lijn. En dat is bijvoorbeeld aan de Hoornseplas ook, je hebt dat kinder speelding, als je hond daar komt krijg je ook 140€. Er zijn mensen bekeurd, hun kinderen zaten in de speeltuin zij zaten op het bankje met hun hond naast zich, dan werden ze bekeurd. Ja, de hond mocht daar niet komen. Dus als je kinderen hebt, dan moet jij dus ergens daar gaan zitten en dan kunnen de kinderen daar spelen. Jij zit met je hond dan ergens helemaal daar of zo. Dat is rigoureuus. En het slaat ook nergens op, weet je ik bedoel, wat is er nou fout als er iemand met de hond aan de lijn zit? Op zo een bankje als zijn kind daar zit te spelen.

W: En dan, de grote vijver, is dus hier ook helemaal verboden, als de honden bij de midden vijver zijn, dat grasveld, dat is ook 140€. Dat is echt helemaal ook aan het touwtje verboden. (Noorderplantsoen)

Conflicten gemeente & VHG

W: Ja ook! En vooral de minima, en er zijn natuurlijk veel minima mensen die, wat ik al zei zonder werk, pensionados die een hond hebben. Dus die hebben ook minder geld vaak. Dus dan is het een enorm bedrag.

C: En hoe wordt daar dan mee omgegaan als er wordt gezegd nou dit staat niet echt in verhouding tot.

W: Nou dat kan ze niks schelen. Dan zeggen ze dat is landelijk.

C: En de gemeente?

W: ja die zegt dat is landelijk. Nee daar zit geen boodschap achter.

C: Hoe reageert de gemeente daar dan op? Of reageert ze, bij zulke verhalen zegt ze.

W: Nou dan zegt ze, dat weet je. Dan moet je je. Of ze zijn, och het is echt frustrerend, is dat. WE zijn de laatste raadsvergadering zijn we ook, of nou de laatste, nou toen het hondenbeleid aan de beurt was, zijn wij er geweest. En nou ze maaien je je gewoon van onzin, volgende vraag. Ja echt

	<p>W: Nou zullen we doen, dan maken we er daar een want dat is voor de scoutinggebouw en zo, en die tuintjes, dat is toch wel makkelijk. Nou hebben ze daar inderdaad zijn ze gaan veranderen, hebben ze allemaal grof spul gestort en zo. EN op een gegeven moment hebben ze er aarde overheen gegooid en gras erin gestrooid. En een touwtje ervoor langs dat je daar de auto niet in kan zetten. En toen kwam er, dat is een stukje groen hier staan dus ook boompjes, der is een greppel gegraven. Dan moet je dus over die greppel springen om op die loslooproute te komen.</p> <p>C: En wat zeggen ze dan? Waarom hebben ze dat gedaan?</p> <p>W: Ach dat weet niemand. Daar heb ik ook al een jaar over gemekkerd. En nou hebben ze dus, de Peter van der Kooij die gaat er dus over, dat is een wijkdeel coördinator. En dan zei die, 'nou god daar kan je toch we overheen springen'. Ik zeg, ik kan der wel over heen springen, ik loop niet met een kruk, ik loop niet met een rolstoel of weet ik veel. En nu ook, dan zijn er bomen omgewaaid en die liggen nog steeds over het pad heen. Weet je, maar daarom ik zeg ook laat maar liggen, als ze je je nou ergens anders betrappen, dan zeg je gewoon als je voor de rechter komt van nou foto's kijk maar. Dat is geen doen om daar te lopen, dus dan moet de gemeente er maar voor zorgen dat je er kunt lopen.</p> <p>W: Jannie Visser zei echt letterlijk, stop het maar in je zak, neem het maar mee naar huis. Je hebt toch thuis een vuilnisbak.</p> <p>C: Dat is dan waarschijnlijk ook iemand die thuis geen hond heeft?</p> <p>W: Nee die heeft ook geen hond.</p> <p>C: Eigenlijk moet je die mensen een keertje meenemen en dan hun het zakje geven.</p> <p>W: nee maar dat willen ze niet.</p> <p>C: Daar staan ze niet voor open?</p> <p>W: nee, nee, nee.</p>
<i>Stadsecoloog</i>	<p>W: De stadsecoloog bijvoorbeeld, der hadden nog 60 mensen mochten nog dingen ingediend worden, nog 60 mensen hadden nog routes of veldjes en zo ingediend. Nou daar moest de stadsecoloog ook naar kijken. En eh, die vond het veel te veel, die had zich er niet in verdiept. Wij zeiden nou eh je kan toch bijvoorbeeld hier het campinkje. Maar hij had geen zin om zich daarin te verdiepen wat het nou precies allemaal was en waar het was en zo. Dus hij heeft gewoon alles afgewezen. En toen zeiden we van ja, naja zegt die dan wil ik nog wel kijken naar drie of zo, nou als jullie dus dan uitzoeken welke daarvan, welke drie. Nou wij uitgezocht. Nou inmiddels is die raadsvergadering geweest, nou dan kregen we een mailtje van hem ja de raadsvergadering is geweest en het beleid is nu vastgesteld. Dus ja ik kan er ook niks meer doen. Zo wordt je afgehandeld.</p>
<i>Evaluatie hondenbeleid</i>	<p>W: Nou we hebben één keer in het jaar een gesprek met de wethouder zeg maar, en dan vaak nog een keer ergens in het jaar een gesprek met de beleidsmedewerker, die over het hondenbeleid gaat van de gemeente.</p> <p>C: En wanneer komen daar resultaten?</p> <p>W: Nou, eh, resultaten zal je niet echt zien. Ze zijn er echt niet happig op om dingen eh, ze willen er gewoon het liefst van af zeg maar. Ja, Peter van der Kooij was eerst, nee Petra Maaskant was eerst beleidsmedewerker van het hondenbeleid. Nou die regeerde echt heel goed, voor die tijd hadden we Peter van der Kooij, nou die man is echt verschrikkelijk. Valt geen eer aan te behalen. En Petra Maaskant die was ok, die wilde wel meedenken en zo, voor afspraken reageerde ze snel en zo. Maar nu is, de gemeenteraad het beleid officieel voor drie jaar stop gezet, dus is het zoals het is. Dan kan je er drie jaar niks aan veranderen. Hadden ze eerst zoiets van, nou ja, ja hoeven we niemand. Maar goed, nou is die Petra haar oude baas, maar die is nu dan beleidsmedewerker.</p> <p>C: Oh ze hebben zeg maar een beetje ingevroren zodat niemand er eigenlijk iets aan kan veranderen.</p> <p>W: Nee, je kan nu eigenlijk niks meer nee.</p>
<i>Beleidsmedewerker hondenbeleid</i>	<p>W: Sissing. Meneer Sissing.</p> <p>C; En hij heeft nu ook het huidige beleid geëvalueerd of?</p> <p>W: Nee, die is daar nu net mee bezig.</p> <p>Ja, Peter van der Kooij was eerst, nee Petra Maaskant was eerst beleidsmedewerker van het hondenbeleid. Nou die regeerde echt heel goed, voor die tijd hadden we Peter van der Kooij, nou die man is echt verschrikkelijk. Valt geen eer aan te behalen. En Petra Maaskant die was ok, die wilde wel meedenken en zo, voor afspraken reageerde ze snel en zo.</p> <p>W: Hadden ze eerst zoiets van, nou ja, ja hoeven we niemand. Maar goed, nou is die Petra haar oude baas, maar die is nu dan beleidsmedewerker.</p> <p>C: En toen zeiden ze van oh ja ok, omdat het zeg maar is ingevroren hoeven we ook helemaal geen persoon die dat.</p> <p>W: Daar komt het op neer. Dat zullen ze nooit zo toegeven. Maar toen wij dus zeiden, we willen wel met iemand kunnen praten- oh ja, nou ja ja, dan nemen we de baas dan maar. Nou is het dus die man.</p>

Geschikte gebieden voor honden

W: Weet je het Suikerunie terrein. Dat staat helemaal leeg, daar wonen inmiddels stadsnomaden, dus het is niet zo dat het verboden terrein is, denk ik dan, die zitten achter een hek, die doen het hek weer achter hun dicht. Dus die hebben dat hele natuurgebied daar. Zeg ik, zolang er niet gebouwd wordt en zo, stel het open. Dan kunnen mensen daar heerlijk met hun hond wandelen, der komt verder geen kip.

W: Kijk want Beijum, die hebben helemaal zo rondom. En hierachter is ook helemaal losloop, maar dat is van Staatsbosbeheer. In het centrum is dus niks, nu is de Gorechtkade daar is nu losloop, en dan heb je dus, en zo hier deze wijk daar is bijvoorbeeld ook helemaal niks. En de gemeente heeft ook heel groot, ze zeggen het is te gevaarlijk of zo. Hier bijvoorbeeld dat zou bijvoorbeeld ook heel mooi zijn, maar ja het is natuurgebied, dat is een rustgebied. En dan zegt die van, dan spraken we met de stadsecoloog en dan is hier ergens een vijvertje. Nou ja der is een vijvertje en daar zitten kikkers in en dat is een poeltje, nou daar gaan de honden in. Ik zeg nou, dit is een stukje waar honden wel mogen, ik zeg graaf daar een gat met water erin, je hebt een poeltje en al die mensen laten hun hond. En dan zet je een bordje bij 'hondenpoel'. Alle mensen gaan hun hond daar erin doen in plaats van dat poeltje. Dat is zo gewoon, dat doen mensen.

W: JA! EN geef er even een tekst bij, zet er even een bordje bij 'hondenpoel'. Ah dat is voor de hond daar ga ik met mijn hond heen, leuk! Dat is een hondenpoel. Weet je, dit is het Westpark waar we het net over hadden. Dit is rood, dat is dus helemaal verboden dan. Nou hier aan de overkant heb je dan ook een plek waar de honden lekker kunnen zwemmen. Dus die kunnen er daar in en dat is dus ook ideaal. De honden hebben ook zwemmen nodig, vooral zomers als het warm is. Dan hebben ze ook echt een plek nodig om te zwemmen. Zo zie je dat bij het Stadspark ook, nou dan heb je dus dit rondje dat hebben ze voor mekaar gekregen. Maar dan heb je bijvoorbeeld de weg vanaf de Vesta, dat is dus ook verboden om de hond los te hebben. Ik zeg laat die mensen hier toch hun hond loslaten, waarom niet? Als je hier geen hond tegen wilt komen, voor fietsers die kunnen hier fietsen maar goed, dat is ook anderhalve fietser, maar als je geen hond tegen wilt komen dan kan je hier heen en hier heen. Je kan zo lopen, ik bedoel hier zit de Kinderboerderij, de speeltuin, dus daar heb je ook geen last van. Laat die mensen hier gewoon beginnen met hun hond los. Dan heb je die al uit de wijk en dan hoeven ze maar één rondje en dan kunnen ze weer terug.

Voorbeelden implementatie loslooproutes

W: Jans Oebens wel hoor, dat is een goeie. Die heeft ook het Noorderplantsoen erdoor gedrukt. En die heeft nog ergens, er was ook nog ergens iemand die wat had aangevraagd, toen heeft Jans ook gezegd gooi het maar op internet. Dat was onze eerste loslooproute ook in Gravenburg. Daar hebben we ook een loslooproute, nou eh, toen zaten we bij elkaar, mensen uit de wijk, de man van de BOA toestand en wij. Nou waren heel groot, der was een pilot. Nou een pilot is iets wat je uitprobeert en daarna evalueert, is het ja dan nee, succes. Nou die man zei dus van, der was zeg maar een stuk in de wijk en dan is er nog een pad buiten om zeg maar. Sommige mensen zeiden van nou ja, buiten om komen ook nog eens auto's en zo en er waren anderen die zeiden nou het is best mooi en het zijn heel weinig auto's. EN als je buiten de spitsuren loopt dan is er geen kip. Nou zegt die man het is een pilot, we gaan het gewoon doen. En dan was het in één vergadering was het rond. Pilot gaan we doen, naar het jaar is er een briefje bij de bewoners in de bus gedaan, wat vindt u er van- vraag zus zus en zo. Paar mensen die zeiden van, je hebt altijd mensen die tegen zijn, nou het waren er iets van vijf procent of zo misschien. En, eh, de rest vond het allemaal wel prima. En dat is ook wat steeds blijkt.

C: en zijn bij die loslooproute ook andere mensen geïnformeerd? Dus bijvoorbeeld die daar door het park lopen. Gevraagd van he willen jullie ook een keer met ons aan tafel?

W: Nee want deze is al gemaakt voor dat, op het moment dat er dus een aanlijnplicht kwam. Toen hebben ze gelijk gezegd dit wordt een vaste loslooproute. Daar is dus verder helemaal geen discussie over geweest.

Ruimtegebruik hond eigenaren

C: Ja dat is niet normaal. Maar hoe gebruiken hond eigenaren de ruimte eigenlijk anders in vergelijking met wandelaars bijvoorbeeld?

W: We zijn er veel vaker. Hond eigenaren zijn er altijd. Ga maar in het Stadspark kijken, de hele winter zie je geen kip lopen, in het weekend soms met mooi weer. Maar doordeweeks als ik in het Stadspark loop, kom ik alleen maar mensen met een hond tegen. Een hele enkele keer iemand zonder een hond.

C: Dus eigenlijk gebruiken hond eigenaren veel vaker de openbare ruimte.

W: Veel meer de openbare ruimtes! Ja, absoluut! De anderen doen het alleen met mooi weer. Ga maar ook eens in de kinderspeeltuin, de kinderboerderij kijken in het Stadspark. Der is niemand. Bij mooi weer en in het weekend dan zie je vaders met kinderen, die krijgen dan het kind voor het weekend en die weten dan niet wat ze ermee moeten doen. Gaan ze naar de kinderspeeltuin of de kinderboerderij.

Conflictsituaties andere gebruikers

W: Maar je hebt dus natuurlijk meer mensen met een hond altijd in zomer en winter. Regent het zijn de mensen met een hond er ook. Nou dan zie je verder geen kip. Dan blijft iedereen binnen. Maar mensen met een hond die moeten wel, want die hond moet eruit.

C: En conflicten met andere gebruikers?

W: Van honden bedoel je? Hardlopers?

C: Ja, of wandelaars? Gebeurt dat vaak?

W: Weinig, weinig. Tenminste ik maak het haast eigenlijk nooit mee. Een enkele keer dat je een vader of zo hebt die zijn kind gauw optilt en zegt van hou die hond. Die is dan gewoon bang, dat straalt er van alle kanten af. Het kind meestal helemaal niet maar, dan is zo een ouder is gewoon bang en die doet dat. En wat wel eens conflicten geeft, is. IN het Stadspark bijvoorbeeld is, daar houden ze hardloop wedstrijden. En daar zit dan zo een atletiek groep of zo, der is een groep die traint elke vrijdagochtend, nou dat is van hoi hoi hoi. Helemaal niks aan de hand. Maar dan krijg je die wedstrijdlopers, nou die zijn echt zo sociaal.

C: Wat doen ze dan?

W: Oh, ze geven je gerust een schouderstoot. Ik heb het wel eens gehad dan liep ik met de hond helemaal in de berm zeg maar, de hond liep op het randje van het pad, nou dan moest die mij even inhalen, nou dan geeft die gewoon even een schouderduw van wegwezen jij. Hij moest zijn tijd halen.

Fragmentatie

W: Nou dat is allemaal wel moeilijk. EN ik weet niet wie er over gaat en dan moet je weer naar die en weer naar die. Nou ja, daar heb ik dus ook nog steeds geen antwoord op. Dat vragen we al een jaar.

C: Dus het gaat heel erg stroef? Ze willen niet echt helpen om het te stimuleren?

W: Ja! Nee echt niet. Absoluut niet.

W: Ja, ze weten gewoon van elkaar niet wat ze doen en wat ze afspreken heb ik vaak het gevoel. De één weet gewoon niet wat de ander doet of zo.

W: Nou dat komt omdat ze gewoon niet met mekaar overleggen enz

Kosten hondenbeleid

W: Gemeentebesturen die betaald moeten worden, ik bedoel, het heeft een geld gekost dat hondenbeleid, dat wil je niet weten. Want die BOAS moesten betaald worden, der moesten allemaal paaltjes in de grond gezet worden, die ook weer vernield worden, dus die ook bijgehouden moeten worden. Die moeten ook weer vernieuwd en zo.

Prullenbakken

Nou prullenbakken verzetten willen ze niet. Dus prullenbakken zetten bij loslooproutes, wil de gemeente niet doen. Je moet die poep in dat plastic zakje maar in je zak stoppen. Nou dat is natuurlijk ook idioot. Welke gemeente, ga je naar Amsterdam, ga je naar Haren, weet ik veel, daar staan veel meer prullenbakken overal. Dus als je wilt dat mensen die poep opruimen, faciliteer dat dan ook. Ja, maar het kost geld, en dan hadden ze 200 prullenbakken in de stad, nou en als je dan aandrang dan wilden ze wel ergens een prullenbak weghalen en dan daar neerzetten waar jij het zou willen. Maar dan moest je dus, ik heb hier op de hoek één aangevraagd, hier lopen ook heel veel mensen met de hond, dat heeft, ik heb in mei, heb ik het aangevraagd, in juni dat jaar daarop kreeg ik bericht dat die is toegewezen en in mei daarna is die geplaatst. Dat heeft twee jaar geduurd. Dat is toch niet normaal.

C: Nu is het een beetje het gevoel, ik betaal belasting maar ik zie er niks voor terug.

W: Die gaat in de put. Nee helemaal niks. En zelfs geen prullenbak dus, ik bedoel, zelfs dat willen ze niet. Ik denk nou ze kunnen toch minstens faciliteren dat er op de hondenloslooproutes genoeg prullenbakken staan. Hier in het stadspark ook, op die hele ronde staan twee prullenbakken. Dan denk je van hoezo.

Hondenplan

C: Er is nu zo een beetje van, vooral in Amerika en Australië, dat je meer gaat plannen voor honden in de stad, mensen met honden. Hoe zou je eigenlijk, hoe zou je eigenlijk voor honden moeten plannen? Wat is noodzakelijk?

W: nou dat hebben we dus al gezegd, van jullie plan mevrouw en meneer, die moet gewoon rekening houden. Als je een wijk bouwt, dan zorg je dat er speelplekken zijn, zorg dat er ook een groenstrook is die om de wijk heen gaat of door de wijk. Waar bijvoorbeeld, waar iemand met zijn hondje kan lopen. En dan kun je best in die cirkel, of zigzag, wat in die wijk past. En dan doe je een uithoek met speeltoestellen, dat je dat gewoon een beetje inplant in een groenstrook. Zeg niet alleen van nou er is een groenstrook maar daar mag niemand gebruik van maken. Zorg dan dat er een loslooproute is. Weet je mensen zijn heel erg kuddedieren, dat is gewoon zo, als je zegt van he. Dat had ik ook met het Westpark, het Westpark is een route. Als dit het Westpark is zeg maar, dan heb je hier een waterplas en dan loopt er een hondenroute die begint hier, dan loop je er zo omheen. Toen hebben we met iemand van de planologie, van de gemeente gezeten, van ja het ging veranderen want de loslooproute liep eerst hier, en er waren wat kindertuintjes, dus die wilden dat de loslooproute daar kwam. Nou dat is prima, is niet erg, ik zeg maar maak hier dan ook parkeerplaatsen. Want hier zit een grote parkeerplaats bij die vijver

	<p>maar daar mag je niet komen. Dan moet je dus eerst je hond aan de lijn doen dan moet je terug lopen.</p> <p>W: Nou dat weet ik niet, kijk dan zet je daar een bordje neer- hondenroute, start. Echt waar, de mensen zijn zo, alles wat voor gelepeld wordt dat doen ze. Van parkeer je auto en je start die hondenroute. Nu gaat iedereen daar heen dus ze beginnen allemaal daar.</p> <p>C: Dus er is niet echt over nagedacht?</p> <p>W: Maar dat zijn dus de simpele dingen waarvan ik zeg, plan je dingen en zorg dat het klopt.</p> <p>C: Dus eigenlijk zou er een algemeen plan moeten zijn voor honden met een paar algemene stappen waar je over moet nadenken als je iets..</p> <p>W: Voor je begint.</p>
<i>Hond vriendelijke buurten</i>	<p>C: En als de vereniging de stad zou moeten plannen, die hond vriendelijk is, wat zou er dan absoluut moeten zijn?</p> <p>W: Gewoon groenstroken met vijvers erdoor heen, of om wijken heen.</p> <p>Beijum bijvoorbeeld dat is heel hond vriendelijk. Daar is heel veel groen.</p> <p>C; waar ook honden mogen komen?</p> <p>W: Ja, ja. En daarachter is ook een heel natuurgebied waar ze met ze heen kunnen.</p>
<i>Doggy bags</i>	<p>C: En die doggie bags? Is dat eigenlijk belangrijk of. Zeg maar die zakjes, dat je poepzakjes kunt pakken.</p> <p>W: Ja naja, ik vind zelf ach ik kan het ook wel in mijn zak stoppen, dat vind ik op zich niet het probleem. Maar veel mensen zeggen van wel, van dat zou wel beter zijn als dat er was. Het is natuurlijk wel zo dat mensen het eerder pakken, denk ik. Maar goed je hebt hier al geen plek om het kwijt te raken. Jannie Visser zei echt letterlijk, stop het maar in je zak, neem het maar mee naar huis. Je hebt toch thuis een vuilnisbak.</p>
<i>Gebruik Loslooproutes</i>	<p>C: Dus hun (joggers) lopen ook op de loslooproute?</p> <p>W: Oh ja ja!</p> <p>C: Hebben hond eigenaren dan niet een beetje het gevoel van dit is eigenlijk mijn?</p> <p>W: Sommigen hebben dat natuurlijk wel. Maar goed dat is.</p> <p>C: Laten ze dat ook blijken of is dat?</p> <p>W: Nou, een enkeling. Ik heb het eigenlijk nooit meegemaakt. Alleen als dus die hardlopers moeilijk gaan doen, dan zeggen we van ja dat is ons loslooprondje. Maar niet zo van weg hier hardlopers, jullie mogen hier niet lopen want dat is ons loslooprondje, nee. Nee dat niet. Met festivals is het vaak ook, als er festivals zijn dan wordt er ook een gedeelte van de loslooproute afgezet. Dus dan kan je dan ook niet meer komen. WE hebben dus ook zoiets van, kijk het is allemaal niet erg, maar stel dan, want dat is dan weer de angst die je dan hebt, stel dan de rest van het park open dat je daar met je hond los kan lopen.</p>
<i>Angst hond eigenaren</i>	<p>W: Met festivals is het vaak ook, als er festivals zijn dan wordt er ook een gedeelte van de loslooproute afgezet. Dus dan kan je dan ook niet meer komen. WE hebben dus ook zoiets van, kijk het is allemaal niet erg, maar stel dan, want dat is dan weer de angst die je dan hebt, stel dan de rest van het park open dat je daar met je hond los kan lopen. He, want die plek dat mag dus dan al niet, dat wordt helemaal ingenomen door alle anderen, en zorg dan dat wij niet bekeurd worden in het rest van het park. Want dat is wel je angst altijd, van ja, nou kan ik daar niet lopen dan ga ik ergens anders lopen. Maar dan heb ik zo misschien opeens 97€ aan mijn broek hangen. Daar zit je niet op te wachten dat is dan weer het angstaspect zeg maar. Van ja, en de gemeente zegt dan, de BOAS die komen er dan niet, maar je mag dat niet openbaar zeggen. Ach dan zijn we er ook niet, want dan letten we toch op die mensen die dronken zijn of weet ik veel wat. Maar ja het is niet officieel iets dat ze zeggen van nou, wij praten met die mensen wij merken het, natuurlijk zeg ik het ook wel eens tegen de mensen hier in de buurt. Maar toch je staat niet in je recht eigenlijk. Ook al zegt zo iemand dat tegen je van nou dat doen we niet. Dus in principe kan je 97€ aan je broek hebben.</p>
<i>Machtsverhoudingen VHG& Gemeente</i>	<p>W: Ze zijn er echt niet happig op om dingen eh, ze willen er gewoon het liefst van af zeg maar.</p> <p>W: Nou dat was dus een tegenvaller voor de gemeente.</p> <p>C: hebben ze dat echt zo ook een beetje overgebracht, dat het een tegenvaller was. Of hebben ze</p> <p>W: nou dat zie je gewoon aan ze. Nee dat zeggen ze natuurlijk niet.</p> <p>C: En de machtsverhoudingen tussen de gemeente en de vereniging, hoe is dat? Is dat dan een gevoel van dat hun eigenlijk wel naar de vereniging luisteren maar eigenlijk helemaal niet serieus nemen?</p> <p>W: Nee ze nemen ons niet serieus. Sommigen wel, de stadspartij wel en de partij van de dieren. En der zit nu een meisje bij de partij van de dieren, die, dat is een goed meisje, jong meisje ook.</p>
<i>Samenwerking VHG& Gemeente</i>	<p>W: Nou dat komt omdat ze gewoon niet met mekaar overleggen enz. Kijk hadden we Jans Oeben hier gehad, dan was het zo klaar geweest, die zou het doen, die zou er bovenop zitten.</p>

Maar die andere vent, dat is zo een slome, zo een slome hark, die echt die interesseert het gewoon niks. Weet je, dan zeg ik ook van moet je kijken jij met je nette schoentjes, zegt die ik ga wel met je meerijden. Dat duurt dan ook weer een half jaar tot dat dan gebeurd. Ik zeg dan laat ik het je zien, ja snapt het niet, want eerst, ik bel anderhalf jaar om te zeggen dat het niet klopt daar. Maar ja dat wordt dan weer uitgeschoven, nou klopt nog steeds niet. En dan de volgende keer, nou klopt nog steeds niet. Nou dan wil ik wel een keertje met heen. Nou uiteindelijk dan, gaat die dan mee, op zijn nette schoentjes. Dus ik zeg ja nou ga je nou niet dat rondje met me lopen om te kijken dan? Nee, nee, nee, nee hoor. Zeg het maar even.

W: Het interesseert hem toch geen bal. Het interesseert hem echt helemaal geen bal. Je wordt er niet blij van.

W: Wat de gemeente, waar ze heel sterk in zijn is de boel oprekken, oprekken en oprekken. Tot jij er moe van wordt en denkt van joh, laat maar zitten. Dat is volgens mij wat ze nu doen, waar ze op uit zijn. Duurt allemaal veel te lang en je hebt er geen zin meer in. Dat zag je ook bij de eerste keer, dat mensen bezwaar aankonden tekenen, nou der waren echt heel veel. En daarna is er nog een ronde geweest, om meer loslooproutes te krijgen. Je kon trouwens, mensen die tegen waren, dat indienen zeg maar. Piet vroeg dit veldje vrij en Rie zei dat veldje moet juist niet. Dat kon ook natuurlijk. Maar er waren in dit geval meer mensen met honden die voor iets vroegen, omdat je er toch belang bij hebt. Nou toen kwam er een volgende ronde, dus de eerste ronde die was zeg maar afgedaan. En dan zie je, de eerste keer zijn er 600 mensen en de tweede keer nog maar 400, en de derde keer nog maar 200 of 150. Nee dan denk je van dan moet ik er weer heen en dan mag ik mijn verhaal doen. Ja, ja is goed is een goed plan. En ze doen er niks mee.

C; Dus er vallen steeds meer mensen af? Zodat de gemeente uiteindelijk niet zo veel werk heeft?

W: JA, en omdat wij nu dus een vereniging hebben en wij er ons voor in blijven zetten. Zijn wij een blok aan het been. Anders waren ze er al lang mee klaar geweest.

W: Ja en die tweede hond die kost nog meer.

C: Ja om dat een beetje te dimmen, dat mensen niet twee honden gaan nemen.

W: Maar er zijn er wel met zes katten. Daar is ook een overschot aan.

C: wat zegt de gemeente dan eigenlijk als dat argument wordt gebracht?

W: Dan zeggen ze gelijk maar een kat is een heel ander dier dat kan je niet aan een lijntje houden. Dat kan je best. Ja.. maar. Ja wat ja maar. Een kat die kilt veel meer vogels, die vernielt veel meer in de natuur, die graaft veel meer overal, naja die jaagt dus echt en vangt ook echt. Terwijl een hond die jaagt misschien wel maar die vangt niks. En verder een hond is verder altijd binnen. OF in je eigen tuin, maar die loopt nooit in zijn eentje te zwerven overal. Maar dat zeg ik, in de stadspas ook, daar zit niks in een stadspas voor een hond maar wel voor een kat.

C: En dat wil de gemeente ook niet overwegen?

W: Nee, dan zeggen ze tegen ons nou ja als jullie een vereniging kennen die bijvoorbeeld zeggen van nou mensen met een stadspas die willen we wel in plaats van 60€ cursusgeld 50€ cursusgeld vragen, nou dan vinden wij dat goed. Maar zij willen dus niet dat tientje aan die hondenschool betalen. Dus dan zeggen die hondenscholen ook van nou dat ga ik echt niet doen.

C: Terwijl dat eigenlijk wel preventief is. Als je mensen..

W: Ja natuurlijk. Om cursussen te doen, om die hond ook te castreren, te steriliseren om een beetje de hond op peil te houden. Dat niet iedereen allemaal nestjes krijgt en zo. En vooral ook de minima mensen, kijk de rijkere mensen castreren zelf wel over het algemeen, of steriliseren. Maar de minima die kunnen dat niet betalen, nou ja, faciliteer mensen daarin. Maar dat zou dus mooi met die hondenbelasting kunnen. Dan vind ik het al minder erg, als ik betaal omdat het een ander niet kan betalen of zo, dan denk ik ach naja, dan heeft de hond nog zijn voordeel eraan. Weet je het totale hondenpakket.

W: Op een gegeven moment heeft de gemeente, die heeft ook nog onderzoek gedaan. Dat is via een onderzoeksbureau van de gemeente, nou pinkassa weer. Verslag staat op de gemeente toestand. En dat bleek ook uit dat, hoewel

C: De loslooproute in het Noorderplantsoen, wie heeft dat eigenlijk in het leven geroepen? Wie heeft dat daar? Was dat de vereniging? En van de gemeente dat was Jans Oeben.

W: Jans, die heeft het dus uiteindelijk voor mekaar gekregen.

C: Is er nu eigenlijk nog een bijeenkomst met/ over die loslooproute?

W: Met De gemeente bedoel je?

C: OF wordt er gezegd oké die loslooproute blijft bestaan? Tot onbepaalde tijd?

W: Ja het Noorderplantsoen bedoel je. Nee hij is al geëvalueerd, hij is vast nu. Hij is al geëvalueerd. Ze hebben hem vier keer in het jaar getest, steekproeven gedaan, nou alle vier de keren zeg maar was het geen probleem. Een hoog percentage. Ze hadden geen poot meer op te

Loslooproute
Noorderplantsoen

*Samenwerking loslooprouten
Noorderplantsoen*

staan om het nee. Ze hadden ons nog wel beloofd dat er eventueel om een pilot, maar weet je de gemeente moet alles onderzoeken. Want als er iemand bezwaar maakt, dan moeten ze daar een hoorzitting voor houden, dat kost ze veel geld, dat willen ze niet. Ze willen gewoon niet dat mensen bezwaar maken. En daarom proberen ze al die mensen blij sprekend gelijk te stellen zodat ze daar geen probleem mee hebben.

W: ja maar had je, waar heb je het dan over. Dus toen zei ze ook van ja, nou ik ben er nou zo doorgelopen en ik heb er ook eigenlijk helemaal geen last van. Die heeft dus drie jaar dat onderzoek, dat loslooprouten tegengehouden.

C: Dus jullie hebben wel samengewerkt met de gemeente?

W: Jans ja, Jans heel erg.

*Stakeholders loslooprouten
Noorderplantsoen*

Noorderplantsoen, dan heb je dus, dan zitten we dus in een bespreking, dus met Jans onder anderen, voor de tijd heeft er iemand anders van de gemeente gezeten in die sprekersgroep, dat is dus vanaf 2011 is dat al he. En er zat iemand van de gemeente, en die zei van, er was een vergadering met wijkbewoners, en wijkbestuur, en die zei van: "Ik wil niet dat een hond in het Noorderplantsoen komt want dat is mijn parken ik wil geen honden daar in dat park." Wij echt zo van: Hè?? Wat is dit. Heel emotioneel ook. En de volgende vergadering toen was haar medestander was er niet, en toen zei ze nou de vergadering gaat niet door, dat was na een half uur of zo. Toen ging bijna iedereen weg, toen kwam die medestander van haar die kwam noch. En toen ging de vergadering ineens wel door, toen was de helft al weg. Nou toen zijn we gaan protesteren, toen hebben we iemand, moet je nagaan wat het ook gekost heeft allemaal, toen is er een interim manager of zo vanuit Friesland gekomen die dat voorgescreven heeft of zo. Die vrouw is dus gewipt of zo want dat kan natuurlijk helemaal niet, dat je daar gaat zitten: het is mijn plantsoen en dat slaat natuurlijk helemaal nergens op. Nou die heeft een beetje de gemoederen gesust zeg maar, nou toen is op een gegeven moment Jans erop gekomen. Maar eh dan zie je ook dat, meestal zit er iemand in zo een wijkbestuur die is tegen honden en die zegt dan van mijn wijk is tegen honden. Maar de wijk, de bewoners weten niet eens dat het speelt. En toen is ze dus, toen heeft de Hogeschool Leeuwarden, die hebben een onderzoek gedaan naar de 500 mensen in de omliggende wijken geïnterviewd, en er was geloof ik, ik zal het laag houden 78%, kon het niet schelen of de honden los liepen in het Noorderplantsoen ja of nee. Nou dat is een heel hoog percentage. En dat waren dus mensen met hond en zonder hond, gewoon willekeurig die thuis waren geïnterviewd. Nou dat was dus een tegenvaller voor de gemeente.

*Locatie loslooprouten
Noorderplantsoen*

C: Om te kijken waar komt die route of was dat meer van de gemeente heeft gezegd waar de route komt?

W: NOU, dat was ook een heel gedoe geweest om, wij wilden dus de route. Want kijk hier zit ook een losloopgedeelte, daar dat bruine plekje.

W: Ja, nou ja dat hadden wij dus zoiets van. De eerste kwam die zei de hondenloslooprouten moet maar hier langs de weg, onderlangs zo. Nou ja, dat is dus raar. En plus als er festivals zijn, dan kan je hier ook helemaal niet terecht. Dus nu buitenom. Maar goed der is iemand die loopt hard en die zegt, maar hardlopers die lopen ook altijd daar. Dus nu is het dan wel zo en dan tot hier, maar eigenlijk willen we het nog door hebben, mensen die over kunnen steken.

Shared space

W: En hier heb je dus dit veld, dat is losloopveld. Moet je hier zomers, ik weet niet of je wel eens in Het Noorderplantsoen komt, als je hier zomers komt, alles ligt vol met studenten en de honden lopen tussen door. Niemand die er wat van vind. Helemaal niks niemand. En ik bedoel ja, de hondenbezitter zegt niet je moet van dat veldje af want het is een hondenveldje. EN die studenten ook, die zitten ook gewoon zo.

C: En op die loslooprouten in het Noorderplantsoen sinds die route geïmplementeerd is?

W: Daar is nooit iets gebeurd. Pas van oog-tv hebben we nog, vanwege het inspreken bij de raad, hebben ze ons nog geïnterviewd. Daar liepen allemaal joggers voorbij en dan stonden er iets van vier honden en die man met de camera, daar gebeurt echt helemaal niks. Die honden kijken niet eens naar de joggers. Ze kijken er niet eens naar.

C: En die hardlopers hebben ook geen probleem?

W: Nee!

C: Want ze gebruiken

W: Want die lopen vaker in het Noorderplantsoen en die komen wel vaker honden tegen. Die zijn er dus wel gewend aan om honden tegen te komen. Die kijken er ook niet verder op van. Dat is het gewoon, als jij gewoon doorgaat met wat je doet. Dan denkt die hond van ok, maar ga je dan ineens stoppen, of ineens iets anders doen. Dan gaat weleens een jogger op de brug ineens gaan strekken en rekken. Hardloper komt over de brug en dan doet die ineens zo en zo. Dan zit die hond ook van huh, wat is die aan het doen. Dat is gewoon, het wijkt af van het normale. Dus daar is een hond alert op. Ja dat moet die in het wild ook, ik bedoel als er iets beweegt in de struiken dan moet. Het is ook beter.

<i>Aanleiding hondenbeleid</i>	<p>W: Dat bedoel ik. En dat was het punt ook in het begin op een gegeven moment. Daar bij de Korrewijk, daar is het begonnen, daar werd veel geklaagd over hondenpoep op de stoep. Toen hebben ze het hele beleid dus ingezet, naar aanleiding daarvan.</p> <p>C; De korrewegwijk was dus eigenlijk</p> <p>W: De aanleiding, van veel klachten van hondenpoep op de stoep.</p>
<i>Anti-hond</i>	<p>W: Ik zei ook, hij zei ja maar die mensen die hebben dan geen hond, ik zeg moet je luisteren als geen hond hebt wil niet zeggen dat je anti hond bent. Jullie roepen gelijk er zijn zoveel bewoners in de stad die geen hond hebben, ik zeg maar die zijn niet anti-hond. Ik zeg ook ik heb jaren geen hond gehad, ik wilde als kind al een hond. Ik heb nooit een hond gehad, tot dat ik vijftig was. Ik zeg, omdat het nu pas kan. Met al dat gewerk, dan kan je geen hond hebben. Dan wordt er gelijk gezegd, dat zijn de hondeneigenaren die vinden honden leuk en de rest vind het niet leuk.</p> <p>W: Ja, en aan die enquête blijkt weer dat 97% er geen probleem mee heeft. Dus dat er eigenlijk 3% is die anti-hond is. Dat is dus het rare van het geheel. Mensen zijn helemaal niet anti-hond. Ze zijn tegen hondenpoep.</p>
<i>Hondenpoep</i>	<p>W: . Mensen zijn helemaal niet anti-hond. Ze zijn tegen hondenpoep.</p> <p>W: Daar bij de Korrewijk, daar is het begonnen, daar werd veel geklaagd over hondenpoep op de stoep. Toen hebben ze het hele beleid dus ingezet, naar aanleiding daarvan.</p>
<i>VHG& Hondenpoep</i>	<p>W: Wat er goed is aan het beleid? Nou ik denk het, poep opruim gedeelte, dat vind ik wel heel goed. Dat is een doorn in ieders oog, ook in mijn oog. Ik bedoel ik had op een gegeven moment, zelfs in het krantje al, dat was al voor het beleid, ook een artikel geschreven. Ik had op een gegeven moment onder de heg iets van zeven drollen liggen. Echt zulke bolussen, en ik bedoel dan ga je ook geen onkruid meer weghalen of zoiets dergelijks. Want je hebt geen zin om met je handen in iemand anders zijn poep te gaan zitten graaien. Dus, dat is gewoon heel irritant. En ik vind sowieso poep op de stoep of op een gemaaid grasveld of zoiets dergelijks, vind ik sowieso irritant. Want daar kunnen kinderen lekker spelen, voetballen of whatever, koppeltje duiken, noem maar op. Dus ik vind, kijk als een hond in het park in de struiken ergens ver weg poept, dan zeg ik van nou laat maar mooi liggen, maar al dat gepoep op de stoep en zo, nou dat mogen ze van mij echt ontzettend aanpakken. Dat vind ik heel goed aan het beleid.</p>
<i>Hondenras</i>	<p>W: Maar die jongens met die Pitbull en de tatoeages, en die hond loopt los, die worden niet bekeurt. Ja ik bedoel dat is toch raar dan. Maar die hebben juist een hond die een ander pakt. En die mevrouw of die meneer met een leuk klein hondje, die hond zal echt niks doen want die is opgevoed. Maar dat soort jongens met zo een hond, die hebben die hond om indruk te maken. Dus die hebben die hond ook om ik bedoel ja. Pas een mevrouw in het park, die ging meelopen met de groep, die had zo een grote ook zo een soort, vechthond achtig ding. Een soort pitbull maar dan heel groot. Toen zei ze, oh wel leuk dat ik met jullie mee kan lopen, oh dat jullie mij tips geven, op een gegeven moment die hond vloog op een andere hond en die hebben ze er echt af moeten halen. Dus zeiden ze van ja, heb je weleens een cursus met die hond gedaan. 'Nee, die had ze nooit gedaan. Waarom heb je zo een hond genomen? Het was haar eerste hond. Ja, ja, mijn zoon vond hem zo leuk. We wilden een hond, en toen heeft mijn zoon die heeft hem uitgezocht. Mijn zoon van 17. Toen zeiden we, is die er dan mee op cursus geweest? Nee ook niet. En dan kopen ze zo een vechthond. Nou de vrouw is ook niet meer in het park geweest. Dat is gewoon, mensen gaan ook zo raar. Peter van der Kooij, dat is die man van de gemeente, die rare, die heeft een kooikerhondje. Dat is omdat die Kooi heet- Peter van der Kooij. Dat is dus de reden dat die en kooikerhondje gekocht heeft. Dan ben je toch een onbenul. Kijk als je een beetje verstand van honden hebt, honden hebben heel typische trekken. Labrador is een goedmoedig kind, vriendelijk. Een pitbull is agressiever, is aardig naar zijn eigen familie maar kan heel erg uitvallen naar anderen, wat bedreigend is. Herdershonden die hebben altijd strijd, wie is de baas. Honden hebben een heel eigen karakter. Een Kooikerhondje is een soort jachthondje, die eenden moet vangen zeg maar. Dat was vroeger, 1901 in een kooi, en dan kwamen daar andere eenden daar op af en dan konden dat kooiker enzovoort. Om zo een reden neemt zo een man zo een hond, ik bedoel, dan heb je er geen ballen verstand van, je snapt er helemaal niks van.</p> <p>W: Wat voor een karakter heeft zo een hond, past die bij ons gezin, is het een druk hondje moet je er heel veel mee lopen of is het juist een rustig hondje waar ik eigenlijk niks mee hoef. Allemaal dat soort dingen.</p> <p>W: Ja, maar dat is dus ja, hoe dat gaat met mensen. Gebaseerd op niks. Van het ziet er leuk uit, en dat is met die stoere jongens, oh zo een pitbull dat ziet er stoer uit. Maar als je in asielen gaat kijken daar zitten allemaal Pitbulls en Jack Russels, dat zijn allemaal dat soort vechthonden.</p>
<i>Implementatie loslooproute Noorderplantsoen</i>	<p>W: Het plantsoen dat is dus drie jaar geweest.</p>

Poepveldje

W: ze hebben dus eerst ook, had je poepveldjes, overal in de stad, hadden ze een bepaald stukje groen. Dat was soms bij mensen voor de deur, dat werd dan een poepveldje, daar mochten je hond poepen. Eigenlijk, wat is dat voor een idiote regel, dan krijg je al dat poep op één zo een veldje. Nou lekker voor in de zomer, lekker stinken en zo. Toen kwamen er natuurlijk hevige protesten over, wij zeiden ook dat is belachelijk. Het slaat helemaal nergens op. En juist als er direct voor jou deur een poepveldje is. Toen hebben wij ook gezegd, je moet gewoon overal poep opruimen. Laat mensen gewoon overal poep opruimen. Dan ben je daar vanaf. Daar hebben ze naar geluisterd. Toen werden die poepveldjes dus allemaal opgedoekt. Toen zeiden wij van ja die hoef je niet op te doeken, die kun je nog wel als losloopveldje gebruiken. Nee, nee dat was een poepveldje, en dat werd dan gelijk mocht je er niks meer mee. Zo raar. Vroeger heb ik me weleens in de politiek verdiept, toen heb ik gezworen om daar nooit meer mee te maken te hebben. Maar nu zit ik er dus wel weer mee te maken te hebben.

Misinformatie door gemeente

W: JA. Jannie Visser heeft weleens gezegd, dan loop je daar, dan loop je daar als jogger en dan hangt er zo een hond in je kuit. Tijdens de raadsvergadering. Maar ik heb ook gezegd van wat is dat voor een idioterie. Heeft er ooit een hond in jou kuit gehangen. Zijn er überhaupt, is er überhaupt in het academisch ziekenhuis bekend dat iemand een hond in zijn kuit heeft gehad. Nee. Ja maar het was maar van bijwijzen van spreken. Maar zo wordt je wel neergezet.

C: Dan word er wel zo een drama omheen gedaan. Waardoor de mensen denken van oh ja

W: Die honden die hangen in je kuit.

Onwetendheid mensen

W: Maar tijdens de vergadering, hebben we op een gegeven moment, hebben we dingen uitgelegd over honden, en dan zie je toch dat zo een vrouw er ook anders over gaat denken. Ik zei heb je zelf een hond dan? Ze zei nee, ze had wel een hond gehad, ze had een man gehad of zo, die een hond had. Maar ze had zelf niet zo veel met honden. Nou daar komt het dus al, daar komt het vandaan. Ze heeft dus altijd zo achter die hond aangelopen, nou dan is het dus ook niet leuk. Je hebt geen controle over, dus is die een soort van eng. Want je weet niet wat je er mee moet. Maar gaande weg, vertelde ik eens wat en kwam er eens wat. Nou zegt ze: ja.

W: Ja een kennis van mij ook die jogg ook. Die zei ook: oh die honden dit en dat. Ik zeg van wat doe je dan? Ze komen altijd achter me aan. Ik zeg dan weet ik wat je doet. Ik zeg je kijkt ze aan, je handen doe je, maak je vuisten van, ik zeg en je gaat anders lopen. Je gaat of harder of zachter, of je gaat oversteken. Ja dat klopte wel. Nou dat is precies waar je een hond op triggert. Ik zeg ten eerste moet je hem niet aankijken, want als jij gewoon voor je kijkt dan zie je die hond daar best lopen, dus je kan wel duidelijk zien ook al kijk je daar, wat die daar doet. Ik zeg je doet je handen maak je vuisten van. Ik zeg als wij een vuist hebben, als hondenbezitter, dan zit er een snoepje in. Dus wat komt een hond doen bij je vuist, die wil even ruiken zit er ook een snoepje in. Ik zeg dus gaat die naar je handen. Zorg dat je je handen open hebt, dan ziet die dat er niks in zit. Dan zal die ook niet naar je handen komen. Blijf op hetzelfde pad want dan doe je niks raars. Ik had het toevallig met de buurvrouw over, die stond even te wachten met haar fiets. Liep er ook een hondje langs, nou die zat te blaffen naar der. Ik zeg die loopt er altijd langs en dan sta jij er nooit met je fiets, dat is gewoon anders. Dat hondje loop hier elke dag, en nou sta jij der met je fiets en dat hoort niet. Hier om de hoek hebben ze een speelveld, bij de sloot, voor kinderen en zo, hadden ze op een gegeven moment een hut gebouwd. En ik loop s 'avonds, loop ik er langs, nou die hond van mij echt, alle haren overeind en blaffen echt. Wou er niet voorbij, want ze hadden een hut gebouwd, dat had die nooit eerder gezien. Dat hoorde er niet. Het is gewoon, iets wijkt af van het normale, en dan zegt een hond tegen zijn baas woef woef woef, kijk eens even want er klopt iets niet. Alarm alarmfase nummer 1. Dan kun je wel gaan uitleggen dat mensen bang voor honden zijn, van zie je die hond die blaft naar mij, zie je hoe agressief die is. Nee die hond geeft gewoon aan zijn baas door die mevrouw staat hier en die hoort hier niet. Want er staat nooit iemand hier, dat klopt niet. Dat is het enige wat die verteld.

C: DUS eigenlijk is het ook een beetje onwetendheid van mensen? Dat ze het ook fout interpreteren.

W: Ja, tuurlijk. Ja! Dat is met joggers ook, ik heb weleens gezegd ik wil bij joggers best wel eens verhaal gaan houden. Van hoe ga je met een hond om.

Joggers

W: Oh het is echt soms heel erg. Moet je maar eens opletten, hardlopers lopen ook altijd als een groep. Naast mekaar, over het hele pad, en wij als hondenbezitter, wij zijn heel gauw geneigd om, want je hebt toch al je stapschoen aan en zo, om het gras in te gaan. Maar soms zeggen we ook, we zijn ook achterlijk ook, waarom mogen wij niet op het pad blijven en kunnen zij toch ook met z'n tweeën naast elkaar lopen in plaats van met z'n vieren.

C: Dus eigenlijk gebruiken hun veel meer ruimte in dat opzicht?

W: Ja, maar veel minder vaak, het is maar één twee keer per week of zo.

C: Maar dan claimen ze ook een beetje?

Sociale veranderingen door loslooproute in het Noorderplantsoen

Conflicten loslooproute Noorderplantsoen

Involveren hond eigenaren in planningsprocessen

Grootste ergernis hond eigenaren

W: Ja dan claimen ze ook, ja. Maar goed, echt last heb je dan ook niet. Ja ik bedoel, ik weet nou het is vaak een derde zondag van de maand, dan ga ik gewoon ergens anders lopen.

C; Dan stellen de hondeneigenaren zich er een beetje op in?

W: Ja, ja. Dat doe je vaak wel. Of we zeggen kom, we gaan met z'n allen naar Appelberg, of naar Roden of. Dan denk ik dan gaan je even iets anders doen. Maar soms dan vergeet je het. Dan lopen weer al die mensen daar. Maar goed dan wil je toch gaan lopen en dan zeggen ze oh je mag hier niet komen, en dan zeg je maar dit is het enige loslooprondje wat we hebben.

C: Dus hun lopen ook op de loslooproute?

W: Oh ja ja!

C: DUS eigenlijk is het ook een beetje onwetendheid van mensen? Dat ze het ook fout interpreteren.

W: Ja, natuurlijk. Ja! Dat is met joggers ook, ik heb weleens gezegd ik wil bij joggers best wel eens verhaal gaan houden. Van hoe ga je met een hond om.

C: waarom wordt dat eigenlijk niet gedaan?

W: Omdat die joggers zijn ontzettend arrogant. Die hebben iets van ja die honden.

C: Dat is de grootste groep tegen honden?

W: Ja percentage.

C: Waar de hond eigenaren ervaren?

W: Waar we de meeste klachten van krijgen. Dat zijn de joggers vaak.

C: Maar gebruiken hond eigenaren die route nu eigenlijk vaker?

W: Ja! Oh Absoluut.

C: Dat dat wel meer mensen gaan gebruiken?

W: Ja

W: Noorderplantsoen, dan heb je dus, dan zitten we dus in een bespreking, dus met Jans onder anderen, voor de tijd heeft er iemand anders van de gemeente gezeten in die sprekersgroep, dat is dus vanaf 2011 is dat al he. En er zat iemand van de gemeente, en die zei van, er was een vergadering met wijkbewoners, en wijkbestuur, en die zei van: "Ik wil niet dat een hond in het Noorderplantsoen komt want dat is mijn parken ik wil geen honden daar in dat park." Wij echt zo van: Hè?? Wat is dit. Heel emotioneel ook. En de volgende vergadering toen was haar medestander was er niet, en toen zei ze nou de vergadering gaat niet door, dat was na een half uur of zo. Toen ging bijna iedereen weg, toen kwam die medestander van haar die kwam noch. En toen ging de vergadering ineens wel door, toen was de helft al weg. Nou toen zijn we gaan protesteren, toen hebben we iemand, moet je nagaan wat het ook gekost heeft allemaal, toen is er een interim manager of zo vanuit Friesland gekomen die dat voorgeschreven heeft of zo. Die vrouw is dus gewipt of zo want dat kan natuurlijk helemaal niet, dat je daar gaat zitten: het is mijn plantsoen en dat slaat natuurlijk helemaal nergens op. Nou die heeft een beetje de gemoederen gesust zeg maar, nou toen is op een gegeven moment Jans erop gekomen. Maar eh dan zie je ook dat, meestal zit er iemand in zo een wijkbestuur die is tegen honden en die zegt dan van mijn wijk is tegen honden.

C: Hoe is dat dan eigenlijk als meer mensen die route gebruiken hoe gaat dat dan onderling met de hond eigenaren? Gaat dat dan wel goed?

W: Over het algemeen wel, het enige probleem is dat er honden eigenaren zijn, ook vaak sociale mensen, mensen die een babbeltje met elkaar maken. En wat je dus krijgt, dat mensen die ontmoeten elkaar op kruispunten. EN bij zo een kruispunt blijven ze praten, en dat is dus vervelend voor joggers die voorbij komen die moeten dan door zo een praatgroep heen zeg maar. Dat is het enige nadeel.

C: Want op zich als je mensen hebt die door het plantsoen wandelen?

W: Nee, nee, daar is niks aan de hand. Maar je hebt dus natuurlijk meer mensen met een hond altijd in zomer en winter. Regent het zijn de mensen met een hond er ook. Nou dan zie je verder geen kip. Dan blijft iedereen binnen. Maar mensen met een hond die moeten wel, want die hond moet eruit.

C: En waarom zou de gemeente hond eigenaren meer moeten involveren in zulke planningsprocessen? Is dat vooral omdat hond eigenaren ook weten wat er nodig is?

W: Ja ik denk vooral dat ze weten wat er nodig is en wat de behoefte van een hond is zeker.

C: IS dat dan ook de grootste ergernis voor hond eigenaren of voor de vereniging?

W: Ja natuurlijk is dat een ergernis. Ik bedoel, dat ze net doen alsof ze naar je luisteren en dat er gewoon niks mee gebeurd. Wat de gemeente, waar ze heel sterk in zijn is de boel oprekken, oprekken en oprekken. Tot jij er moe van wordt en denkt van joh, laat maar zitten. Dat is volgens mij wat ze nu doen, waar ze op uit zijn. Duurt allemaal veel te lang en je hebt er geen zin meer in. Dat zag je ook bij de eerste keer, dat mensen bezwaar aankonden tekenen, nou der waren echt

	<p>heel veel. En daarna is er nog een ronde geweest, om meer loslooproutes te krijgen. Je kon trouwens, mensen die tegen waren, dat indienen zeg maar. Piet vroeg dit veldje vrij en Rie zei dat veldje moet juist niet. Dat kon ook natuurlijk. Maar er waren in dit geval meer mensen met honden die voor iets vroegen, omdat je er toch belang bij hebt. Nou toen kwam er een volgende ronde, dus de eerste ronde die was zeg maar afgedaan. En dan zie je, de eerste keer zijn er 600 mensen en de tweede keer nog maar 400, en de derde keer nog maar 200 of 150. Nee dan denk je van dan moet ik er weer heen en dan mag ik mijn verhaal doen. Ja, ja is goed is een goed plan. En ze doen er niks mee.</p>
<i>Fakeparticipatie</i>	<p>C: Maar dat is tot nu toe, eigenlijk niet, wat ik tot nu toe hoor is dat eigenlijk niet echt gedaan. Ze hebben het wel een beetje gedaan als of, fake participatie? W: Ja, ja. C: IS dat dan ook de grootste ergernis voor hond eigenaren of voor de vereniging? W: Ja natuurlijk is dat een ergernis. Ik bedoel, dat ze net doen alsof ze naar je luisteren en dat er gewoon niks mee gebeurt.</p>
<i>Bijeenkomsten loslooproute Noorderplantsoen Wijkraden</i>	<p>C: en kan de vereniging niet naar de mensen toe en dat ze zelf het touw een beetje in de hand pakken? Van wij gaan die mensen voorlichten zodat er helemaal geen probleem is. Dat je met wijken gaat praten of W: nou het punt is dat je in de wijkraden, ja daar ben ik nu ook achter gekomen, daar zitten veel mensen met eigen belangen in. Dus die zelf iets willen, en die gaan daar voor hun eigen, ik zal maar zeggen die hebben een straat met druk verkeer, en dat wil je minder hebben. Nou dan ga je in de wijkraad en dan ga je met je wijkraad proberen om daar een drempel te krijgen of zo of een stoplicht. Dus mensen zitten daar heel erg met eigen belang. Want alle besluiten die in je wijk genomen worden, daar zie je niks van. Een groepje mensen doet wat, en jij hoort of ziet niks daarvan. C: Dus eigenlijk heeft het niet zo heel veel nut om die mensen te gaan benaderen? W: Nee.</p>
<i>Besteding van de Hondenbelasting</i>	<p>W: Maar nu gaat het dus in de algemene middelen pot. Daar wordt een straat lantaren van gerepareerd of zo. Of een weg aangelegd, of misschien wel een grasveldje van weggehaald van de hond. Dat weet je niet, het gaat gewoon in de algemene middelen pot.</p>
<i>Reden hondenbelasting</i>	<p>W: Weet je waarom je op honden, hondenbelasting kunt heffen? Omdat de honden vroeger werknemers waren, die liepen onder de kar van de melkboer. Die trokken de kar. En daarom kunnen ze op honden, hondenbelasting heffen. Dat slaat natuurlijk helemaal nergens op want een hond is een huisdier tegenwoordig.</p>
<i>Faciliteren hond</i>	<p>C: Dan heb ik nog één twee vragen over de hondenbelasting. Dat is natuurlijk ook zo iets, wat een beetje aanstotend is onder hondeneigenaren. Wat zou de gemeente moeten doen met dat geld? W: Nou dat ze er prullenbakken voor neerzetten. De hond faciliteren, maak ergens, ik bedoel graaf zo een vijver ergens voor honden waar je zegt we willen liever mensen die kant op hebben. En doe dat daar. Of leg er padjes van aan, waar mensen met hun hond heen kunnen.</p>
<i>Katten</i>	<p>W: En het punt is ook, wat wij ook zeggen, ja mensen met katten die hoeven niks te betalen en die katten die poepen ook buiten. Sommigen in de kattenbak maar heel veel ook buiten. Het liefst bij een ander in de tuin en eh je hebt in de stadjerspas heb je ook korting op steriliseren en castreren.</p>
<i>Stadjerspas</i>	<p>W: je hebt in de stadjerspas heb je ook korting op steriliseren en castreren (van katten). Honden niet. Dan denk je van, waarom niet? Die mensen betalen hondenbelasting, geef ze dan ook korting, de minima, geef ze korting op het steriliseren en castreren van hun hond. Dat soort dingen. Stop het geld daar in. W: Maar dat zeg ik, in de stadjerspas ook, daar zit niks in een stadjerspas voor een hond maar wel voor een kat. C: En dat wil de gemeente ook niet overwegen? W: Nee, dan zeggen ze tegen ons nou ja als jullie een vereniging kennen die bijvoorbeeld zeggen van nou mensen met een stadjerspas die willen we wel in plaats van 60€ cursusgeld 50€ cursusgeld vragen, nou dan vinden wij dat goed. Maar zij willen dus niet dat tientje aan die hondenschool betalen. Dus dan zeggen die hondenscholen ook van nou dat ga ik echt niet doen.</p>
<i>Stimuleren hond eigenaren</i>	<p>W: Maar dat zeg ik, in de stadjerspas ook, daar zit niks in een stadjerspas voor een hond maar wel voor een kat. C: En dat wil de gemeente ook niet overwegen? W: Nee, dan zeggen ze tegen ons nou ja als jullie een vereniging kennen die bijvoorbeeld zeggen van nou mensen met een stadjerspas die willen we wel in plaats van 60€ cursusgeld 50€</p>

Groningen hond vriendelijk

cursusgeld vragen, nou dan vinden wij dat goed. Maar zij willen dus niet dat tientje aan die hondenschool betalen. Dus dan zeggen die hondenscholen ook van nou dat ga ik echt niet doen.

C: Terwijl dat eigenlijk wel preventief is. Als je mensen..

W: Ja tuurlijk. Om cursussen te doen, om die hond ook te castreren, te steriliseren om een beetje de hond op peil te houden. Dat niet iedereen allemaal nestjes krijgt en zo. En vooral ook de minima mensen, kijk de rijkere mensen castreren zelf wel over het algemeen, of steriliseren.

Maar de minima die kunnen dat niet betalen, nou ja, faciliteer mensen daarin. Maar dat zou dus mooi met die hondenbelasting kunnen. Dan vind ik het al minder erg, als ik betaal omdat het een ander niet kan betalen of zo, dan denk ik ach naja, dan heeft de hond nog zijn voordeel eraan. Weet je het totale hondenpakket.

C: Nu is het een beetje het gevoel, ik betaal belasting maar ik zie er niks voor terug.

W: Die gaat in de put. Nee helemaal niks. En zelfs geen prullenbak dus, ik bedoel, zelfs dat willen ze niet. Ik denk nou ze kunnen toch minstens faciliteren dat er op de hondenloslooproutes genoeg prullenbakken staan. Hier in het stadspark ook, op die hele ronde staan twee prullenbakken. Dan denk je van hoezo.

C: Al in al is Groningen een hondvriendelijke stad?

W: Nee vind ik niet, in dat opzicht niet. Qua gemeente niet.

C: Je wordt dus eigenlijk helemaal niet gestimuleerd om een hond te nemen?

W: Oh dat absoluut niet, nee dat wordt je zeker afgeraden. Dus we hebben ook een brieven van mensen gekregen, van ik neem nou geen hond meer want ik vind het niet leuk meer. Het wordt nu wel iets beter omdat die BOAS iets minder fel zijn. Eerst ook ze reden mensen gewoon met auto's, ook in de binnenstad. Een van onze bestuursleden, die was overleden, die woonde in de binnenstad, hier bij het Guroplein, hier kwam ze met haar hondje uit en dan liet ze hem even los en dan kwamen ze echt met hun rode autootje over de stoep aangereden. Om een bekeuring uit te delen. Dan zei ze ook, van mogen zij over de stoep. Dat is een noodgeval zeiden, noemden ze dat dan. Iemand bekeuren, niet omdat de hond wat doet, maakt niks kapot of zo, nee die loopt daar gewoon te lopen. En dan rijden ze met de autootjes over de stoep, achter je aan. Ja het is echt bizar. Maar dat wordt nu beter, er zit een meneer op die echt probeert ook, ook de BOAS, die BOAS waren ook helemaal niet afgericht of zo. Dus wat doe je dan, dan ga je gewoon. We hebben mensen die hebben vier bekeuringen gehad. Van iemand, die woonde op een schip, hij zei: ik kom van de loopplank af, loopt mijn hond voor me uit en kom ik de loopplank af, dan loop ik daar langs de kade, nou dan kwamen ze dan stonden ze achter één of ander gebouw stonden ze dan. Ze wisten gewoon, de man gaat om negen uur met de hond lopen.

C: Ze wachten je dus ook echt op?

W: ja ze wachten je op. Die is op een gegeven moment met zijn boot ergens anders gaan liggen. Die had er inmiddels 10 gehad, dat was genoeg.